

SPRAWOZDANIE

z działalności Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego
oraz Komisji Nadzoru Finansowego w 2022 roku

Zgodnie z art. 4 ust. 2 Ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz. U. z 2023 r. poz. 753 i 825) Urząd Komisji Nadzoru Finansowego przedstawia Prezesowi Rady Ministrów coroczne sprawozdanie ze swojej działalności oraz działalności Komisji Nadzoru Finansowego w terminie do dnia 31 lipca następnego roku. Realizując powyższy obowiązek ustawy, Komisja Nadzoru Finansowego w dniu 16 czerwca 2023 r. przyjęła „Sprawozdanie z działalności Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego oraz Komisji Nadzoru Finansowego w 2022 roku” w zakresie swojej właściwości. 20 czerwca 2023 r. „Sprawozdanie z działalności Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego oraz Komisji Nadzoru Finansowego w 2022 roku” zatwierdził Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego, działając na podstawie art. 3 ust. 4 pkt 2 Ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym.

SPIS TREŚCI

WYKAZ SKRÓTÓW USTAW	4
LIST OD PRZEWODNICZĄCEGO KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO	6
1 NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA URZĘDU KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO I KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO W 2022 ROKU	9
2 URZĄD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO I KOMISJA NADZORU FINANSOWEGO	16
3 RYNEK FINANSOWY W POLSCE – PODSTAWOWE INFORMACJE	23
4 SEKTOR BANKOWY	28
5 SEKTOR SPÓŁDZIELCZYCH KAS OSZCZĘDNOŚCIOWO-KREDYTOWYCH (SKOK)	47
6 SEKTOR USŁUG PŁATNICZYCH	50
7 POŚREDNICY KREDYTU HIPOTECZNEGO I ICH AGENCI	54
8 RYNEK KAPITAŁOWY	56
9 DOSTAWCY USŁUG FINANSOWANIA SPOŁECZNOŚCIOWEGO	83
10 RYNEK UBEZPIECZENIOWY	85
11 DZIAŁANIA O CHARAKTERZE MIĘDZYSEKTOROWYM	97
12 ORGANIZACJA URZĘDU KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO	154
13 ANEKSY	164
SPIS TABEL	189
SPIS WYKRESÓW	193

WYKAZ SKRÓTÓW USTAW

- 1) K.c. – ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1360, z późn. zm.)
- 2) ustawa o rachunkowości – ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2021 r. poz. 217, z późn. zm.)
- 3) K.k. – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1138, z późn. zm.)
- 4) ustawa o funduszach emerytalnych – ustawa z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2342)
- 5) Ordynacja podatkowa – ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2022 r. poz. 2651, z późn. zm.)
- 6) Prawo bankowe – ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2022 r. poz. 2324, z późn. zm.)
- 7) ustawa o listach zastawnych – ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o listach zastawnych i bankach hipotecznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 581, z późn. zm.)
- 8) ustawa o ogłaszaniu aktów normatywnych – ustawa z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461)
- 9) K.s.h. – ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1467, z późn. zm.)
- 10) ustawa o giełdach towarowych – ustawa z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 170, z późn. zm.)
- 11) ustawa o funkcjonowaniu banków spółdzielczych – ustawa z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (Dz. U. z 2022 r. poz. 1595)
- 12) ustawa o dostępie do informacji publicznej – ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902)
- 13) ustawa o BGK – ustawa z dnia 14 marca 2003 r. o Banku Gospodarstwa Krajowego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2153)
- 14) ustawa o nadzorze ubezpieczeniowym i emerytalnym – ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o nadzorze ubezpieczeniowym i emerytalnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 207)
- 15) ustawa o ubezpieczeniach obowiązkowych – ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2277)
- 16) ustawa o funduszach inwestycyjnych – ustawa z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz. U. z 2022 r. poz. 1523, z późn. zm.)
- 17) ustawa o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne – ustawa z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2021 r. poz. 2070, z późn. zm.)
- 18) ustawa o nadzorze uzupełniającym – ustawa z dnia 15 kwietnia 2005 r. o nadzorze uzupełniającym nad instytucjami kredytowymi, zakładami ubezpieczeń, zakładami reasekuracji i firmami inwestycyjnymi wchodzącymi w skład konglomeratu finansowego (Dz. U. z 2020 r. poz. 1413)
- 19) ustawa o ubezpieczeniach upraw rolnych – ustawa z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2019 r. poz. 477)
- 20) ustawa o nadzorze nad rynkiem kapitałowym – ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o nadzorze nad rynkiem kapitałowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 837)
- 21) ustawa o obrocie – ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2022 r. poz. 1500, z późn. zm.)
- 22) ustawa o ofercie – ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2554)
- 23) ustawa o nadzorze nad rynkiem finansowym – ustawa z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 660, z późn. zm.)
- 24) ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów – ustawa z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2021 r. poz. 275)
- 25) ustawa o finansach publicznych – ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1634, z późn. zm.)
- 26) ustawa o skok – ustawa z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 924, z późn. zm.)
- 27) ustawa o kredycie konsumenckim – ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2022 r. poz. 246, z późn. zm.)
- 28) ustawa o usługach płatniczych – ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2360)
- 29) ustawa o obligacjach – ustawa z dnia 15 stycznia 2015 r. o obligacjach (Dz. U. z 2022 r. poz. 2244)

- 30) ustawa o reklamacjach i Rzeczniku Finansowym – ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego i o Rzeczniku Finansowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 187, z późn. zm.)
- 31) ustawa o nadzorze makroostrożnościowym – ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 2536)
- 32) ustawa o działalności ubezpieczeniowej – ustawa z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz. U. z 2022 r. poz. 2283)
- 33) ustawa o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych – ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1646, z późn. zm.)
- 34) ustawa o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym – ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji (Dz. U. z 2022 r. poz. 2253)
- 35) ustawa o KAS – ustawa z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. z 2022 r. poz. 813, z późn. zm.)
- 36) ustawa o kredycie hipotecznym – ustawa z dnia 23 marca 2017 r. o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami (Dz. U. z 2022 r. poz. 2245)
- 37) ustawa o biegłych rewidentach – ustawa z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1302)
- 38) ustawa o dystrybucji ubezpieczeń – ustawa z dnia 15 grudnia 2017 r. o dystrybucji ubezpieczeń (Dz. U. z 2022 r. poz. 905)
- 39) ustawa o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy – ustawa z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz. U. z 2022 r. poz. 593, z późn. zm.)
- 40) ustawa o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa – ustawa z dnia 5 lipca 2018 r. o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 1863)
- 41) ustawa o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem nadzoru nad rynkiem finansowym – ustawa z dnia 9 listopada 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem nadzoru nad rynkiem finansowym oraz ochrony inwestorów na tym rynku (Dz. U. z 2018 r. poz. 2243, z późn. zm.)
- 42) P.z.p. – ustawa z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1710, z późn. zm.)
- 43) ustawa o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa – ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 583, z późn. zm.)
- 44) ustawa o zmianie ustawy o listach zastawnych – ustawa z dnia 7 kwietnia 2022 r. o zmianie ustawy o listach zastawnych i bankach hipotecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2022 r. poz. 872)
- 45) ustawa sankcyjna – ustawa z dnia 13 kwietnia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie przeciwdziałania wspieraniu agresji na Ukrainę oraz służących ochronie bezpieczeństwa narodowego (Dz. U. z 2022 r. poz. 835, z późn. zm.)
- 46) ustawa o finansowaniu społecznościami – ustawa z dnia 7 lipca 2022 r. o finansowaniu społecznościami dla przedsięwzięć gospodarczych i pomocy kredytobiorcom (Dz. U. z 2022 r. poz. 1488, z późn. zm.)
- 47) ustawa o zmianie ustaw w celu przeciwdziałania lichwie – ustawa z dnia 6 października 2022 r. o zmianie ustaw w celu przeciwdziałania lichwie (Dz. U. z 2022 r. poz. 2339)

* adresy promulgacyjne zostały wskazane według stanu na 31 grudnia 2022 r.

LIST OD PRZEWODNICZĄCEGO KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO

Miniony, 2022 rok, był kolejnym czasem próby dla nas wszystkich. Gdy po okresie globalnej pandemii COVID-19 świat zaczął wracać do swojego wcześniejszego rytmu, niespodziewanie w Europie wybuchła wojna. Napaść Rosji na Ukrainę okazała się największym od lat konfliktem zbrojnym na Starym Kontynencie, w bezpośrednim sąsiedztwie Polski. Doszło do kolejnego poważnego kryzysu, który zaburzył znany wszystkim porządek oraz znacząco utrudnił tak bardzo wyczekiwany powrót „do normalności”. Z dnia na dzień Polska stała się krajem przyfrontowym, przez który przetoczyły się miliony uciekających z ogarniętej walkami Ukrainy. Dla wielu z nich staliśmy się nowym domem. To sprawiło, że mieliśmy do czynienia z kolejnym wymagającym testem polskiego rynku finansowego. Na niespotykaną dotąd skalę, w Polsce przybyło klientów banków, instytucji ubezpieczeniowych, użytkowników systemów płatności elektronicznych. Z punktu widzenia Nadzoru można było stwierdzić, że rynek finansowy błyskawicznie dostosował się do nowej sytuacji. Ponad dwóm milionom obywateli Ukrainy umożliwiono dostęp do niezbędnych usług finansowych, w tym bankowych, płatniczych i ubezpieczeniowych.

Stabilność systemu finansowego w Polsce przeszła w ostatnich latach próbę wytrzymałości na nieprzewidziane zdarzenia szokowe. Przekonaliśmy się, że zaopatrzeni w kapitał i płynność polski sektor bankowy, ubezpieczeniowy, jak też firm inwestycyjnych, może sprostać wielowymiarowemu „testowi warunków skrajnych” w praktyce. Polski rynek finansowy świetnie poradził sobie ze stress-testem ze zdolności operacyjnej. Po dostosowaniu się do potrzeb w zakresie obsługi klienta i digitalizacji funkcjonowania rynku finansowego w Polsce po pandemii COVID-19, systemy zabezpieczeń wprowadzone przez instytucje finansowe zostały poddane próbie podczas wojny hybrydowej i wzmożonych cyberataków. Instytucje w Polsce okazały się odporne, pomimo wielu prób przełamania zabezpieczeń.

W dalszym ciągu nasza uwaga była poświęcona portfelom kredytów denominowanych lub indeksowanych do waluty innej niż waluta polska. Część banków przedstawiła klientom możliwość zawierania ugód w oparciu o warunki zaproponowane przez nas – lub też własne. Przypomnę, że w 2020 r. zaproponowaliśmy formułę ugodowego rozwiązania sporu, zgodnie z którą dotychczasowy kredyt zostaje rozliczony, jakby od początku był zaciągnięty i spłacany w złotych. Stale monitorujemy wpływ trendów dotyczących zarówno ugód, i ewolucji orzecznictwa oraz aktywności samych klientów na sytuację poszczególnych banków. W Centrum Mediacji Sądu Polubownego przy KNF w 2022 r. zainicjowano 18 511 postępowań dotyczących umów o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, czyli ponad 95% wszystkich prowadzonych postępowań mediacyjnych. W 2022 r. zakończono łącznie 22 239 mediacji dotyczących tego typu kredytów, z czego w 14 980 zawarto ugodę. Co ważne, ugodowa metoda spełnia oczekiwania licznych kredytobiorców, pozwalając uniknąć długotrwałych i kosztownych sporów sądowych.

Naszą uwagę nieustannie kierujemy również w stronę bankowości spółdzielczej, szczególnie istotnej dla funkcjonowania lokalnych społeczności. Liczymy, że dobry wynik finansowy pozwoli ją wzmocnić, zwiększając systemy ochrony instytucjonalnej, wpływającej na bezpieczeństwo, pod względem odporności na spowolnienie gospodarcze oraz rozwój regionalny. Wydaliśmy zalecenie dotyczące zwiększenia funduszu pomocowego instytucjonalnych systemów ochrony banków spółdzielczych i banków zrzeszających. Z kolei zmienne ceny na rynku energii oraz potencjalne skutki obniżenia zdolności kredytobiorców wymagają od banków spółdzielczych tworzenia rezerw celowych do obsługi zobowiązań. Aktualnym tematem, który w naszej ocenie wymaga podjęcia szczególnych działań ze strony banków spółdzielczych, jest zabezpieczenie ich systemów informatycznych przed cyberatakami. Potrzebne są rozwiązania w jak najwyższym standardzie, których zastosowanie może wymagać od banków poniesienia koniecznych nakładów.

W sektorze SKOK kontynuowaliśmy wsparcie procesów restrukturyzacyjnych, w tym łączeniowych, celem ochrony depozytów i zmniejszania ryzyka osłabienia sektora.

Pamiętamy też, że wewnętrzną próbę dla systemu finansowego w Polsce, jaką była przymusowa restrukturyzacja Getin Noble Bank, sektor bankowy zniósł dobrze, a sam proces przebiegł sprawnie. Szczególnie należy to docenić, widząc niedawne problemy banków amerykańskich, czy europejskiego Credit Suisse.

Rozwój innowacyjnego i cieszącego się zaufaniem rynku kapitałowego, wzorowanego na Stanach Zjednoczonych, w Polsce projektowany jest w ramach wdrożonej Strategii Rozwoju Rynku Kapitałowego. Kontynuując w 2022 r. jej realizację, w ramach dialogu z rynkiem opracowywaliśmy i konsultowaliśmy regulacje, uczestniczyliśmy w cyklu spotkań z przedstawicielami rynku zrzeszonymi w Izbie Domów Maklerskich i Związku Banków Polskich, co pozwoliło przyjąć jednolity standard informowania klientów o kosztach i opłatach usług maklerskich. Braliśmy udział w konsultacjach publicznych projektu ustawy o finansowaniu społecznościowym, która weszła w życie 29 lipca 2022 r. Wydaliśmy m.in. stanowisko w sprawie oceny emitenta, pytania i odpowiedzi z zakresu zarządzania produktowego oraz aktualizację stanowiska w sprawie definicji oferowania.

Zdarzenia szokowe i wybuch wojny w Ukrainie nie zachwiały sektorem TFI. Dzięki wzajemnej interakcji, w krytycznych sytuacjach wypracowano rozwiązania gwarantujące stabilność i ciągłość świadczonych usług. Zauważalne natomiast jest, że poza programem PPK nie ma spektakularnego wzrostu liczby klientów. Z naszych obserwacji wynika, że doświadczenia i rozwiązania zebrane podczas wdrażania PPK można wykorzystać w tworzeniu przez TFI własnych produktów, w celu systematycznego, długoterminowego inwestowania. Kierunki zmian, to w szczególności rynkowy popyt na ofertę TFI i na możliwości inwestowania. Wśród najistotniejszych konkurencyjnych czynników wskazujemy rentowność obligacji skarbowych, risk free rate oraz aktywa cyfrowe, które będą coraz bardziej konkurencyjne wobec dotychczasowych.

Warto podkreślić pozytywne zjawisko braku w ofercie funduszy oferujących ekspozycję na kryptoaktywa. Takie podejście wychodzi naprzeciw oczekiwaniom klientów i oferuje produkty budujące świadomość finansową i relacje. Inwestor detaliczny oczekuje produktu zrozumiałego i prostego, taniego i przynoszącego adekwatne do ryzyka stopy zwrotu. To wydaje się być istotne, jeśli TFI miałyby skutecznie konkurować z funduszami zagranicznymi i rynkiem aktywów wirtualnych, dzięki świadomemu rozwijaniu długoterminowych relacji z klientami.

Rok 2022 to kontynuacja trendu przejścia do gospodarki zeroemisyjnej oraz rozwój nowych technologii wspierających. Chcąc sfinansować konieczne inwestycje przemysłowe i energetyczne, rynek kapitałowy będzie musiał bardziej oprzeć się na dobrze rozumianych innowacjach finansowych. Najistotniejszy aktualnie temat to zrównoważone finanse. Uwzględnienie kryteriów ESG w procesie inwestycyjnym i systemie zarządzania ryzykiem instytucji wymaga od lokalnego rynku finansowego szybkiego wypracowania odpowiednich standardów i instrumentów zarządzania. Potrzeba zatem rozwijać metody analizy, oceny, audytu „zielonych” instrumentów finansowych nowej generacji, jak sustainability-linked bonds. Pozwoli to uniknąć negatywnych zjawisk, takich jak greenwashing, podważających zaufanie do tego rynku i jego funkcjonowania.

W obszarze nadzoru obrotu byliśmy m.in. zaangażowani w prace nad wprowadzeniem zmian do ustawy o ofercie, w zakresie wezwań do zapisywania się na sprzedaż lub zamianę akcji spółek publicznych, zmiany ustawy o listach zastawnych. Podstawowym założeniem była poprawa funkcjonowania instytucji wezwań, w szczególności większa ochrona akcjonariuszy mniejszościowych spółek publicznych, które są przedmiotem przejęcia.

Sytuacja w polskim sektorze ubezpieczeń pozostaje stabilna. Wprowadzenie interwencji produktowej miało przywrócić równowagę pomiędzy wartością produktu ubezpieczeniowego z UFK dla klientów, a poziomem marży zysku generowanej przez zakłady ubezpieczeń. Sektor ubezpieczeniowy czeka zdefiniowanie wartości produktu ubezpieczeniowego, szczególnie w kontekście podziału składki na poszczególne komponenty. Rekomendacje dotyczące likwidacji szkód komunikacyjnych to zbiór najlepszych praktyk z dotychczasowego do-

świadczenia nadzorczego, obserwowanych praktyk rynkowych, jak i orzecznictwa sądów. Ich podstawą jest także konieczność ograniczenia ryzyka w działalności zakładów ubezpieczeń, które może materializować się w sytuacji wprowadzania przez pojedyncze zakłady ubezpieczeń praktyk naruszających interesy osób uprawnionych z umów ubezpieczenia. Takie praktyki, generujące szybkie zyski, mogą upowszechniać się na rynku i po pewnym czasie wywołać ryzyko systemowe dla sektora. Warunki prowadzenia działalności będą jednakowe dla wszystkich podmiotów, a przewaga konkurencyjna zostanie zbudowana poprzez wysoką jakość procesów oceny ryzyka i obsługi klienta. Naszym zadaniem jest także podejmowanie działań mających na celu ochronę interesów ubezpieczających, ubezpieczonych i uprawnionych z umów ubezpieczenia.

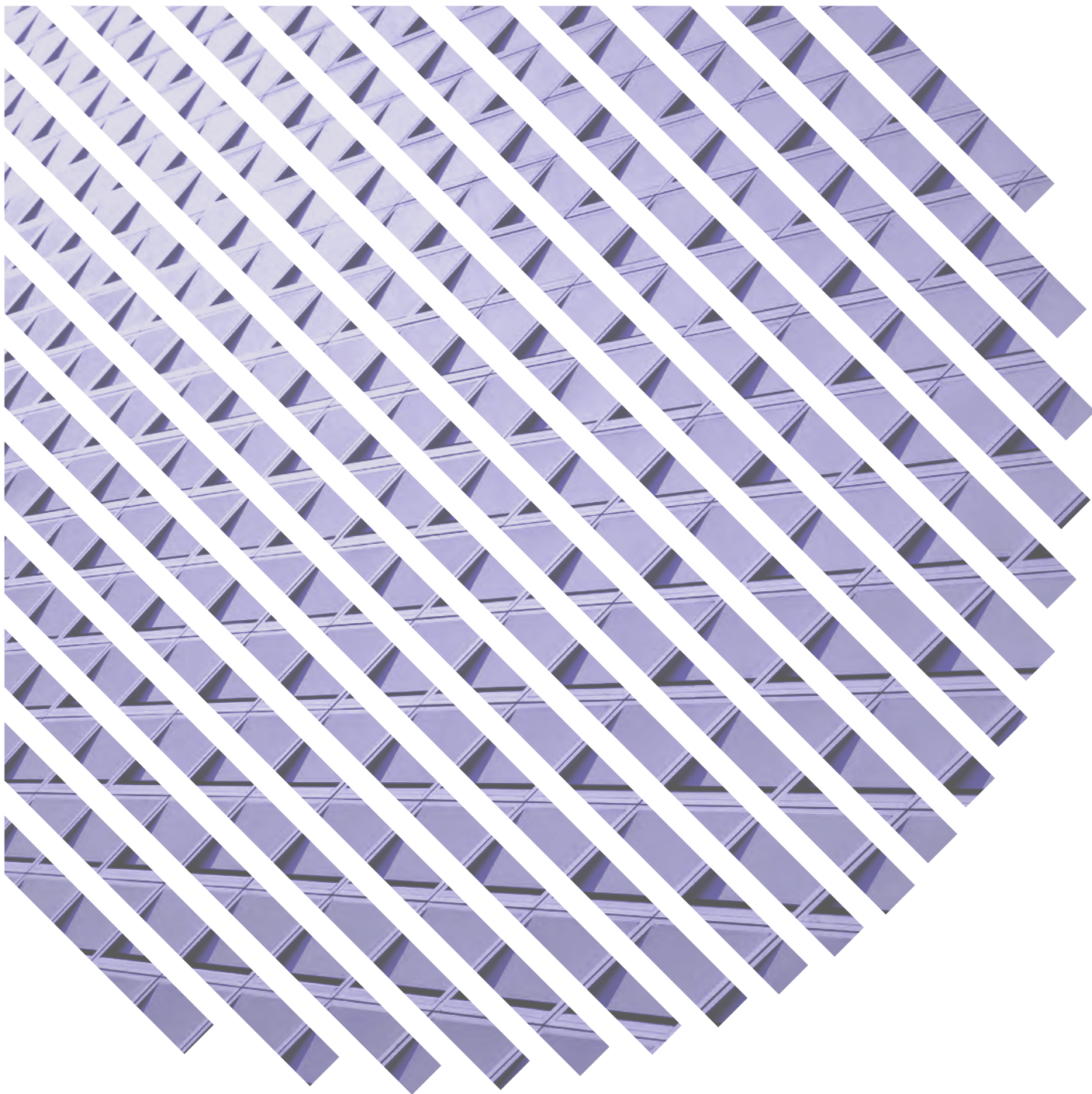
Rok 2022 to również czas prac nad rewizją i nowelizacją dyrektywy Wypłacalność II, która wprowadzi uproszczenia dla zakładów ubezpieczeń o niskim profilu ryzyka, dotyczące kalkulacji wymogów kapitałowych oraz zakresu i częstotliwości raportowania danych sprawozdawczych. Dużo większy wpływ na sektor będzie miała dyrektywa wprowadzająca ramy dla procesów restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji. Wprowadza ona kolejny filar bezpieczeństwa dla rynku ubezpieczeniowego, mający na celu ograniczenie niekontrolowanych upadłości zakładów ubezpieczeń, które mogą negatywnie wpływać na stabilność sektora oraz reputację branży. Zbadanie odporności sektora na pojawiające się zagrożenia makroekonomiczne, geopolityczne i ryzyka klimatyczne ma budować w zakładach ubezpieczeń świadomość możliwych zagrożeń, jakie mogą się zmaterializować w najbliższym czasie, oraz zachęcać do podejmowania działań zaradczych w obszarze zarządzania ryzykiem i zarządzania kapitałem. Przyjmowaliśmy uwagi do rekomendacji dotyczących oceny odpowiedniości ubezpieczenia na życie z elementem inwestycyjnym, które zastąpią obecnie obowiązujące rekomendacje dotyczące badania adekwatności produktu. Naszym celem jest przygotowanie rekomendacji jednocześnie zgodnej z prawem, użytecznej dla zakładów ubezpieczeń, ograniczającej ryzyko missellingu produktów o charakterze inwestycyjnym. Kontynuujemy monitoring adekwatności składek w ubezpieczeniu OC ppm, i podejmujemy działania w odniesieniu do wybranych podmiotów, które naruszają przepisy prawa i wpływają negatywnie na stabilność innych zakładów ubezpieczeń. Identyfikujemy też potrzebę szerszej analizy, tj. obejmującej inne linie biznesowe, w których utrzymują się ujemne wyniki techniczne, i nie są one uzasadnione nadzwyczajnymi okolicznościami.

Wspieranie innowacji na rynku kapitałowym to m.in. zaangażowanie Nadzoru w dialog związany z ramami legislacyjnymi dla sektora FinTech, zarówno na poziomie krajowym, jak i unijnym. Wspieramy te podmioty przez wydawanie stanowisk oraz przez konsultacje w ramach Programu Innovation Hub, który wspiera rozwój innowacji. Urząd KNF poza wsparciem prawnym udostępnia podmiotom wirtualne środowisko testowe Virtual Sandbox. Planujemy udoskonalać monitorowanie, analizowanie i prognozowanie rynku finansowego. Tworzymy centra kompetencyjne takie jak Centrum Analizy Danych Nadzorczych, co jest elementem wdrażanej Cyfrowej Agendy Nadzoru. Dążymy to tego, abyśmy byli postrzegani jako nowoczesni i elastyczni, zdolni do tego, żeby zgodnie z potrzebami i oczekiwaniami rynku, dostosowywać nasze działania do stale zmieniających się uwarunkowań rynku finansowego.

Jacek Jastrzębski

Przewodniczący
Komisji Nadzoru Finansowego

1

NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA URZĘDU
KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO
I KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO
W 2022 ROKU

1.1. REALIZACJA PROJEKTU PROWADZENIA MEDIACJI W ZAKRESIE UMÓW O KREDYT DENOMINOWANY LUB INDEKSOWANY DO WALUTY INNEJ NIŻ WALUTA POLSKA

W 2022 r. kontynuowano i rozwijano projekt polubownego rozwiązywania sporów dotyczących umów o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska w drodze ugód zawieranych w ramach mediacji prowadzonych przed Sądem Polubownym przy Komisji Nadzoru Finansowego, który został uruchomiony z inicjatywy Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego w październiku 2021 r. Co do zasady formuła ugodowego rozwiązania sporu dotyczącego umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska zakłada, że dotychczasowy kredyt zostaje rozliczony tak, jakby od daty jego uruchomienia był to kredyt zaciągnięty i spłacany w złotych. Rozwiązanie to cieszy się dużym zainteresowaniem uczestników rynku finansowego. Potwierdza to liczba spraw przekazanych do mediacji do Sądu Polubownego przy Komisji Nadzoru Finansowego. W 2022 r. w Centrum Mediacji Sądu Polubownego przy KNF zainicjowanych zostało 18 511 postępowań dotyczących tego rodzaju sporu. W 2022 r. w 14 980 prowadzonych postępowaniach doszło do zawarcia ugody.

1.2. DZIAŁANIA PODEJMOWANE W ZWIĄZKU Z WYBUCEM WOJNY W UKRAINIE

Rok 2022 przyniósł nowe wyzwania dla rynku finansowego na poziomie światowym i krajowym, z jakimi mierzył się UKNF, z których kluczowym była rosyjska inwazja na Ukrainę. Agresja Rosji spotkała się z reakcją Unii Europejskiej i innych organizacji międzynarodowych, takich jak OECD, IAIS, EBRD, World Bank czy IOSCO. Ustalane na szczeblu międzynarodowym przepisy sankcyjne i działania – dotyczące w dużej mierze rynku finansowego i organizacji z nim związanych – były jednym z tematów współpracy UKNF z MSZ oraz partnerami zagranicznymi, jak również wymagały stałego monitorowania dynamicznego otoczenia prawnego UE i innych, istotnych dla sankcji rynków zagranicznych (m.in. Stanów Zjednoczonych czy Wielkiej Brytanii).

W związku z wybuchem wojny w Ukrainie zrealizowano wiele działań zmierzających do zapewnienia niezakłóconego funkcjonowania rynku finansowego i wsparcia podmiotów nadzorowanych przez KNF:

- koordynowano wymianę informacji oraz współdziałanie podmiotów rynku finansowego w zakresie zapotrzebowania i zaopatrzenia w gotówkę,
- ustalono sposób wymiany informacji oraz współdziałanie z podmiotami rynku w zakresie ciągłości działania i bezpieczeństwa fizycznego.

KNF podjęła uchwałę w sprawie okoliczności istotnych dla oceny rękojmi w sprawach z zakresu rynku finansowego w związku z agresją Federacji Rosyjskiej wobec Ukrainy, wskazującą, że wszelkie powiązania podmiotu licencjonowanego, jego znaczących udziałowców oraz osób nim zarządzających z Federacją Rosyjską lub Republiką Białorusi KNF traktuje i traktować będzie jako istotną wątpliwość co do tego, że działalność podmiotu licencjonowanego będzie prowadzona w sposób prawidłowy – praworządny, uczciwy, transparentny, ostrożny i stabilny.

Inwazja Rosji na Ukrainę spowodowała istotny wzrost niepewności na rynkach światowych. Doprowadziła do deprecjacji walut naszego regionu, wzrostu rentowności obligacji skarbowych oraz stanowiła dodatkowy impuls inflacyjny, m.in. poprzez wyższe ceny surowców energetycznych i rolnych. W odpowiedzi na taką sytuację nadzór finansowy działał proaktywnie, przeprowadzając wiele inicjatyw mających na celu zapewnienie stabilności sektora finansowego, w tym m.in.:

- dodatkowe monitorowanie płynności w podmiotach nadzorowanych,
- rachunki dla uchodźców z Ukrainy – zalecenie dotyczące trybu otwierania rachunków uchodźcom oraz monitoring rynku pod względem ich liczby oraz przechowywanych na nich środków,

- analizy dotyczące ekspozycji podmiotów nadzorowanych na kraje związane z inwazją (Rosja, Białoruś) i Ukrainę oraz branże energochłonne (szacowanie potencjalnych strat przy założeniu różnych negatywnych scenariuszy),
- prowadzono działania w celu ułatwienia objęcia ochroną ubezpieczeniową odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych obywateli Ukrainy, wspierano rozwiązania zaproponowane przez rynek ubezpieczeniowy, jak np. bezpłatne ubezpieczenie krótkoterminowe/graniczne OC posiadaczy pojazdów mechanicznych wjeżdżających na teren RP z terenu Ukrainy.

2 marca 2022 r. na stronie internetowej KNF opublikowano komunikat dotyczący obowiązków informacyjnych emitentów w związku z sytuacją polityczno-gospodarczą na terytorium Ukrainy. W komunikacie UKNF zaleca emitentom analizę i monitorowanie wpływu zaistniałej sytuacji polityczno-gospodarczej w Ukrainie na działalność emitentów i ich grup kapitałowych w celu właściwej realizacji obowiązków informacyjnych. Ponadto, zgodnie z komunikatem, należy monitorować, czy raporty publikowane przez emitentów są przekazywane przez osoby do tego uprawnione.

W związku z wybuchem wojny w Ukrainie i wynikającymi z niej negatywnymi konsekwencjami dla działalności gospodarczej (wzrost cen energii, stóp procentowych, cen surowców, zmienność kursów walutowych, ograniczenia dostępności pracowników, źródeł finansowania), których skutki, zakres i długotrwałość stanowią ważny czynnik w procesie decyzyjnym dotyczącym inwestycji w papiery wartościowe ze strony inwestorów, UKNF zwracał szczególną uwagę na odpowiednie ujawnienie informacji i ryzyk zamieszczanych w zatwierdzanych przez KNF prospektach dotyczących wpływu tych zdarzeń na działalność, sytuację finansową i operacyjną emitentów.

1.3. DZIAŁANIA REALIZOWANE W RAMACH SEKTORÓW: BANKOWEGO, SKOK ORAZ USŁUG PŁATNICZYCH

W 2022 r. ryzyko prawne portfela walutowych kredytów hipotecznych – dalej: RRE(FX) dla gospodarstw domowych – pozostawało głównym ryzykiem dla stabilności sektora bankowego. W związku ze znaczącym wzrostem liczby spraw spornych oraz wartości przedmiotu sporu, a także w konsekwencji kształtującego się kierunku orzecznictwa sądów, banki wyraźnie zwiększyły wartość rezerw na ryzyko prawne. Wszystkie banki posiadające portfele RRE(FX) oferują klientom możliwość zawarcia ugody. Banki proponują ugody z możliwością zawierania ich przed Sądem Polubownym lub ugody oparte na warunkach określonych przez oferujący bank. Comiesięczny monitoring portfela RRE(FX), w tym kredytów/pożyczek objętych postępowaniem sądowym, jak też ugód zawieranych przez banki, był prezentowany regularnie na posiedzeniach KNF oraz posiedzeniach Komitetu Stabilności Finansowej. Wyniki analiz były uwzględnione w ramach metodyki dodatkowego wymogu kapitałowego na pokrycie ryzyka związanego z kredytami walutowymi oraz w ramach opiniowania zmian do rozporządzenia w sprawie wag ryzyka dla walutowych kredytów mieszkaniowych.

W 2022 r. Komisja Nadzoru Finansowego kontynuowała podejmowanie działań mających na celu wzmocnienie kapitałowe sektora bankowości spółdzielczej. W tym celu 2 grudnia 2022 r. KNF wydała zalecenie dotyczące zwiększenia funduszu pomocowego instytucjonalnych systemów ochrony banków spółdzielczych i banków zrzeszających. Zwiększenie funduszy powinno nastąpić do 31 grudnia 2023 r. Kwota środków zgromadzonych w funduszach pomocowych powinna odpowiadać 1% środków gwarantowanych, o których mowa w art. 2 pkt 65 ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym według stanu na 31 grudnia 2021 r. Według stanu na 31 grudnia 2022 r. uczestnicy systemów ochrony dokonali wpłat w łącznej wysokości 615 mln zł – co stanowi istotne wzmocnienie bezpieczeństwa całego sektora banków spółdzielczych i właściwe wykorzystanie ich wysokiego wyniku finansowego uzyskanego w 2022 r.

W sektorze SKOK w 2022 r. kontynuowano wsparcie procesów restrukturyzacyjnych, w tym łączeniowych, których celem była ochrona depozytów i zmniejszanie ryzyka osłabienia sektora w wyniku problemów podmiotów w trudnej sytuacji. Przeprowadzono dwa działania łączeniowe SKOK, w efekcie których ustabilizowano sytuację przejmowanych SKOK, przy jednoczesnym zachowaniu stabilnej sytuacji podmiotu po połączeniu. Ponadto KNF wydała 4 decyzje w przedmiocie zaliczenia zobowiązania podporządkowanego do funduszy własnych kasy, co zapewniło wzmocnienie pozycji kapitałowej tych podmiotów.

Podjęmowane w 2022 r. działania nadzorcze wobec instytucji płatniczych skupione były przede wszystkim na dopuszczaniu podmiotów do działalności na rynku usług płatniczych (działania licencyjne i rejestrowe), analizie przestrzegania regulacji przez podmioty nadzorowane przez KNF i podejmowaniu w związku z tym środków nadzorczych oraz identyfikowaniu naruszeń ustawy o usługach płatniczych przez podmioty działające bez wymaganych uprawnień.

1.4. DZIAŁANIA REALIZOWANE W RAMACH SEKTORA UBEZPIECZENIOWEGO

W 2022 r. UKNF przygotował i przekazał Ministerstwu Finansów propozycję legislacyjną mającą na celu wprowadzenie egzaminów zdalnych dla osób ubiegających się o wykonywanie czynności agencyjnych, czynności dystrybucyjnych zakładu ubezpieczeń oraz czynności dystrybucyjnych zakładu reasekuracji, jako rozwiązania stałego, zastępującego aktualne tymczasowe rozwiązanie na czas stanów związanych z pandemią COVID-19. Propozycja obejmuje konkretne rozwiązania prawne dotyczące egzaminów zdalnych, które miałyby stanowić stały, alternatywny sposób przeprowadzania egzaminów dla agentów, równorzędny z egzaminami stacjonarnymi, przewidzianymi w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 21 sierpnia 2018 r. w sprawie egzaminu dla osób ubiegających się o wykonywanie czynności agencyjnych, czynności dystrybucyjnych zakładu ubezpieczeń oraz czynności dystrybucyjnych zakładu reasekuracji (Dz. U. z 2021 r. poz. 1137).

W lipcu 2022 r. Komisja Nadzoru Finansowego, po przeprowadzeniu konsultacji z zainteresowanymi podmiotami, przyjęła Rekomendacje dotyczące Likwidacji Szkód Komunikacyjnych. Zakłady ubezpieczeń (krajowe i zagraniczne) oferujące ubezpieczenia komunikacyjne w Polsce miały czas do 1 listopada 2022 r. na dostosowanie się do oczekiwań nadzorczych wyrażonych w Rekomendacjach. Rekomendacje zostały wydane w celu zapewnienia zgodności działalności zakładów ubezpieczeń z przepisami prawa, zapobieżenia naruszeniu interesów ubezpieczających, ubezpieczonych lub uprawnionych z umów ubezpieczenia oraz ograniczenia ryzyka występującego w działalności zakładów ubezpieczeń.

UKNF prowadził prace nad zapewnieniem właściwej obsługi umów ubezpieczenia oraz odpowiedniej wartości produktów ubezpieczeniowych dla klienta. W tym celu prowadzone były m.in. prace nad Rekomendacjami dla zakładów ubezpieczeń dotyczącymi oceny odpowiedniości ubezpieczenia na życie z elementem inwestycyjnym, a także nad zmianami do Rekomendacji U.

UKNF w 2022 r. kontynuował udział w pracach nad przeglądem systemu Wypłacalność II oraz wprowadzeniem ram dla przymusowej restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji w sektorze ubezpieczeniowym. W obu obszarach osiągnięto w 2022 r. porozumienie na forum Rady Unii Europejskiej. Zmiany wprowadzone przez Radę prowadzą do lepszego odzwierciedlenia w regulacjach specyfiki rynku o istotnym udziale napływającej działalności transgranicznej oraz powiązanego z międzynarodowymi grupami kapitałowymi, czym charakteryzuje się również polski rynek ubezpieczeniowy. Może to ułatwić sprawowanie nadzoru przez UKNF w przyszłości w obszarach objętych projektowanymi regulacjami, a więc konieczne będzie podtrzymanie zaangażowania UKNF na dalszych etapach negocjacji.

Rok 2022 był kolejnym rokiem konsolidacji polskiego rynku ubezpieczeń. Komisja Nadzoru Finansowego, realizując w tym zakresie funkcje licencyjne, prowadziła postępowania umożliwiające m.in. finalizację fuzji zakładów ubezpieczeń z grupy Allianz i Aviva, włączanie spółek MetLife w Polsce w strukturę Grupy NN, jak też przeprowadzenie wewnętrznej restrukturyzacji w ramach grupy ERGO.

1.5. DZIAŁANIA REALIZOWANE W OBSZARZE RYNKU KAPITAŁOWEGO

W 2022 r. pracownicy UKNF kontynuowali realizację Strategii Rozwoju Rynku Kapitałowego, projektując i konsultując regulacje z zakresu rynku kapitałowego dotyczące: wprowadzenia Jednolitej Licencji Bankowej, usprawnienia pożyczek papierów wartościowych, umożliwienia emitowania produktów strukturyzowanych, a także wprowadzenia instytucji czynnego żalu w postępowaniach sankcyjnych przed Komisją. Równocześnie, uczestniczyli w pracach nad projektem ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z zapewnieniem rozwoju rynku finansowego oraz ochrony inwestorów na tym rynku (nr z wykazu prac legislacyjnych: UD235), w którym zostały wpisane powyższe oraz inne inicjatywy UKNF, w tym także propozycja wykreślenia regulacji nadmiarowych związanych m.in. z outsourcingiem w firmach inwestycyjnych.

Wprowadzono zmiany w zakresie raportowania dotyczącego działalności sprzedażowej firm inwestycyjnych. Pozyskiwane dane pozwalają na skuteczniejszą analizę dystrybuowanych produktów inwestycyjnych oraz podejmowanie odpowiednich działań nadzorczych w odniesieniu do poszczególnych podmiotów rynku finansowego.

UKNF aktywnie uczestniczył w konsultacjach publicznych projektu ustawy o finansowaniu społecznościowym, która weszła w życie 29 lipca 2022 r. Akt ten uzupełnia regulacje dotyczące finansowania społecznościowego zawarte w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/1503 z dnia 7 października 2020 r. w sprawie europejskich dostawców finansowania społecznościowego dla przedsięwzięć gospodarczych oraz zmieniające rozporządzenie (UE) 2017/1129 i dyrektywę (UE) 2019/1937 (Dz. Urz. UE L 2020 r. Nr 347, str. 1, dalej: Rozporządzenie 2020/1503).

Zgodnie z ustawą o finansowaniu społecznościowym działalność dostawców usług finansowania społecznościowego, prowadzących platformy finansowania społecznościowego (platformy crowdfundingowe), zarówno w modelu inwestycyjnym, jak i pożyczkowym, jest licencjonowana i podlega nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego.

W celu zapewnienia platformom crowdfundingowym możliwości terminowego dostosowania działalności do przepisów prawa wprowadzono okres przejściowy. W ramach tego okresu do 10 listopada 2023 r. platformy crowdfundingowe mogą świadczyć usługi na dotychczasowych zasadach (bez konieczności posiadania zezwolenia), a w przypadku uzyskania zezwolenia przed tą datą – na jego podstawie. Po 10 listopada 2023 r. wszystkie podmioty prowadzące działalność finansowania społecznościowego w zakresie crowdfundingu inwestycyjnego lub pożyczkowego będą mogły prowadzić działalność wyłącznie po uzyskaniu wymaganego zezwolenia.

28 listopada 2022 r. weszły w życie rozporządzenia delegowane i wykonawcze Komisji Europejskiej z dnia 13 lipca 2022 r. – tzw. regulacyjne standardy techniczne wydane na podstawie przepisów Rozporządzenia 2020/1503, które regulują m.in. proces licencjonowania dostawców usług finansowania społecznościowego oraz prowadzenia przez nich działalności.

W 2022 r. UKNF aktywnie uczestniczył w konsultacjach publicznych projektu rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczegółowego zakresu i terminów przekazywania Komisji Nadzoru Finansowego informacji i dokumentów przez dostawców usług finansowania społecznościowego dla przedsięwzięć gospodarczych oraz wzorów raportów i sprawozdań służących do przekazywania tych informacji.

W celu ułatwienia wnioskodawcom przejścia przez proces licencjonowania Komisja Nadzoru Finansowego opublikowała na swojej stronie internetowej formularz służący do złożenia wniosku o uzyskanie zezwolenia na prowadzenie działalności jako dostawca usług finansowania społecznościowego. Dodatkowo Komisja, w celu przygotowania rynku do nowych wymogów prawnych, przygotowała i zamieściła na stronie internetowej KNF materiały wprowadzające i wyjaśniające zagadnienia dotyczące licencjonowania dostawców usług finansowania społecznościowego oraz zagadnienia określające cechy charakterystyczne dla crowdfundingu inwestycyjnego i pożyczkowego oraz informacje istotne zarówno dla właścicieli platform finansowania społecznościowego, inwestorów, jak i właścicieli projektów.

Podczas warsztatów Hackathon „Supervision-Hack”, które odbyły się 21–23 października 2022 r., uczestnikom wydarzenia przedstawiono prezentację „Poznaj crowdfunding – alternatywną formę finansowania projektów”.

W celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania rynku finansowego, UKNF wydał w 2022 r. stanowisko w sprawie oceny emitenta, pytania i odpowiedzi z zakresu zarządzania produktowego oraz zaktualizował stanowisko w sprawie definicji oferowania. Przedstawiciele UKNF współpracowali w projekcie Izby Domów Maklerskich i Związku Banków Polskich, co zaowocowało w 2022 r. przyjęciem jednolitego standardu informowania klientów o kosztach i opłatach związanych z usługami maklerskimi.

UKNF w 2022 r. kontynuował cykl spotkań z przedstawicielami rynku zrzeszonymi w ramach Izby Domów Maklerskich i Związku Banków Polskich. W trakcie spotkań dyskutowane były bieżące problemy firm inwestycyjnych, a także ich wątpliwości w zakresie interpretacji przepisów.

Kontynuując proces cyfryzacji nadzoru nad sektorem funduszy inwestycyjnych, UKNF zainicjował zmiany przepisów mające na celu odejście od papierowej formy przekazywania informacji. TFI, fundusze inwestycyjne, likwidatorzy funduszy inwestycyjnych, depozytariusze oraz zarządzający ASI będą przysyłać ustawowe zawiadomienia oraz realizować pozostałe obowiązki sprawozdawcze w formie elektronicznej. Wprowadzenie nowych standardów sprawozdawczości ma na celu poprawę jakości danych, dostosowanie zawartości raportów do potrzeb nadzorczych i ułatwienie raportowania przez podmioty nadzorowane. Działania te prowadzą do budowy nowoczesnego nadzoru opartego na danych, który będzie mógł wykorzystywać najnowsze osiągnięcia data science do ochrony uczestników rynku finansowego.

Do jednego z najważniejszych obszarów działalności KNF i UKNF należy nadzór nad szeroko rozumianym wykonywaniem obowiązków informacyjnych przez emitentów papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym. W ramach tych działań ocenie podlega nie tylko kwestia terminowości i poprawności wykonywania bieżących obowiązków informacyjnych, lecz także nadzór nad sprawozdawczością finansową i informacjami niefinansowymi, w tym nad ujawnieniami taksonomicznymi oraz ofertami publicznymi. Istotnym aspektem nadzoru nad emitentami jest także ocena poprawności i sposobu funkcjonowania komitetów audytu.

Ponadto z uwagi na rozpoczęcie prac nad procesem wyznaczenia zamiennika dla WIBOR przewidzianym ustawą o finansowaniu społecznościowym oraz wyborem przez Komitet Sterujący Narodowej Grupy Roboczej, powołanej w związku z planowaną reformą wskaźników referencyjnych indeksu WIRON jako wskaźnika referencyjnego stopy procentowej, UKNF zwracał uwagę, aby w prospektach emitenci wskazywali potencjalne skutki zastąpienia stawki referencyjnej WIBOR wskaźnikiem WIRON, wpływu tego zastąpienia na oprocentowanie emitowanych obligacji oraz ryzyk dla inwestorów i dla emitenta, jakie takie zastąpienie może ze sobą nieść.

Komisja Nadzoru Finansowego w obszarze podmiotów infrastruktury rynku kapitałowego zatwierdziła na wniosek Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA dwie zmiany w Regulaminie związane z dopuszczaniem instrumentów finansowych do obrotu giełdowego oraz jedną zmianę dostosowującą jej sytuację prawną do poszerzenia oferty Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA. Zatwierdzone zmiany w Regulaminie dotyczyły:

- modyfikacji procedury dopuszczania instrumentów finansowych do obrotu giełdowego oraz zawieszania lub wykluczania ich z obrotu,
- usprawnienia dopuszczania instrumentów finansowych do obrotu giełdowego poprzez wyłączenie grupy instrumentów i ich emitentów z oceny dokonywanej przez GPW,
- dostosowania do poszerzenia oferty produktowej i uruchomienia obrotu na rynku regulowanym instrumentami typu ETC i ETN.

Jednym z najważniejszych działań w obszarze nadzoru obrotu było aktywne zaangażowanie UKNF w prace nad wprowadzeniem zmian do ustawy o ofercie w zakresie wezwań do zapisywania się na sprzedaż lub zamianę akcji spółek publicznych. Zmiany te wprowadzono ustawą o zmianie ustawy o listach zastawnych. Podstawowym założeniem zmian była poprawa funkcjonowania instytucji wezwań, w szczególności zapewnienie większej ochrony akcjonariuszy mniejszościowych spółek publicznych, które są przedmiotem przejęcia.

Kluczową zmianą było ustanowienie nowego progu 50% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu jako progu przejęcia kontroli rodzącego obowiązek ogłoszenia wezwania (próg 50% został wprowadzony w miejsce dwóch wcześniejszych progów 33% i 66%). Ponadto wprowadzono jednolity model wezwania obligatoryjnego jako wezwania następczego, uruchomiono możliwość wezwania dobrowolnego na wszystkie pozostałe akcje spółki, a także umożliwiono uwzględnianie ceny pośredniego nabycia akcji spółki publicznej przy ustalaniu ceny minimalnej w wezwaniu. Uruchomiono także funkcjonalność w postaci elektronicznego formularza umożliwiającego składanie do Komisji zawiadomień o zamiarze ogłoszenia wezwania do zapisywania się na sprzedaż lub zamianę akcji spółki publicznej.

1.6. ROZWÓJ INNOWACJI FINANSOWYCH

Na prowadzonej przez UKNF stronie internetowej pod adresem www.fintech.gov.pl, służącej do komunikacji z sektorem innowacji finansowych (FinTech) znajdują się informacje o aktualnościach i trendach w rozwoju sektora FinTech oraz stanowiskach i komunikatach UKNF, które mają szczególne znaczenie dla podmiotów innowacyjnych. Redagowany jest ponadto newsletter zawierający informacje na temat rozwoju sektora FinTech.

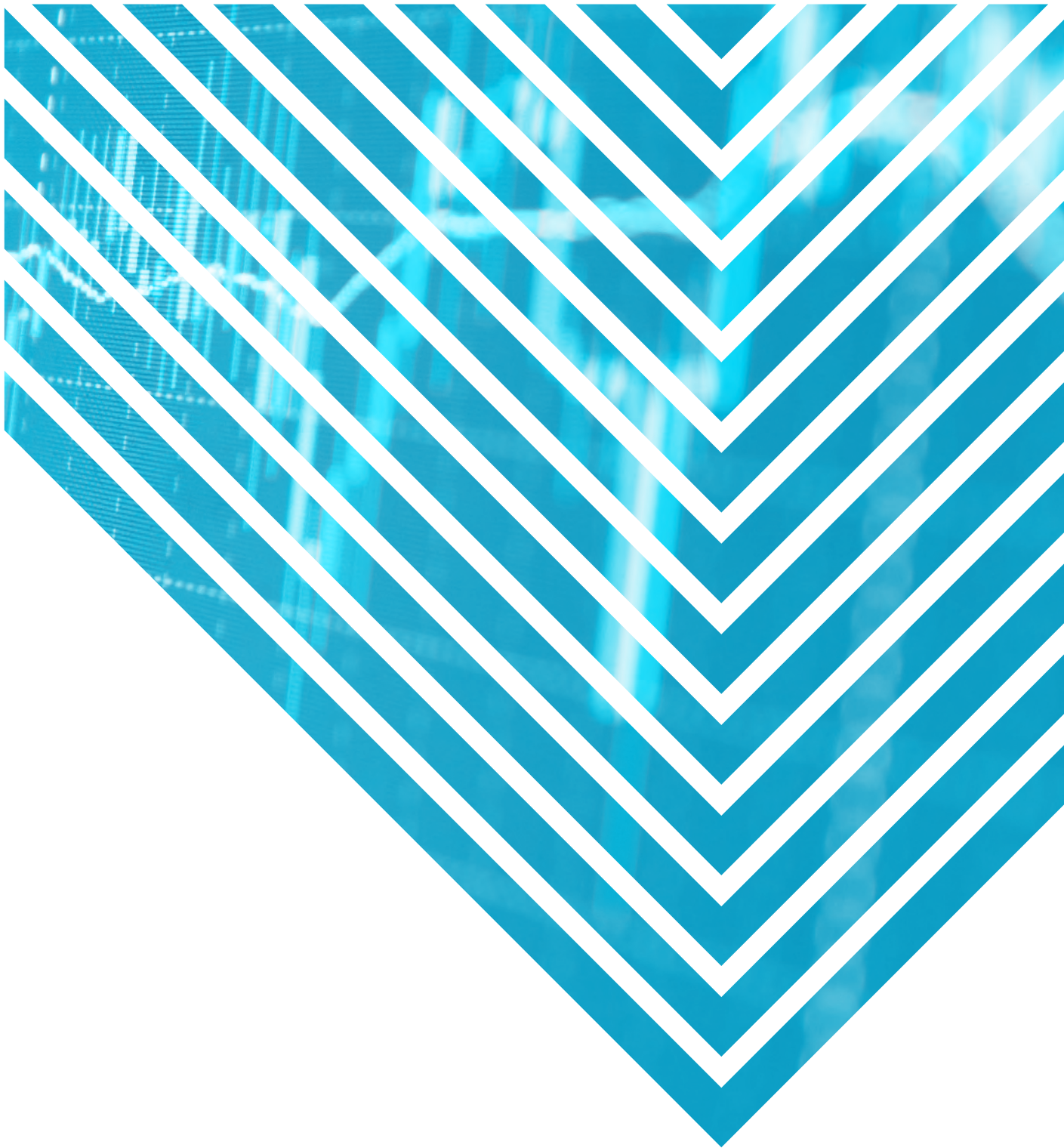
W ramach Programu Innovation Hub mającego na celu wspieranie rozwoju innowacji Urząd KNF oprócz wsparcia prawnego udostępnia innowacyjnym podmiotom wirtualne środowisko testowe Virtual Sandbox. Oprócz dotychczas dostępnej piaskownicy Sandbox PSD2 (pozwalającej na symulowanie wielu operacji bankowych i testowanie rozwiązań bazujących na interfejsie Open API) w 2022 r. dodatkowo opracowano Sandbox DLT – piaskownicę wirtualną pozwalającą przetestować rozwiązania bazujące na platformie Hyperledger Fabric (blockchain).

W październiku 2022 r. UKNF po raz pierwszy był organizatorem własnego hackathonu #Supervision_Hack, którego zadania konkursowe poświęcone były w całości kwestiom nadzoru finansowego. Ponadto w grudniu 2022 r. UKNF po raz kolejny sfinansował zadanie w ramach hackathonu HackYeah.

Za pośrednictwem Programu Innovation Hub UKNF prowadzi dialog z podmiotami sektora FinTech, udzielając im wyjaśnień prawno-regulacyjnych na zadawane pytania i wspierając tym samym rozwój innowacji na rynku. W 2022 r. do Programu zgłosiły się 22 podmioty.

W 2022 r. UKNF kontynuował koordynację prac Zespołu roboczego ds. rozwoju innowacji finansowych FinTech. W ramach prac odbyły się spotkania z przedstawicielami rynku oraz organów administracji państwowej w celu identyfikacji nowych barier, które pojawiły się od czasu publikacji raportu z 28 kwietnia 2021 r.

W grudniu 2022 r. uruchomiono stronę <https://lop.knf.gov.pl/> zawierającą Listę ostrzeżeń publicznych KNF, Bazę Ostrzeżeń Zagranicznych Organów Nadzoru oraz linki do ostrzeżeń organizacji międzynarodowych.

2

URZĄD KOMISJI NADZORU
FINANSOWEGO I KOMISJA NADZORU
FINANSOWEGO

2.1. PODSTAWY PRAWNE DZIAŁANIA URZĘDU KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO I KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO

Urząd Komisji Nadzoru Finansowego i Komisja Nadzoru Finansowego działają na podstawie ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym. UKNF ma status państwowej osoby prawnej, której organami są KNF i Przewodniczący KNF. Przewodniczący KNF kieruje pracami Komisji i działalnością Urzędu oraz reprezentuje je na zewnątrz.

KNF jest właściwa w sprawach nadzoru nad rynkiem finansowym, który według stanu prawnego na 31 grudnia 2022 r. obejmował:

- 1) nadzór bankowy,
- 2) nadzór emerytalny,
- 3) nadzór ubezpieczeniowy,
- 4) nadzór nad rynkiem kapitałowym,
- 5) nadzór nad instytucjami płatniczymi, małymi instytucjami płatniczymi, dostawcami świadczącymi wyłącznie usługę dostępu do informacji o rachunku, biurami usług płatniczych, instytucjami pieniądza elektronicznego, oddziałami zagranicznych instytucji pieniądza elektronicznego,
- 6) nadzór nad agencjami ratingowymi,
- 7) nadzór uzupełniający nad instytucjami kredytowymi, zakładami ubezpieczeń, zakładami reasekuracji i firmami inwestycyjnymi wchodzącymi w skład konglomeratu finansowego,
- 8) nadzór nad spółdzielczymi kasami oszczędnościowo-kredytowymi i Krajową Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo-Kredytową,
- 9) nadzór nad pośrednikami kredytu hipotecznego oraz ich agentami,
- 10) nadzór w zakresie przewidzianym przepisami Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2016/1011 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki referencyjne w instrumentach finansowych i umowach finansowych lub do pomiaru wyników funduszy inwestycyjnych i zmieniającego dyrektywy 2008/48/WE i 2014/17/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 596/2014¹ oraz nadzór w zakresie przewidzianym przepisami Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/2402 z dnia 12 grudnia 2017 r. w sprawie ustanowienia ogólnych ram dla sekurytyzacji oraz utworzenia szczególnych ram dla prostych, przejrzystych i standardowych sekurytyzacji, a także zmieniającego dyrektywy 2009/65/WE, 2009/138/WE i 2011/61/UE oraz rozporządzenia (WE) nr 1060/2009 i (UE) nr 648/2012²,
- 11) nadzór w zakresie przewidzianym przepisami Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/2088 z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych³,
- 12) nadzór w zakresie przewidzianym przepisami Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/1503 z dnia 7 października 2020 r. w sprawie europejskich dostawców usług finansowania społecznościowego dla przedsięwzięć gospodarczych oraz zmieniającego rozporządzenie (UE) 2017/1129 i dyrektywę (UE) 2019/1937⁴.

Celem nadzoru nad rynkiem finansowym jest zapewnienie prawidłowego funkcjonowania tego rynku, jego stabilności, bezpieczeństwa oraz przejrzystości, zaufania do rynku finansowego, a także zapewnienie ochrony interesów uczestników tego rynku. Cel ten realizowany jest również poprzez rzetelną informację dotyczącą funkcjonowania rynku, przez realizację celów określonych w szczególności w Prawie bankowym, ustawie o nadzorze ubezpieczeniowym i emerytalnym, ustawie o nadzorze uzupełniającym, ustawie o nadzorze nad rynkiem kapitałowym, ustawie o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz ustawie o usługach płatniczych.

Ustawowo wyznaczone zadania Komisji, poza sprawowaniem nadzoru nad rynkiem finansowym, obejmują także w szczególności:

¹ Dz. Urz. UE L 171 z 29.06.2016, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 137 z dnia 24.05.2017, str. 41.

² Dz. Urz. UE L 347 z 28.12.2017, str. 35.

³ Dz. Urz. UE L 314 z 05.12.2019, str. 1, Dz. Urz. UE L 20 z 24.01.2020, str. 26 oraz Dz. Urz. UE L 405 z 02.12.2020, str. 79.

⁴ Dz. Urz. UE L 347 z 20.10.2020, str. 1.

- podejmowanie działań służących prawidłowemu funkcjonowaniu rynku finansowego oraz działań mających na celu rozwój rynku finansowego i jego konkurencyjności, a także wspieranie rozwoju innowacyjności rynku finansowego,
- podejmowanie działań edukacyjnych i informacyjnych w zakresie funkcjonowania rynku finansowego, jego zagrożeń oraz podmiotów na nim funkcjonujących w celu ochrony uzasadnionych interesów uczestników rynku finansowego,
- podejmowanie działań mających na celu przeciwdziałanie zagrożeniom w zakresie bezpieczeństwa systemów teleinformatycznych w rozumieniu art. 3 pkt 3 ustawy o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, wykorzystywanych przez podmioty podlegające nadzorowi KNF, w tym przez wykonywanie zadań organu właściwego do spraw cyberbezpieczeństwa w zakresie określonym przepisami ustawy o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa, a więc jako organu właściwego dla sektora bankowego i infrastruktury rynków finansowych,
- udział w przygotowywaniu projektów aktów prawnych w zakresie nadzoru nad rynkiem finansowym,
- stwarzanie możliwości polubownego i pojednawczego rozstrzygnięcia sporów między uczestnikami rynku finansowego, w szczególności sporów wynikających ze stosunków umownych między podmiotami podlegającymi nadzorowi KNF a odbiorcami usług świadczonych przez te podmioty,
- współpracę z Polską Agencją Nadzoru Audytowego, w tym udzielanie informacji, wyjaśnień i przekazywanie dokumentów, w zakresie niezbędnym do realizacji zadań związanych z monitorowaniem rynku w zakresie, o którym mowa w art. 27 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 537/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego, uchylającej decyzję Komisji 2005/909/WE⁵.

KNF jest ponadto jednostką współpracującą w rozumieniu przepisów ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy, właściwą w zakresie wykonywania ustawowych zadań w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu wobec instytucji obowiązanych, przez nią nadzorowanych. W tym zakresie KNF ściśle współpracuje z Generalnym Inspektorem Informacji Finansowej.

Ustawowym zadaniem Urzędu jest zapewnienie obsługi KNF i Przewodniczącego KNF. Nadzór nad działalnością UKNF, jako państwowej osoby prawnej, sprawuje Prezes Rady Ministrów. Status państwowej osoby prawnej, który UKNF posiada od 1 stycznia 2019 r., ma służyć przede wszystkim zapewnieniu większej niezależności finansowej Urzędu. Koszty funkcjonowania UKNF są pokrywane bezpośrednio z wpłat nadzorowanych podmiotów. Urząd prowadzi samodzielną gospodarkę finansową na podstawie rocznego planu finansowego uchwalanego przez KNF i zatwierdzanego przez Prezesa Rady Ministrów. Roczne sprawozdanie finansowe Urzędu podlega badaniu przez firmę audytorską, której wyboru dokonuje Prezes Rady Ministrów. Sprawozdanie to podlega zatwierdzeniu przez Prezesa Rady Ministrów.

Organizację wewnętrzną Urzędu KNF określa statut nadany w drodze zarządzenia nr 15 Prezesa Rady Ministrów z dnia 4 lutego 2019 r., w 2022 r. zmienionego zarządzeniem nr 39 Prezesa Rady Ministrów z dnia 4 marca 2022 r. Zgodnie z § 1 statutu Urzędu, Urzędem kieruje Przewodniczący Komisji przy pomocy Zastępców Przewodniczącego Komisji, Dyrektora Generalnego, dyrektorów zarządzających, którzy kierują pionami, oraz dyrektorów komórek organizacyjnych. Zastępcy Przewodniczącego Komisji, a także Dyrektor Generalny mogą bezpośrednio nadzorować pionów lub komórki organizacyjne niewchodzące w skład pionów. Zasady organizacji i funkcjonowania Urzędu Komisji oraz podział zadań pomiędzy komórki organizacyjne określa regulamin organizacyjny nadawany w drodze zarządzenia przez Przewodniczącego Komisji.

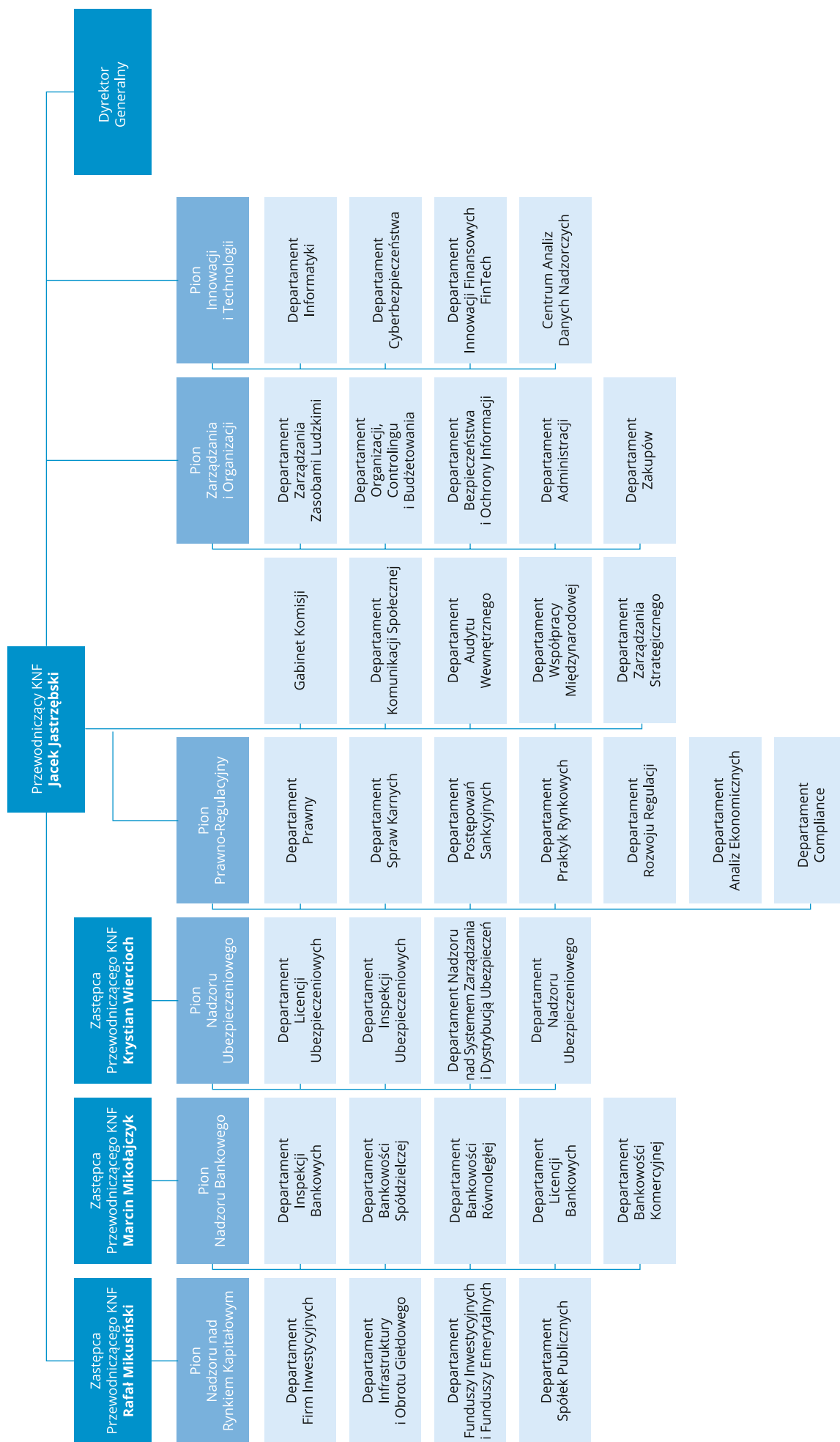
Według stanu na 31 grudnia 2022 r. w Urzędzie KNF wyodrębnionych było sześć pionów:

- Pion Nadzoru Bankowego,
- Pion Nadzoru Ubezpieczeniowego,
- Pion Nadzoru nad Rynkiem Kapitałowym,
- Pion Zarządzania i Organizacji,
- Pion Innowacji i Technologii,
- Pion Prawno-Regulacyjny.

Prace komórek organizacyjnych wchodzących w skład pionów koordynują i nadzorują dyrektorzy zarządzający. W skład pionów wchodzi większość departamentów Urzędu. Według stanu na 31 grudnia 2022 r. poza strukturą pionów pozostawało 5 komórek organizacyjnych.

⁵ Dz. Urz. UE L 158 z 27.05.2014, str. 77 oraz Dz. Urz. UE L 170 z 11.06.2014, str. 66.

Struktura organizacyjna Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego wg. stanu na 31.12.2022 r.

2.2. SKŁAD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO

KNF jest organem kolegialnym. W skład Komisji wchodzi Przewodniczący, jego Zastępcy oraz dziewięciu członków, w tym sześciu członków Komisji z prawem głosu i trzech członków Komisji z głosem doradczym:

Członkowie Komisji z prawem głosu

- Minister właściwy do spraw instytucji finansowych albo jego przedstawiciel
- Minister właściwy do spraw gospodarki albo jego przedstawiciel
- Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego albo jego przedstawiciel
- Prezes Narodowego Banku Polskiego albo delegowany przez niego członek Zarządu Narodowego Banku Polskiego
- Przedstawiciel Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej
- Przedstawiciel Prezesa Rady Ministrów

Członkowie Komisji z głosem doradczym

- Przedstawiciel Bankowego Funduszu Gwarancyjnego
- Przedstawiciel Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
- Przedstawiciel ministra – członka Rady Ministrów właściwego do spraw koordynowania działalności służb specjalnych lub Przedstawiciel Prezesa Rady Ministrów

W 2022 r. KNF działała w następującym składzie osobowym:

Przewodniczący Komisji

Jacek Jastrzębski

Zastępcy Przewodniczącego Komisji

Rafał Mikusiński

Marcin Mikołajczyk

Krystian Wiercioch – od 6 maja 2022 r.

Członkowie Komisji:

Przedstawiciel ministra właściwego do spraw instytucji finansowych

Krzysztof Budzich

Przedstawiciel ministra właściwego do spraw gospodarki

Jan Pawelec – do 16 czerwca 2022 r.

Sebastian Potyrański – od 17 czerwca do 5 października 2022 r.

Aneta Rożek – od 6 października 2022 r.

Przedstawiciel ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego

Jan Wojtyła

Delegowany przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego członek Zarządu NBP

Paweł Szałamacha

Przedstawiciel Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

Wojciech Dyduch

Przedstawiciel Prezesa Rady Ministrów

Maciej Tomczak

Przedstawiciel Bankowego Funduszu Gwarancyjnego

Piotr Tomaszewski – Prezes Zarządu BFG

Przedstawiciel Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Tomasz Chróstny – Prezes UOKiK

Przedstawiciel ministra – członka Rady Ministrów właściwego do spraw koordynowania działalności służb specjalnych

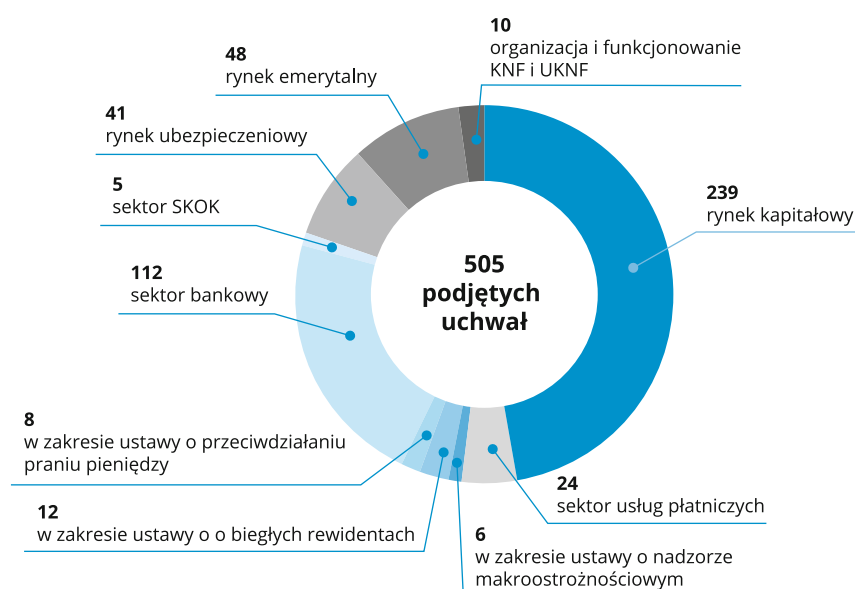
Stanisław Żaryn

2.3. TRYB PRACY KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO

KNF w zakresie swojej właściwości podejmuje uchwały, w tym wydaje decyzje administracyjne i postanowienia. Uchwały KNF podejmowane są zwykłą większością głosów w głosowaniu jawnym, w obecności co najmniej pięciu osób wchodzących w jej skład, w tym Przewodniczącego Komisji lub jego Zastępcy. W razie równej liczby głosów rozstrzyga głos Przewodniczącego Komisji, a w razie jego nieobecności – głos Zastępcy Przewodniczącego upoważnionego do kierowania pracami Komisji. Członkowie Komisji z głosem doradczym nie biorą udziału w głosowaniu ani nie są uwzględniani przy liczeniu kworum.

W 2022 r. przeprowadzono 17 posiedzeń KNF oraz 24 głosowania w trybie obiegowym. KNF podjęła 505 uchwał, w tym 381 miało postać decyzji i 1 – postanowienia.

Wykres 1. Liczba uchwał podjętych przez KNF w 2022 r.

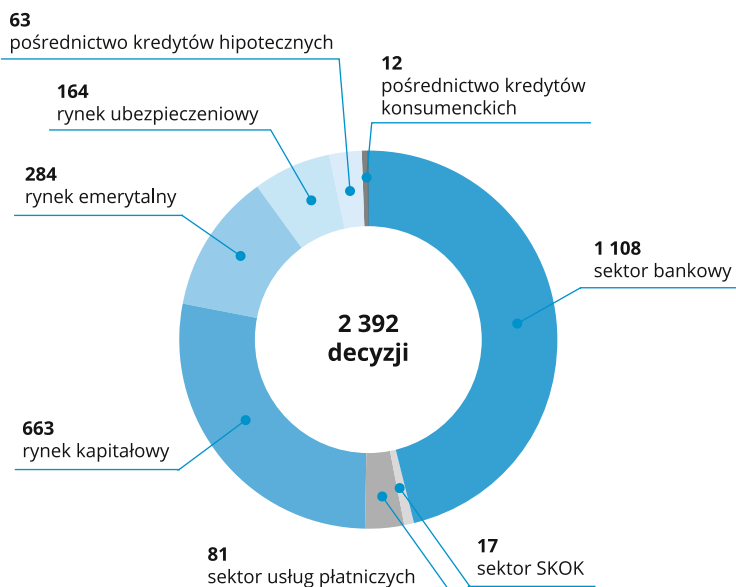

Źródło: opracowanie własne UKNF

2.4. POSTANOWIENIA I DECYZJE ADMINISTRACYJNE WYDANE Z UPOWAŻNIENIA KNF

Zgodnie z artykułem 12 ust. 1 ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym KNF może upoważnić Przewodniczącego Komisji, Zastępców Przewodniczącego Komisji oraz pracowników Urzędu do podejmowania działań w zakresie właściwości Komisji, w tym do wydawania postanowień i decyzji administracyjnych. Komisja udzieliła takiego upoważnienia zarówno Przewodniczącemu Komisji, jak i jego Zastępcom. Są to upoważnienia, które zgodnie z art. 12 ust. 3 ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym pozwalają na udzielanie dalszych upoważnień innym pracownikom UKNF.

W 2022 r. na podstawie upoważnienia udzielonego przez KNF wydano 2727 decyzji administracyjnych i postanowień.

Wykres 2. Liczba decyzji wydanych w 2022 r. z upoważnienia KNF

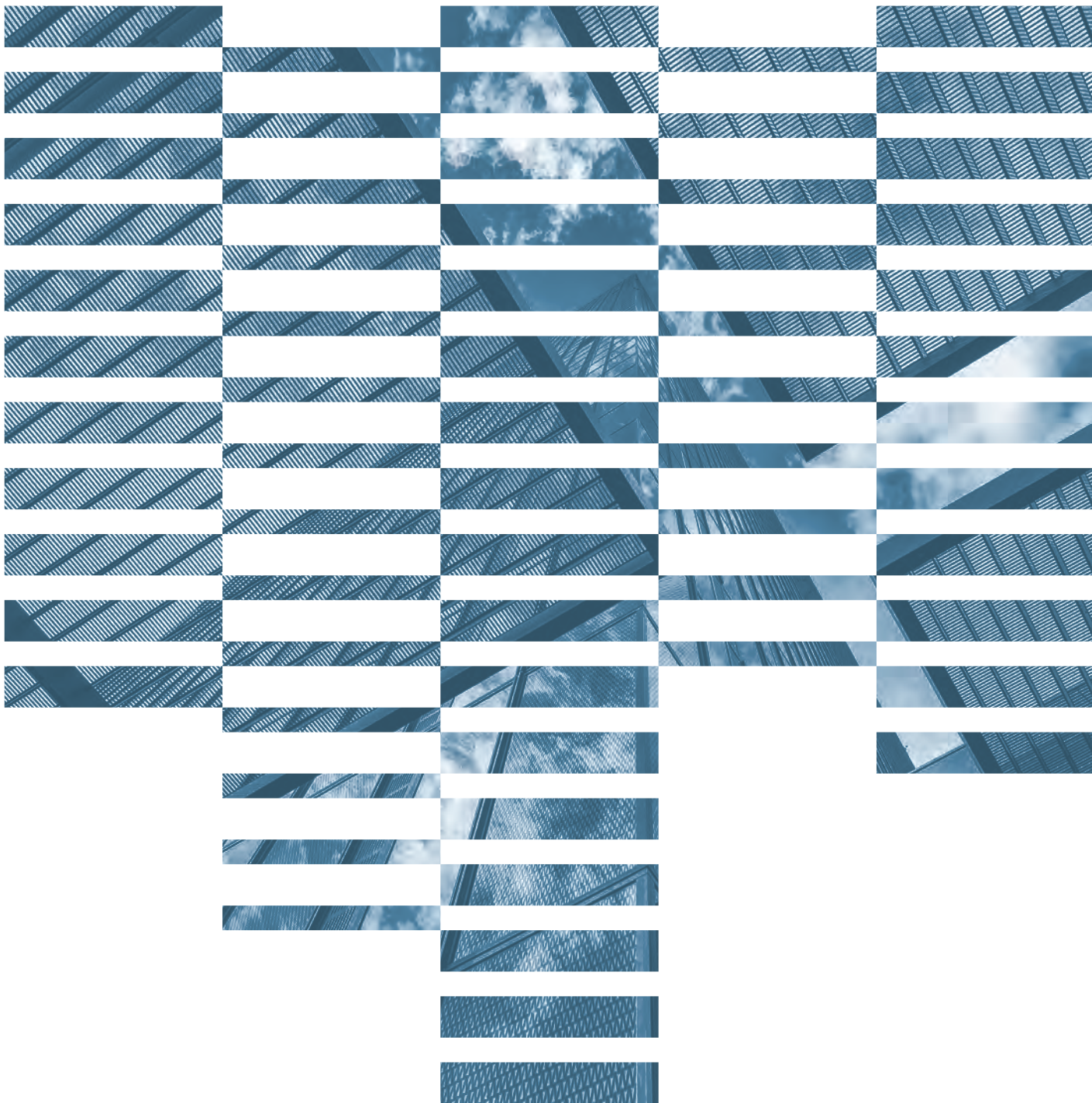
Źródło: opracowanie własne UKNF

Szczegółowe informacje dotyczące liczby decyzji oraz postanowień wydanych w 2022 r. z upoważnienia KNF w podziale na przedmiot sprawy znajdują się w aneksie 13.1.

2.5. DZIENNIK URZĘDOWY KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO

Dziennik Urzędowy KNF jest jednym z dzienników urzędowych w rozumieniu przepisów ustawy o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych.

W 2022 r. w Dzienniku Urzędowym KNF ogłoszono łącznie 29 aktów, w tym dwie uchwały KNF w sprawie wydania rekomendacji dla sektora ubezpieczeniowego oraz dla sektora bankowego.

3

RYNEK FINANSOWY W POLSCE – PODSTAWOWE INFORMACJE

Na przestrzeni 2022 r. zarówno sytuacja społeczno-gospodarcza, jak i sytuacja na rynku finansowym w Polsce kształtowała się pod wpływem wojny w Ukrainie. Głównymi czynnikami, które miały wpływ na gospodarkę w Polsce, były: wysoki poziom inflacji, podwyżki stóp procentowych oraz wzrost cen energii, wynikający przede wszystkim ze wzrostu cen surowców energetycznych na rynkach światowych. Duże znaczenie miało także ryzyko geopolityczne, związane z możliwością eskalacji działań wojennych. Ryzyko to zwiększało niepewność na rynku, stanowiąc obok rosnących kosztów finansowania istotny czynnik ograniczający poziom inwestycji.

Średnioroczna inflacja w 2022 r. ukształtowała się na poziomie 14,4% wobec 5,1% w 2021 r. Częściowo do wzrostu cen przyczyniły się czynniki zewnętrzne – wzrost cen energii na światowych rynkach, wciąż nieodbudowane łańcuchy dostaw oraz m.in. przedłużające się restrykcje w Chinach związane z polityką „zero COVID”, ograniczające tamtejszą produkcję. Wśród czynników wewnętrznych do wzrostu inflacji przyczyniły się: ekspansywna polityka fiskalna, w tym programy pomocowe wprowadzone w następstwie pandemii COVID-19 oraz ekspansywna polityka monetarna. W obliczu presji inflacyjnej w 2022 r. Rada Polityki Pieniężnej kontynuowała cykl podwyżek stóp procentowych zapoczątkowany w II połowie 2021 r. W rezultacie stopa referencyjna została podwyższona łącznie o 550 punktów bazowych (p.b.), z poziomu 2,25% do 6,75% na koniec 2022 r.

W 2022 r. odnotowano osłabienie się kursu złotego wobec takich walut, jak: dolar amerykański, euro i frank szwajcarski. Na koniec roku średni kurs złotego względem dolara amerykańskiego wyniósł 4,40 wobec 4,06 na początku roku. Względem euro osłabienie w 2022 r. było stosunkowo niewielkie: z poziomu 4,60 do 4,67 na koniec 2022 r. Względem franka szwajcarskiego kurs złotego spadł natomiast z poziomu 4,45 do 4,76. Na koniec 2022 r. oprocentowanie dziesięcioletnich obligacji Skarbu Państwa wyniosło 6,88% i było o ponad 300 p.b. wyższe niż na koniec 2021 r. (3,71%).

Suma bilansowa sektora bankowego na koniec grudnia 2022 r. wyniosła 2 732,9 mld zł i była wyższa niż w roku 2021 o 6,2%. Pod względem sumy bilansowej, 90,2% sektora bankowego stanowią banki komercyjne z oddziałami zagranicznymi, ich suma bilansowa na koniec 2022 r. wyniosła 2 466,1 mld zł, natomiast w przypadku banków spółdzielczych było to 186,3 mld zł. Suma bilansowa oddziałów instytucji kredytowych wyniosła 80,5 mld zł. Zysk sektora bankowego w omawianym okresie ukształtował się na poziomie 12,1 mld zł (w 2021 r. sektor bankowy odnotował zysk 6,0 mld zł).

Aktywa 19 spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych na koniec 2022 r. wynosiły 10 mld zł, zaś łączny zysk netto tych podmiotów wyniósł 99,6 mln zł.

Przedstawione dane sektora bankowego oraz sektora SKOK mają charakter wstępny, nie zostały zaudytowane przez biegłego rewidenta i mogą się zmienić.

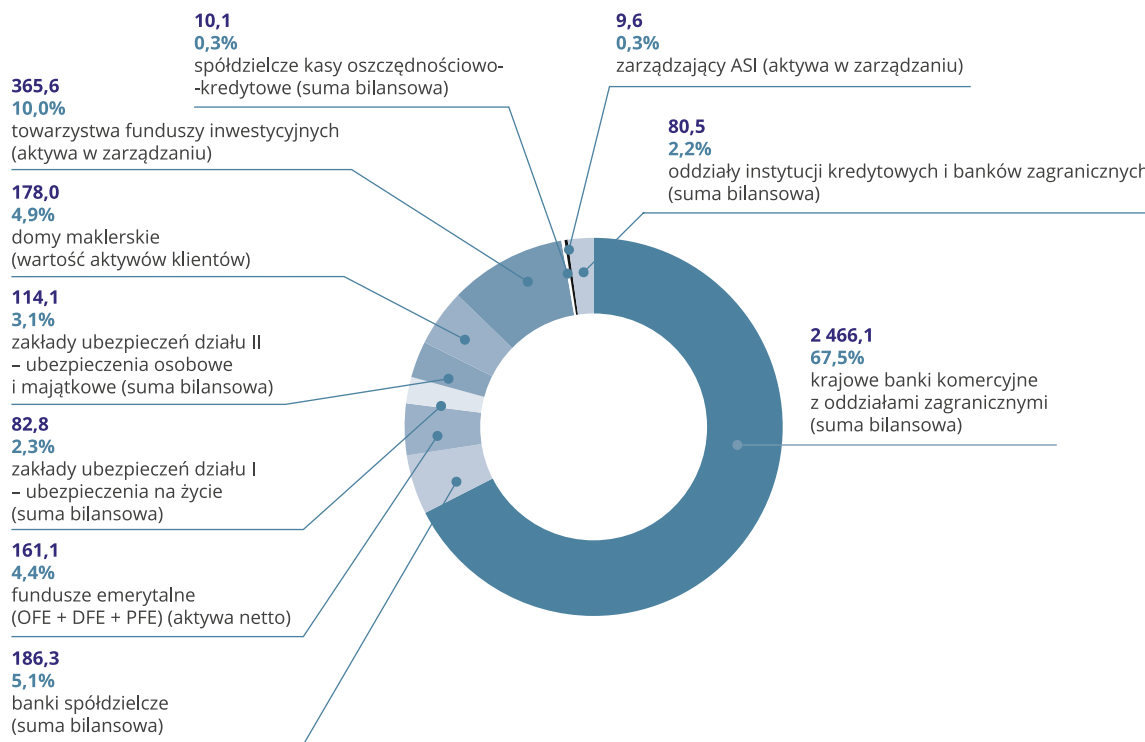
Suma bilansowa sektora ubezpieczeniowego zmalała w ciągu roku o 2,4% i na koniec 2022 r. wyniosła 196,9 mld zł, z czego 82,8 mld zł przypadało na zakłady z działu I – ubezpieczenia na życie, a 114,1 mld zł na zakłady z działu II – pozostałe ubezpieczenia osobowe oraz ubezpieczenia majątkowe. W omawianym okresie ubezpieczyciele wypracowali zysk w wysokości 6,1 mld zł (z czego 2,2 mld zł przypadało na dział I, a 3,9 mld zł na dział II).

Łączna wartość aktywów netto OFE (otwartych funduszy emerytalnych), DFE (dobrowolnych funduszy emerytalnych) i PFE (pracowniczych funduszy emerytalnych) według stanu na 31 grudnia 2022 r. wyniosła 161,1 mld zł i była niższa o 16,4% od wartości na koniec roku poprzedniego (192,6 mld zł).

Wartość aktywów zarządzanych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych wyniosła na koniec 2022 r. 365,6 mld zł i była o 8,9% niższa niż na koniec roku poprzedniego (401,2 mld zł).

Wartość aktywów w zarządzaniu przez zarządzających Alternatywnymi Spółkami Inwestycyjnymi (zarządzających ASI) wpisanych do rejestru wynosiła na koniec 2022 r. 7,3 mld zł, a zarządzającego ASI działającego na podstawie zezwolenia - 2,3 mld zł.

Wartość aktywów klientów zapisanych na rachunkach w domach maklerskich według stanu na koniec 2022 r. wynosiła 178,0 mld zł i była o 5,8% niższa niż na koniec 2021 r. (189,0 mld zł).

Wykres 3. Struktura aktywów polskiego sektora finansowego według stanu na koniec 2022 r. (w mld zł)*

Źródło: opracowanie własne UKNF

*Prezentowane dane za 2022 r. nie są audytowane.

Tabela 1. Liczba podmiotów podlegających nadzorowi KNF według stanu na 31 grudnia 2022 r.

Rodzaj podmiotu	Liczba podmiotów
Banki komercyjne (w tym 2 banki zrzeszające)	29
Bank państwowy	1
Banki spółdzielcze	496
Przedstawicielstwa banków zagranicznych i instytucji kredytowych	9
Systemy Ochrony Instytucjonalnej (IPS)	2
Spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa	20
Krajowe instytucje płatnicze	42
Instytucje pieniądza elektronicznego	1
Dostawcy świadczący wyłącznie usługę dostępu do informacji o rachunku	15
Małe instytucje płatnicze	150
Biura usług płatniczych	1 193
Pośrednicy kredytu hipotecznego	804
Agenci pośredników kredytu hipotecznego	7 033
Domy maklerskie	33
Banki prowadzące działalność maklerską	9
Agenci firm inwestycyjnych	264
Banki powiernicze	11

Rodzaj podmiotu	Liczba podmiotów
Podmioty infrastruktury rynku kapitałowego (Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie SA, Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych SA, KDPW_CCP SA, BondSpot SA) ⁶	4
Emitenci, których instrumenty finansowe zostały dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym ⁷ , w tym: – emitenci akcji, dla których Polska jest państwem macierzystym – emitenci obligacji i listów zastawnych – emitenci zagraniczni	465
Emitenci, których papiery wartościowe są wprowadzone do alternatywnego systemu obrotu ⁸	456
Fundusze inwestycyjne	672
Towarzystwa funduszy inwestycyjnych	55
Zarządzający ASI	324
Inne podmioty prowadzące obsługę funduszy inwestycyjnych lub alternatywnych funduszy inwestycyjnych, w tym podmioty, którym zostało powierzone wykonywanie obowiązków towarzystwa funduszy inwestycyjnych lub zarządzającego ASI w rozumieniu ustawy o funduszach inwestycyjnych ⁹	239
Podmioty infrastruktury rynku towarowego (Towarowa Giełda Energii SA, Izba Rozliczeniowa Giełd Towarowych SA)	2
Towarowe domy maklerskie	1
Podmioty posiadające zezwolenie na prowadzenie rachunków lub rejestrów towarów giełdowych	59
Otwarte fundusze emerytalne	10
Powszechne towarzystwa emerytalne	9
Pracownicze fundusze emerytalne	2
Pracownicze towarzystwa emerytalne	2
Depozytariusze funduszy emerytalnych	5
Agenci transferowi funduszy emerytalnych	6
Dobrowolne fundusze emerytalne	7
Dobrowolne fundusze emerytalne zdefiniowanej daty	18
Zakłady ubezpieczeń działu I (ubezpieczenia na życie)	24
Zakłady ubezpieczeń działu II (ubezpieczenia osobowe oraz majątkowe) oraz zakład reasekuracji	31 ¹⁰
Brokerzy ubezpieczeniowi, w tym – osoby fizyczne – osoby prawne	1 433, w tym: 876 557
Brokerzy reasekuracyjni, w tym – osoby fizyczne – osoby prawne	58, w tym: 15 43
Agenci ubezpieczeniowi	29 092
Osoby fizyczne wykonujące czynności agencyjne (OFWCA)	263 015

Źródło: opracowanie własne UKNF

⁶ Podmioty wymienione w art. 5 ustawy o nadzorze nad rynkiem kapitałowym, a mianowicie: spółki prowadzące rynek regulowany, Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych SA, spółki prowadzące izbę rozliczeniową, spółki prowadzące izbę rozrachunkową, spółka, której Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych SA przekazał wykonywanie czynności z zakresu zadań, o których mowa w art. 48 ust. 1 pkt 1–6 lub ust. 2 ustawy o obrocie, centralny depozyt papierów wartościowych w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia 909/2014.

⁷ Z wyłączeniem funduszy inwestycyjnych zamkniętych, których certyfikaty inwestycyjne są dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym.

⁸ Nadzór bezpośredni nad obowiązkami informacyjnymi tych emitentów sprawują spółki prowadzące rynek regulowany, które organizują alternatywny system obrotu.

⁹ Podana liczba zawiera liczbę dystrybutorów jednostek uczestnictwa, agentów transferowych, depozytariuszy funduszy, zewnętrznych podmiotów wyceniających, podmiotów posiadających zezwolenie na zarządzanie sekurytyzowanymi wierzytelnościami funduszu sekurytyzacyjnego.

¹⁰ W tym dwa zakłady ubezpieczeń w likwidacji: – D.A.S. Towarzystwo Ubezpieczeń Ochrony Prawnej SA w likwidacji (KNF nie cofnęła zakładowi zezwolenia na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej) oraz Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych MEDICUM w likwidacji (KNF cofnęła zakładowi zezwolenie na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej).

Tabela 1a. Liczba maklerów papierów wartościowych i doradców inwestycyjnych wpisanych na listy prowadzone przez KNF według stanu na 31 grudnia 2022 r.

Rodzaj podmiotu	Stan rejestru
Maklerzy papierów wartościowych	3 335
Doradcy inwestycyjni	867

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 2. Liczba podmiotów, wobec których KNF nie sprawuje nadzoru, wpisanych do rejestrów prowadzonych przez KNF według stanu na 31 grudnia 2022 r.

Rodzaj podmiotu	Stan rejestru
Aktuariusze	425
Pośrednicy kredytu konsumenckiego	41 444
Instytucje pożyczkowe	523
Podmioty prowadzące działalność określoną w art. 6 pkt 11 ustawy o usługach płatniczych, do których zastosowanie ma art. 6c ust. 1 ustawy o usługach płatniczych	6
Podmioty prowadzące działalność określoną w art. 6 pkt 12 ustawy o usługach płatniczych, do których zastosowanie ma art. 6d ust. 1 ustawy o usługach płatniczych	8
Zagraniczne firmy inwestycyjne bez oddziału ¹¹	660

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 3. Liczba podmiotów, które notyfikowały działalność w Polsce w formie oddziału, według stanu na 31 grudnia 2022 r.

Rodzaj podmiotu	Liczba podmiotów
Instytucje kredytowe ⁱ	34
Instytucje płatnicze ⁱ	6
Instytucje pieniądza elektronicznego ⁱ	2
Zakłady ubezpieczeń ⁱⁱ , w tym	24, w tym ⁱⁱⁱ :
– w zakresie ubezpieczeń na życie	4
– w zakresie ubezpieczeń majątkowych	21
– w zakresie reasekuracji	1
Firmy inwestycyjne ⁱ	12

Źródło: opracowanie własne UKNF

ⁱ Zasadą jest, że nadzór nad oddziałami sprawuje organ nadzoru państwa macierzystego, a w ograniczonym zakresie, określonym w ustawach sektorowych, nadzór państwa goszczącego.

ⁱⁱ Nadzór nad oddziałami zakładów ubezpieczeń i reasekuracji z siedzibą w innym niż RP państwie członkowskim UE sprawuje organ nadzoru państwa macierzystego.

ⁱⁱⁱ Dwa zakłady ubezpieczeń prowadzące działalność w formie oddziału notyfikowały zamiar wykonywania działalności zarówno w zakresie ubezpieczeń na życie, jak i w zakresie ubezpieczeń majątkowych.

¹¹ Zob. więcej: podrozdz. 11.2.5. Zagraniczne firmy inwestycyjne bez oddziału.

4

SEKTOR BANKOWY

4.1. PODSTAWOWE INFORMACJE

Na koniec 2022 r. Komisja Nadzoru Finansowego nadzorowała 29 banków komercyjnych (w tym dwa banki zrzeszające), 1 bank państwowy, 2 systemy ochrony instytucjonalnej, 496 banków spółdzielczych oraz 34 oddziały instytucji kredytowych i banków zagranicznych. W roku 2022 Komisja Nadzoru Finansowego udzieliła zgody na przeprowadzenie procesów łączeniowych w przypadku 10 banków spółdzielczych.

4.2. BANKI I INSTYTUCJE KREDYTOWE

4.2.1. DZIAŁALNOŚĆ LICENCYJNA

4.2.1.1. UTWORZENIE BANKU I ROZPOCZĘCIE DZIAŁALNOŚCI

W 2022 r. KNF wydała decyzję zezwalającą na utworzenie przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny, jako założyciela, instytucji pomostowej pod firmą Bank BFG Spółka Akcyjna. Bank BFG SA zmienił następnie nazwę na VeloBank Spółka Akcyjna.

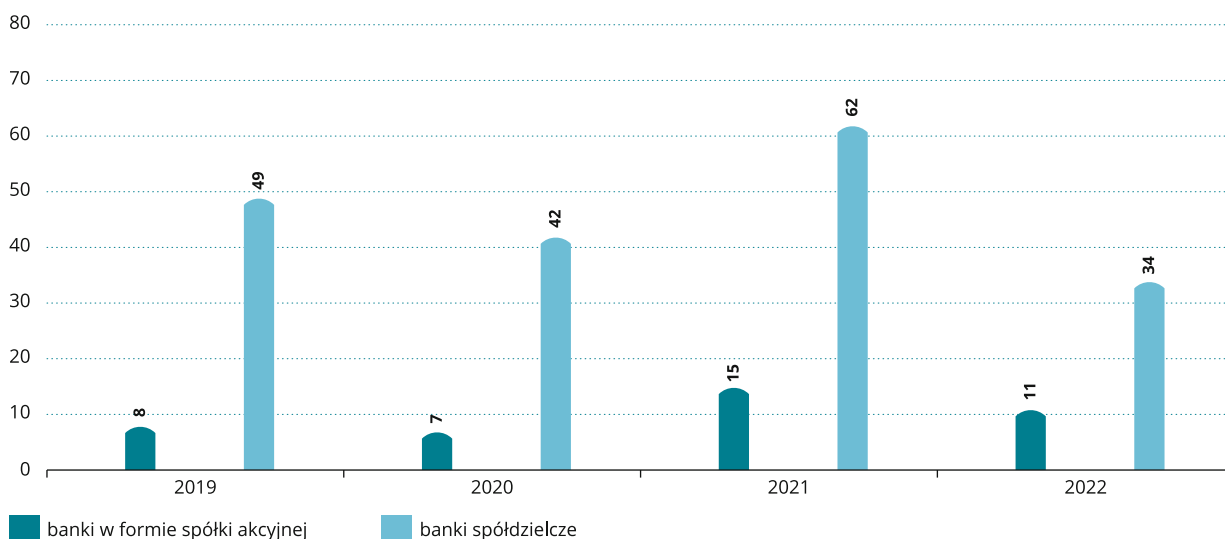
4.2.1.2. ZADANIA DOTYCZĄCE ZMIAN WE WŁADZACH BANKÓW ORAZ OCENY ODPOWIEDNIOŚCI

KNF w 2022 r. podjęła w formie uchwał 45 decyzji w sprawie zgody na powołanie lub powierzenie funkcji członków, w tym prezesów zarządów z czego:

- 7 decyzji w sprawie wyrażenia zgody na powołanie prezesa zarządu banku działającego w formie spółki akcyjnej,
- 31 decyzji w sprawie wyrażenia zgody na powołanie prezesa zarządu banku spółdzielczego, w tym 1 decyzja odmowna,
- 4 decyzje w sprawie wyrażenia zgody na powierzenie funkcji członka zarządu nadzorującego zarządzanie ryzykiem istotnym w działalności banku w formie spółki akcyjnej,
- 3 decyzje w sprawie wyrażenia zgody na powierzenie funkcji członka zarządu nadzorującego zarządzanie ryzykiem istotnym w działalności banku spółdzielczego.

W wyżej wskazanych rodzajach spraw zostało wydanych ponadto 10 decyzji umarzających postępowania.

Wykres 4. Liczba decyzji wydanych w formie uchwał, rozstrzygających co do istoty sprawy, w sprawie zgody na powołanie lub powierzenie funkcji członka, w tym prezesa zarządu banku w formie spółki akcyjnej oraz banku spółdzielczego w latach 2019–2022

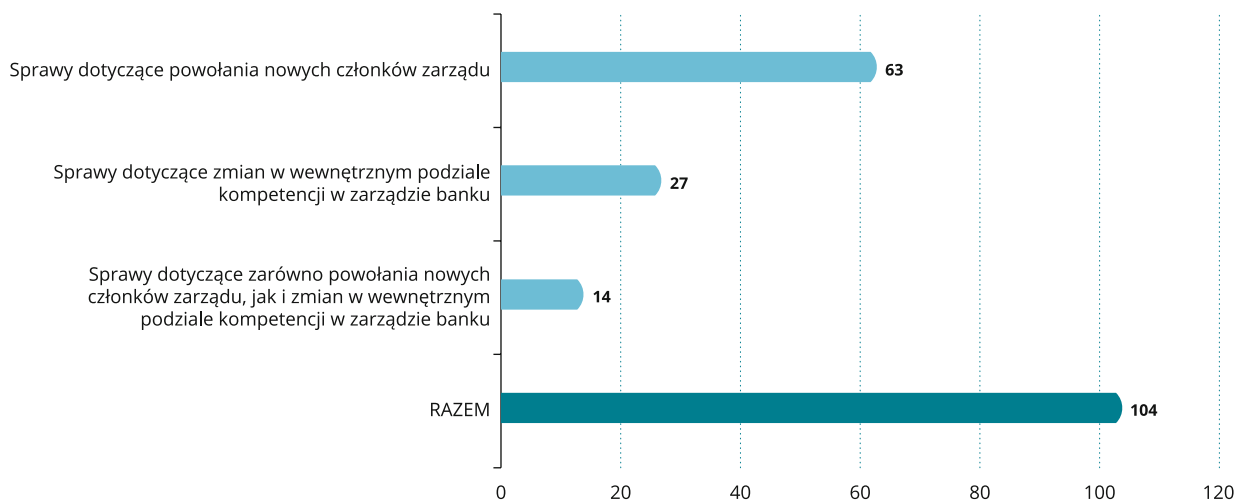
Źródło: opracowanie własne UKNF

Komisja podjęła także w formie uchwał 2 decyzje w sprawie zgody na powołanie prezesa i członka zarządu systemu ochrony banków komercyjnych.

W 2022 r. w zakresie oceny odpowiedniości *ex post* wobec członków organów banków krajowych przeprowadzono i zakończono 104 sprawy, w tym:

- sprawy dotyczące powołania nowych członków zarządu – 63,
- sprawy dotyczące zmian w wewnętrznym podziale kompetencji w zarządzie banku – 27,
- sprawy dotyczące zarówno powołania nowych członków zarządu, jak i zmian w wewnętrznym podziale kompetencji w zarządzie banku – 14.

Wykres 5. Liczba ocen odpowiedniości *ex post* członków zarządu zakończonych w 2022 r.

Źródło: opracowanie własne UKNF

W 2022 r. przeprowadzano również działania w obszarze wtórej oceny odpowiedniości członków organów banków. Łącznie w ciągu roku poddano ocenie 472 informacje o indywidualnych wtórnych ocenach odpowiedniości oraz o 124 ocenach zbiorowych.

4.2.1.3. POWOŁANIE POWIERNIKA I JEGO ZASTĘPCY

W 2022 r. KNF wydała 2 decyzje w sprawie powołania powiernika lub zastępcy powiernika przy bankach hipotecznych.

4.2.1.4. ZADANIA DOTYCZĄCE ZMIAN W STRUKTURZE AKCJONARIATU BANKÓW – SPÓŁEK AKCYJNYCH

KNF w 2022 r. podjęła w formie uchwały 2 decyzje w sprawie stwierdzenia braku podstaw do zgłoszenia sprzeciwu wobec planowanego nabycia akcji banku krajowego.

Komisja wydała też 1 decyzję zezwalającą na zbycie akcji imiennych banku w okresie roku, licząc od daty wpisania banku do rejestru przedsiębiorców.

Ponadto umorzono 1 postępowanie wszczęte w wyniku złożenia zawiadomienia o zamiarze nabycia akcji banku.

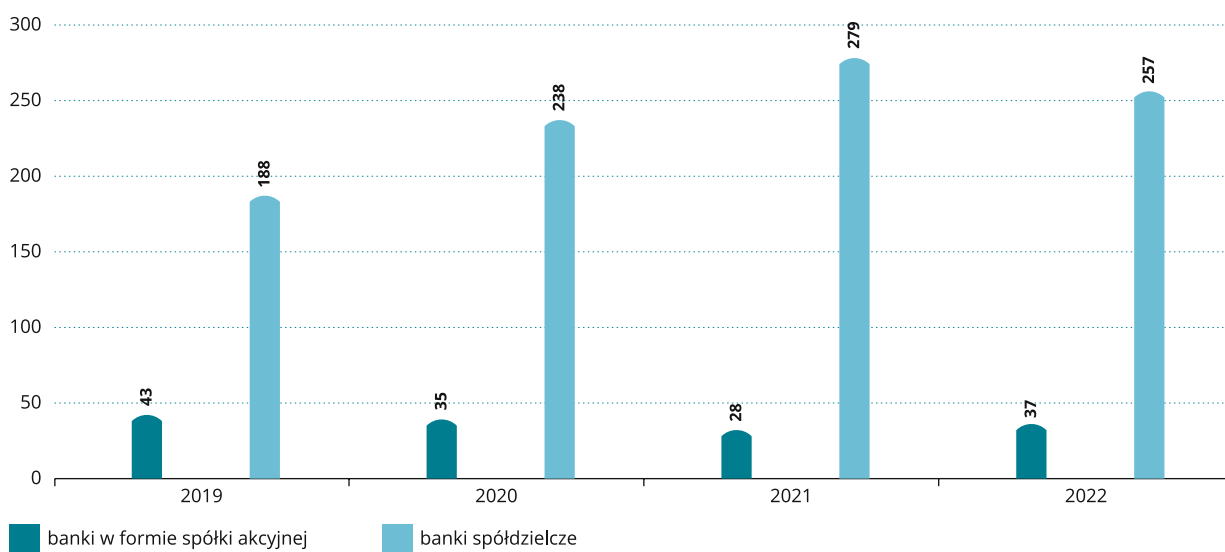
4.2.1.5. ZMIANY W STATUTACH BANKÓW

W 2022 r. KNF wydała 294 decyzje administracyjne w sprawie zezwolenia na zmiany w statutach banków, w tym:

- 37 decyzji zezwalających na dokonanie zmian w statutach banków w formie spółki akcyjnej,
- 257 decyzji zezwalających na dokonanie zmian w statutach banków spółdzielczych.

Ponadto w 24 sprawach KNF umorzyła postępowanie.

Wykres 6. Liczba wydanych decyzji rozstrzygających co do istoty sprawy, zezwalających na zmiany w statutach banków komercyjnych oraz banków spółdzielczych w latach 2019–2022

4.2.1.6. PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI W RAMACH SWOBODY ŚWIADCZENIA USŁUG I SWOBODY PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

W 2022 r. do KNF wpłynęły następujące zawiadomienia instytucji kredytowych i instytucji finansowych dotyczące korzystania ze swobody przedsiębiorczości i swobody świadczenia usług:

- działalność transgraniczna:
 - 46 zawiadomień instytucji kredytowych o zamiarze prowadzenia działalności transgranicznej na terytorium RP,
 - 1 zawiadomienie instytucji finansowej o zamiarze prowadzenia działalności transgranicznej na terytorium RP,
 - 14 zawiadomień instytucji kredytowych o zmianie notyfikacji dotyczących działalności transgranicznej na terytorium RP,
 - 10 zawiadomień o zaprzestaniu prowadzenia działalności transgranicznej na terytorium RP,
 - 3 zawiadomienia dotyczące przekształcenia firmy inwestycyjnej w instytucję kredytową na skutek spełnienia przez firmę inwestycyjną warunków określonych w CRR,
- działalność poprzez oddział:
 - 1 działający w Polsce oddział firmy inwestycyjnej został przekształcony w oddział instytucji kredytowej na skutek spełnienia przez firmę inwestycyjną warunków określonych w CRR,
 - 12 zawiadomień instytucji kredytowych o zmianie notyfikacji dotyczących prowadzenia działalności poprzez oddział na terytorium RP,
 - 1 zawiadomienie instytucji kredytowej o zaprzestaniu prowadzenia działalności na terytorium RP przez oddział.

Banki krajowe w 2022 r. złożyły następujące notyfikacje dotyczące działalności transgranicznej i działalności w formie oddziału na terytorium państw EOG:

- działalność transgraniczna:
 - 1 zawiadomienie banku krajowego o zamiarze prowadzenia działalności transgranicznej na terytorium Austrii, Belgii, Danii, Francji, Hiszpanii, Niderlandów, Norwegii, Portugalii, Szwecji, Węgier oraz Włoch,
 - 1 zawiadomienie banku krajowego o zamiarze prowadzenia działalności transgranicznej na terytorium Węgier,
 - 1 zawiadomienie banku krajowego o zmianie notyfikacji dotyczących działalności transgranicznej na terytorium Czech, Niemiec, Słowacji oraz Rumunii,
- działalność poprzez oddział:
 - 5 zawiadomień banków krajowych o zmianie notyfikacji dotyczących prowadzenia działalności poprzez oddział w państwach goszczących.

4.2.1.7. POZOSTAŁE ROZSTRZYGNIĘCIA W OBSZARZE LICENCYJNYM SEKTORA BANKOWEGO

W 2022 r. wydanych zostało także 31 innych rozstrzygnięć w formie decyzji i postanowień wydanych z upoważnienia KNF.

4.2.2. DZIAŁALNOŚĆ NADZORCZA

4.2.2.1. NADZÓR OSTROŻNOŚCIOWY NAD BANKAMI KRAJOWYMI

Czynności nadzorcze podjęte w 2022 r. przez UKNF polegały na bieżącym monitowaniu oraz kwartalnej analizie sytuacji ekonomiczno-finansowej banków. Szczególny nacisk położony jest na utrzymywanie i budowanie przez banki dobrej jakości kapitałów własnych i odpowiednio wysokich w związku z podejmowanym ryzykiem. Posiadana nadwyżka kapitałowa ponad minima nadzorcze zapewnia bankowi bufor bezpieczeństwa na wypadek niepożądanych zdarzeń zewnętrznych, które mogą zaistnieć na przykład w związku z kryzysem w sferze realnej lub zawirowaniami na międzynarodowych rynkach finansowych, zapewniając jednocześnie możliwość dalszego rozwoju.

W szczególności prowadzono działania nadzorcze w następującym zakresie:

- wzmocnienia bazy kapitałowej, w tym rekomendacja w zakresie polityki dywidendowej banków, wyznaczenie dodatkowych wymogów kapitałowych (add-on/P2R) oraz oczekiwanego poziomu funduszy własnych (P2G),
- nadzoru makroostrożnościowego nad rynkiem finansowym, w tym nadawanie bufora OSII,
- monitorowania sytuacji płynnościowej banków i sektora,
- analizy i oceny odporności banków na możliwe negatywne zmiany w otoczeniu makroekonomicznym (stress testy),
- planów naprawy (PN), w tym w zakresie oceny stopnia ich realizacji czy zakończenia, a także procesu monitorowania ich przygotowania oraz akceptacji,
- postępowań administracyjnych, w tym wniosków o zaliczenie do funduszy zobowiązań podporządkowanych, zysków okresowych, nowych emisji, w przedmiocie wydania zezwolenia na powierzenie przez bank, partnerowi/przedsiębiorcy prowadzącemu placówkę partnerską tego banku, pośrednictwa w zakresie wykonywania określonych czynności bankowych oraz w przedmiocie wydania przez KNF zezwoleń na zawarcie przez banki umów powierzenia czynności z przedsiębiorcami zagranicznymi niemającymi miejsca stałego zamieszkania lub nieposiadającymi siedziby na terytorium państwa członkowskiego lub umów przewidujących, że powierzone czynności będą wykonywane poza terytorium państwa członkowskiego,
- realizacji zaleceń wydanych w ramach inspekcji, procesu BION oraz innych wydanych w ramach nadzoru „zza biurka”,
- świadczenia przez podmioty nadzorowane (banki komercyjne i OIK) usług płatniczych,
- przeglądu sektora bankowego pod kątem identyfikacji konglomeratu finansowego, wraz z nadzorem uzupełniającym nad bankami należącymi do konglomeratu finansowego.

W 2022 r. na posiedzeniach KNF przedstawiono ponad 30 tematów do decyzji KNF. Komisja zapoznała się także z ponad 100 opracowaniami (analizy/raporty/informacje) dotyczącymi sektora bankowego, w tym m.in.:

- raportem o sytuacji banków w 2021 r.,
- kwartalnymi informacjami o sytuacji banków, w tym informacją o podziale zysku za 2021 r.,
- informacjami na temat spełniania przez banki wskaźników planów naprawy,
- wynikami kapitałowych i płynnościowych stress testów w polskim sektorze bankowym w 2022 r.,
- miesięcznymi informacjami dotyczącymi trendów i ryzyk portfeli walutowych kredytów mieszkaniowych (RRE (FX)),
- analizami o sytuacji sektora bankowości spółdzielczej: informacją o sytuacji banków spółdzielczych i zrzeszających po IV kwartale 2021 r., informacją o sytuacji banków spółdzielczych i zrzeszających po I kwartale 2022 r., informacją o sytuacji banków spółdzielczych i zrzeszających po II kwartale 2022 r.,
- informacją o wynikach procesu BION sektora banków spółdzielczych i zrzeszających za 2021 r. oraz informacją o wynikach BION w cyklu 2021 dla sektora banków komercyjnych,
- informacją o podziale zysku wypracowanego przez banki spółdzielcze w 2021 r. i o bankach spółdzielczych podlegających procesom naprawczym wg stanu na koniec IV kwartału 2021 r. i na koniec II kwartału 2022 r.

W latach 2018–2022 nastąpiła intensyfikacja działań konsolidacyjnych w sektorze bankowości spółdzielczej – Komisja Nadzoru Finansowego udzieliła zgody na przeprowadzenie procesów łączeniowych w przypadku 55 banków spółdzielczych oraz podjęła 2 decyzje o przejęciu w trybie art. 146b Prawa bankowego. W tym okresie 1 bank spółdzielczy ogłosił upadłość, a 2 banki spółdzielcze zostały poddane przez BFG procesowi przymusowej restrukturyzacji.

W roku 2022 Komisja Nadzoru Finansowego udzieliła zgody na przeprowadzenie procesów łączeniowych w przypadku 10 banków spółdzielczych.

W latach 2018–2022 Komisja Nadzoru Finansowego zdecydowała o ustanowieniu kuratora w 5 bankach spółdzielczych, w tym w 2022 r. w 1 banku spółdzielczym.

W 2022 r. KNF kontynuowała podejmowanie działań mających na celu wzmocnienie kapitałowe sektora bankowości spółdzielczej, jak również jego zabezpieczenie przed ryzykiem kredytowym.

W związku z utrzymującą się dużą zmiennością i nieprzewidywalnością warunków makroekonomicznych w ostatnich miesiącach 2022 r., nawiązując do wydanego przez Europejską Radę ds. Ryzyka Systemowego (ESRB) 22 września 2022 r. ostrzeżenia ogólnego w sprawie wrażliwości systemu finansowego Unii Europejskiej, KNF podjęła wiele skoordynowanych czynności nadzorczych zmierzających do wzmocnienia całego sektora banków spółdzielczych w zakresie zabezpieczenia przed materializacją zidentyfikowanych ryzyk dla stabilności finansowej.

W wyniku podjętych działań KNF przekazała swoje oczekiwania wobec systemów ochrony instytucjonalnej w zakresie podwyższenia obowiązujących w ich regulacjach wewnętrznych limitów wyrezerwowania do poziomu nie mniej niż 50% i jednocześnie – wobec banków spółdzielczych należących do systemów ochrony instytucjonalnej – podjęcia działań mających na celu zwiększenie udziału rezerw celowych w odniesieniu do wielkości portfela kredytowego zagrożonego, do tego poziomu. Dodatkowo, zalecenie podwyższenia do 31 grudnia 2025 r. kwoty rezerw celowych i odpisów aktualizujących do poziomu stanowiącego co najmniej 50% wielkości portfela kredytów zagrożonych otrzymały również 4 banki spółdzielcze pozostające poza instytucjonalnymi systemami ochrony.

Jednocześnie, w celu wzmocnienia kapitałowego sektora banków spółdzielczych Komisja Nadzoru Finansowego 2 grudnia 2022 r. wydała zalecenie dotyczące zwiększenia funduszu pomocowego instytucjonalnych systemów ochrony banków spółdzielczych i banków zrzeszających. Zwiększenie funduszy powinno nastąpić do 31 grudnia 2023 r. Kwota środków zgromadzonych w funduszach pomocowych powinna odpowiadać 1% środków gwarantowanych, o których mowa w art. 2 pkt 65 ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym według stanu na koniec 2021 r. Zgodnie z zaleceniem KNF kwota ta powinna zostać zgromadzona w formie składek uczestników systemu ochrony, które – w przeciwieństwie do wkładów pieniężnych – mogą być bez żadnych ograniczeń z punktu widzenia rachunku ekonomicznego uczestników rozdysponowane na ewentualną pomoc finansową. Banki będące uczestnikami systemów ochrony, z wyjątkiem banków zrzeszających oraz banków spółdzielczych korzystających z pomocy zwrotnej systemów ochrony, zobowiązane były do wniesienia 100% wymaganej kwoty do 31 grudnia 2022 r. Banki zrzeszające oraz banki spółdzielcze korzystające z pomocy zwrotnej systemów ochrony powinny wnieść wpłaty do 31 grudnia 2023 r. Z końcem 2022 r., w związku z realizacją zalecenia KNF, środki pochodzące z wkładów zostały zastąpione środkami pochodzącymi ze składek, co pozwoli na swobodne dysponowanie środkami pomocowymi w przyszłości. Według stanu na 31 grudnia 2022 r. uczestnicy systemów ochrony dokonali wpłat w łącznej wysokości 615 mln zł – co stanowi istotne wzmocnienie bezpieczeństwa całego sektora banków spółdzielczych i właściwe wykorzystanie ich wysokiego wyniku finansowego uzyskanego w 2022 r. Na koniec 2022 r. oba systemy ochrony zgromadziły na rachunku funduszu pomocowego środki w wysokości 1% depozytów gwarantowanych.

Podejmowane przez KNF działania przyczyniły się do wzmocnienia pozycji kapitałowej banków spółdzielczych na rynku finansowym, jak również do ogólnej poprawy zabezpieczenia rezerwami prowadzonej przez nie działalności.

UKNF, jak co roku, wyrażał opinię do ustalonej przez BFG wysokości MREL (minimalnego poziomu funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowalnych, o którym mowa w art. 97 ust. 1 ustawy o BFG, obliczanego jako suma kwoty na pokrycie strat (LAA) oraz kwoty dokapitalizowania (RCA)) oraz zaproponowanej przez Fundusz aktualizacji planu przymusowej restrukturyzacji banków nadzorowanych przez KNF.

4.2.2.2. ANALIZY I NADZÓR POD KĄTEM PLANÓW NAPRAWY

Podstawowym celem planu naprawy jest zapewnienie gotowości banku do szybkiego i efektywnego wprowadzenia, w przypadku wystąpienia scenariuszy kryzysowych, zdefiniowanych rozwiązań pozwalających na uniknięcie eskalacji negatywnych zjawisk mogących prowadzić w skrajnych przypadkach do upadłości banku lub uruchomienia odpowiednich narzędzi przez organ przymusowej restrukturyzacji oraz zabezpieczenie kontynuacji działalności w obszarach uznanych za krytyczne.

W 2022 r. UKNF realizował coroczny proces aktualizacji planów naprawy i pracował nad 40 wnioskami banków o akceptację planu naprawy / aktualizacji planu naprawy.

UKNF na bieżąco analizuje wskaźniki banków określone w planach naprawy, monitorując sytuację w pojedynczych bankach w celu identyfikacji wystąpienia bądź wzrostu ryzyka przekroczeń wskaźników aktywnych plan naprawy.

W 2022 r. 7 banków komercyjnych miało wdrożony plan naprawy, z czego w 1 przypadku bank realizował program postępowania naprawczego (PPN) do czasu akceptacji przez KNF nowo opracowanego planu naprawy. Ponadto 8 banków przekroczyło poziomy krytyczne wskaźników inicjujących plan naprawy, jednak zarządy tych banków podjęły decyzje – na bazie braku identyfikacji istotnego pogorszenia sytuacji banku – o nieaktywowaniu planów. Związane to było najczęściej z jednorazowym rozpoznaniem strat związanych z wprowadzeniem wakacji kredytowych. Oprócz rutynowych zadań, w przypadku nadzoru nad bankami objętymi postępowaniem naprawczym, nadzór analizuje m.in. sprawozdania z realizacji działań naprawczych, dzienny lub tygodniowy monitoring płynności i źródeł finansowania.

Na początku 2022 r. działaniom naprawczym podlegało 60 banków spółdzielczych oraz 2 banki zrzeszające. Natomiast na koniec 2022 r. działaniami naprawczymi objętych było 56 banków spółdzielczych oraz 2 banki zrzeszające. W przypadku banków spółdzielczych KNF zatwierdziła 5 planów naprawy oraz 3 grupowe plany naprawy.

4.2.2.3. BADANIE I OCENA NADZORCZA (BION)

Celem procesu badania i oceny nadzorczej (proces BION) jest ciągła identyfikacja wielkości i charakteru ryzyka, na jakie narażony jest bank, ocena jakości procesu zarządzania ryzykiem, ocena poziomu kapitału pokrywającego ryzyko wynikające z działalności banku oraz zarządzania bankiem, w tym zgodności działalności banku z przepisami prawa. Obowiązek przeprowadzania przez nadzór co najmniej raz w roku badania i oceny nadzorczej banku albo przeglądu i weryfikacji wyników poprzedniego badania i oceny nadzorczej wynika z art. 133a ust. 1 Prawa bankowego.

W kwietniu 2022 r. na stronie internetowej KNF opublikowana została nowelizacja *Metodyki BION*. Wprowadzone do aktualnej wersji *Metodyki BION* zmiany objęły przede wszystkim dostosowanie tej regulacji do aktualnych przepisów prawa oraz dobrych praktyk nadzorczych, w tym do:

- nowelizacji *Wytycznych dotyczących wspólnych procedur i metod stosowanych w ramach procesu przeglądu i oceny nadzorczej (SREP) oraz testów warunków skrajnych w ramach Dyrektywy 2013/36/EU*, które obowiązują od 1 stycznia 2023 r.;
- obszarów szczególnej uwagi nadzorczej określonych dla cyklu BION 2022 – w przypadku banków komercyjnych zgodnych z zatwierdzonym europejskim programem nadzoru ESEP 2022 (*ESEP – European Supervisory Examination Programme*), a w przypadku banków spółdzielczych – mając na uwadze zasadę proporcjonalności – wybranych z katalogu obszarów określonych w ESEP 2022 – zarządzanie i monitorowanie ekspozycji zagrożonych (NPE) oraz monitoring praktyk uwzględniania czynników ryzyka środowiskowego, społecznego i z zakresu ryzyka ładu korporacyjnego (ryzyka ESG);
- obowiązujących metodyk wyznaczania narzutu kapitałowego zalecanego w ramach filara II (P2G) zarówno dla banków komercyjnych, jak i spółdzielczych.

Prowadzony corocznie przez UKNF proces BION uwzględnia w sposób komplementarny i spójny ustalenia z czynności analitycznych i inspekcyjnych wykonywanych przez nadzór w bankach.

Intensywność procesu BION w poszczególnych bankach uzależniona jest przede wszystkim od oceny końcowej BION nadanej w ramach poprzedniego cyklu BION oraz grupowania banków w trakcie procesu kategoryzacji. Metodyka BION zakłada ciągłość aktualizacji ocen BION w ramach kwartalnych analiz „zza biurka” oraz dialog nadzoru z bankami. Podobnie jak w poprzednich latach w badaniu i ocenie nadzorczej, realizowanej w 2022 r., były uwzględnione również wyniki analiz *ad hoc* prowadzonych przez organ nadzoru, np. w trybie badań ankietowych.

W cyklu BION 2022 w odniesieniu do banków komercyjnych nadano 26 ocen końcowych BION oraz przeprowadzono 70 aktualizacji ocen, uwzględniających kwartalną ocenę poziomu ryzyka. W 2022 r. kontynuowano również proces cyklicznego przeglądu i oceny nadzorczej banków spółdzielczych i zrzeszających. Przygotowano 1623 analizy kwartalne banków spółdzielczych oraz 8 analiz kwartalnych banków zrzeszających. W 2022 r. bankom zrzeszającym oraz spółdzielczym nadano 519 ocen końcowych BION. Dokonano 16 477 analiz raportów finansowych / sprawozdań / informacji sprawozdawczych przekazywanych przez podmioty nadzorowane.

4.2.2.4. TESTY WARUNKÓW SKRAJNYCH (STRESS TESTY)

Zgodnie z art. 133b Prawa bankowego Komisja Nadzoru Finansowego co najmniej raz w roku przeprowadza w nadzorowanych bankach testy warunków skrajnych. Wzorem lat poprzednich w 2022 r. UKNF przeprowadził to badanie wśród banków metodą bottom-up w oparciu o przygotowane wewnętrznie arkusze sprawozdawcze. Scenariusze makroekonomiczne bazowały na projekcjach Narodowego Banku Polskiego opublikowanych w Ra-

porcie o inflacji (scenariusz referencyjny) oraz Raporcie o stabilności systemu finansowego (scenariusz szokowy). Przygotowane przez banki prognozy najważniejszych pozycji bilansu, rachunku zysków i strat oraz adekwatności kapitałowej poddane zostały dokładnej analizie pod kątem ich realności oraz wewnętrznej spójności. Wszelkie wątpliwości były wyjaśniane z bankami, a w części przypadków nałożone zostały korekty nadzorcze.

Nadrzędnym celem badania było oszacowanie możliwości funkcjonowania banków w przypadku wystąpienia warunków skrajnych w otoczeniu makroekonomicznym. Wyniki stress testów wykazały generalnie dużą odporność na potencjalne szoki i w większości przypadków potwierdziły dobre wyposażenie banków komercyjnych w kapitał. Wyniki te znajdują zastosowanie w polityce dywidendowej poprzez wyznaczoną na ich podstawie wysokość zalecanego dodatkowego narzutu kapitałowego (P2G) oraz w bieżącym nadzorze ostrożnościowym, w tym w ramach BION.

W 2022 r. UKNF przeprowadził również czwartą edycję stress testów płynnościowych banków komercyjnych. Celem badania była analiza wrażliwości krótko- oraz średnioterminowej pozycji płynnościowej banków, weryfikacja posiadanych przez banki buforów płynnościowych, a także oszacowanie ewentualnych niedoborów aktywów płynnych w warunkach stresowych do spełnienia regulacyjnej normy LCR oraz okresu przeżycia. Wyniki zostały wykorzystane w procesie oceny nadzorczej BION w ramach analizy adekwatności płynnościowej banków.

W 2022 r. w bankach sektora spółdzielczego przeprowadzono nadzorcze testy warunków skrajnych, których celem było określenie potencjalnego wpływu określonych czynników na adekwatność kapitałową i adekwatność płynnościową banków spółdzielczych i zrzeszających. Wyniki nadzorczych testów warunków skrajnych wykorzystywane są m.in. do ustalania ocen stabilności w procesie BION.

4.2.2.5. PLANY FINANSOWE

W 2022 r., wzorem lat poprzednich, UKNF przeprowadził badanie pozasprawozdawcze, w którym banki komercyjne (oraz BGK) przedstawiły główne prognozy dotyczące rozwoju banku w nadchodzącym roku. Pytania obejmowały pozycje bilansu, rachunku zysków i strat, adekwatności kapitałowej, płynności, jak i wskaźników makroekonomicznych. Badanie to umożliwia całościowe spojrzenie na oczekiwane trendy w sektorze bankowym, jak prognozowana jest sytuacja gospodarcza w tym poszczególnych segmentów rynku.

Prognoza opracowywana na początku 2022 r. musiała w związku z niestabilnym otoczeniem geopolitycznym, a co za tym idzie makroekonomicznym być weryfikowana przez banki na bieżąco. Banki nie przewidywały tak wysokich stóp procentowych w ciągu roku oraz zdarzeń jednorazowych takich jak wakacje kredytowe, wpłaty na System Ochrony Banków Komercyjnych czy Fundusz Wsparcia Kredytobiorców.

4.2.2.6. POLITYKA DYWIDENDOWA

Celem polityki dywidendowej jest zapewnienie stabilności sektora bankowego poprzez dostosowywanie bazy kapitałowej banków do poziomu ponoszonego przez nie ryzyka oraz ochrona odbiorców usług finansowych, w tym deponentów. Polityka dywidendowa przyjęta w 2022 r. była zgodna ze średnioterminowymi założeniami: dywidendę mogły wypłacić jedynie banki z nieaktywnym planem naprawy i dobrą oceną BION, adekwatnie wyposażone w kapitał, bez istotnego zaangażowania w walutowe kredyty hipoteczne oraz wykazujące dużą odporność na szoki w testach warunków skrajnych. Nowym elementem w polityce dywidendowej była możliwość wypłaty całości zysku jedynie przez banki charakteryzujące się niskim udziałem kredytów z utratą wartości w portfelu.

4.2.2.7. DODATKOWY WYMÓG KAPITAŁOWY (P2R) DLA BANKÓW KOMERCYJNYCH

Wzorem lat ubiegłych na banki istotnie zaangażowane¹² w walutowe kredyty hipoteczne dla gospodarstw domowych nałożone zostały (w formie decyzji administracyjnych) dodatkowe wymogi kapitałowe. Wymogi te wpływają na powiększenie obowiązujących wartości minimalnych regulacyjnych współczynników kapitałowych. Takie podejście wpływa bezpośrednio na zwiększenie bezpieczeństwa sektora finansowego.

¹² Banki, w przypadku których: kredyty walutowe udzielane kredytobiorcom niezabezpieczonym (z kategorii gospodarstw domowych) stanowią co najmniej 10% całego portfela kredytów banku dla sektora niefinansowego oraz portfel kredytów dla sektora niefinansowego stanowi co najmniej 25% sumy aktywów banku.

4.2.2.8. NARZUT KAPITAŁOWY (P2G) DLA BANKÓW KOMERCYJNYCH

W 2022 r. UKNF po raz drugi wydał zalecenia kapitałowe w ramach filara II, polegające na wskazaniu dodatkowego poziomu kapitału podstawowego, do utrzymywania którego banki powinny dążyć, aby być przygotowanymi na ewentualną materializację scenariuszy skrajnych wpływających na poziom funduszy własnych banków i ich ekspozycję na ryzyko. Zalecenia nie są dla banków prawnie wiążące, ale od ich wypełnienia uzależniona została możliwość wypłaty dywidendy w pełnej kwocie.

Metodyka kalibracji wysokości narzutów dla poszczególnych banków opiera się na oszacowaniu wrażliwości podmiotu na niekorzystny scenariusz makroekonomiczny w ramach kapitałowych testów warunków skrajnych, przy uwzględnieniu również oszacowania wrażliwości banków na ewentualne inne istotne ryzyka zidentyfikowane w działalności banków. W 2022 roku scenariusz kompleksowych stress testów nadzorczych uwzględnił wszystkie najistotniejsze ryzyka, stąd nie wyznaczono dodatkowego narzutu P2G.

4.2.2.9. IDENTYFIKACJA INNYCH INSTYTUCJI O ZNACZENIU SYSTEMOWYM (O-SIIs)

Zgodnie z ustawą o nadzorze makroostrożnościowym Komisja Nadzoru Finansowego dokonuje corocznie przeglądu adekwatności wskaźnika bufora innych instytucji o znaczeniu systemowym (O-SII) i na jego podstawie aktualizuje listę podmiotów O-SII oraz wysokości buforów na nie nałożonych.

11 lipca 2022 r. Komisja Nadzoru Finansowego zaktualizowała metodykę wyznaczania O-SII i nakładania buforów O-SII. Uaktualnienie metodyki miało na celu jej dostosowanie do otoczenia prawno-regulacyjnego (w szczególności w zakresie pakietu CRD5/CRR2) oraz do zmieniających się warunków rynkowych. Decyzjami z 16 grudnia 2022 r. KNF – w wyniku przeglądu i po uwzględnieniu opinii Komitetu Stabilności Finansowej – potwierdziła identyfikację dziesięciu banków jako innych instytucji o znaczeniu systemowym oraz zmieniła wysokość bufora sześciu banków.

4.2.2.10. BADANIE PORTFELA KREDYTÓW MIESZKANIOWYCH I KONSUMPCYJNYCH GOSPODARSTW DOMOWYCH

UKNF dwukrotnie w ciągu roku przeprowadza badanie pozasprawozdawcze dotyczące kredytów mieszkaniowych i innych kredytów zabezpieczonych hipotecznie oraz kredytów konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych. Celem badania jest pozyskanie aktualnych informacji na temat struktury portfela tych kredytów, skali popytu i podaży oraz planów dotyczących ich rozwoju. Na podstawie tych danych możliwa jest m.in. ocena jakości portfeli kredytowych, ocena polityki udzielania kredytów i jej zmian oraz ocena rozwoju akcji kredytowej banków. Analiza przeprowadzana jest dla pojedynczego banku lub dla sektora banków komercyjnych na datę badania (koniec półrocza lub roku) lub w szeregach czasowych.

W 2022 r. badanie roczne zostało przeprowadzone według stanu na koniec 2021 r. Badanie półroczne – na koniec pierwszego półrocza 2022 r. W badaniu portfeli kredytów mieszkaniowych wzięło udział 28, a w badaniu portfeli kredytów konsumpcyjnych 27 banków komercyjnych i oddziałów instytucji kredytowych. Wyniki badania portfela kredytów mieszkaniowych i konsumpcyjnych gospodarstw domowych opublikowane zostały w Informacjach na temat sytuacji sektora bankowego, dostępnych na stronie internetowej KNF.

4.2.2.11. MONITOROWANIE UDZIELANIA PRZEZ BANKI WAKACJI KREDYTOWYCH

W związku z wejściem w życie ustawy o finansowaniu społecznościowym dla przedsięwzięć gospodarczych i pomocy kredytobiorcom, zgodnie z którą kredytobiorca ma prawo do zawieszenia spłaty kredytu hipotecznego udzielonego w walucie polskiej, UKNF rozpoczął monitorowanie skali korzystania przez kredytobiorców z wakacji kredytowych oraz wysokości kosztów ponoszonych w związku z tym przez kredytodawców.

Na koniec 2022 r. liczba złotych kredytów mieszkaniowych, w przypadku których bank pozytywnie rozpatrzył wnioski o wakacje kredytowe, wynosiła 1,05 mln. Kredyty objęte wakacjami kredytowymi stanowiły 53,6% liczby oraz 67,8% wartości wszystkich złotych kredytów mieszkaniowych. Łączny koszt wakacji kredytowych ujęty w wyniku finansowym i/lub kapitałach banków wynosił na koniec 2022 r. 13,41 mld zł.

4.2.2.12. BANKI JAKO INSTYTUCJE PŁATNICZE – DYREKTYWA PSD2 / USTAWA O USŁUGACH PŁATNICZYCH

UKNF na podstawie danych przekazywanych przez dostawców usług płatniczych, o których mowa w: – art. 32h ust. 1 ustawy o usługach płatniczych (*dane dotyczące oszustw związanych z wykonywanymi usługami płatniczymi (z uwzględnieniem różnych sposobów świadczenia usług płatniczych)*),

- art. 32g ustawy o usługach płatniczych (*dane o poważnym incydencie operacyjnym lub incydencie związanym z bezpieczeństwem, w tym o charakterze teleinformatycznym*),
- art. 32f ust. 2 ustawy o usługach płatniczych (*dane o ocenie i aktualizacji procedur w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym i ryzykiem naruszenia bezpieczeństwa, a także ocenie środków ograniczających ryzyko oraz mechanizmów kontroli*).

W ramach obowiązków wynikających z ustawy o usługach płatniczych oraz Dyrektywy PSD 2 (ang. *Payment Service Directive 2*):

- identyfikuje nieprawidłowości związane ze stosowaniem ustawy o usługach płatniczych przez banki,
- pozyskuje i agreguje raporty przekazywane przez banki,
- przekazuje dane do EBA,
- wykorzystuje zebrane dane w bieżących działaniach nadzorczych.

Dodatkowo UKNF podejmuje działania w zakresie:

- monitorowania funkcjonowania w bankach specjalnych interfejsów (API) m.in. poprzez przeprowadzanie cyklicznego badania pozasprawozdawczego dotyczącego funkcjonowania specjalnych interfejsów API w bankach komercyjnych oraz analizę zgłoszeń skierowanych przez niebankowych dostawców usług płatniczych korzystających z tych rozwiązań,
- monitorowania bezpieczeństwa elektronicznych kanałów dostępu do usług bankowych m.in. poprzez analizę pozyskanych informacji dotyczących funkcjonujących w bankach rozwiązań technicznych i organizacyjnych oraz podejmowanie stosownych działań w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości.

4.2.3. DZIAŁALNOŚĆ INSPEKCYJNA

Czynności kontrolne¹³, przeprowadzane odpowiednio w formie inspekcji kompleksowych lub problemowych, w bankach komercyjnych i spółdzielczych, oddziałach instytucji kredytowych oraz jednostkach zarządzających systemami ochrony¹⁴ realizowano na podstawie obowiązujących przepisów prawa oraz standardów nadzorczych, tj. rekomendacji ostrożnościowych KNF oraz wytycznych innych organów, w szczególności Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (EUNB) i Bazylejskiego Komitetu ds. Nadzoru Bankowego (BCBS), w oparciu o jednolite standardy i procedury badania zawarte w metodykach odnoszących się do prowadzenia czynności kontrolnych.

4.2.3.1. INSPEKJE W BANKACH KOMERCYJNYCH

4.2.3.1.1. CZYNNOŚCI KONTROLNE W BANKACH KOMERCYJNYCH

W bankach komercyjnych w 2022 r. przeprowadzono 18 czynności kontrolnych¹⁵, w tym 1 inspekcję kompleksową oraz 17 problemowych.

W przypadku inspekcji kompleksowej badano proces zarządzania przez bank poszczególnymi rodzajami ryzyka, tj. ryzykiem kredytowym, płynności, rynkowym i operacyjnym oraz adekwatność kapitałową i zarządzania bankiem, a w ramach inspekcji problemowych badaniem były objęte odpowiednio, w szczególności następujące obszary:

- jakość aktywów i zarządzanie ryzykiem kredytowym¹⁶,
- zarządzanie ryzykiem płynności i finansowania,
- zarządzanie ryzykiem rynkowym i ryzykiem ogólnym stóp procentowych w portfelu bankowym,
- zarządzanie ryzykiem operacyjnym,
- adekwatność kapitałowa,
- zarządzanie bankiem.

¹³ Z wyłączeniem badania: (1) obszaru technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego, (2) przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, (3) działalności, o której mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie, prowadzonej przez banki, o których mowa w ww. artykule, (4) zagadnień regulowanych w ustawie o dystrybucji ubezpieczeń.

¹⁴ W rozumieniu ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych.

¹⁵ Z wyłączeniem, ujętych odrębnie w dalszej części, postępowań walidacyjnych przeprowadzanych w bankach komercyjnych.

¹⁶ Badania wyceny aktywów zgodnie z Rozporządzeniem Komisji (UE) 2016/2067 z dnia 22 listopada 2016 r. zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 1126/2008 przyjmującym określone międzynarodowe standardy rachunkowości zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do Międzynarodowego Standardu Sprawozdawczości Finansowej 9 były przeprowadzane – w części przypadków – z uwzględnieniem modeli statystycznych przeznaczonych do szacowania odpisów/rezerw.

Na potrzeby współpracy UKNF z NBP, w trakcie inspekcji w bankach komercyjnych obejmujących obszar ryzyka płynności i finansowania, m.in. zbadano prawidłowość naliczania i odprowadzania wymaganej wysokości rezerwy obowiązkowej.

4.2.3.1.2. NIEPRAWIDŁOWOŚCI STWIERDZONE PODCZAS CZYNNOŚCI KONTROLNYCH W BANKACH KOMERCYJNYCH

Tabela 4. Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w bankach komercyjnych w 2022 r. w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym¹⁷

1.	Nieprawidłowości dotyczące szacowania oczekiwanej straty kredytowej skutkujące w niektórych przypadkach заниzeniem odpisów lub rezerw, w tym niewłaściwe szacowanie zdyskontowanych przepływów pieniężnych: – brak stosowania co najmniej dwóch scenariuszy zakładających ryzyko lub prawdopodobieństwo wystąpienia straty kredytowej, – brak uwzględnienia informacji dotyczących prognoz przyszłych warunków makroekonomicznych, – uwzględnianie w przepływach z zabezpieczeń nieruchomości nieaktualnych operatów szacunkowych, tj. starszych niż 2 lub 4 lata, odpowiednio dla nieruchomości komercyjnych oraz mieszkalnych.
2.	Nieprawidłowości dotyczące identyfikacji znacznego wzrostu ryzyka kredytowego oraz utraty wartości aktywów finansowych: – brak lub niewystarczające kryteria ilościowe i jakościowe znacznego wzrostu ryzyka kredytowego, – brak identyfikacji (powiązania) zdarzeń kwalifikujących na Watch Listę ze znacznym wzrostem ryzyka kredytowego, – brak lub niewłaściwe zasady klasyfikacji ekspozycji restrukturyzowanych, – uwzględnianie kryteriów jakościowych świadczących o utracie wartości jako przesłanek identyfikacji znacznego wzrostu ryzyka kredytowego (skutkujące klasyfikacją do Fazy 2, zamiast do Fazy 3).
3.	Niewłaściwe zasady lub brak identyfikacji aktywów POCl, w tym brak wyodrębnienia ekspozycji kredytowych i ujęcia tych ekspozycji w kategorii aktywów POCl w wyniku udzielania, stosownie do art. 70 Prawa bankowego, kredytów podmiotom nieposiadającym zdolności kredytowej (nie dotyczy podmiotów nowoutworzonych).
4.	Nieprawidłowości w zakresie oceny zdolności kredytowej klienta, w tym m.in.: – przypadki nieprzestrzegania Prawa bankowego w zakresie dokonywania oceny zdolności kredytowej kredytobiorcy, wynikające m.in. z: • zaniżenia kosztów utrzymania gospodarstwa domowego, z uwagi na brak uwzględnienia wszystkich osób w nim zamieszkujących, • braku uwzględnienia prawidłowego bufora na wzrost stopy procentowej, • braku uwzględnienia wszystkich zobowiązań finansowych, – brak lub niewłaściwa ocena stabilności uzyskiwanych dochodów, – zbyt niski poziom przyjmowanych w kalkulacji oceny zdolności kredytowej osób prywatnych miesięcznych spłat z tytułu zobowiązań wynikających z posiadanych kart kredytowych i kredytów o charakterze odnawialnym, – brak uwzględnienia w ocenie zdolności kredytowej prognoz finansowych klienta lub niedokonanie oceny ich realności.
5.	Stosowanie odstępstw od obowiązujących w banku zasad i warunków kredytowania przy niewystarczająco ostrożnym podejściu do zarządzania ryzykiem, w szczególności w związku z brakiem: – określenia katalogu możliwych do zastosowania odstępstw oraz zasad ich stosowania, – wprowadzenia limitu ograniczającego ryzyko kredytowe związane z udzielaniem kredytów z odstępstwami, – monitorowania i raportowania wpływu całego portfela udzielonego z odstępstwami na poziom ryzyka kredytowego.

Źródło: opracowanie własne UKNF

¹⁷ Część badań odnoszących się do wyceny aktywów zgodnie z Rozporządzeniem Komisji (UE) 2016/2067 z dnia 22 listopada 2016 r. zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 1126/2008 przyjmującym określone międzynarodowe standardy rachunkowości zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do Międzynarodowego Standardu Sprawozdawczości Finansowej 9 (2016; L 323/1) nie obejmowała oceny aspektów modelowych szacowania odpisów/rezerw.

Tabela 5. Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w bankach komercyjnych w 2022 r. w zakresie zarządzania z uwzględnieniem systemu kontroli wewnętrznej

1.	Nieprawidłowości odnoszące się do organizacji i funkcjonowania organów oraz organizacji wewnętrznej banku, w tym: <ul style="list-style-type: none"> – niewłaściwe zasady przeprowadzania oceny odpowiedniości członków organów banku i osób pełniących funkcje kluczowe, – brak zapewnienia niezależności zarządzania ryzykiem na I poziomie od zarządzania na II poziomie.
2.	Brak dostosowania polityki wynagrodzeń wszystkich pracowników do standardów nadzorczych oraz nieprawidłowości w zakresie polityki zmiennych składników wynagrodzeń, w tym: <ul style="list-style-type: none"> – brak określenia trybu i sposobu postępowania w sytuacji podwyższenia relacji wynagrodzenia zmiennego do stałego do maksymalnego poziomu 200%, – brak uwzględnienia, w wynikach banku przyjmowanych w celu określenia zmiennych składników wynagrodzenia, ryzyka płynności w perspektywie długoterminowej.
3.	Nieprawidłowości w zakresie zarządzania ryzykiem outsourcingu ¹⁸ , w szczególności w związku z brakiem pełnego dostosowania do standardów Wytycznych EBA/GL/2019/02 z dnia 25 lutego 2019 r. w sprawie outsourcingu, w tym brak: <ul style="list-style-type: none"> – określenia niezbędnych elementów umowy outsourcingu dla funkcji krytycznej/istotnej, – dokonywania oceny ryzyka koncentracji na etapie monitoringu umów outsourcingowych, – dokumentowania wyników bieżącego monitorowania dostawcy.
4.	Nieprawidłowości w zakresie organizacji systemu kontroli wewnętrznej (dalej: SKW), w tym: <ul style="list-style-type: none"> – brak dokonywania przez radę nadzorczą, w ramach rocznej oceny adekwatności i skuteczności SKW, oceny funkcji kontroli lub komórki ds. zgodności, – brak uwzględnienia czynników wymiernych w kryteriach oceny adekwatności i skuteczności SKW, – zbyt ogólny poziom kryteriów kategoryzacji nieprawidłowości oraz niewystarczający zakres danych w rejestrze nieprawidłowości znaczących i krytycznych, – brak corocznego informowania rady nadzorczej przez zarząd banku o sposobie wypełnienia swoich obowiązków w zakresie funkcjonowania SKW, – niezapewnienie pełnej niezależności funkcji zapewniania zgodności (compliance) i audytu wewnętrznego, w szczególności brak uczestnictwa kierującego komórką ds. zgodności/komórką audytu wewnętrznego (lub osób zastępujących) w niektórych posiedzeniach zarządu, – niewystarczająca liczba audytorów, skutkująca brakiem możliwości realizacji planów audytu.
5.	Nieprawidłowości dotyczące zasad anonimowego zgłaszania przez pracowników przypadków naruszeń przepisów prawa oraz obowiązujących w banku procedur wewnętrznych i standardów etycznych, w tym brak zapewnienia ochrony przed działaniami o charakterze represyjnym bezwzględnie każdemu zgłaszającemu nieprawidłowość oraz brak bezpośredniego przekazania radzie nadzorczej banku informacji o otrzymanych istotnych zgłoszeniach naruszeń.

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 6. Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w bankach komercyjnych w 2022 r. w obszarze zarządzania ryzykiem płynności i finansowania

1.	Nieprawidłowości dotyczące obliczania wskaźnika LCR, związane z nieprzestrzeganiem wymogów rozporządzenia 2015/61 ¹⁹ , polegające na: <ul style="list-style-type: none"> – stosowaniu niewłaściwej definicji depozytu detalicznego, – niewłaściwej identyfikacji depozytów na rachunkach transakcyjnych i depozytów operacyjnych, – braku przeprowadzania i dokumentowania cyklicznych analiz w celu weryfikacji warunków, czy depozyty detaliczne nie powinny być przypisane do wyższych wag wpływów, – uwzględnianiu wpływów ekspozycji z warunkową opcją odnowienia, zamiast wyłącznie wpływów z tych ekspozycji, które mają charakter nieodwołalny i bezwarunkowy, – uwzględnianiu we wpływach należności przeterminowanych.
----	--

¹⁸ Dotyczy umów niezwiązanych z obszarem technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego.

¹⁹ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2015/61 z dnia 10 października 2014 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wymogu pokrycia wpływów netto dla instytucji kredytowych (z późn. zm.) (2015; L 11/1).

2.	Nieprawidłowości dotyczące obliczania wskaźnika NSFR, związane z nieprzebrzeganiem wymogów rozporządzenia 575/2013 ²⁰ , polegające na: <ul style="list-style-type: none"> – stosowaniu niewłaściwej definicji depozytu detalicznego, – niewłaściwym uwzględnieniu w dostępnym stabilnym finansowaniu kapitału podstawowego Tier 1, – nieuprawnionym uwzględnianiu – w ramach stabilnych depozytów detalicznych – depozytów z wyższymi wagami wpływów w części objętej systemem gwarantowania BFG, – niewłaściwej identyfikacji depozytów na rachunkach transakcyjnych i depozytów operacyjnych, – niewłaściwym uwzględnianiu w wymaganym dostępnym finansowaniu ekspozycji zagrożonych oraz niewykorzystanej części przyznanych instrumentów kredytowych i instrumentów wsparcia płynności.
3.	Nieprawidłowości odnoszące się do testowania warunków skrajnych (dalej: TWS), w tym: <ul style="list-style-type: none"> – niewystarczający zakres scenariuszy TWS, w tym brak przeprowadzania testów odwróconych, – brak przeprowadzania udokumentowanej oceny adekwatności przyjmowanych założeń TWS, – niewystarczająco konserwatywne założenia scenariuszy, – brak dokonywania przeglądu założeń scenariuszy przez zarząd banku, – brak wykorzystania rezultatów TWS do zarządzania płynnością.
4.	Nieprawidłowości odnoszące się do systemu limitów, w tym: <ul style="list-style-type: none"> – niewystarczający zakres limitów, – brak sporządzania pisemnych analiz będących podstawą do określenia wysokości limitów, – dopuszczenie, w regulacjach wewnętrznych, możliwości akceptacji i stosowania czasowych odstępstw na przekroczenie limitu, – nieuwzględnianie przy ustalaniu limitów ich wykorzystania w okresie historycznym i wyników TWS.
5.	Nieprawidłowości odnoszące się do awaryjnego planu utrzymania płynności, w tym: <ul style="list-style-type: none"> – niewystarczający zakres wskaźników identyfikujących sytuacje kryzysowe, – brak określenia zasad regulowania kluczowych płatności śróddziennych w sytuacji kryzysowej, – niewystarczające przygotowanie operacyjne do pozyskania środków z kredytu refinansowego NBP, – niewystarczający zakres scenariuszy sytuacji awaryjnych, – brak aktualizacji planu w oparciu o testy przeprowadzane co najmniej raz w roku.

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 7. Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w bankach komercyjnych w 2022 r. w obszarze zarządzania ryzykiem rynkowym i ryzykiem stopy procentowej w portfelu bankowym

1.	Nieprawidłowości w zakresie identyfikacji i pomiaru ryzyka, polegające m.in. na: <ul style="list-style-type: none"> – istotnych rozbieżnościach pomiędzy walutową pozycją zarządczą, a pozycją księgową, – braku sporządzania miar ryzyka w ujęciu skonsolidowanym, – błędach w kalkulacji miar ryzyka, w tym w pomiarze miary ekonomicznej wartości kapitału (EVE) oraz modelowaniu terminów przeszacowania luki stopy procentowej.
2.	Nieprawidłowości dotyczące systemu limitów, polegające m.in. na: <ul style="list-style-type: none"> – ustanowieniu limitu wewnętrznego dla całkowitej pozycji walutowej oraz zmian wyniku odsetkowego na poziomie apetytu na ryzyko, – braku wprowadzenia limitu ograniczającego ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej w portfelu handlowym, w ujęciu skonsolidowanym, – braku analiz będących podstawą przyjęcia/określenia poziomu poszczególnych limitów wewnętrznych, – braku ustanowienia limitów na wielkość pozycji walutowej, lukę przeszacowania, ryzyko bazowe (miara PV01), ryzyko opcji klienta, miarę EVE oraz intraday (dot. pozycji walutowej, VaR).
3.	W zakresie TWS nieprawidłowości dotyczyły m.in. braku: <ul style="list-style-type: none"> – określenia granicznych wartości wyników TWS, których przekroczenie determinowałoby podjęcie działań w celu ograniczenia ryzyka, – założeń TWS dostosowanych do aktualnej sytuacji gospodarczej oraz potencjalnych skutków przewalutowań kredytów hipotecznych denominowanych w CHF.

²⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (z późn. zm.) (2013; L 176/1).

4.	Nieprawidłowości w procesie zawierania skarbowych transakcji klientowskich, polegające m.in. na braku: <ul style="list-style-type: none"> – pozyskiwania wystarczającej informacji o zaangażowaniu klienta w instrumenty pochodne w innych bankach, – identyfikowania rzeczywistego charakteru zawieranych przez klientów transakcji instrumentami pochodnymi, – uregulowania zasad rolowania transakcji oraz identyfikacji klienta podczas zawierania transakcji.
5.	Nieprawidłowości w procesie weryfikacji rynkowości cen transakcyjnych (Market Conformity Check – MCC) polegające m.in. na: <ul style="list-style-type: none"> – brakach w systemie informacji zarządczej oraz w regulacjach wewnętrznych, m.in. w zakresie monitorowania i kontroli rynkowości cen transakcyjnych, – braku objęcia procesem MCC wszystkich transakcji.

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 8. Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w bankach komercyjnych w 2022 r. w obszarze zarządzania ryzykiem operacyjnym

1.	Nieprawidłowości w zakresie identyfikacji ponoszonego ryzyka, dotyczące: <ul style="list-style-type: none"> – braku uwzględniania w bazie zdarzeń operacyjnych rezerw na ryzyko prawne, – nieterminowej rejestracji informacji nt. zdarzeń, – niewłaściwych zasad rejestracji i aktualizacji danych oraz metodologii uwzględniania danych z rejestru w monitorowaniu stopnia wykorzystania apetytu na ryzyko operacyjne.
2.	Nieprawidłowości w zakresie TWS, z uwagi na brak uwzględnienia w ich założeniach scenariusza wystąpienia dotkliwych strat.
3.	Nieprawidłowości dotyczące apetytu na ryzyko i systemu limitów: <ul style="list-style-type: none"> – brak uwzględnienia ryzyka prawnego w apetycie na ryzyko operacyjne, – brak ustanowienia limitów strat w odniesieniu do poszczególnych kategorii strat ryzyka operacyjnego, – niewystarczająca częstotliwość monitorowania kluczowych wskaźników ryzyka (dalej: KRI), – brak uzasadnienia dla przyjmowanych wysokości limitu strategicznego.
4.	Nieprawidłowości dotyczące procesu zarządzania ciągłością działania: <ul style="list-style-type: none"> – brak przeprowadzania analizy wpływu utraty ciągłości działania na biznes (BIA), – brak planów awaryjnych dla większości komórek i jednostek organizacyjnych objętych planowaniem awaryjnym, – brak wyodrębnienia systemów krytycznych wspierających procesy krytyczne oraz identyfikacji czasów odtworzenia i analizy maksymalnego dopuszczalnego czasu utraty danych, – brak zaliczenia systemu wyliczania sum gwarantowanych na potrzeby BFG, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 26 września 2016 r. w sprawie wymogów dla systemów wyliczania utrzymywanych w podmiotach objętych systemem gwarantowania (Dz. U. z 2016 r. poz. 1642), do aplikacji krytycznych, – brak dokonywania aktualizacji planów ciągłości działania w terminie zgodnym z procedurami wewnętrznymi.
5.	Nieprawidłowości w zakresie zarządzania ryzykiem modeli wynikające z niepełnego dostosowania działalności banków do standardów Rekomendacji W KNF dotyczącej zarządzania ryzykiem modeli w bankach, w tym: <ul style="list-style-type: none"> – niewłaściwa organizacja procesu zarządzania ryzykiem modeli, – brak zapewnienia odpowiedniej obsady kadrowej komórki odpowiedzialnej za walidację modeli i zarządzanie ryzykiem modeli, – brak regulacji wewnętrznych w zakresie zarządzania modelami.

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 9. Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w bankach komercyjnych w 2022 r. w obszarze adekwatności kapitałowej

1.	Nieprawidłowości dotyczące obliczania wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - klasyfikacja ekspozycji wobec podmiotów niebędących MŚP do ekspozycji detalicznych, zamiast do ekspozycji wobec przedsiębiorstw, - przypisywanie nieprawidłowej wagi ryzyka ekspozycjom kredytowym zabezpieczonym na nieruchomościach komercyjnych, - stosowanie wyłącznie kryterium przeterminowania do klasyfikacji ekspozycji do kategorii ekspozycji, których dotyczy niewykonanie zobowiązania, bez uwzględnienia kryterium prawdopodobieństwa wykonania zobowiązania, - brak klasyfikowania do kategorii ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomości z wagą ryzyka 150% ekspozycji zabezpieczonej na nieruchomości mieszkalnej z niedopasowaniem walutowym, - nieprawidłowe przypisywanie niewykorzystanym zobowiązaniom pozabilansowym CCF 0%.
2.	Nieprawidłowości dotyczące obliczania wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka operacyjnego: <ul style="list-style-type: none"> - brak uwzględniania w pozycji rachunku zysków i strat przychodów z tytułu dywidendy od spółek zależnych, - brak dokonania aktualizacji wyliczenia wymogów po zatwierdzeniu sprawozdania finansowego przez biegłego rewidenta.
3.	Nieprawidłowości przy kalkulacji wymogów z tytułu ryzyka ogólnego wyliczanego według metody terminów zapadalności, ze względu na przypadki klasyfikacji pozycji netto powstałych z dekompozycji transakcji IRS do niewłaściwych przedziałów zapadalności.
4.	Nieprawidłowości dotyczące obliczania funduszy własnych: <ul style="list-style-type: none"> - przyjęcie nieprawidłowej podstawy amortyzacji w kapitale Tier II dla obligacji podporządkowanych, - włączenie zysku rocznego do kapitału podstawowego Tier I, bez uzyskania wcześniejszej zgody Komisji Nadzoru Finansowego, - błędne zastosowanie przepisów przejściowych dotyczących odliczenia od kapitału podstawowego Tier I wartości aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego, - brak dokonania odliczeń korekty AVA od kapitału podstawowego Tier I.
5.	Nieprawidłowości związane z procesem szacowania kapitału wewnętrznego (ICAAP), w tym: <ul style="list-style-type: none"> - brak zatwierdzenia przez radę nadzorczą zasad ICAAP, - brak szacowania kapitału wewnętrznego przez bank w ujęciu indywidualnym, - stosowanie efektów dywersyfikacji przy wykorzystaniu metod statystycznych, bez przeprowadzania okresowych analiz stabilności korelacji pomiędzy ryzykami i adekwatności przyjętych założeń, - wyłączenie z ICAAP ekspozycji kredytowych w stanie niewykonania zobowiązania.

Źródło: opracowanie własne UKNF

4.2.3.1.3. Walidacja nadzorcza metod wewnętrznych wykorzystywanych do obliczania wymogów kapitałowych oraz modeli wewnętrznych

W 2022 r. 8 banków krajowych posiadało zezwolenia właściwych organów nadzoru na stosowanie metod wewnętrznych, tj. 5 z nich stosowało metodę IRB (w odniesieniu do wybranych portfeli ekspozycji kredytowych), a 3 – metodę AMA. Realizowane w 2022 r. – w ramach analizy „zza biurka” i/lub w toku czynności kontrolnych – postępowania walidacyjne w zakresie metod wewnętrznych (IRB i AMA) w odniesieniu do banków krajowych dotyczyły fazy poaplikacyjnej, tj. obejmowały działania realizowane po uzyskaniu przez bank zezwolenia na stosowanie metody wewnętrznej, w tym – w przypadkach, w których ma to zastosowanie – we współpracy z Europejskim Bankiem Centralnym (dalej: EBC). Dotyczyły one w szczególności procesu wprowadzania zmian do metod wewnętrznych, wynikających przede wszystkim z konieczności dostosowania się banków do zmienionych wymogów i standardów w tym zakresie lub będących konsekwencją realizacji oczekiwań organów nadzoru, sformułowanych w ramach wcześniejszych ocen nadzoru. W 2022 r. została wydana 1 decyzja KNF oraz 3 wspólne decyzje EBC i KNF, jak również zostały sformułowane 4 opinie lub stanowiska KNF.

4.2.3.2. INSPEKCJE W BANKACH SPÓŁDZIELCZYCH

4.2.3.2.1. INSPEKCJE W BANKACH SPÓŁDZIELCZYCH

W 2022 r. w bankach spółdzielczych przeprowadzono 1 inspekcję kompleksową i 29 inspekcji problemowych. Podstawowym obszarem badania było – najistotniejsze w tym sektorze – ryzyko kredytowe. W 2022 r. rozpoczęto również czynności kontrolne w obydwu jednostkach zarządzających systemami ochrony²¹.

4.2.3.2.2. NIEPRAWIDŁOWOŚCI STWIERDZONE PODCZAS CZYNNOŚCI KONTROLNYCH W BANKACH SPÓŁDZIELCZYCH

Tabela 10. Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w bankach spółdzielczych w obszarze ryzyka kredytowego w 2022 r.

1.	<p>Nieprawidłowości w zakresie oceny zdolności kredytowej klienta, w tym m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przypadki nieprzestrzegania Prawa bankowego w zakresie dokonywania oceny zdolności kredytowej kredytobiorcy, związane m.in. z brakiem: <ul style="list-style-type: none"> • przyjmowania minimalnych kosztów utrzymania gospodarstwa domowego na poziomie nie niższym niż wynikający z niezależnych i obiektywnych analiz w zakresie poziomu wydatków gospodarstw domowych, • uwzględniania wszystkich zobowiązań finansowych klienta, • pozyskiwania lub oceny planów naprawy gospodarki lub brakiem ustanowienia szczególnego sposobu zabezpieczenia w przypadku, gdy klient nie posiadał zdolności kredytowej, • oceny realności założeń przyjętych w prognozach finansowych oraz efektywności inwestycji, - nieuwzględnianie wpływu zmian stopy procentowej na zdolność kredytową lub przyjmowanie bufora zmiany stopy procentowej na zbyt niskim poziomie, - przypadki nieprzestrzegania Prawa bankowego w związku z brakiem oceny przez bank sytuacji finansowej i gospodarczej klienta, w przypadku zmiany określonych w umowie warunków lub terminów spłaty kredytu.
2.	<p>Nieprawidłowości w zakresie przeglądu i klasyfikacji ekspozycji kredytowych do odpowiednich kategorii ryzyka, skutkujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nieprawidłową prezentacją jakości portfela kredytowego, wystąpieniem brakujących rezerw celowych i odpisów aktualizujących, w tym: <ul style="list-style-type: none"> • brak rozpoznania znaczącego pogorszenia sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika, • klasyfikowanie ekspozycji do kategorii ryzyka „pod obserwacją” ze względu na sytuację ekonomiczno-finansową kredytobiorcy, - brakiem objęcia monitoringiem sytuacji ekonomiczno-finansowej części klientów lub przeprowadzeniem go nieterminowo / z niewystarczającą częstotliwością.
3.	<p>Nieprawidłowości w procesie wyceny zabezpieczeń skutkujące, w niektórych przypadkach, wystąpieniem brakujących rezerw celowych i odpisów aktualizujących, w tym w związku z:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pomniejszaniem podstawy naliczania rezerw celowych i odpisów aktualizujących na podstawie nieaktualnych operatów szacunkowych nieruchomości komercyjnych lub bez uwzględniania wcześniejszych obciążeń w księdze wieczystej, - nieuwzględnianiem ograniczeń prawnych, ekonomicznych i faktycznych mogących wpłynąć na rzeczywistą możliwość zaspokojenia się banku z przedmiotu zabezpieczenia, - brakiem weryfikacji wiarygodności, rzetelności założeń i parametrów rynkowych na etapie przyjmowania zabezpieczenia i monitoringu zabezpieczeń, - brakiem wykorzystywania wiarygodnej, międzybankowej bazy danych o rynku nieruchomości oraz brakiem jej zasilania danymi gromadzonymi przez bank.
4.	<p>Nieprawidłowości w procesie kredytowym, odnoszące się do stosowanych odstępstw, w tym m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w zakresie zasad oceny zdolności kredytowej, - akceptowanie przekroczeń maksymalnego poziomu wskaźników LtV i Dtl, - brak ujęcia zastosowanego odstępstwa w rejestrze odstępstw, - brak przeprowadzania analiz i monitorowania wpływu zastosowanych odstępstw na poziom ryzyka kredytowego i wynik finansowy banku.

²¹ W rozumieniu ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych.

5.	<p>Pozostałe identyfikowane nieprawidłowości w obszarze ryzyka kredytowego:</p> <ul style="list-style-type: none"> - brak pełnej niezależności pomiędzy zarządzaniem ryzykiem kredytowym w działalności operacyjnej na I poziomie a zarządzaniem tym ryzykiem na II poziomie, - brak pełnego sprawowania nadzoru przez prezesa zarządu nad procesem zarządzania ryzykiem kredytowym jako ryzykiem istotnym, - brak lub nieprawidłowa identyfikacja grup podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie, - brak lub niepełne wdrożenie Wytycznych EBA/GL/2018/06 z dnia 31 października 2018 r. dotyczących zarządzania ekspozycjami nieobsługiwanyymi i restrukturyzowanymi, - niepełne wdrożenie Wytycznych EBA/GL/2020/06 z dnia 29 maja 2020 r. dotyczących udzielania i monitorowania kredytów.
----	---

Źródło: opracowanie własne UKNF

Pozostałe istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w bankach spółdzielczych w 2022 r. odnosiły się do procesu zarządzania bankiem, ryzyka płynności i finansowania, ryzyka rynkowego, ryzyka operacyjnego i adekwatności kapitałowej.

Tabela 11. Istotne nieprawidłowości w zakresie procesu zarządzania bankiem

1.	Nieprawidłowa organizacja i funkcjonowanie organów banku (np. niewystarczający zakres oceny odpowiedniości członków organów banku, brak lub zbyt ogólne zasady powoływania i odwoływania członków rady nadzorczej, niewystarczający nadzór rady nadzorczej nad działalnością banku).
2.	Nieprawidłowa organizacja i funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem (m.in. brak dokonania przez radę nadzorczą oceny adekwatności i skuteczności zarządzania ryzykiem, brak ustanowienia limitów strategicznych dla każdego wyodrębnionego ryzyka istotnego, przekroczenia limitów wewnętrznych w różnych obszarach działania banku).
3.	Nieprawidłowości w zakresie zarządzania ryzykiem outsourcingu ²² (m.in. brak oceny ryzyka umów outsourcingu oraz oceny, czy umowy te dotyczą funkcji krytycznych bądź istotnych).
4.	Nieprawidłowa organizacja i funkcjonowanie SKW, w tym: nieprzeprowadzenie przez radę nadzorczą ocen w zakresie adekwatności i skuteczności elementów SKW, brak: kryteriów wyodrębniania procesów istotnych, uwzględnienia w macierzy funkcji kontroli istotnych procesów, kryteriów ilościowych dotyczących kategoryzacji nieprawidłowości wykrywanych przez SKW, niewystarczające zasoby kadrowe dla zapewnienia zachowania ciągłości zarządzania ryzykiem braku zgodności, obniżona jakość raportów z testowania, brak udziału kierujących komórką zgodności w niektórych posiedzeniach zarządu banku.
5.	Brak odpowiedniego zarządzania ryzykiem konfliktu interesów na szczeblu zarządu banku.

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 12. Istotne nieprawidłowości w zakresie ryzyka płynności i finansowania

1.	Brak rzetelności danych sprawozdawanych przekazywanych dla celów obliczania wskaźnika LCR na poziomie systemu ochrony (związane z nieprzebrzeganiem wymogów rozporządzenia 2015/61).
2.	Nieprawidłowości dotyczące systemu limitów wewnętrznych, w tym brak określenia limitu strategicznego dla ryzyka płynności.
3.	Niekompletność planu awaryjnego płynności, w tym brak określenia w regulacjach wewnętrznych obowiązku aktualizacji planu na podstawie rezultatów TWS.
4.	Nieprawidłowości dotyczące TWS, w tym brak opracowania założeń i nieprzeprowadzanie testów dotyczących płynności śróddziennej.

Źródło: opracowanie własne UKNF

²² Dotyczy umów niezwiązanych z obszarem technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego.

Tabela 13. Istotne nieprawidłowości w obszarze ryzyka operacyjnego

1.	Nieprawidłowości dotyczące procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym, w związku z niewłaściwym wyznaczeniem poziomu apetytu na ryzyko, niewystarczająco ostrożnymi zasadami określania limitów wewnętrznych, brakiem ustanowienia limitu strategicznego dla ryzyka operacyjnego, niewystarczającym zakresem i jakością TWS, niewłaściwym funkcjonowaniem systemu zarządzania ciągłością działania, niewłaściwą polityką kadrową prowadzącą do materializacji ryzyka kadrowego.
2.	Niekompletny zakres regulacji wewnętrznych, w tym brak zasad tworzenia i aktualizacji rezerw na sprawy sądowe.
3.	Niewłaściwe zarządzanie procesem reklamacji.

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 14. Istotne nieprawidłowości w odniesieniu do adekwatności kapitałowej

1.	Nieprawidłowości w obliczaniu wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego, w tym nieprawidłowa segmentacja aktywów i nieprawidłowo wyznaczana kwota ekspozycji na ryzyko.
2.	Nieprawidłowości w obliczaniu wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka operacyjnego, w tym uwzględnianie w kalkulacji nieprawidłowych okresów rocznych.
3.	Nieprawidłowości dotyczące obliczania funduszy własnych, ze względu na brak uwzględnienia dodatkowych korekt wyceny (AVA) oraz zaliczanie do funduszu udziałowego dopłaconych przez członków udziałów bez uzyskania zgody KNF.
4.	Nieprawidłowości w obliczaniu wskaźnika dźwigni finansowej.
5.	Nieprawidłowości w procesie szacowania kapitału wewnętrznego m.in. w aspekcie dokonywania przeglądów procesu i braku przedstawiania wyników przeglądu zarządowi i radzie nadzorczej.

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 15. Istotne nieprawidłowości w zakresie zarządzania ryzykiem rynkowym i ryzykiem stopy procentowej w portfelu bankowym

1.	Błędy w pomiarze ryzyka opcji klienta.
2.	Brak uwzględnienia w sporządzanych analizach, w przypadku przekroczenia poziomów wykorzystania limitów lub zidentyfikowania wzrostowego trendu wykorzystania limitów, przyczyn przekroczeń i rekomendacji działań zaradczych.
3.	Brak rozdzielenia organizacyjnego działalności operacyjnej od zarządzania ryzykiem.
4.	Brak określenia miar apetytu oraz limitów na transakcje o charakterze handlowym.
5.	Długotrwałe utrzymywanie przekroczenia wartości granicznej w scenariuszach szokowych nadzorczego testu wartości odstających dla zmiany EVE.

Źródło: opracowanie własne UKNF

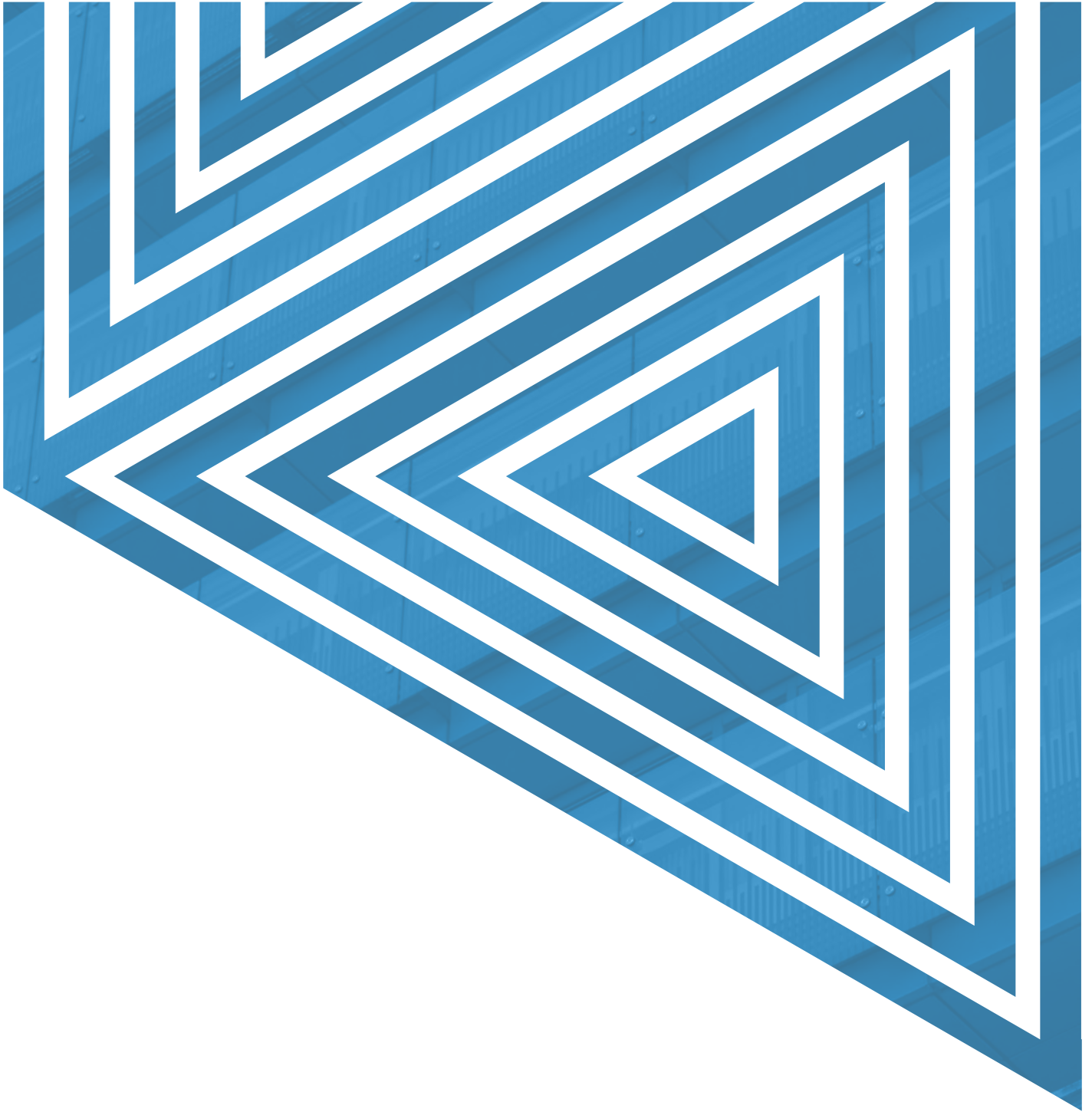
4.2.3.3. INSPEKJE W ODDZIAŁACH INSTYTUCJI KREDYTOWYCH

W 2022 r. przeprowadzono czynności kontrolne w 2 oddziałach instytucji kredytowych, obejmujące odpowiednio ocenę wybranych elementów: zarządzania oddziałem (1 podmiot) oraz zarządzania ryzykiem kredytowym (1 podmiot).

Zidentyfikowane w ich toku najistotniejsze nieprawidłowości dotyczyły:

- niewłaściwego procesu identyfikacji ryzyka w ramach wstępnej oceny zdolności kredytowej,
- braku przeprowadzenia analizy zdolności kredytowej w całym okresie kredytowania,
- braku określenia w procedurach wewnętrznych definicji szczególnie sposobu zabezpieczenia, o którym mowa w art. 70 ust. 2 pkt 1 Prawa bankowego,
- braku szczegółowych zasad ustanawiania poszczególnych rodzajów zabezpieczeń rzeczowych,

- braku uwzględnienia w umowach zabezpieczeń zawartych z klientami niedetalicznymi określenia sposobu informowania dłużników z tytułu zabezpieczenia kredytu o zaległościach w spłacie kredytu,
- braku przekazania klientom formularza informacyjnego przy zawarciu umowy o kredyt konsumpcyjny,
- braku stosowania części mechanizmów mających zapewnić niezależność sprawowania funkcji zgodności,
- w zakresie systemu informacji zarządczej: braku zgodności pomiędzy wykazem raportów wskazanych w regulacjach wewnętrznych a funkcjonującą w tym zakresie praktyką oraz niedostosowania regulacji wewnętrznych do struktury organizacyjnej oddziału.

5

SEKTOR SPÓŁDZIELCZYCH KAS
OSZCZĘDNOŚCIOWO-KREDYTOWYCH
(SKOK)

5.1. PODSTAWOWE INFORMACJE

Na koniec IV kwartału 2022 r. KNF nadzorowała 19 spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych (SKOK) oraz Krajową Spółdzielczą Kasę Oszczędnościowo-Kredytową (Kasę Krajową) – łącznie 20 podmiotów.

Tabela 16. Wybrane dane finansowe SKOK działających w poszczególnych okresach sprawozdawczych w mln zł w okresie IV kw. 2021–IV kw. 2022

Wyszczególnienie	IV kw. 2021	I kw. 2022	II kw. 2022	III kw. 2022	IV kw. 2022
Liczba kas działających (szt.)	22	20	20	19	19
Suma bilansowa (mln zł)	10 034,81	9 806,00	9 797,17	9 996,37	10 063,64
Fundusze własne wg ustawy o skok (mln zł)	380,62	364,40	326,61	328,21	395,79
Depozyty (mln zł)	9 445,59	9 139,90	9 171,96	9 383,98	9 283,42
Pożyczki i kredyty brutto (mln zł)	7 536,15	7 581,47	7 594,07	7 612,15	7 692,30
Zysk/strata netto (mln zł)	7,43	16,92	64,09	89,45	99,59

Źródło: opracowanie własne UKNF

Przedstawione dane mają charakter wstępny (nie zostały zaudytowane przez biegłego rewidenta i mogą ulec zmianie).

5.2. DZIAŁALNOŚĆ LICENCYJNA

W 2022 r. KNF zatwierdziła zmianę statutu 1 SKOK oraz zmianę statutu Kasy Krajowej. Ponadto KNF wydała 1 decyzję umarzającą postępowanie o wyrażenie zgody na powołanie prezesa zarządu kasy.

5.3. DZIAŁALNOŚĆ NADZORCZA

Działania nadzorcze KNF wobec sektora skok obejmowały analizę informacji sprawozdawczych, a także monitorowanie przestrzegania obowiązku ochrony środków klientów oraz stosowania się do wymogów ograniczenia skali działalności w zakresie ustawowych limitów.

W 2022 r. KNF zezwoliła na połączenie²³ 4 kas. Na koniec 2022 r. 10 kas objętych było postępowaniami naprawczymi.

Ponadto w toku prowadzonych postępowań administracyjnych KNF m.in.:

- umorzyła 4 postępowania w przedmiocie ustanowienia zarządcy komisarycznego;
- wydała 4 decyzje w przedmiocie zaliczenia zobowiązania podporządkowanego do funduszy własnych kasy, co pozwoliło na wzmocnienie pozycji kapitałowej tych podmiotów;
- wydała 2 decyzje w zakresie zwrotu na rzecz KNF kosztów ponownego badania sprawozdania finansowego kasy wobec stwierdzenia, że takie ponowne badanie było uzasadnione.

²³ Na podstawie art. 74a ust. 1 ustawy o skok.

W 2022 r. KNF zapoznała się z przygotowanymi przez UKNF czterema raportami o sytuacji sektora skok odpowiednio za: IV kwartał 2021 r., I kwartał 2022 r., II kwartał 2022 r. i III kwartał 2022 r. Ponadto KNF zapoznała się z raportami na temat sytuacji kas zobowiązanych do realizacji programów postępowania naprawczego za II półrocze 2021 r. oraz za I półrocze 2022 r.

5.4. DZIAŁALNOŚĆ INSPEKCYJNA

5.4.1. KONTROLE W SPÓŁDZIELCZYCH KASACH OSZCZĘDNOŚCIOWO-KREDYTOWYCH

Czynności kontrolne²⁴ w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych realizowano na podstawie obowiązujących przepisów prawa oraz mających zastosowanie standardów nadzorczych, w oparciu o jednolite procedury badania zawarte w metodykach odnoszących się do prowadzenia czynności kontrolnych.

W 2022 r. w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych przeprowadzono 3 kontrole, w tym 1 kontrolę w pełnym zakresie oraz 2 kontrole obejmujące m.in. ocenę jakości aktywów i zarządzania ryzykiem kredytowym.

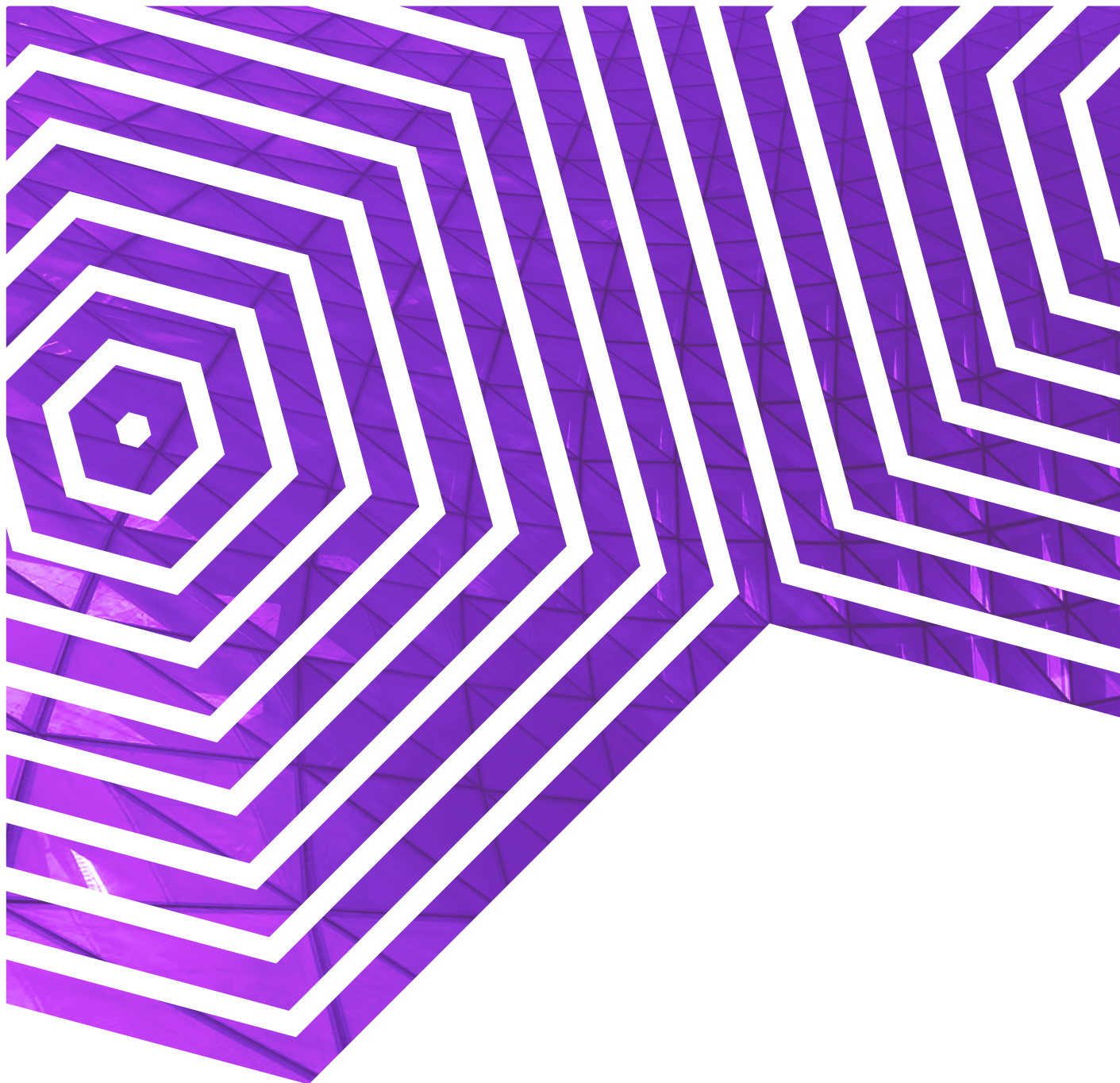
W ich wyniku wniesiono zastrzeżenia do jakości zarządzania działalnością tych podmiotów, w szczególności ze względu na stwierdzone nieprawidłowości w procesie identyfikacji, pomiaru i kontroli ryzyka kredytowego, gdzie główne zastrzeżenia dotyczyły:

- wyceny ekspozycji pożyczkowo-kredytowych, skutkującej brakującymi odpisami aktualizującymi,
- nieprawidłowości w procesie oceny zdolności kredytowej, skutkujących w niektórych przypadkach udzieleniem kredytów/pożyczek członkom kasy nieposiadającym zdolności kredytowej,
- nieprawidłowości w procesie zarządzania ryzykiem koncentracji i/lub limitami,
- relacji z członkami kasy, tj. braku rozliczania z konsumentem kredytu konsumenckiego w terminie 14 dni od dnia dokonania wcześniejszej spłaty kredytu, co stanowiło naruszenie ustawy o kredycie konsumenckim.

Pozostałe istotne nieprawidłowości odnosiły się do procesu zarządzania kasą, zarządzania ryzykiem płynności, zarządzania ryzykiem stopy procentowej, zarządzania ryzykiem operacyjnym i adekwatności kapitałowej. Dotyczyły one:

- w obszarze zarządzania kasą – przede wszystkim organizacji i funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej i procesu planowania finansowego,
- w zakresie zarządzania ryzykiem płynności – kalkulacji wskaźnika rezerwy płynnej, czynników inicjujących uruchomienie planu awaryjnego utrzymania płynności, zakresu oraz wysokości limitów wewnętrznych, skali naruszeń limitów wewnętrznych, braku dokumentowania scenariuszy testów warunków skrajnych oraz oceny adekwatności ich założeń,
- w odniesieniu do ryzyka stopy procentowej – stosowania uproszczeń w konstrukcji raportów luki przeszacowania, błędów w procesie identyfikacji i pomiarze ryzyka stopy procentowej (poprzez brak uwzględniania elementów ryzyka opcji klienta w ryzyku stopy procentowej), niedostosowania systemu limitów do charakteru działalności i profilu ryzyka kas,
- w obszarze ryzyka operacyjnego – przede wszystkim procesu gromadzenia informacji o zdarzeniach operacyjnych, zarządzania procesem obsługi reklamacji oraz testów poprawności działania systemu wyliczania BFG,
- w odniesieniu do adekwatności kapitałowej – błędów w kalkulacji funduszy własnych oraz wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego i operacyjnego.

²⁴ Z wyłączeniem badania: (1) obszaru technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego, (2) przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, (3) zagadnień regulowanych w ustawie o dystrybucji ubezpieczeń.

6

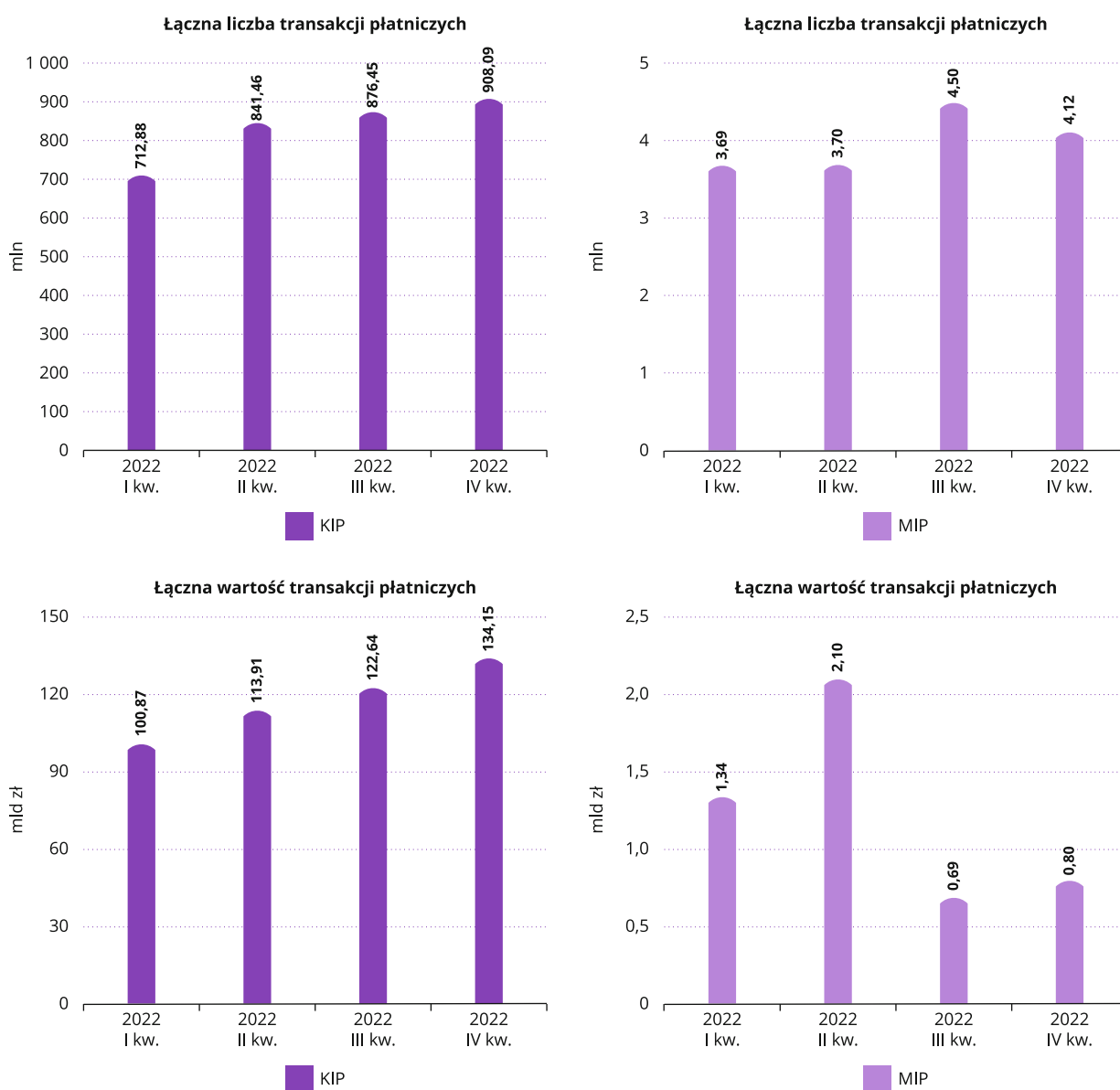
SEKTOR USŁUG PŁATNICZYCH

6.1. PODSTAWOWE INFORMACJE

Według stanu na 31 grudnia 2022 r. zezwolenia posiadały łącznie 42 krajowe instytucje płatnicze (KIP) i 1 instytucja pieniądza elektronicznego. W rejestrze dostawców usług płatniczych wg stanu na 31 grudnia 2022 r. wpisanych było 1193 biur usług płatniczych (BUP) oraz 150 małych instytucji płatniczych (MIP). Natomiast do rejestru dostawców świadczących wyłącznie usługę dostępu do informacji o rachunku wpisanych było 15 podmiotów. W 2022 r. zauważalny jest wzrost liczby i wartości transakcji płatniczych w sektorze KIP – odpowiednio o 27,38% i 32,99%, porównując I kwartał 2022 r. do IV kwartału 2022 r. Z przekazanych do KNF danych sprawozdawczych wynika, że pomimo dużej i wciąż rosnącej liczby zarejestrowanych MIP, ich skala działalności mierzona łączną liczbą oraz łączną wartością realizowanych transakcji płatniczych jest znacząco mniejsza niż w przypadku KIP.

W 2022 r. biura usług płatniczych wykonały 20,95 mln transakcji płatniczych o łącznej wartości 4,81 mld zł.

Wykres 7. Zmiany liczby i wartości transakcji płatniczych wykonanych przez KIP oraz MIP za okres od I kwartału 2022 r. do IV kwartału 2022 r.

Źródło: opracowanie własne UKNF

Przedstawione powyżej dane mają charakter zmienny (z uwagi na możliwość składania przez podmioty korekt).

6.2. KRAJOWE INSTYTUCJE PŁATNICZE, KRAJOWE INSTYTUCJE PIENIĄDZA ELEKTRONICZNEGO, MAŁE INSTYTUCJE PŁATNICZE, DOSTAWCY ŚWIADCZĄCY WYŁĄCZNIE USŁUGĘ DOSTĘPU DO INFORMACJI O RACHUNKU, BIURA USŁUG PŁATNICZYCH

6.2.1. DZIAŁALNOŚĆ LICENCYJNA, REJESTROWA I NOTYFIKOWANA W ZAKRESIE ZMIAN WŁAŚCICIELSKICH

W 2022 r.:

- wpłynęło 12 wniosków dotyczących zezwoleń dla KIP, w tym 1 dotyczący cofnięcia zezwolenia,
- zostały wydane 3 decyzje w przedmiocie zezwolenia na świadczenie usług płatniczych w charakterze KIP,
- zostało wydanych 5 decyzji zezwalających na rozszerzenie zakresu usług płatniczych przez KIP, 1 decyzja odmawiająca takiego zezwolenia, a 2 wnioski zostały pozostawione bez rozpoznania,
- cofnięte zostało 1 zezwolenie na świadczenie usług płatniczych w charakterze KIP (na wniosek podmiotu),
- zostało wydanych 7 decyzji w sprawie braku sprzeciwu co do zamiaru bezpośredniego lub pośredniego nabycia lub objęcia akcji lub udziałów KIP w liczbie zapewniającej osiągnięcie lub przekroczenie odpowiednio 20%, 30% lub 50% ogólnej liczby głosów w organie stanowiącym lub udziału w kapitale zakładowym, w tym 3 decyzje w przedmiocie zmiany decyzji w sprawie braku sprzeciwu co do zamiaru bezpośredniego lub pośredniego nabycia lub objęcia akcji lub udziałów KIP w liczbie zapewniającej osiągnięcie lub przekroczenie odpowiednio 20%, 30% lub 50% ogólnej liczby głosów w organie stanowiącym lub udziału w kapitale zakładowym, oraz 2 decyzje w przedmiocie uchylenia zakazu wykonywania prawa głosu z akcji,
- przekazano do innych państw członkowskich UE 4 notyfikacje KIP dotyczące aktualizacji danych zgłoszonych w pierwszych notyfikacjach i 1 notyfikację działalności transgranicznej dostawcy świadczącego usługę dostępu do informacji o rachunku,
- wpłynęło 112 zawiadomień od właściwych władz nadzorczych dotyczących notyfikacji działalności unijnych instytucji płatniczych,
- wpłynęły 162 zawiadomienia dotyczące działalności unijnych instytucji pieniądza elektronicznego w Polsce w formie oddziału, za pośrednictwem agentów i w ramach działalności transgranicznej,
- wpłynęły 324 wnioski dotyczące BUP, z czego 98 dotyczyło wpisu, 53 zmiany wpisu, natomiast 173 wykreślenia,
- do rejestru małych instytucji płatniczych zostały wpisane 44 MIP, dokonano 34 zmian we wpisach dotyczących tych podmiotów, natomiast wykreślonych zostało 11 podmiotów,
- do rejestru dostawców świadczących wyłącznie usługę dostępu do informacji o rachunku, zostały wpisane 4 podmioty.

6.2.2. DZIAŁALNOŚĆ NADZORCZA

W ramach nadzoru nad KIP, KNF dokonuje analizy danych finansowych oraz innych danych dotyczących działalności instytucji płatniczych, w kontekście wymogów ustawowych i planów finansowych, i na tej podstawie podejmuje działania i środki nadzorcze. Z kolei działania nadzorcze KNF wobec MIP i BUP obejmują w szczególności analizę i monitorowanie terminowości przekazywania informacji sprawozdawczych, a także monitorowanie przestrzegania obowiązku ochrony środków klientów oraz stosowania się do wymogów ograniczenia skali działalności w zakresie ustawowych limitów.

W 2022 r. na posiedzeniu KNF przedłożono następujące opracowania UKNF dotyczące podmiotów sektora usług płatniczych:

- Informację o sytuacji KIP, MIP i BUP w IV kwartale 2021 r.,
- Informację o sytuacji KIP i MIP w I półroczu 2022 r.

W 2022 r. KNF wszczęła:

- 16 postępowań administracyjnych w przedmiocie wydania decyzji o zakazie świadczenia usług płatniczych w charakterze BUP,
- 1 postępowanie administracyjne w przedmiocie wydania decyzji o zakazie świadczenia usług płatniczych w charakterze MIP,

- 2 postępowania administracyjne w przedmiocie cofnięcia zezwolenia na świadczenie usług płatniczych w charakterze KIP,
- 4 postępowania administracyjne w przedmiocie odmowy dokonania wpisu do rejestru, o którym mowa w art. 4 ust. 3 ustawy o usługach płatniczych.

W odniesieniu do postępowań toczących się wobec KIP, MIP i BUP podkreślić należy, że w 2022 r. KNF wydała:

- 1 decyzję w przedmiocie zakazu świadczenia usług płatniczych w charakterze MIP,
- 8 decyzji w przedmiocie zakazu świadczenia usług płatniczych w charakterze BUP,
- 1 decyzję w przedmiocie uznania, że system KIP gwarantuje poziom bezpieczeństwa równoważny co najmniej poziomowi przewidzianemu w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2366 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego, zmieniającej dyrektywy 2002/65/WE, 2009/110/WE, 2013/36/UE i rozporządzenie (UE) nr 1093/2010 oraz uchylającej dyrektywę 2007/64/WE,
- 1 decyzję w przedmiocie cofnięcia zezwolenia na świadczenie usług płatniczych w charakterze KIP.

6.2.3. INSPEKCJE W KRAJOWYCH INSTYTUCJACH PŁATNICZYCH

6.2.3.1. KONTROLE W KRAJOWYCH INSTYTUCJACH PŁATNICZYCH (KIP) I MAŁYCH INSTYTUCJACH PŁATNICZYCH (MIP)

Czynności kontrolne w krajowych instytucjach płatniczych i małych instytucjach płatniczych (KIP/MIP)²⁵ realizowano na podstawie obowiązujących przepisów prawa oraz mających zastosowanie standardów nadzorczych, w oparciu o jednolite procedury badania zawarte w metodykach odnoszących się do prowadzenia czynności kontrolnych.

W 2022 r. w KIP/MIP przeprowadzono 6 kontroli w zakresie badania jakości zarządzania (w tym m.in. systemu zarządzania ryzykiem i kontroli wewnętrznej) i jakości zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz zgodności ich działalności z ustawą o usługach płatniczych.

Istotne nieprawidłowości zidentyfikowane w ich wyniku dotyczyły:

- prowadzenia działalności z naruszeniem przepisów ustawy o usługach płatniczych (niewłaściwe funkcjonowanie outsourcingu czynności operacyjnych, brak przeprowadzania przez radę nadzorczą oceny sposobu funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem i kontroli wewnętrznej, brak przeprowadzania audytów wewnętrznych),
- procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym zarządzania ciągłością działania, braku określenia apetytu na ryzyko operacyjne, braku wdrożenia wskaźników KRI, nieprawidłowej identyfikacji funkcji istotnych/krytycznych, braku TWS,
- zarządzania ryzykiem outsourcingu, w tym nieprawidłowości w identyfikacji powierzenia podmiotom zewnętrznym istotnych czynności związanych ze świadczeniem usług płatniczych, braku powiadomienia KNF o powierzeniu istotnych czynności podmiotom zewnętrznym, braku lub niekompletnej ewidencji umów outsourcingowych,
- procesu zarządzania ryzykiem, w tym braku określenia limitów wewnętrznych na zidentyfikowane ryzyka istotne, braku procedur zarządzania częścią ryzyk istotnych, nieprawidłowości dotyczących systemu informacji zarządczej, obniżonej jakości procesu planowania strategicznego i finansowego,
- wadliwego funkcjonowania organów spółki przejawiającego się m.in. brakiem zatwierdzenia lub brakiem zatwierdzenia w ustawowym terminie sprawozdania finansowego, brakiem zwołania Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników w terminie określonym przepisami prawa (naruszenie K.s.h. i ustawy o rachunkowości),
- niewłaściwego funkcjonowania kontroli wewnętrznej m.in. w związku z brakiem planów kontroli wewnętrznej, brakiem okresowych raportów dla zarządu w zakresie działalności kontrolnej oraz zaistniałych naruszeń stwierdzonymi naruszeniami przepisów prawa, nieuwzględnieniem niektórych wskazań rekomendacji określonych w Zasadach Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych,
- nieprawidłowej identyfikacji świadczonych usług płatniczych i ich wykazywania w sprawozdaniach okresowych dla KNF,
- procesu rozpatrywania reklamacji, w tym w zakresie obowiązków informacyjnych wobec klientów.

²⁵ Z wyłączeniem badania: (1) obszaru technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego, (2) przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu.

7

POŚREDNICY KREDYTU
HIPOTECZNEGO I ICH AGENCI

W 2022 r. KNF dokonała:

- wpisu 121 pośredników kredytu hipotecznego do działu I rejestru pośredników kredytowych (11 pośredników wpisano na podstawie udzielonego zezwolenia, 110 wpisano na podstawie wniosków kredytodawców – banków),
- wykreślenia 172 pośredników kredytu hipotecznego z działu I rejestru pośredników kredytowych (49 pośredników wykreślono na podstawie decyzji o cofnięciu zezwolenia, 123 pośredników wykreślono na podstawie wniosków kredytodawców o wykreślenie zgłoszonych przez nich pośredników).

W ramach postępowań toczących się wobec pośredników kredytu hipotecznego w 2022 r. KNF wydała:

- 11 decyzji w sprawie zezwolenia na prowadzenie działalności pośrednictwa w zakresie kredytu hipotecznego,
- 50 decyzji o cofnięciu zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie pośrednictwa kredytu hipotecznego,
- 2 decyzje o umorzeniu postępowania w sprawie cofnięcia zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie pośrednictwa kredytu hipotecznego.

Według stanu na 31 grudnia 2022 r. do rejestru powiadomień paszportowych dotyczących działalności pośredników kredytu hipotecznego na terytorium RP, korzystających ze swobody świadczenia usług, wpisanych było 12 podmiotów.

W 2022 r. Komisja Egzaminacyjna dla Pośredników Kredytu Hipotecznego²⁶ przeprowadziła 2 egzaminy, do których przystąpiło łącznie 14 osób, z czego 12 osób złożyło egzamin z wynikiem pozytywnym.

W 2022 r. KNF dokonała:

- wpisu 1513 agentów (na wniosek pośrednika kredytu hipotecznego),
- wykreślenia 2199 agentów (na wniosek pośrednika kredytu hipotecznego).

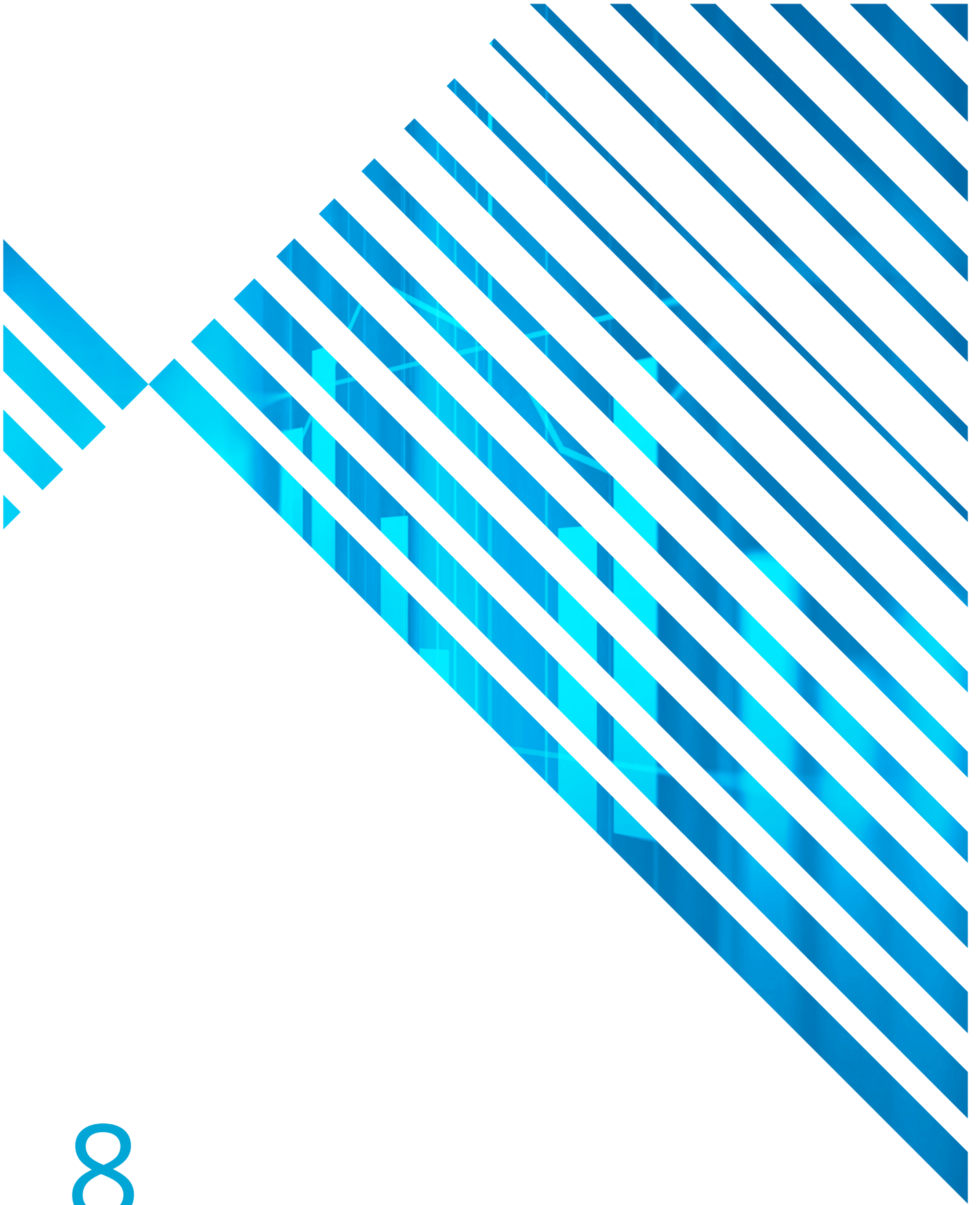
Według stanu na 31 grudnia 2022 r. do rejestru wpisanych było 7033 agentów pośredników kredytu hipotecznego.

W 2022 r. u pośredników kredytu hipotecznego przeprowadzono 4 kontrole w zakresie oceny zgodności ich działalności, przede wszystkim z przepisami ustawy o kredycie hipotecznym.

Istotne nieprawidłowości wynikające z ustaleń tych czynności dotyczyły m.in.:

- niewłaściwego wypełniania obowiązków informacyjnych wobec konsumentów, wynikających z ustawy o kredycie hipotecznym,
- braku pełnego dostosowania do standardów dotyczących polityki i praktyk w zakresie wynagrodzeń w odniesieniu do sprzedaży i dystrybucji detalicznych produktów i usług bankowych,
- braku lub przeprowadzenia z opóźnieniem szkoleń personelu wymaganych ustawą o kredycie hipotecznym,
- nieterminowego przekazywania do KNF informacji dotyczących rejestru pośredników kredytowych.

²⁶ Art. 52 ustawy o kredycie hipotecznym.

8

RYNEK KAPITAŁOWY

8.1. PODSTAWOWE INFORMACJE

Nadzorowany przez Komisję Nadzoru Finansowego rynek kapitałowy tworzą podmioty prowadzące działalność na rynku papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych, instytucje zbiorowego inwestowania oraz instytucje finansowe gromadzące i lokujące długoterminowo środki pieniężne z przeznaczeniem na wypłatę po osiągnięciu przez oszczędzających wieku emerytalnego lub uprawnień do wypłaty.

8.1.1. DZIAŁALNOŚĆ MAKLERSKA I POWIERNICZA, TOWAROWE DOMY MAKLERSKIE ORAZ PODMIOTY PROWADZĄCE RACHUNKI LUB REJESTRY TOWARÓW GIEŁDOWYCH

Tabela 17. Liczba podmiotów prowadzących działalność maklerską i powierniczą w latach 2019–2022

Rodzaj podmiotu	2019	2020	2021	2022
Domy maklerskie	38	37	36	33
Towarowe domy maklerskie	1	1	1	1
Banki prowadzące działalność maklerską	9	9	9	9
Banki powiernicze	12	11	11	11
Razem	60	58	57	54

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 18. Liczba rachunków klientów domów i biur maklerskich w latach 2019–2022

Wyszczególnienie	Liczba rachunków klientów				Udział w wartości ogółem (w %)
	2019	2020	2021	2022	2022
Domy maklerskie	594 294	621 700	789 481	920 793	33,39
Banki prowadzące działalność maklerską	1 335 851	1 421 078	1 565 194	1 836 961	66,61
Razem	1 930 145	2 042 778	2 354 675	2 757 754	100

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 19. Rejestr agentów firm inwestycyjnych na koniec lat 2019–2022

Agenci firm inwestycyjnych	2019	2020	2021	2022
Osoby fizyczne	226	215	223	230
Osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej	47	43	41	34
Razem	273	258	264	264

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 20. Liczba osób wpisanych na listę maklerów papierów wartościowych oraz łączna liczba licencjonowanych maklerów papierów wartościowych w latach 2019–2022

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022
Liczba osób wpisanych na listę maklerów papierów wartościowych w danym roku	73	32	57	105
Łączna liczba licencjonowanych maklerów papierów wartościowych	3 142	3 174	3 231	3 335

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 21. Liczba osób wpisanych na listę doradców inwestycyjnych oraz łączna liczba licencjonowanych doradców inwestycyjnych w latach 2019–2022

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022
Lista osób wpisanych na listę doradców inwestycyjnych w danym roku	45	31	32	53
Łączna liczba licencjonowanych doradców inwestycyjnych	752	783	814	867

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 22. Liczba podmiotów posiadających zezwolenie na prowadzenie rachunków lub rejestrów towarów giełdowych na koniec lat 2019–2022

Rodzaj podmiotu	2019	2020	2021	2022
Przedsiębiorstwa energetyczne	58	58	57	59

Źródło: opracowanie własne UKNF

8.1.2. INSTYTUCJE ZBIOROWEGO INWESTOWANIA

Według stanu na 31 grudnia 2022 r. zezwolenie Komisji Nadzoru Finansowego posiadało 55 towarzystw funduszy inwestycyjnych, zarządzających łącznie 672 funduszami inwestycyjnymi, w tym: 42 funduszami inwestycyjnymi otwartymi, 69 specjalistycznymi funduszami inwestycyjnymi otwartymi oraz 561 funduszami inwestycyjnymi zamkniętymi.

Tabela 23. Liczba nadzorowanych towarzystw funduszy inwestycyjnych oraz funduszy inwestycyjnych i subfunduszy na koniec lat 2019–2022

Rodzaj podmiotu	2019	2020	2021	2022
Towarzystwa funduszy inwestycyjnych	57	56	57	55
Fundusze inwestycyjne	813	737	706	672
Subfundusze	708	728	736	711
Razem	1 578	1 521	1 499	1 438

Źródło: opracowanie własne UKNF

Według stanu na 31 grudnia 2022 r. do rejestru zagranicznych funduszy inwestycyjnych typu UCITS, prowadzonego przez Komisję Nadzoru Finansowego, zostało wpisanych 48 funduszy zagranicznych i 844 subfunduszy wchodzących w skład zagranicznych funduszy inwestycyjnych.

Tabela 24. Liczba nadzorowanych zagranicznych funduszy inwestycyjnych (typu UCITS) i subfunduszy wchodzących w skład zagranicznych funduszy inwestycyjnych na koniec lat 2019–2022

Rodzaj podmiotu	2019	2020	2021	2022
Fundusze zagraniczne	33	34	32	48
Subfundusze funduszy zagranicznych	699	709	674	844
Razem	732	743	706	892

Źródło: opracowanie własne UKNF

Średni poziom wartości aktywów według stanu na koniec 2022 r. był niższy niż w roku poprzednim, co wpłynęło na obniżenie sumy przychodów wypracowanych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych. Suma przychodów ogółem w 2022 r. wyniosła 3001 mln zł, tj. o 17,4% mniej niż w 2021 r. Natomiast suma kosztów ogółem była równa 2415 mln zł, tj. o 8,4% mniej niż w roku poprzednim. Zagregowany wynik finansowy netto TFI za 2022 r. był o 38,8% niższy niż w 2021 r. i wyniósł 467 mln zł²⁷.

Według stanu na 31 grudnia 2022 r. zezwolenie Komisji Nadzoru Finansowego na zarządzanie alternatywnymi spółkami inwestycyjnymi posiadała jedna spółka akcyjna, zaś do rejestru zarządzających ASI wpisane były łącznie 323 podmioty. W 2022 r. obserwowano dalszy wzrost liczby spółek wykonujących działalność zarządzania ASI oraz dalszy wzrost wartości aktywów pozostających w zarządzaniu tych podmiotów.

Tabela 25. Liczba nadzorowanych zarządzających ASI na koniec lat 2019–2022

Rodzaj podmiotu	2019	2020	2021	2022
Zarządzający ASI	156	196	269	324

Źródło: opracowanie własne UKNF

8.1.3. PODMIOTY RYNKU EMERYTALNEGO

8.1.3.1. OTWARTE FUNDUSZE EMERYTALNE I POWSZECHNE TOWARZYSTWA EMERYTALNE

Według stanu na koniec 2022 r. zezwolenie na prowadzenie działalności posiadało 10 otwartych funduszy emerytalnych (OFE) i 9 zarządzających nimi powszechnych towarzystw emerytalnych (PTE).

Na koniec 2022 r. do OFE należało 14,9 mln osób. W ciągu całego roku po raz kolejny nastąpił spadek liczby członków o 0,3 mln osób. Łączny udział w rynku 3 największych funduszy nieznacznie spadł (o 0,1 p.p.) w stosunku do poprzedniego roku, osiągając prawie połowę całego rynku (49,6%).

W 2022 r. nastąpił spadek wartości aktywów zarządzanych przez PTE funduszy emerytalnych (głównie w wyniku spadku aktywów OFE), jednocześnie PTE otrzymały przychody z tytułu zwrotu nadpłaty ze środków Funduszu Gwarancyjnego, co wpłynęło na osiągnięcie wyższego niż w roku poprzednim wyniku finansowego.

8.1.3.2. PRACOWNICZE FUNDUSZE I TOWARZYSTWA EMERYTALNE

Według stanu na 31 grudnia 2022 r. pracownicze towarzystwa emerytalne zarządzały dwoma PFE, do których należało 29,4 tys. członków, o 1 tys. mniej niż rok wcześniej. W okresie objętym sprawozdaniem na rachunki członków PFE przekazano składki podstawowe i dodatkowe w kwocie 107,3 mln zł, tj. o 3,1 mln zł więcej niż w 2021 r. Obydwa pracownicze fundusze emerytalne funkcjonujące na koniec 2022 r. uzyskały w okresie sprawozdawczym ujemne stopy zwrotu.

²⁷ Na podstawie sprawozdań miesięcznych przekazywanych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych. Sprawozdania miesięczne nie są poddawane badaniu ani przeglądowi przez biegłego rewidenta, a zawarte w nich informacje mogą podlegać późniejszym korektom.

8.1.3.3. DOBROWOLNE FUNDUSZE EMERYTALNE

Według stanu na 31 grudnia 2022 r. zezwolenie na prowadzenie działalności posiadało 7 dobrowolnych funduszy emerytalnych (DFE), które były zarządzane przez powszechne towarzystwa emerytalne. Wszystkie DFE gromadziły środki na indywidualnych kontach zabezpieczenia emerytalnego (IKZE), natomiast 5 z nich oferowało również indywidualne konta emerytalne (IKE). Dwa powszechne towarzystwa emerytalne zarządzają również 18 dobrowolnymi funduszami emerytalnymi zdefiniowanej daty funkcjonującymi w ramach pracowniczych planów kapitałowych (PPK).

W 2022 r. wszystkie DFE wypracowały ujemne stopy zwrotu. Na zróżnicowanie wyników inwestycyjnych DFE miały wpływ wykorzystywane przez zarządzających strategie inwestycyjne, zarówno w zakresie poziomu alokacji w poszczególne klasy aktywów, doboru pojedynczych instrumentów finansowych, jak również zmian składu portfela.

8.1.3.4. PRACOWNICZE PROGRAMY EMERYTALNE

Pracownicze programy emerytalne (PPE), w których uczestnictwo jest dobrowolne, podobnie jak w przypadku IKE i IKZE, mają charakter instytucjonalny. Rozwój tego elementu systemu emerytalnego wzmacniany jest poprzez zachęty w postaci zwolnień podatkowych i możliwość korzystania z ulg w zakresie składek na ubezpieczenia społeczne.

Tabela 26. PPE w latach 2019–2022

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022
Liczba PPE	1 907	2 110	2 083	2 081
Liczba uczestników (w tys.)	613	632	641	652
Wartość zgromadzonych aktywów (w mln zł)	14 547	17 016	18 929	19 130

Źródło: opracowanie własne UKNF, instytucje zarządzające środkami pracowniczych programów emerytalnych

Według stanu na 31 grudnia 2022 r. funkcjonowało 2081 pracowniczych programów emerytalnych, w tym:

- 513 w formie umowy grupowego ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym,
- 1544 w formie umowy o wnoszenie przez pracodawcę składek pracowników do funduszu inwestycyjnego,
- 24 w formie pracowniczego funduszu emerytalnego.

Na koniec 2022 r. największy odsetek PPE stanowiły programy realizowane w formie umowy z funduszem inwestycyjnym (74,2%). PPE prowadzone w tej formie miały również największy udział w aktywach sektora (73,6%) oraz cechowały się największą liczbą uczestników (82,3%). Na drugim miejscu znalazły się PPE prowadzone w formie ubezpieczeniowej (16,3% udziału w aktywach ogółem oraz 13,2% udziału w liczbie uczestników ogółem).

8.1.3.5. INDYWIDUALNE KONTA EMERYTALNE I INDYWIDUALNE KONTA ZABEZPIECZENIA EMERYTALNEGO

Według stanu na koniec 2022 r. podmioty nadzorowane przez KNF obsługiwały 800,1 tys. IKE i 475,5 tys. IKZE, na których zgromadzono aktywa odpowiednio w wysokości 14,1 mld zł i 6,6 mld zł. W 2022 r. oszczędzający wpłacili na konta IKE 2,4 mld zł, natomiast na konta IKZE 1,5 mld zł, łącznie o 3,3% więcej niż rok wcześniej.

Tabela 27. IKE w latach 2019–2022

Podmioty prowadzące IKE	Liczba kont (w tys.)				Udział w rynku (w %)	Wartość aktywów (w mln zł)				Udział w rynku (w %)
	2019	2020	2021	2022		2019	2020	2021	2022	
Zakłady ubezpieczeń	462	200	195	183	22,8	2 739	2 932	3 067	2 726	19,3
Fundusze inwestycyjne	355	393	433	420	52,5	3 266	3 970	4 539	4 095	29,0
Podmioty prowadzące działalność maklerską	39	56	80	104	13,0	1 785	2 439	3 252	4 493	31,8
Banki	89	86	79	82	10,2	2 297	2 466	2 437	2 621	18,6
Dobrowolne fundusze emerytalne	6	7	10	11	1,5	81	117	173	183	1,3
Razem	951	742	797	800	100,0	10 168	11 924	13 468	14 118	100,0

Źródło: opracowanie własne UKNF na podstawie sprawozdawczości od instytucji prowadzących IKE

Tabela 28. IKZE w latach 2019–2022

Podmioty prowadzące IKZE	Liczba kont (w tys.)				Udział w rynku (w %)	Wartość aktywów (w mln zł)				Udział w rynku (w %)
	2019	2020	2021	2022		2019	2020	2021	2022	
Zakłady ubezpieczeń	377	96	96	93	19,6	784	956	1 100	1 113	16,8
Fundusze inwestycyjne	175	192	209	208	43,7	1 609	2 258	2 810	3 030	45,7
Podmioty prowadzące działalność maklerską	17	32	52	65	13,6	197	392	715	974	14,7
Banki	24	28	34	35	7,4	224	307	384	468	7,1
Dobrowolne fundusze emerytalne	61	60	72	75	15,7	470	669	968	1 038	15,7
Razem	654	408	463	476	100,0	3 284	4 582	5 977	6 623	100,0

Źródło: opracowanie własne UKNF na podstawie sprawozdawczości od instytucji prowadzących IKZE

8.1.3.6. PRACOWNICZE PLANY KAPITAŁOWE

Na koniec 2022 r. w ewidencji PPK widniało 18 instytucji finansowych prowadzących PPK:

- 15 towarzystw funduszy inwestycyjnych,
- 2 powszechne towarzystwa emerytalne,
- 1 zakład ubezpieczeń.

16 września 2022 r. KNF wydała decyzję o usunięciu BPS Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych SA z ewidencji PPK, co skutkowało przejęciem przez wyznaczoną instytucję finansową – PFR TFI SA zarządzania funduszem BPS Emerytura PPK Specjalistyczny Fundusz Inwestycyjny Otwarty. Następnie z uwagi na zarządzanie przez PFR TFI SA funduszami tej samej zdefiniowanej daty, KNF na wniosek PFR TFI SA 10 listopada 2022 r. po raz pierwszy wydała 9 decyzji połączenia subfunduszy zdefiniowanej daty zarządzanych przez PFR TFI SA

Liczba osób będących uczestnikami PPK na koniec 2022 r. wyniosła 3,0 mln. W tym okresie wpłacono do PPK kwotę 5,3 mld zł (w 2021 r. 4,3 mld zł). Na rachunkach PPK zgromadzono aktywa o wartości 12 mld zł, o 4,3 mld zł więcej niż w 2021 r.

Tabela 29. PPK w latach 2019–2022

Podmioty prowadzące PPK	Liczba uczestników (w tys.)				Udział w rynku (w %)	Wartość aktywów netto (w mln zł)				Udział w rynku (w %)
	2019	2020	2021	2022		2019	2020	2021	2022	
Towarzystwa funduszy inwestycyjnych	278	1 203	2 145	2 515	83,8	72	2 338	6 526	10 342	86,3
Powszechne towarzystwa emerytalne	46	253	359	434	14,5	12	448	1 057	1 527	12,7
Zakłady ubezpieczeń	5	27	44	51	1,7	1	31	83	125	1,0
Razem	329	1 483	2 548	3 000	100,0	85	2 817	7 666	11 994	100,0

Źródło: opracowanie własne UKNF na podstawie sprawozdawczości od instytucji prowadzących PPK

8.1.4. PODMIOTY INFRASTRUKTURY RYNKU KAPITAŁOWEGO

Spółkami tworzącymi infrastrukturę rynku kapitałowego w Polsce są:

- Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie SA (GPW)²⁸,
- BondSpot SA (BondSpot)²⁹,
- Towarowa Giełda Energii SA (TGE)³⁰,
- Izba Rozliczeniowa Giełd Towarowych SA (IRGiT)³¹,
- Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych SA (KDPW)³²,
- KDPW_CCP SA (KDPW_CCP)³³.

8.1.4.1. OFERTY PUBLICZNE INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH INNYCH NIŻ CERTYFIKATY INWESTYCYJNE

Rynek ofert publicznych w 2022 r. był zdeterminowany wywołaną przez Federację Rosyjską wojną w Ukrainie, która diametralnie zmieniła nastroje rynkowe i plany spółek pozyskania kapitału w drodze ofert publicznych. Dodatkowo był to okres odbudowy gospodarki światowej po pandemii COVID-19, wysokiej inflacji, szczególnie widocznej w cenach nośników energii, oraz spowolnienia gospodarczego. Wszystkie te elementy sprawiły, że zarówno liczba, jak i wartość przeprowadzonych w Polsce ofert publicznych była znacząco niższa w porównaniu do lat poprzednich.

Liczba przeprowadzonych ofert w 2022 r. zgłoszonych do KNF w Systemie Ewidencji Akcji w porównaniu do 2021 r. zmniejszyła się o 10% i wyniosła łącznie 401, natomiast spadek wartości wyniósł prawie 45% w stosunku do roku poprzedniego i przyjął wartość niespełna 7,1 mld zł. Znaczącą część ofert stanowiły publiczne emisje akcji – ponad 95% ogółu wszystkich ofert przeprowadzonych w 2022 r.

²⁸ Podstawowe dane statystyczne dotyczące działalności spółek wymienionych w punkcie 8.1. znajdują się pod wskazanymi poniżej linkami: <https://www.gpw.pl/podstawowe-statystyki-gpw> dla Rynku Głównego oraz pod adresem <https://newconnect.pl/podstawowe-statystyki-newconnect> dla rynku Newconnect.

²⁹ Największa wartość obrotów obserwowana jest na rynku TBSP. Statystyki tego rynku są dostępne pod adresem: https://www.bondspot.pl/statystyki_TBSPoland

³⁰ <https://tge.pl/dane-statystyczne>

³¹ <https://www.irgit.pl/gir/zarzadzanie-ryzykiem/sprawozdawczosc>

³² <https://www.kdpw.pl/pl/portal-danych.html>

³³ <https://www.kdpwccp.pl/pl/transparentnosc.html>

Tabela 30. Wartość i liczba ofert publicznych o charakterze gotówkowym w latach 2019–2022

Rok	2019		2020		2021		2022	
	Liczba ofert	Wartość (w mln zł)	Liczba ofert	Wartość (w mln zł)	Liczba ofert	Wartość (w mln zł)	Liczba ofert	Wartość (w mln zł)
Publiczne emisje akcji	58	683,40	248	3 112,14	343	3 796,39	307	6 755,98
Publiczne oferty sprzedaży akcji	19	362,33	114	10 447,79	103	8 946,51	94	340,80
Publiczne oferty razem	77	1 045,73	362	13 559,93	446	12 742,90	401	7 096,78
w tym								
<i>Pierwsze oferty publiczne*</i>	6	50,8	18	11 075,28	40	9 267,49	16	123,11

Źródło: opracowanie własne UKNF

*Rozumiane jako pierwsza oferta publiczna związana z debiutem na GPW lub NC.

Szczególnie zauważalny był spadek w odniesieniu do pierwszych ofert publicznych, których wartość wyniosła 123 mln zł. Na rynku głównym GPW przeprowadzono tylko jedną pierwszą ofertę publiczną, pozostałe 15 zrealizowano na rynku NewConnect. Oprócz tego niektóre oferty zostały zawieszane lub odwołane i nie zostały przeprowadzone w 2022 r. Na taki stan rzeczy miały wpływ przede wszystkim nastroje rynkowe determinowane wojną w Ukrainie oraz duża niepewność na rynkach na całym świecie.

8.2. FIRMY INWESTYCYJNE I BANKI POWIERNICZE, AGENCI FIRM INWESTYCYJNYCH, MAKLERZY PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH, DORADCY INWESTYCYJNI

8.2.1. DZIAŁALNOŚĆ LICENCYJNA

8.2.1.1. DZIAŁALNOŚĆ MAKLESKA

W 2022 r. na wniosek dwóch domów maklerskich wydano decyzje dotyczące uchylenia w całości zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej oraz na wniosek jednego domu maklerskiego wydano decyzję dotyczącą wygaśnięcia w całości zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej. Dodatkowo na wniosek dwóch domów maklerskich wydano decyzje o uchyleniu w części zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej.

8.2.1.2. FIRMY INWESTYCYJNE I BANKI POWIERNICZE

W 2022 r. Komisja Nadzoru Finansowego wydała:

- 1 decyzję w sprawie udzielenia zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej,
- 5 decyzji w sprawie wyrażenia zgody na powołanie prezesa zarządu lub członka zarządu domu maklerskiego odpowiedzialnego za nadzorowanie systemu zarządzania ryzykiem,
- 4 decyzje w sprawie uchylenia zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej,
- 1 decyzję w sprawie stwierdzenia wygaśnięcia zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej.

Komisja Nadzoru Finansowego wydała również 9 decyzji w przedmiocie umorzenia postępowania, w tym:

- 1 decyzję w sprawie udzielenia zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej,
- 1 decyzję w sprawie wykonywania czynności związanych z działalnością maklerską poza biurem maklerskim banku,

- 7 decyzji w sprawie wyrażenia zgody na powołanie prezesa zarządu lub członka zarządu domu maklerskiego odpowiedzialnego za nadzorowanie systemu zarządzania ryzykiem.

W tym okresie zawieszono zostało 1 postępowanie w sprawie udzielenia zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej oraz podjęte zostało 1 postępowanie w sprawie udzielenia zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej.

Według stanu na 31 grudnia 2022 r. w trakcie rozpatrywania były:

- 3 wnioski w sprawie udzielenia zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej złożone przez podmioty nieposiadające statusu firmy inwestycyjnej,
- 3 wnioski w sprawie rozszerzenia zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej,
- 6 wniosków w sprawie wyrażenia zgody na powołanie prezesa zarządu domu maklerskiego lub członka zarządu domu maklerskiego odpowiedzialnego za nadzorowanie systemu zarządzania ryzykiem.

Komisja Nadzoru Finansowego dwukrotnie nie zgłosiła sprzeciwu wobec zamiaru wykonywania czynności związanych z działalnością maklerską poza biurem maklerskim banku.

W 2022 r. rozpatrzono 2 zawiadomienia o zamiarze nabycia akcji domów maklerskich. Komisja Nadzoru Finansowego nie zgłosiła sprzeciwu w jednym postępowaniu oraz umorzyła jedno postępowanie w tym przedmiocie. Ponadto Komisja Nadzoru Finansowego przeprowadziła jedno postępowanie w przedmiocie zmiany w części decyzji o braku podstaw do zgłoszenia sprzeciwu wobec nabycia akcji domu maklerskiego.

W 2022 r. Komisja Nadzoru Finansowego nie prowadziła żadnych postępowań o udzielenie zezwolenia na prowadzenie działalności powierniczej.

8.2.1.3. NOTYFIKACJE FIRM INWESTYCYJNYCH

W okresie objętym sprawozdaniem Komisja Nadzoru Finansowego przekazała do zagranicznych organów nadzoru 20 zawiadomień dotyczących zamiaru prowadzenia przez firmę inwestycyjną działalności maklerskiej bez otwierania oddziału na terytorium innego państwa członkowskiego oraz 1 zawiadomienie o zamiarze prowadzenia przez firmę inwestycyjną działalności w formie oddziału na terytorium innego państwa członkowskiego.

Według stanu na 31 grudnia 2022 r. Komisja Nadzoru Finansowego prowadziła 1 postępowanie w sprawie zawiadomienia o zamiarze prowadzenia przez firmę inwestycyjną działalności maklerskiej w formie oddziału na terytorium innego państwa członkowskiego.

W okresie objętym sprawozdaniem do Komisji Nadzoru Finansowego nie wpłynęło zawiadomienie o zamiarze prowadzenia działalności maklerskiej w formie oddziału na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez zagraniczną firmę inwestycyjną. Jeden oddział zagranicznej firmy inwestycyjnej przekształcił się w oddział zagranicznej instytucji kredytowej.

Tabela 31. Liczba notyfikowanych zagranicznych firm inwestycyjnych* na koniec lat 2019–2022

Rodzaj podmiotu	2019	2020	2021	2022
Zagraniczna firma inwestycyjna – oddział	18	17**	13	12

Źródło: opracowanie własne UKNF

*Z wyłączeniem zagranicznych instytucji kredytowych.

** 31.12.2020 r. skończył się okres przejściowy dotyczący wyjścia Zjednoczonego Królestwa z Unii Europejskiej w związku z czym przestały obowiązywać dotychczasowe prawa wynikające z członkostwa – swoboda świadczenia usług inwestycyjnych i prowadzenia działalności inwestycyjnej na terytorium Unii Europejskiej. Podmioty ze Zjednoczonego Królestwa działające w Rzeczypospolitej Polskiej w formie oddziału nie mogą kontynuować tej działalności po 31.12.2020 r.

Tabela 32. Liczba polskich firm inwestycyjnych, które notyfikowały zamiar prowadzenia działalności

Rodzaj podmiotu	2019	2020	2021	2022
Dom maklerski (liczba oddziałów)	2 (8)	3 (9)	3 (9)	2 (9)
Dom maklerski bez oddziału	11	11	11	11

Źródło: opracowanie własne UKNF

8.2.1.4. AGENCI FIRM INWESTYCYJNYCH

Rejestr agentów firm inwestycyjnych wg stanu na 31 grudnia 2022 r. zawierał 264 podmioty, w tym 34 osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, oraz 230 osób fizycznych.

W 2022 r. Komisja Nadzoru Finansowego wydała:

- 24 decyzje w sprawie wpisu do rejestru agentów firm inwestycyjnych,
- 23 decyzje w sprawie skreślenia z rejestru agentów firm inwestycyjnych z powodu rozwiązania umowy pomiędzy firmą inwestycyjną a agentem,
- 1 decyzję w sprawie stwierdzenia wygaśnięcia decyzji dotyczącej wpisu do rejestru agentów firm inwestycyjnych,
- 19 decyzji w sprawie umorzenia postępowań dotyczących wpisu do rejestru agentów firm inwestycyjnych.

W 2022 r. zawieszono zostały 2 postępowania w sprawie wpisu do rejestru agentów firm inwestycyjnych oraz podjętych zostało 16 postępowań w sprawie wpisu do rejestru agentów firm inwestycyjnych.

Według stanu na 31 grudnia 2022 r. w trakcie rozpatrywania było 15 wniosków w przedmiocie wpisu do rejestru agentów firm inwestycyjnych.

8.2.1.5. MAKLERZY PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH

Według stanu na 31 grudnia 2022 r. liczba licencjonowanych maklerów papierów wartościowych wynosiła 3335. Na listę maklerów papierów wartościowych w 2022 r. wpisanych zostało 105 osób. W 2022 r. jeden makler papierów wartościowych został skreślony z listy.

W 2022 r. odbyły się 2 egzaminy na maklera papierów wartościowych. Do egzaminów przystąpiło 325 osób, a zdało 109 osób. Dotychczas egzamin na maklera papierów wartościowych zdało 3517 osób. Ponadto w 2022 r. odbył się 1 egzamin uzupełniający dla maklerów papierów wartościowych, do którego przystąpiła 1 osoba. Dotychczas egzamin uzupełniający dla maklerów papierów wartościowych zdało 106 osób.

Ponadto w 2022 r. odbył się także 1 sprawdzian umiejętności dla maklerów papierów wartościowych. Do sprawdzianu tego przystąpiła 1 osoba.

8.2.1.6. DORADCY INWESTYCYJNI

Według stanu na 31 grudnia 2022 r. liczba licencjonowanych doradców inwestycyjnych wynosiła 867. Na listę doradców inwestycyjnych w 2022 r. wpisane zostały 53 osoby.

W 2022 r. przeprowadzony został (w III etapach) egzamin na doradcę inwestycyjnego. Egzamin z wynikiem pozytywnym zdały 4 osoby. W 2022 r. został również przeprowadzony sprawdzian umiejętności, który zdało 26 osób. Kandydatom, którzy zaliczyli ww. egzaminy z wynikiem pozytywnym, zostały wydane zaświadczenia o zdaniu egzaminu uprawniające do wpisu na listę doradców inwestycyjnych, dokonywanego przez Komisję Nadzoru Finansowego.

8.2.2. DZIAŁALNOŚĆ NADZORCZA

8.2.2.1. NADZÓR BIEŻĄCY NAD FIRMAMI INWESTYCYJNYMI, BANKAMI POWIERNICZYMI I BANKAMI, O KTÓRYCH MOWA W ART. 70 UST. 2 USTAWY O OBROTCIE

W 2022 r. w ramach nadzoru nad działalnością firm inwestycyjnych poddano analizie raporty miesięczne i raporty bieżące 36 domów maklerskich, 9 banków prowadzących działalność maklerską, 11 banków powierniczych, firm inwestycyjnych, które notyfikowały działalność w Polsce w formie oddziału oraz banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie, a także roczne sprawozdania finansowe za 2021 r., półroczne sprawozdania finansowe za I półrocze 2022 r. oraz raporty z zakresu adekwatności kapitałowej domów maklerskich. W sumie analizie poddano łącznie około 4,1 tys. raportów przekazanych za pośrednictwem Elektronicznego Systemu Przekazywania Informacji. W 2022 r. analizie podlegały również, przekazane zgodnie z obowiązującymi przepisami, skonsolidowane sprawozdania finansowe za 2021 r. oraz raporty dotyczące skonsolidowanych norm adekwatności kapitałowej domów maklerskich. Wśród wskazanych 36 domów maklerskich trzy zakończyły prowadzenie działalności w 2022 r.

W wyniku prowadzonych analiz podjęto wiele działań o charakterze nadzorczym, wyjaśniając powstałe wątpliwości, jak również wydając ustalenia w ramach procesu badania i oceny nadzorczej, mające na celu poprawę

efektywności wdrożonych przez podmioty nadzorowane systemów wewnętrznych oraz ich dostosowania do przepisów i charakteru działalności.

W ramach nadzoru nad stosowaniem przez domy maklerskie przepisów prawa z zakresu adekwatności kapitałowej, w wyniku postępowań prowadzonych na wniosek domów maklerskich wydano 5 decyzji. Ponadto wydano 1 postanowienie o wszczęciu postępowania wobec domu maklerskiego w związku z podejrzeniem naruszenia przepisów prawa.

W ramach realizowanego nadzoru bieżącego aktualizowano także prezentowane na stronie internetowej KNF dane podmiotów podlegających nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego. Zamieszczono również kwartalne dane finansowe oraz kwartalne dane z zakresu adekwatności kapitałowej domów maklerskich. Na posiedzeniu KNF przedłożono „Raport dotyczący sytuacji finansowej domów maklerskich w 2021 r.”.

8.2.2.2. BADANIE I OCENA NADZORCZA (BION) DOMÓW MAKLESKICH

Dokonano aktualizacji metodyki BION dla badania domów maklerskich w 2022 r. W okresie objętym sprawozdaniem przeprowadzono proces nadawania oceny nadzorczej domom maklerskim. Badaniu podlegało 25 domów maklerskich. Wśród nich 12 domów maklerskich zostało objętych badaniem w formule uproszczonej w oparciu o analizę informacji przekazywanych przez domy maklerskie w ramach wypełniania obowiązków informacyjnych wynikających z przepisów prawa oraz informacji pozyskanych z domów maklerskich na temat wykonania ustaleń poprzedniego procesu BION. 10 domów maklerskich objęto badaniem standardowym, które w porównaniu do badania w formule uproszczonej zawierało także analizę informacji przekazanych w ramach procesu BION. 3 domy maklerskie objęto badaniem pełnym rozszerzonym o spotkanie z przedstawicielami podmiotów. Badanie zostało przeprowadzone według stanu na 31 grudnia 2021 r. lub 30 czerwca 2022 r. Na posiedzeniu KNF przedłożono raport dotyczący procesu badania i oceny nadzorczej (BION) domów maklerskich w 2021 r.

8.2.3 DZIAŁALNOŚĆ INSPEKCYJNA

8.2.3.1. KONTROLE DOMÓW MAKLESKICH, AGENTÓW FIRM INWESTYCYJNYCH I BANKÓW, O KTÓRYCH MOWA W ART. 70 UST. 2 USTAWY O OBROCI

W 2022 r. zakończono 2 kontrole rozpoczęte w 2021 r. i do 31 grudnia 2022 r. przeprowadzono 7 kolejnych kontroli. Podmioty wytypowane do kontroli planowych były zróżnicowane pod względem ich rodzaju a także przedmiotu działalności. Zakres kontroli realizowanych w 2022 r. uzależniony był każdorazowo od modelu i rozmiaru prowadzonej działalności, z uwzględnieniem zdarzeń i zjawisk odnotowanych na rynku kapitałowym w związku ze świadczeniem usług maklerskich.

Głównymi obszarami kontroli o charakterze problemowym były: usługi oferowania instrumentów finansowych oraz wykonywania zleceń klientów, w tym na Towarowej Giełdzie Energii, usługa doradztwa inwestycyjnego, a także realizacja obowiązków dyrektywy MiFID II w zakresie ochrony klienta detalicznego, zarówno przez firmy inwestycyjne, jak i banki, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, w tym banki spółdzielcze. Istotnym obszarem kontroli były także: wykonywanie funkcji agenta emisji, prowadzenie rejestru akcjonariuszy oraz sprawozdawczość finansowa domów maklerskich.

Kontrole uwzględniały ocenę stanu faktycznego pod kątem przepisów prawa, regulacji wewnętrznych i umów zawartych z klientami, w tym we współpracy z agentami firmy inwestycyjnej.

Weryfikacji podlegało także m.in.: funkcjonowanie systemu kontroli wewnętrznej, systemu nadzoru zgodności działalności z prawem oraz systemu audytu wewnętrznego, zapewnienie zatrudnienia osób, które posiadają wiedzę i umiejętności potrzebne do wykonywania czynności w związku ze świadczeniem usług, przeciwdziałanie konfliktom interesów, przyjmowanie tzw. „zachęt”, nadzór nad wykonywaniem czynności przez agenta firmy inwestycyjnej, realizacja przeciwdziałania manipulacji instrumentami finansowymi.

W kontrolach uwzględniono również sprawdzenie sposobu i zakresu stosowania przez podmioty kontrolowane m.in.:

- stanowiska UKNF w sprawie utrwalania kontaktów z klientami firm inwestycyjnych z dnia 23 grudnia 2021 r.,
- stanowiska UKNF dotyczące oceny emitenta przez firmy inwestycyjne przed rozpoczęciem świadczenia usługi oferowania instrumentów finansowych z dnia 30 marca 2022 r.,
- stanowiska UKNF w sprawie zarządzania produktowego z dnia 16 lutego 2021 r.,
- stanowiska UKNF dotyczące nadzoru wykonywanego przez firmę inwestycyjną nad jej agentem z dnia 11 sierpnia 2021 r.,

- stanowiska UKNF w sprawie przyjmowania i przekazywania „zachęt” w związku ze świadczeniem usług przyjmowania i przekazywania zleceń, których przedmiotem są jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych, z dnia 21 grudnia 2018 r. wraz z uzupełnieniem z dnia 20 grudnia 2019 r.,
- stanowiska UKNF w sprawie wybranych aspektów świadczenia przez firmy inwestycyjne oraz banki, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy, usług doradztwa inwestycyjnego z dnia 14 lutego 2020 r.,
- wytycznych ESMA w sprawie określonych aspektów wymogów dyrektywy MiFID II dotyczących odpowiedniości (ESMA35-43-1163 PL),
- wytycznych ESMA dotyczących wymogów w zakresie zarządzania produktami zgodnie z MiFID II (ESMA35-43-620),
- wytycznych ESMA dotyczących wybranych aspektów wymogów dyrektywy MiFID II dotyczących komórki ds. nadzoru zgodności z prawem (06/04/2021, ESMA35-36-1952 PL).

Tabela 33. Wybrane nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w 2022 r., w obszarze organizacji i nadzoru działalności przez firmy inwestycyjne oraz banki, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie

Organizacja i nadzór działalności przez firmy inwestycyjne oraz banki, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie

1.	Powierzenie podstawowych lub istotnych funkcji operacyjnych (w szczególności archiwizacji danych elektronicznych) na podstawie umowy outsourcingu, która nie spełnia warunków ustawowych.
2.	Brak uwzględnienia w umowie outsourcingu wyraźnego i jednoznacznego zobowiązania osoby trzeciej do zachowania tajemnicy zawodowej w rozumieniu art. 147 Ustawy, a także odpowiedniego zabezpieczenia przez osobę trzecią informacji stanowiących tajemnicę zawodową pozyskanych w wyniku realizacji umowy.
3.	Brak zapewnienia właściwej identyfikacji ryzyka, szacowania ryzyka oraz kontroli i przeciwdziałania ryzyku w ramach systemu zarządzania bezpieczeństwem środowiska teleinformatycznego.
4.	Brak zabezpieczenia systemów informatycznych wykorzystywanych do prowadzonej działalności w taki sposób, aby uniemożliwić nieuprawniony dostęp do danych przetwarzanych przez te systemy i podsystemy.
5.	Brak identyfikacji i oceny ryzyka braku zgodności z przepisami prawa regulującymi wykonywanie czynności przez bank, o którym mowa w art. 70 ust. 2 Ustawy oraz brak działań systemu audytu wewnętrznego obejmujących te czynności.
6.	Prowadzenie list osób mających dostęp do informacji poufnych w sposób niezgodny z przepisami prawa.
7.	Brak określenia obowiązków i uprawnień autoryzowanego pracownika w związku z pełnieniem funkcji nadzorczej wobec pracownika pozostającego pod nadzorem.

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 34. Wybrane nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w 2022 r., w obszarze trybu i warunków postępowania z klientami lub potencjalnymi klientami firm inwestycyjnych oraz banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie

Postępowanie w kontaktach z klientem

1.	Nieprawidłowe określenie podstawowych praw i obowiązków klienta w zawieranych umowach.
2.	Brak przedstawienia w stosownym czasie przed rozpoczęciem świadczenia usług maklerskich na rzecz klienta ogólnego opisu charakteru i ryzyka instrumentów finansowych, a także informacji <i>ex ante</i> o kosztach i opłatach na trwałym nośniku.
3.	Brak informowania klientów o przysługującej możliwości skierowania skargi do podmiotu zajmującego się alternatywnym rozstrzygnięciem sporów.
4.	Kierowanie do klientów w związku ze świadczeniem usługi doradztwa inwestycyjnego informacji nierzetelnych, mogących budzić wątpliwości i wprowadzających w błąd.
5.	Zachęcanie klientów do ponownego udzielania odpowiedzi na pytania zawarte w ankiecie odpowiedniości, pomimo świadomości, że odpowiedzi te będą niepełne lub nie będą odpowiadały prawdzie.

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 35. Wybrane nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w 2022 r., w obszarze świadczenia usług maklerskich przez firmy inwestycyjne oraz banki, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie

Świadczenie usług maklerskich

1.	Wdrożenie systemu informatycznego, który nie zapewnia rzetelności w przechowywaniu informacji o zleceniach do dyspozycji maklera (DDM).
2.	Wdrożenie rozwiązań, które nie zapewniają klientom nabycia instrumentów finansowych, zgodnych z potrzebami, cechami i celami określonej grupy docelowej, w przypadku usługi przyjmowania i przekazywania zleceń świadczonej przez bank, o którym mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie.
3.	Brak rzetelnego i profesjonalnego działania firmy inwestycyjnej w związku z oceną emitentów, w tym brak opracowania, wdrożenia i stosowania procedury w tym zakresie.
4.	Brak weryfikacji sposobu wykorzystania telefonów służbowych przez pracowników, a także agentów firmy inwestycyjnej w przypadku wprowadzonego zakazu używania ich do kontaktowania się z klientami lub potencjalnymi klientami.
5.	Brak sporządzania notatek z każdej rozmowy przeprowadzanej w bezpośredniej obecności klienta lub potencjalnego klienta w związku z wykonywanymi czynnościami związanymi z wykonywaniem usługi maklerskiej.
6.	Brak wszystkich obowiązkowych danych w prowadzonym rejestrze akcjonariuszy.

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 36. Wybrane nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w 2022 r., w obszarze sprawozdawczości finansowej domów maklerskich

Sprawozdawczość finansowa domów maklerskich

1.	Brak nadzoru nad procesem przygotowywania i weryfikowania danych finansowych domu maklerskiego oraz Sprawozdań PRF-D, a także przekazywanie do KNF danych finansowych i sprawozdań finansowych, które nie dają prawdziwego i rzetelnego obrazu sytuacji finansowej domu maklerskiego.
2.	Brak obowiązkowego informowania KNF o zdarzeniach dotyczących działalności i sytuacji finansowej domu maklerskiego.
3.	Brak ciągłości w kolejnych latach obrotowych jednakowego grupowania operacji gospodarczych, wyceny aktywów i pasywów, ustalania wyniku finansowego i sporządzania sprawozdań finansowych tak, aby za kolejne lata informacje z nich wynikające były porównywalne, w zakresie ustalania wymaganych rezerw.
4.	Prowadzenie ksiąg rachunkowych i ksiąg pomocniczych w sposób nierzetelny oraz nie na bieżąco, w tym: nieodzwierciedlający stanu rzeczywistego (brak zapewnienia kompletnych i poprawnych wszystkich dowodów księgowych zakwalifikowanych do zaksięgowania w danym miesiącu), brak poprawnej klasyfikacji umożliwiającej sporządzenie obowiązujących dom maklerski sprawozdań finansowych i innych sprawozdań.
5.	Brak wyodrębnienia w rachunkowości wszystkich zdarzeń istotnych do oceny sytuacji majątkowej i finansowej oraz wyniku finansowego domu maklerskiego, przy zachowaniu zasady ostrożności, poprzez nierozpoznanie w księgach zapisów związanych z prowadzeniem działalności na własny rachunek oraz brak uwzględnienia w księgach wyceny (wartości godziwej) instrumentów finansowych.

Źródło: opracowanie własne UKNF

W wyniku przeprowadzonych kontroli wobec skontrolowanych podmiotów wydano zalecenia pokontrolne. W odniesieniu do części podmiotów nadzorowanych, według stanu na 31 grudnia 2022 r. prowadzona była dalsza analiza w zakresie wszczęcia postępowania administracyjnego w celu nałożenia kary pieniężnej w związku ze stwierdzonymi naruszeniami przepisów prawa lub złożenia zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

8.3. PODMIOTY RYNKU FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH I ALTERNATYWNYCH SPÓŁEK INWESTYCYJNYCH

8.3.1. DZIAŁALNOŚĆ LICENCYJNA

W 2022 r. organ nadzoru wydał 243 decyzje i postanowienia dotyczące podmiotów rynku funduszy inwestycyjnych. Liczbę i przedmiot przyjętych decyzji i postanowień wydanych z upoważnienia Komisji Nadzoru Finansowego w 2022 r. przedstawiono w aneksie 13.1.

Wśród wydanych decyzji i postanowień znalazło się:

- 13 decyzji w sprawie wyrażenia zgody na powołanie członków zarządu nadzorujących system zarządzania ryzykiem oraz podejmowanie decyzji inwestycyjnych w towarzystwach funduszy inwestycyjnych,
- 1 zezwolenie na wykonywanie działalności przez towarzystwo funduszy inwestycyjnych dla mTowarzystwa Funduszy Inwestycyjnych SA,
- 1 zezwolenie na utworzenie specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego,
- 5 zgód na zmianę depozytariusza funduszu inwestycyjnego,
- 16 decyzji zatwierdzających prospekty certyfikatów inwestycyjnych emitowanych przez publiczne fundusze inwestycyjne zamknięte,
- 34 decyzje w sprawie zatwierdzenia suplementów do prospektów certyfikatów inwestycyjnych emitowanych przez publiczne fundusze inwestycyjne zamknięte,
- utrzymanie w mocy decyzji w sprawie cofnięcia ALTUS Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA z siedzibą w Warszawie zezwolenia na wykonywanie działalności przez towarzystwo funduszy inwestycyjnych,
- 5 postanowień o wszczęciu postępowania z urzędu lub o rozszerzeniu zakresu tego postępowania – z art. 13 ustawy o nadzorze nad rynkiem kapitałowym.

Zostało zarejestrowanych 17 funduszy inwestycyjnych zamkniętych, których certyfikaty inwestycyjne zgodnie ze statutem funduszu nie będą oferowane w drodze oferty publicznej ani dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym, ani wprowadzone do alternatywnego systemu obrotu.

8.3.1.1. NABYCIE LUB OBJĘCIE AKCJI LUB PRAW Z AKCJI

W 2022 r. rozpatrzono 11 zawiadomień o zamiarze nabycia lub objęcia akcji towarzystwa funduszy inwestycyjnych. W 7 przypadkach wydano decyzję o braku sprzeciwu wobec zamiaru nabycia lub objęcia akcji towarzystwa funduszy inwestycyjnych i wyznaczeniu terminu, w ciągu którego nabycie lub objęcie może zostać dokonane. W 4 przypadkach wydano decyzje o umorzeniu postępowania administracyjnego w sprawie.

Według stanu na 31 grudnia 2022 r. w toku pozostawało 1 postępowanie dotyczące zawiadomienia o zamiarze wykonywania prawa głosu z akcji towarzystwa funduszy inwestycyjnych. W 2022 r. nastąpił znaczny wzrost liczby zawiadomień o zamiarze nabycia akcji towarzystw funduszy inwestycyjnych.

8.3.1.2. DZIAŁALNOŚĆ TRANSGRANICZNA

W 2022 r. do Komisji Nadzoru Finansowego wpłynęło drogą elektroniczną 31 kompletnych zawiadomień o zamiarze zbywania tytułów uczestnictwa funduszy zagranicznych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, które dotyczyły 14 nowych funduszy zagranicznych i 205 nowych subfunduszy funduszy zagranicznych. Dla porównania w 2021 r. wpłynęło 27 kompletnych zawiadomień dotyczących 2 nowych funduszy zagranicznych i 53 nowych subfunduszy wydzielonych w funduszach zagranicznych.

W 2022 r. do Komisji Nadzoru Finansowego wpłynęły 2 notyfikacje spółek zarządzających (podmioty zarządzające funduszami typu UCITS) zamierzających prowadzić na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działalność na zasadzie swobody świadczenia usług (tj. bez zakładania oddziału). Dla porównania w 2021 r. wpłynęły 2 notyfikacje spółek zarządzających zamierzających prowadzić na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działalność na zasadzie swobody świadczenia usług i 1 notyfikacja spółki zarządzającej zamierzającej prowadzić na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działalność w formie oddziału.

W 2022 r. do Komisji Nadzoru Finansowego wpłynęło 248 kompletnych zawiadomień o zamiarze wprowadzenia do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, 165 alternatywnych funduszy inwestycyjnych, 64 subfunduszy wydzielonych w alternatywnych funduszach inwestycyjnych, 52 europejskich funduszy venture capital

(EuVECA). Dla porównania w 2021 r. do Komisji Nadzoru Finansowego wpłynęło 169 kompletnych zawiadomień o zamiarze wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej 97 alternatywnych funduszy inwestycyjnych, 43 subfunduszy wydzielonych w alternatywnych funduszach inwestycyjnych oraz 34 europejskich funduszy venture capital (EuVECA).

W 2022 r. do Komisji Nadzoru Finansowego wpłynęło 206 kompletnych zawiadomień o zamiarze dokonywania czynności poprzedzających wprowadzenie unijnego AFI do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, dotyczących 175 alternatywnych funduszy inwestycyjnych, 36 subfunduszy wydzielonych w alternatywnych funduszach inwestycyjnych oraz 9 europejskich funduszy venture capital (EuVECA).

Ponadto do Komisji Nadzoru Finansowego wpłynęły notyfikacje 2 zarządzających alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi z siedzibą poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej o zamiarze prowadzenia działalności na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez zakładania oddziału. Dla porównania w 2021 r. wpłynęły 4 notyfikacje dotyczące zamiaru wykonywania działalności bez zakładania oddziału oraz 1 notyfikacja dotycząca zamiaru wykonywania działalności w formie oddziału.

8.3.1.3. ZARZĄDZAJĄCY ASI I ALTERNATYWNE SPÓŁKI INWESTYCYJNE

W 2022 r. Komisja Nadzoru Finansowego wpisała do rejestru zarządzających ASI 62 podmioty oraz wykreśliła z tego rejestru 7 zarządzających ASI.

Liczba wniosków o wpis do rejestru zarządzających ASI, które wpłynęły w 2022 r., zmniejszyła się względem liczby wniosków z 2021 r. i ukształtowała się na poziomie porównywalnym do lat 2019–2020.

Tabela 37. Liczba wniosków, które wpłynęły do KNF w latach 2019–2022

Typ wniosku	2019	2020	2021	2022	2019–2022
Wnioski o wpis do rejestru zarządzających ASI	40	51	101	57	249
Wnioski o ponowne rozpatrzenie sprawy	1	0	0	0	1
Wniosek o wydanie zezwolenia na wykonywanie działalności zarządzających ASI	0	0	0	1	1
Wnioski o wykreślenie z rejestru zarządzających ASI	0	3	12	6	21
Razem	41	54	113	64	272

Źródło: opracowanie własne UKNF

W 2022 r. w zakresie rynku alternatywnych spółek inwestycyjnych Komisja Nadzoru Finansowego wydała łącznie 23 decyzje i postanowienia, w tym:

- 2 decyzje w przedmiocie odmowy wpisu do rejestru zarządzających ASI,
- 8 decyzji w przedmiocie umorzenia postępowania o wpis do rejestru zarządzających ASI,
- 7 decyzji w przedmiocie wykreślenia zarządzających ASI z rejestru tych podmiotów,
- 4 postanowienia w przedmiocie wszczęcia postępowania z urzędu w sprawie wykreślenia z rejestru zarządzających ASI,
- 2 postanowienia w przedmiocie zawieszenia postępowania w sprawie dokonania wpisu do rejestru zarządzających ASI.

Rok 2022 obejmował przede wszystkim realizację przez Komisję Nadzoru Finansowego zadań związanych z rozpatrywaniem wniosków o wpis do rejestru zarządzających ASI. Kontynuowane były również działania analityczne związane z prawnymi i faktycznymi aspektami związanymi z funkcjonowaniem ASI oraz ich zarządzających, w tym zwłaszcza z zagadnieniami zgłaszanymi przez uczestników rynku kapitałowego.

Tabela 38. Liczba przeanalizowanych raportów okresowych zarządzających ASI oraz ASI w latach 2019–2022

Rodzaj raportu	2019	2020	2021	2022
Raporty okresowe zarządzających ASI	190	222	311	345
Raporty okresowe ASI	281	318	490	526
Razem	471	540	801	871

Źródło: opracowanie własne UKNF

Analiza raportów okresowych prowadzona jest zarówno pod kątem terminowości ich przekazywania, jak i ich treści. W przypadku pozyskania niepełnych lub budzących wątpliwości informacji prowadzona jest dalsza korespondencja nadzorcza w celu doprecyzowania bądź uzyskania dodatkowych wyjaśnień.

8.3.1.4. PODMIOTY POŚREDNICZĄCE W ZBYWANIU I ODKUPYWANIU JEDNOSTEK LUB TYTUŁÓW UCZESTNICTWA

Zgodnie z art. 32 ust. 2 ustawy o funduszach inwestycyjnych jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych lub tytuły uczestnictwa funduszy zagranicznych mogą być zbywane i odkupywane za pośrednictwem podmiotu z siedzibą lub miejscem zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Według stanu na 31 grudnia 2022 r. lista dystrybutorów jednostek uczestnictwa lub/i tytułów uczestnictwa posiadających zezwolenie Komisji Nadzoru Finansowego obejmowała 64 podmioty.

W okresie objętym sprawozdaniem Komisja Nadzoru Finansowego wydała 2 zezwolenia na pośredniczenie w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych i tytułów uczestnictwa funduszy zagranicznych oraz 5 decyzji stwierdzających wygaśnięcie decyzji w sprawie udzielenia zezwolenia na prowadzenie takiej działalności.

8.3.2. NADZÓR NAD INSTYTUCJAMI ZBIOROWEGO INWESTOWANIA

8.3.2.1. TOWARZYSTWA FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH I FUNDUSZE INWESTYCYJNE

Działania nadzorcze Komisji Nadzoru Finansowego wobec towarzystw funduszy inwestycyjnych oraz funduszy inwestycyjnych, po uzyskaniu przez te podmioty stosownych zezwoleń, obejmują m.in. monitorowanie bieżącej sytuacji tych podmiotów poprzez analizę informacji bieżących, sprawozdań okresowych oraz raportów okresowych.

Tabela 39. Liczba informacji bieżących i raportów okresowych funduszy inwestycyjnych i towarzystw funduszy inwestycyjnych oraz informacji od depozytariuszy w latach 2019–2022

Rodzaj raportu/informacji	2019	2020	2021	2022
Raporty bieżące i okresowe towarzystw funduszy inwestycyjnych	4 746	6 452	7 640	10 100
Raporty bieżące i okresowe funduszy inwestycyjnych	24 588	23 208	18 547	17 054
Informacje od depozytariuszy	4 135	5 513	3 995	3 983
Razem	33 469	35 173	30 182	31 137

Źródło: opracowanie własne UKNF

Analiza informacji bieżących i raportów okresowych prowadzona jest zarówno pod kątem terminowości ich przekazywania, jak i ich treści. W przypadku pozyskania niepełnych lub budzących wątpliwości informacji prowadzona jest dalsza korespondencja nadzorcza w celu doprecyzowania bądź uzyskania dodatkowych wyjaśnień. Informacje dotyczące sytuacji nadzorowanych podmiotów były również przedmiotem korespondencji pomiędzy komórkami organizacyjnymi Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego, umożliwiając w ten sposób podjęcie stosownych działań zgodnie z właściwością merytoryczną departamentów.

W ramach sprawowanego nadzoru KNF monitoruje również wypełnianie przez TFI wymogów kapitałowych.

W 2022 r. średnia wartość współczynnika pokrycia minimalnego wymogu kapitałowego sektora towarzystw funduszy inwestycyjnych utrzymywała się w przedziale od 4,2 do 4,8. W okresie od lutego do października poziom wskaźnika ulegał zmniejszeniu. Do największego spadku poziomu wskaźnika doszło w czerwcu w związku z wypłatami dywidend dokonywanymi przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych z zysków za 2021 r. W listopadzie 2022 r. można było obserwować ponowny wzrost średniego pokrycia wymogu kapitałowego.

Na posiedzenia KNF przedłożono następujące raporty dotyczące działalności podmiotów rynku funduszy inwestycyjnych:

- Raport dotyczący sytuacji finansowej towarzystw funduszy inwestycyjnych w 2021 r.,
- Raport na temat procesu BION towarzystw funduszy inwestycyjnych za 2021 r.,
- Informację w zakresie założeń dotyczących stanowiska organu nadzoru w sprawie polityki dywidendowej towarzystw funduszy inwestycyjnych w 2023 r.,
- Sprawozdanie z realizacji czynności kontrolnych podmiotów nadzorowanych przez DFF w 2021 r.

8.3.2.2. ZARZĄDZAJĄCY ASI ORAZ ALTERNATYWNE SPÓŁKI INWESTYCYJNE

Według stanu na 31 grudnia 2022 r. na rynku kapitałowym działalność zarządzającego ASI prowadziły 324 podmioty, w tym 323 na podstawie wpisu do rejestru zarządzających ASI (zewnątrznie zarządzających i wewnątrznie zarządzających ASI) oraz jeden podmiot na podstawie zezwolenia na wykonywanie działalności przez zarządzającego ASI, jako wewnątrznie zarządzający ASI.

Wpis do rejestru zarządzających ASI nie wymaga wydania decyzji administracyjnej.

Tabela 40. Liczba zarządzających ASI wykonujących działalność na podstawie wpisu do rejestru zarządzających ASI na koniec lat 2019–2022 w podziale na wewnątrznie i zewnątrznie zarządzających ASI*

Rodzaj podmiotu	2019	2020	2021	2022
Zewnątrznie zarządzający ASI	108	125	147	172
Wewnątrznie zarządzający ASI	48	71	122	151
Razem	156	196	269	323

Źródło: opracowanie własne UKNF

* Wewnątrznie zarządzający to podmiot, który jest zarówno zarządzającym ASI, jak i ASI.

W 2022 r. Komisja dokonała wpisu do rejestru zarządzających ASI 62 podmiotów, z czego 28 zewnątrznie zarządzających ASI oraz 34 wewnątrznie zarządzających ASI oraz dokonała wykreślenia 7 podmiotów z rejestru zarządzających ASI.

8.3.2.3. BADANIE I OCENA NADZORCZA (BION) TOWARZYSTW FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH

W okresie objętym sprawozdaniem zakończono proces nadawania oceny nadzorczej towarzystwom funduszy inwestycyjnych. Badaniu podlegało 57 TFI. Ze względu na sytuację epidemiologiczną związaną z rozprzestrzenianiem się COVID-19 wszystkie TFI zostały objęte badaniem w formule uproszczonej. Badanie zostało przeprowadzone według stanu na 30 czerwca 2021 r.

8.3.3. KONTROLE PODMIOTÓW RYNKU FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH

W okresie objętym sprawozdaniem rozpoczęto, przeprowadzono lub zakończono łącznie 13 kontroli, w tym 10 kontroli w towarzystwach funduszy inwestycyjnych oraz w zarządzanych przez nie funduszach inwestycyjnych, 1 kontrolę w podmiocie zarządzającym sekurytyzowanymi wierzytelnościami funduszy sekurytyzacyjnych, 1 kontrolę u depozytariusza i 1 kontrolę u dystrybutora tytułów uczestnictwa.

Tabela 41. Wybrane nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w 2022 r.

Towarzystwa funduszy inwestycyjnych oraz zarządzane przez nie fundusze inwestycyjne	
1.	Długotrwałe przekroczenie ustawowych i statutowych limitów inwestycyjnych.
2.	Towarzystwo nie udokumentowało w sposób należyty źródeł będących podstawą podjętych decyzji inwestycyjnych.
3.	Informacje marketingowe prezentowane w kartach funduszy były nierzetelne i mogły wprowadzać w błąd w zakresie składu portfela funduszu i ryzyka inwestycyjnego.
4.	Towarzystwo nienależnie naliczało i częściowo pobrało wynagrodzenie zmienne za zarządzanie.
5.	Dane zawarte w ewidencji transakcji co do godziny złożenia zlecenia i zawarcia transakcji były niezgodne z faktyczną godziną wykonania tych czynności wg czasu obowiązującego w Rzeczypospolitej Polskiej.
6.	Towarzystwo nie zapewniło niezależności przeprowadzenia wyceny aktywów funduszu.
7.	Osoba zatrudniona na stanowisku inspektora nadzoru nie posiadała wiedzy i kompetencji w zakresie niezbędnym do wykonywania tej funkcji.
8.	Towarzystwo nieprawidłowo komunikowało klientom zmiany w postaci zwiększenia profilu ryzyka funduszu.
Podmioty zarządzające sekurytyzowanymi wierzytelnościami funduszy sekurytyzacyjnych	
1.	Zarządzający sekurytyzowanymi wierzytelnościami nie posiadał regulacji wewnętrznej dotyczącej postępowania z kwotami, które wpływały na rachunek spłat wierzytelności, a których zarządzający i Towarzystwo nie byli w stanie przypisać do konkretnych wierzytelności.
2.	Zarządzający sekurytyzowanymi wierzytelnościami nie posiadał kompletnej dokumentacji zadłużenia dochodzonych wierzytelności.
3.	Zarządzający sekurytyzowanymi wierzytelnościami nie zarządzał konfliktem interesów w sposób wynikający z regulacji wewnętrznych.
Dystrybutor tytułów uczestnictwa	
1.	Działania podejmowane przez dystrybutora w postaci szkoleń pracowników nie miały na celu podniesienia jakości odpowiedniej usługi świadczonej na rzecz klientów, a naliczana marża na usługi nie była proporcjonalna do korzyści jakie poszczególne usługi przynosiły klientom, co w konsekwencji nie uzasadniało wypłaty zachęt na rzecz dystrybutora.

Źródło: opracowanie własne UKNF

W 2022 r. wydano 156 zaleceń pokontrolnych dla 13 podmiotów nadzorowanych przez KNF.

8.4. PODMIOTY RYNKU EMERYTALNEGO

8.4.1. DZIAŁALNOŚĆ LICENCYJNA

8.4.1.1. FUNDUSZE EMERYTALNE I TOWARZYSTWA EMERYTALNE

Według stanu na 31 grudnia 2022 r. na rynku emerytalnym funkcjonowało 9 powszechnych towarzystw emerytalnych zarządzających 10 otwartymi funduszami emerytalnymi, 7 dobrowolnymi funduszami emerytalnymi oraz 18 funduszami emerytalnymi zdefiniowanej daty. Ponadto 2 pracownicze towarzystwa emerytalne zarządzały 2 pracowniczymi funduszami emerytalnymi.

W ramach wykonywania funkcji licencyjnej nad ww. podmiotami przeprowadzono na rynku emerytalnym postępowania zakończone wydaniem 85 decyzji administracyjnych. Względem podmiotów rynku emerytalnego wydano również 34 postanowienia. Liczba oraz przedmiot wydanych decyzji i postanowień zostały przedstawione w aneksie 13.1.

8.4.1.2. KONSOLIDACJA NA RYNKU OFE

W 2022 r. na rynku OFE toczyły się dwa duże procesy konsolidacyjne. Jeden z tych procesów zakończył się wydaniem zezwolenia KNF na połączenie PTE Allianz Polska SA z Aviva PTE Aviva Santander SA. W wyniku tego połączenia likwidacji uległo towarzystwo przejmowane, tj. Aviva PTE Aviva Santander³⁴.

8.4.1.3. PRACOWNICZE PROGRAMY EMERYTALNE (PPE)

W okresie objętym sprawozdaniem odnotowano:

- spadek liczby wniosków o wpis programu do rejestru o blisko 19% (26 wniosków w 2022 r. i 32 wnioski w roku poprzednim),
- wzrost liczby wniosków o wpis zmian programu do rejestru o blisko 6% (211 wniosków w 2022 r. i 199 wniosków w roku poprzednim),
- spadek liczby wniosków o wykreślenie programu z rejestru o blisko 39% (30 wniosków w 2022 r. i 49 wniosków w roku poprzednim),
- spadek liczby zawiadomień o zmianie danych pracodawcy lub zarządzającego o blisko 26% (67 zawiadomień w 2022 r. i 90 zawiadomień w roku poprzednim).

Liczbę i przedmiot wydanych w 2022 r. decyzji dotyczących PPE, z upoważnienia KNF, przedstawiono w tabeli 13.1.1. w aneksie 13.1.

8.4.2. NADZÓR NAD TOWARZYSTWAMI I FUNDUSZAMI EMERYTALNYMI

Celem nadzoru nad działalnością statutową podmiotów rynku emerytalnego jest przede wszystkim ochrona interesów członków funduszy emerytalnych. Analitycznym nadzorem objęta jest sytuacja finansowa oraz działalność inwestycyjna i operacyjna towarzystw oraz funduszy emerytalnych (tzw. II i III filara systemu emerytalnego, w tym dobrowolnych funduszy emerytalnych, w ramach których prowadzone są IKE oraz IKZE). Organ nadzoru monitoruje także zgodność funkcjonowania wspomnianych instytucji z przepisami prawa i ich statutami oraz wypełnianie obowiązków informacyjnych.

8.4.2.1. MONITOROWANIE SYTUACJI FINANSOWEJ ORAZ DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ I OPERACYJNEJ

Zadania z zakresu nadzoru nad działalnością finansową oraz operacyjną i polityką inwestycyjną otwartych, pracowniczych i dobrowolnych funduszy emerytalnych oraz działalnością statutową powszechnych i pracowniczych towarzystw emerytalnych wykonywane były poprzez analizę danych sprawozdawczych przekazywanych do UKNF przez podmioty podlegające nadzorowi KNF. Innym kluczowym zadaniem organu nadzoru jest obowiązek każdorazowej weryfikacji przesyłanych przez fundusze emerytalne szczegółowych metodologii wycen instrumentów finansowych. W okresie objętym sprawozdaniem ocenie organu nadzoru podlegało 796 raportów o zastosowanej metodologii wyceny, przedstawionych przez fundusze emerytalne działające w ramach produktów OFE, IKE, IKZE i PPK.

Na posiedzenia KNF przedłożono następujące raporty i stanowiska dotyczące działalności podmiotów rynku emerytalnego:

- „Raport dotyczący sytuacji finansowej powszechnych towarzystw emerytalnych w 2021 r.”,
- „Informację o stanie rynku emerytalnego w Polsce na koniec 2021 r.”,
- „Wyniki badania i oceny nadzorczej powszechnych towarzystw emerytalnych za 2021 r.”,
- „Stanowisko dotyczące polityki dywidendowej powszechnych towarzystw emerytalnych na 2023 r.”.

8.4.2.2. NADZÓR NAD PRZESTRZEGANIEM PRZEPISÓW PRAWA

Nadzór realizowany przez KNF, w obszarze monitorowania zgodności działalności funduszy emerytalnych i towarzystw emerytalnych z przepisami prawa, obejmował m.in. następujące czynności:

- spełnianie wymogów kapitałowych towarzystw emerytalnych określonych przepisami prawa,
- badanie zgodności zaangażowania aktywów funduszy emerytalnych w określone przez przepisy prawa kategorie lokat,
- monitorowanie wysokości kosztów pokrywanych z aktywów funduszy emerytalnych,
- realizację wypełniania obowiązków informacyjnych przez podmioty nadzorowane wobec organu nadzoru.

³⁴ Likwidacji z dniem 12 maja 2023 r. ulegnie również Aviva OFE Aviva Santander (działający obecnie pod nazwą: Drugi Allianz Polska OFE), którego aktywa oraz rejestr członków zostaną po zakończeniu likwidacji przeniesione do Allianz Polska OFE.

Tabela 42. Wybrane naruszenia przepisów prawa w zakresie limitów inwestycyjnych przez fundusze emerytalne w 2022 r.

Lp.	Opis naruszenia
1.	Dokonanie inwestycji w niedopuszczalne kategorie lokat aktywów funduszy emerytalnych.
2.	Naruszenie zasady dywersyfikacji, gdy 10% wartości lokat, o których mowa w art. 141 ust. 1 pkt 5–28, 31 i 32 ustawy o funduszach emerytalnych, ulokowane jest we wszystkich papierach wartościowych jednego emitenta albo dwóch lub większej liczby emitentów będących podmiotami związanymi.
3.	Naruszenie zasady dywersyfikacji lokat, o których mowa w art. 141 ust. 1 pkt 29 i 30 ustawy o funduszach emerytalnych, gdy łączna wartość lokat aktywów funduszu we wszystkich papierach wartościowych jednego emitenta albo dwóch lub większej liczby emitentów będących podmiotami związanymi przekracza 5% wartości tych aktywów.

Źródło: opracowanie własne UKNF

W ramach nadzoru wykonywania obowiązków informacyjnych weryfikacji UKNF podlegała terminowość i poprawność dziennych i kwartalnych raportów finansowych, raportów operacyjnych funduszy emerytalnych, sprawozdań finansowych towarzystw emerytalnych, jak również publikowanych przez OFE miesięcznych, półrocznych i rocznych struktur aktywów.

Tabela 43. Raporty elektroniczne dotyczące działalności finansowej i operacyjnej wraz z korektami przesłane i zweryfikowane w ramach realizacji obowiązków informacyjnych funduszy i towarzystw emerytalnych otrzymane w 2022 r.

Rodzaj przesłanych raportów	Raporty poprawne	Raporty błędne
Raporty finansowe OFE	37 145	175
Raporty operacyjne OFE	2 663	18
Raporty finansowe DFE* i FZD**	7 856	70
Raporty operacyjne DFE* i FZD**	75	–
Raporty finansowe PrFE	76	1
Raporty operacyjne PrFE	16	–
Raporty PTE	444	24
Raporty PrTE	8	–
Razem	48 283	288

Źródło: opracowanie własne UKNF

*Dobrowolny fundusz emerytalny prowadzący IKE lub IKZE.

**Dobrowolny fundusz emerytalny zdefiniowanej daty w ramach PPK.

Wyniki weryfikacji oraz analiz wskazują, że:

- towarzystwa i fundusze emerytalne co do zasady prawidłowo i terminowo wypełniały obowiązki informacyjne,
- sytuacja finansowa towarzystw emerytalnych była stabilna,
- fundusze emerytalne prawidłowo realizowały obowiązki ustawowe, w tym miały zapewnioną zdolność do terminowej realizacji wypłat dla członków oraz do realizacji cyklicznych wypłat do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Nadzór KNF obejmował również badanie zgodności z przepisami prawa działalności podmiotów innych niż towarzystwa i fundusze emerytalne:

- banków depozytariuszy w zakresie wykonywania przez te podmioty obowiązków w zakresie przechowywania aktywów funduszy emerytalnych oraz obowiązków informacyjnych względem organu nadzoru,
- agentów transferowych w zakresie wykonywania czynności powierzonych przez fundusz lub towarzystwo emerytalne (w szczególności prowadzenie rejestru członków, prowadzenie ksiąg rachunkowych oraz realizację obowiązków informacyjnych względem członków funduszu i organu nadzoru),
- podmiotów, którym pracownice fundusze emerytalne powierzyły zarządzanie aktywami,
- Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych w zakresie administrowania Funduszem Gwarancyjnym.

8.4.2.3. BADANIE I OCENA NADZORCZA (BION) POWSZECHNYCH TOWARZYSTW EMERYTALNYCH

W 2022 r., po dwóch latach dokonywania uproszczonego procesu oceny nadzorczej BION powszechnych towarzystw emerytalnych z uwagi na epidemię COVID-19, przeprowadzono pełną ocenę BION PTE na podstawie informacji będących w posiadaniu UKNF oraz badania ankietowego skierowanego do PTE. Ocenę nadzorczą nadano 10 PTE.

8.4.3. NADZÓR NAD PRACOWNICZYMI PROGRAMAMI EMERYTALNYMI (PPE)

W 2022 r. zakończono 32 postępowania nadzorcze podjęte wobec pracodawców, którzy nie wypełnili obowiązku złożenia sprawozdania o prowadzonym PPE w przewidzianym do tego terminie.

Od 1 lipca 2022 r. obowiązek sporządzania informacji rocznej dotyczącej realizacji PPE przekazywanej corocznie organowi nadzoru został przeniesiony z pracodawcy prowadzącego PPE na zarządzającego PPE. Raportowanie na temat realizacji poszczególnych PPE przez instytucje finansowe zarządzające środkami gromadzonymi w PPE będzie następowało do dnia 31 stycznia danego roku kalendarzowego za rok poprzedni (obowiązek przekazania informacji rocznej za 2022 r. powinien zatem zostać zrealizowany do dnia 31 stycznia 2023 r.). Informacja ta jest przekazywana przez zarządzających PPE w postaci elektronicznej za pomocą systemu teleinformatycznego udostępnionego przez UKNF.

8.4.4. KONTROLE PODMIOTÓW RYNKU FUNDUSZY EMERYTALNYCH

W okresie objętym sprawozdaniem rozpoczęto 1 kontrolę w powszechnym towarzystwie emerytalnym.

8.5. TOWAROWE DOMY MAKLERSKIE ORAZ PODMIOTY PROWADZĄCE RACHUNKI LUB REJESTRY TOWARÓW GIEŁDOWYCH

8.5.1. DZIAŁALNOŚĆ LICENCYJNA

Według stanu na 31 grudnia 2022 r. zezwoleniem na prowadzenie rachunków lub rejestrów towarów giełdowych legitymowało się 59 przedsiębiorstw energetycznych.

W 2022 r. Komisja Nadzoru Finansowego wydała:

- 3 decyzje w sprawie udzielenia zezwolenia dla przedsiębiorstw energetycznych na prowadzenie rachunków lub rejestrów towarów giełdowych,
- 1 decyzję w sprawie stwierdzenia wygaśnięcia zezwolenia na prowadzenie rachunków i rejestrów towarów giełdowych,
- 2 decyzje w sprawie umorzenia postępowania o udzielenie zezwolenia na prowadzenie rachunków lub rejestrów towarów giełdowych.

W tym okresie zawieszono zostały 2 postępowania oraz podjęte zostało jedno postępowanie w sprawie udzielenia zezwolenia dla przedsiębiorstw energetycznych na prowadzenie rachunków lub rejestrów towarów giełdowych.

Według stanu na 31 grudnia 2022 r. Komisja Nadzoru Finansowego prowadziła 1 postępowanie w sprawie o udzielenie zezwolenia na prowadzenie rachunków lub rejestrów towarów giełdowych.

Jeden towarowy dom maklerski posiadał zezwolenie na prowadzenie działalności maklerskiej w zakresie nabywania lub zbywania towarów giełdowych na cudzy rachunek, w tym dokonywania rozliczeń transakcji oraz prowadzenia rachunków lub rejestrów towarów giełdowych.

8.5.2. NADZÓR NAD DZIAŁALNOŚCIĄ PODMIOTÓW PROWADZĄCYCH RACHUNKI LUB REJESTRY TOWARÓW GIEŁDOWYCH

KNF nadzoruje działalność podmiotów prowadzących rachunki i rejestry towarów giełdowych w zakresie posiadanego przez te podmioty zezwolenia, prowadząc w szczególności analizę dokumentów i informacji wynikających z ustawy o giełdach towarowych. Analiza tych informacji prowadzona jest zarówno pod kątem terminu ich przekazywania, jak i ich treści. W przypadku pozyskania informacji, które budzą wątpliwości lub powzięcia wiedzy o nieprzekazaniu informacji wynikających z przepisów ustawy o giełdach towarowych prowadzona jest dalsza korespondencja w celu doprecyzowania bądź pozyskania dodatkowych wyjaśnień, a w przypadku stwierdzenia naruszeń podejmowane są działania w celu doprowadzenia działalności podmiotów nadzorowanych do stanu zgodnego z przepisami prawa.

W 2022 r. w ramach nadzoru nad działalnością podmiotów prowadzących rachunki i rejestry towarów giełdowych przeanalizowano 70 pism, które zostały przekazane przez te podmioty w ramach realizacji obowiązków informacyjnych wynikających z przepisów ustawy o giełdach towarowych oraz podjęto wiele działań o charakterze nadzorczym, wyjaśniając powstałe wątpliwości.

8.6. NADZÓR NAD SPÓŁKAMI STANOWIĄCYMI INFRASTRUKTURĘ RYNKU KAPITAŁOWEGO I TOWAROWEGO

W ramach nadzoru nad spółkami infrastruktury rynku kapitałowego Komisja Nadzoru Finansowego podjęła w 2022 r. łącznie dwadzieścia decyzji w zakresie udzielenia lub rozszerzenia licencji oraz zatwierdzenia lub udzielania zgody, co zaprezentowano w tabeli 44.

Tabela 44. Liczba decyzji wydanych w latach 2019–2022

Podmiot będący stroną decyzji	2019	2020	2021	2022
Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie SA	8	4	3	8
BondSpot SA	1	4	3	–
Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych SA	6	8	6	6
KDPW_CCP SA	5	5	2	5
Towarowa Giełda Energii SA	7	9	3	1
Izba Rozliczeniowa Giełd Towarowych SA	1	–	–	–
Razem	28	30	17	20

Źródło: opracowanie własne UKNF

Liczba i przedmiot decyzji ujętych w tabeli 44 zostały przedstawione w tabeli 13.1.1. w aneksie 13.1.

Przedstawiciele Komisji Nadzoru Finansowego wzięli udział w 36 posiedzeniach Rad Nadzorczych i 5 Walnych Zgromadzeniach Akcjonariuszy:

- 10 posiedzeniach Rady Nadzorczej Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA,
- 2 posiedzeniach Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA,
- 5 posiedzeniach Rady Nadzorczej Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych SA,
- 2 posiedzeniach Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych SA,
- 6 posiedzeniach Rady Nadzorczej KDPW_CCP SA,
- 7 posiedzeniach Rady Nadzorczej BondSpot SA,
- 1 posiedzeniu Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy BondSpot SA,
- 6 posiedzeniach Rady Nadzorczej Towarowej Giełdy Energii SA,
- 2 posiedzeniach Rady Nadzorczej Izby Rozliczeniowej Giełd Towarowych SA

Według stanu na 31 grudnia 2022 r. prowadzono jedną kontrolę w podmiocie infrastruktury rynku kapitałowego.

8.7. ZATWIERDZANIE PROSPEKTÓW PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH INNYCH NIŻ CERTYFIKATY INWESTYCYJNE

W 2022 r. KNF wydała 77 decyzji w sprawie zatwierdzenia prospektów oraz suplementów aktualizujących treść prospektów, w tym:

- 27 decyzji zatwierdzających prospekty papierów wartościowych innych niż certyfikaty inwestycyjne (sporządzone w formie jednego lub trzech dokumentów),
- 50 decyzji zatwierdzających suplementy do prospektów papierów wartościowych innych niż certyfikaty inwestycyjne.

Dane dotyczące liczby zatwierdzonych prospektów oraz aneksów/suplementów do prospektów w latach 2019–2022 przedstawiono w tabeli 45.

Tabela 45. Liczba zatwierdzonych prospektów oraz aneksów/suplementów do prospektów w latach 2019–2022

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022
Liczba zatwierdzonych prospektów	18	16	27	27
Liczba zatwierdzonych memorandów informacyjnych	0	0	0	0
Liczba zatwierdzonych aneksów/suplementów	53	24	58	50

Źródło: opracowanie własne UKNF

W okresie objętym sprawozdaniem do KNF wpłynęło również 80 potwierdzeń zatwierdzenia prospektu od organów nadzoru innych państw członkowskich. W toku prowadzonych w 2022 r. 72 postępowań o zatwierdzenie prospektu KNF wystosowała ponad 7500 uwag do składanych dokumentów.

Ponadto KNF wydała 19 postanowień o zawieszeniu postępowań administracyjnych w sprawie zatwierdzenia prospektu, 5 postanowień w sprawie podjęcia zawieszzonego postępowania oraz 15 decyzji w sprawie umorzenia postępowania administracyjnego w sprawie zatwierdzenia prospektu (suplementu do prospektu).

Zestawienie emitentów, których prospekty zostały zatwierdzone przez KNF w 2022 r. zamieszczono w tabeli 13.2.1. w aneksie 13.2., natomiast aktualna lista prospektów zatwierdzonych przez KNF znajduje się na stronie internetowej Komisji.

8.8. UDZIELANIE ZEZWOLEŃ NA WYCOFANIE AKCJI Z OBROTU NA RYNKU REGULOWANYM LUB W ALTERNATYWNYM SYSTEMIE OBROTU

W 2022 r. do UKNF wpłynęło 20 wniosków o zezwolenie na wycofanie akcji z obrotu na rynku regulowanym lub w alternatywnym systemie obrotu, na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy o ofercie. W 2022 r. Komisja Nadzoru Finansowego wydała 21 decyzji dotyczących zezwolenia na wycofanie akcji z obrotu – w tym 4 decyzje zostały wydane w związku z wnioskami, które wpłynęły do UKNF jeszcze w 2021 r. Ponadto w 2022 r. 1 postępowanie administracyjne w przedmiocie udzielenia zezwolenia na wycofanie akcji z obrotu zostało pozostawione bez rozpoznania z uwagi na nieusunięcie braków formalnych wniosku w terminie, 1 postępowanie zostało zawieszono oraz wobec 1 wniosku, który wpłynął w 2022 r., wg stanu na 31 grudnia 2022 r. postępowanie pozostawało w toku.

Tabela 46. Zestawienie decyzji dotyczących zezwolenia na wycofanie akcji spółki z obrotu na rynku regulowanym lub w alternatywnym systemie obrotu (art. 91 ust. 1 i 2 ustawy o ofercie)

2019*	2020	2021	2022**
16	25	13	21

Źródło: opracowanie własne UKNF

*Wskazane dane dotyczą liczby decyzji udzielających zezwolenia na przywrócenie akcjom formy dokumentu.

** Jedna decyzja dotyczyła części akcji pozostających w obrocie.

8.9. NADZÓR NAD EMITENTAMI PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH NIEBĘDĄCYCH FUNDUSZAMI INWESTYCYJNYMI

8.9.1. NADZÓR NAD OBOWIĄZKAMI INFORMACYJNYMI EMITENTÓW PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH NIEBĘDĄCYCH FUNDUSZAMI INWESTYCYJNYMI

W 2022 r. spółki publiczne przekazały do publicznej wiadomości ok. 23 tys. raportów bieżących, okresowych, informacji poufnych oraz informacji dotyczących wykazu akcjonariuszy posiadających co najmniej 5% głosów na walnym zgromadzeniu. W wyniku prowadzonego przez KNF w 2022 r. nadzoru nad zgodnością wykonywania obowiązków informacyjnych z określonymi przepisami ustawy o ofercie oraz rozporządzenia MAR, KNF skierowała do spółek publicznych 159 zaleceń w celu zaprzestania naruszania obowiązków informacyjnych. Zalecenia te dotyczyły nieprawidłowości dotyczących: raportów okresowych (40 zaleceń), informacji poufnych (17 zaleceń), wykazu akcjonariuszy posiadających co najmniej 5% liczby głosów na walnym zgromadzeniu, które się odbyło (7 zaleceń), raportów bieżących (89 zaleceń), innych zagadnień związanych z wypełnianiem obowiązków informacyjnych (6 zaleceń).

W 2022 r. w ramach prowadzonego nadzoru nad sprawozdawczością emitentów papierów wartościowych niebędących funduszami inwestycyjnymi m.in.:

- przeanalizowano sprawozdania finansowe (w tym skonsolidowane) 54 emitentów, pod kątem ich zgodności z obowiązującymi standardami rachunkowości, w szczególności MSSF, tj. Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości, Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz związanymi z nimi Interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej, wybranych w oparciu o metody selekcji (wyboru), o których mowa w Wytycznych ESMA w sprawie nadzoru nad informacją finansową (ESMA32-50-218, 04.02.2020) oraz w przypadku rocznych sprawozdań finansowych – pod kątem ich zgodności z wymogami dotyczącymi jednolitego elektronicznego formatu raportowania ESEF,
- opracowanych i przekazanych zostało 78 stanowisk i opinii dla podmiotów zewnętrznych, dotyczących m.in.: stosowania MSSF oraz ESEF, prawidłowości wypełniania przez emitentów obowiązków informacyjnych w zakresie raportów okresowych oraz wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych emitentów,
- wydanych zostało 30 zaleceń w celu zaprzestania naruszania obowiązków informacyjnych, w zakresie sprawozdań finansowych.

Ponadto w 2022 r. został sporządzony i opublikowany na stronie internetowej KNF raport „Nadzór nad wypełnianiem obowiązków informacyjnych przez emitentów papierów wartościowych prowadzony w 2021 roku”.

W ramach sprawowanego nadzoru nad obowiązkami notyfikacyjnymi UKNF w 2022 r. zweryfikował pod względem zgodności z przepisami prawa 1174 zawiadomienia przekazane przez osoby nabywające i zbywające znaczne pakiety akcji spółek publicznych na podstawie art. 69 ustawy o ofercie oraz 2568 zawiadomień dotyczących transakcji osób pełniących obowiązki zarządcze oraz osób blisko z nimi związanych, przekazanych przez podmioty zobowiązane na podstawie art. 19 rozporządzenia MAR.

8.9.2. NADZÓR NAD INFORMACJAMI NIEFINANSOWYMI

Prowadzona w 2022 r. przez UKNF analiza raportów rocznych za 2021 r. wykazała, że obowiązkowi raportowania niefinansowego za 2021 r. podlegało 138 emitentów, w tym:

- 7 emitentów w zakresie wyłącznie raportów jednostek,
- 127 emitentów w zakresie raportów skonsolidowanych (43 emitentów w zakresie wyłącznie raportów grup kapitałowych, 84 emitentów w zakresie raportów zarówno jednostek, jak i grup kapitałowych),
- 4 emitentów skorzystało ze zwolnienia przewidzianego art. 49b ust. 11 i art. 55 ust. 2e ustawy o rachunkowości.

Emitenci przekazali do publicznej wiadomości łącznie 134 raporty na temat informacji niefinansowych za 2021 r., w tym:

- 57 oświadczeń,
- 77 sprawozdań.

W 2022 r. w ramach nadzoru nad informacją niefinansową UKNF dokonał weryfikacji wybranej próby 9 sprawozdań niefinansowych, pod kątem zgodności z wymogami ustawy o rachunkowości. Nadzorowi podlegały również ujawnienia taksonomiczne, wymagane na mocy art. 8 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/2088, które zobowiązani byli opublikować po raz pierwszy w 2022 r. emitenci podlegający obowiązkowi ustawowemu sporządzenia informacji niefinansowych (jako część oświadczeń lub odrębnych raportów niefinansowych za 2021 r.). W wyniku ww. działań nadzorczych KNF skierował 2 zalecenia w celu zaprzestania naruszania obowiązków w zakresie ujawniania informacji niefinansowych.

8.9.3. NADZÓR NAD OFERTAMI PUBLICZNYMI

Liczba ofert publicznych papierów wartościowych uruchomionych w 2022 r. na monitorowanych przez KNF platformach crowdfundingowych była 1,7-krotnie mniejsza niż liczba ofert uruchomionych na platformach w 2021 r. Wartość kapitału, którą emitenci planowali pozyskać w ramach ofert uruchomionych w 2022 r., była 2,2-krotnie mniejsza od wartości kapitału planowanego do pozyskania w ramach ofert uruchomionych w 2021 r. W 2022 r. dało się również zauważyć istotny spadek wartości kapitału faktycznie pozyskanego w ramach ofert publicznych papierów wartościowych przeprowadzonych za pośrednictwem platform crowdfundingowych w stosunku do lat poprzednich. Wartość kapitału pozyskanego w 2022 r. była 5,8-krotnie mniejsza niż w 2021 r. i 4,4-krotnie mniejsza niż w 2020 r.

Tabela 47. Liczba ofert publicznych papierów wartościowych uruchomionych na platformach crowdfundingowych monitorowanych przez KNF oraz wartość kapitału planowanego i pozyskanego w ramach ofert crowdfundingowych w latach 2020–2022

Rok	2020	2021	2022
Liczba ofert uruchomionych	50	65	38
Wartość kapitału, którą emitenci planowali pozyskać w ramach ofert uruchomionych (mln zł)	114,4	178,3	79,3
Wartość kapitału pozyskanego w ramach przeprowadzonych ofert (mln zł)	76,8	101,5	17,3

Źródło: opracowanie własne UKNF

8.9.4. NADZÓR NAD OFERTAMI BEZPROSPEKTOWYMI

W 2022 r. w celu identyfikacji ofert publicznych prowadzonych bez obowiązku sporządzenia i publikacji prospektu lub memorandum informacyjnego zatwierdzanego przez KNF, KNF prowadziła bieżący monitoring największych platform crowdfundingowych w Polsce, prasy oraz mediów elektronicznych. Ponadto z dniem 29 lipca 2022 r., na skutek wejścia w życie ustawy o finansowaniu społecznościowym, zmieniającej m.in. ustawę o ofercie, na emitentów i oferujących został nałożony obowiązek zawiadamiania KNF o zamiarze przeprowadzenia ofert publicznych papierów wartościowych, dla których istnieje obowiązek sporządzenia następujących dokumentów:

- dokumentu, o którym mowa w art. 37a ust. 1 ustawy o ofercie,
- memorandum informacyjnego, o którym mowa w art. 37b ust. 1 ustawy o ofercie,
- memorandum informacyjnego, o którym mowa w art. 38b ust. 1 w zw. z art. 3 ust. 1a ustawy o ofercie,
- dokumentu, o którym mowa w art. 1 ust. 4 lit. f Rozporządzenia Prospektowego³⁵,
- dokumentu, o którym mowa w art. 1 ust. 4 lit. h Rozporządzenia Prospektowego,
- dokumentu, o którym mowa w art. 1 ust. 4 lit. i Rozporządzenia Prospektowego.

Zawiadomienia należy dokonać nie później niż na 7 dni roboczych przed dniem udostępnienia dokumentu lub memorandum informacyjnego.

W 2022 r. do KNF wpłynęło 90 zawiadomień o zamiarze przeprowadzenia ofert publicznych papierów wartościowych.

Na skutek ww. działań i zawiadomień KNF zweryfikowała 138 ofert publicznych bezprospektowych, w tym 38 ofert przeprowadzonych przy udziale platform crowdfundingowych. W stosunku do 2 emitentów, którzy prowadzili oferty przy udziale platform crowdfundingowych zostały wszczęte postępowania administracyjne w celu ustalenia istnienia przesłanek do zastosowania środków nadzoru w związku z uzasadnionym podejrzeniem naruszenia przepisów prawa w związku z prowadzonymi przez nich ofertami publicznymi papierów wartościowych. Oba postępowania zakończyły się wydaniem decyzji. W stosunku do jednego emitenta była to decyzja o zakazie dalszego prowadzenia przez niego oferty publicznej i publikacji informacji o niezgodnym z prawem działaniu w związku z ofertą publiczną. W stosunku do drugiego emitenta była to decyzja o publikacji informacji o niezgodnym z prawem działaniu w związku z ofertą publiczną.

8.9.5. NADZÓR NAD WYPEŁNIANIEM OBOWIĄZKÓW DOTYCZĄCYCH OGŁOSZENIA I PRZEPROWADZENIA WEZWAŃ DO ZAPISYWANIA SIĘ NA SPRZEDAŻ LUB ZAMIANĘ AKCJI SPÓŁEK PUBLICZNYCH

W ramach nadzoru nad prawidłowością ogłaszanych wezwań do zapisywania się na sprzedaż lub zamianę akcji spółek publicznych, UKNF w 2022 r. poddał analizie formalnoprawnej 28 wezwań do zapisywania się na sprzedaż akcji spółek publicznych.

Od 30 maja 2022 r. zaczęły obowiązywać znowelizowane przepisy ustawy o ofercie. Zgodnie z nowymi przepisami ustanowiony został jeden próg w wysokości 50% ogólnej liczby głosów w spółce publicznej, po przekroczeniu którego istnieje obowiązek ogłoszenia wezwania na sprzedaż lub zamianę wszystkich pozostałych akcji spółki publicznej (przed nowelizacją przepisów obowiązywały dwa progi 33% i 66%), a także wprowadzono instytucję wezwania dobrowolnego, które może zostać ogłoszone w każdym czasie. Przy czym zgodnie z nowymi regulacjami oba wskazane wyżej rodzaje wezwań ogłaszane są na wszystkie pozostałe akcje spółki publicznej.

Do 30 maja 2022 r. (przed wejściem w życie znowelizowanych przepisów dotyczących wezwań) ogłoszono 15 wezwań do zapisywania się na sprzedaż akcji, z czego 4 wezwania w związku z przekroczeniem progu 33% w ogólnej liczbie głosów w spółkach publicznych, 6 wezwań w związku z przekroczeniem 66% w ogólnej liczbie głosów w spółkach publicznych, natomiast 5 z nich ogłoszono w związku z zamiarem wycofania notowanych akcji spółek publicznych z obrotu. Natomiast od 30 maja 2022 r. (po wejściu w życie znowelizowanych przepisów dotyczących wezwań) ogłoszonych zostało 13 wezwań do zapisywania się na sprzedaż akcji spółek publicznych, z czego 2 były wezwaniem dobrowolnym, 4 były wezwaniem obowiązkowym, zaś w przypadku 5 wezwań samodzielną podstawą prawną ich ogłoszenia był zamiar wycofania notowanych akcji spółek publicznych z obrotu. Pozostałe 2 wezwania ogłoszone zostały na podstawie przepisów obowiązujących w poprzednim stanie prawnym w związku z brzmieniem przepisów przejściowych.

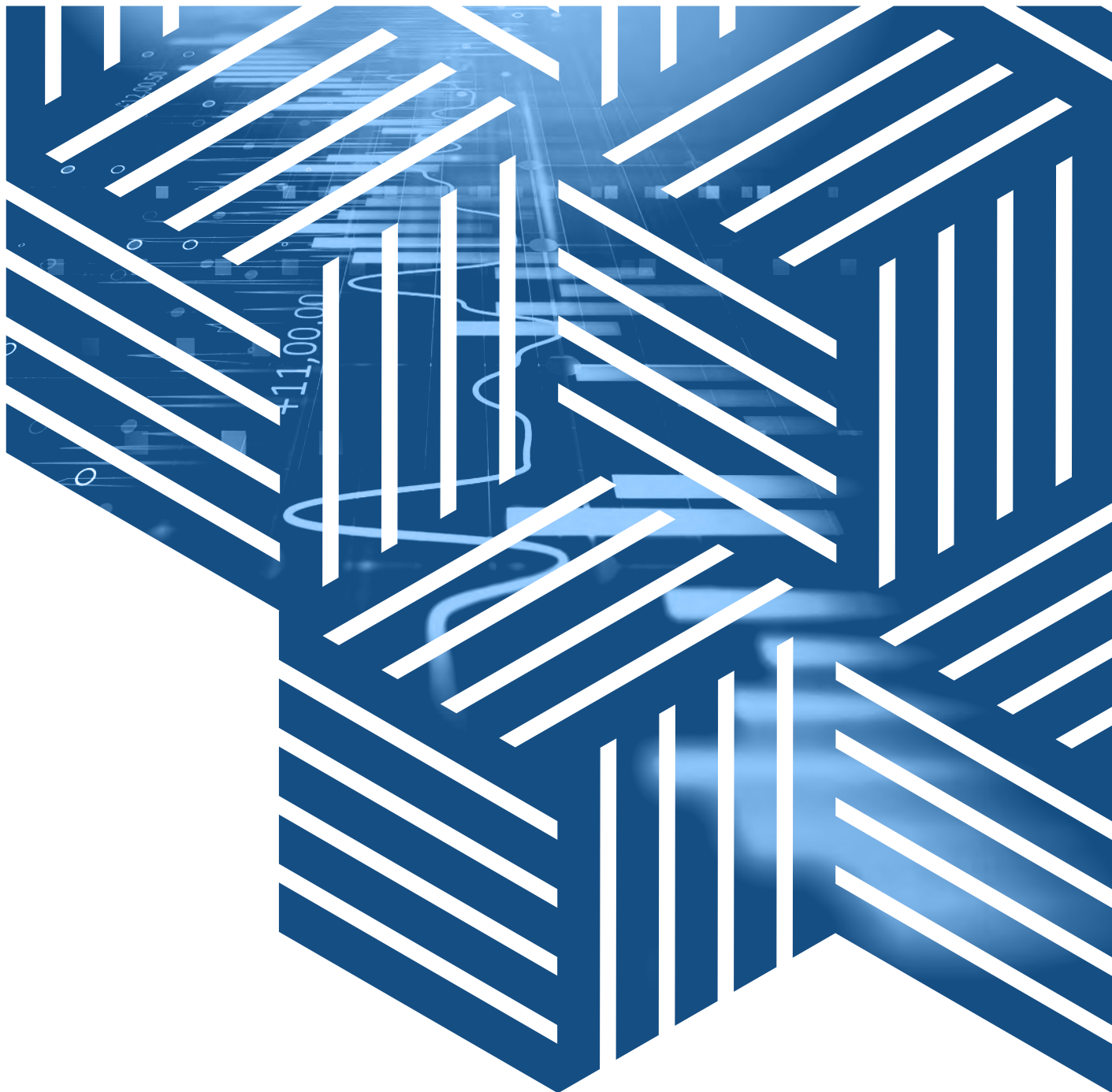
³⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1129 z dnia 14 czerwca 2017 r. w sprawie prospektu, który ma być publikowany w związku z ofertą publiczną papierów wartościowych lub dopuszczeniem ich do obrotu na rynku regulowanym oraz uchylenia dyrektywy 2003/71/WE (Dz. Urz. UE L z 2017 r. Nr 168, str. 12, z późn. zm.), dalej: Rozporządzenie Prospektowe.

Wartość akcji będących przedmiotem wezwań ogłoszonych w 2022 r. wyniosła niewiele ponad 4 mld zł. Dla porównania wartość wezwań ogłoszonych w 2021 r. wyniosła prawie 10,5 mld zł, w 2020 r. wyniosła ponad 14,2 mld zł, w 2019 r. wyniosła prawie 11,2 mld zł, natomiast w 2018 r. wyniosła prawie 4,5 mld zł.

8.9.6. INNE CZYNNOCI NADZORCZE PODJĘTE WOBEC EMITENTÓW PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH NIEBĘDĄCYCH FUNDUSZAMI INWESTYCYJNYMI

W związku z możliwością naruszenia interesów inwestorów w 2022 r. Komisja wydała, na podstawie przepisów ustawy o obrocie, 17 decyzji administracyjnych w przedmiocie żądania od Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA zawieszenia obrotu instrumentami finansowymi wyemitowanymi przez spółki publiczne. Decyzje te były wydawane w szczególności z uwagi na niewykonywanie przez emitenta obowiązków informacyjnych w terminie lub brak przekazania rzetelnych informacji dotyczących sytuacji finansowej.

W 2022 r. Komisja wydała także 13 decyzji administracyjnych uchylających decyzje w przedmiocie żądania od Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA zawieszenia obrotu instrumentami finansowymi wyemitowanymi przez spółki publiczne, ponieważ w jej opinii przestała występować przesłanka wskazująca na możliwość naruszenia interesów inwestorów.

9

DOSTAWCY USŁUG
FINANSOWANIA
SPOŁECZNOŚCIOWEGO

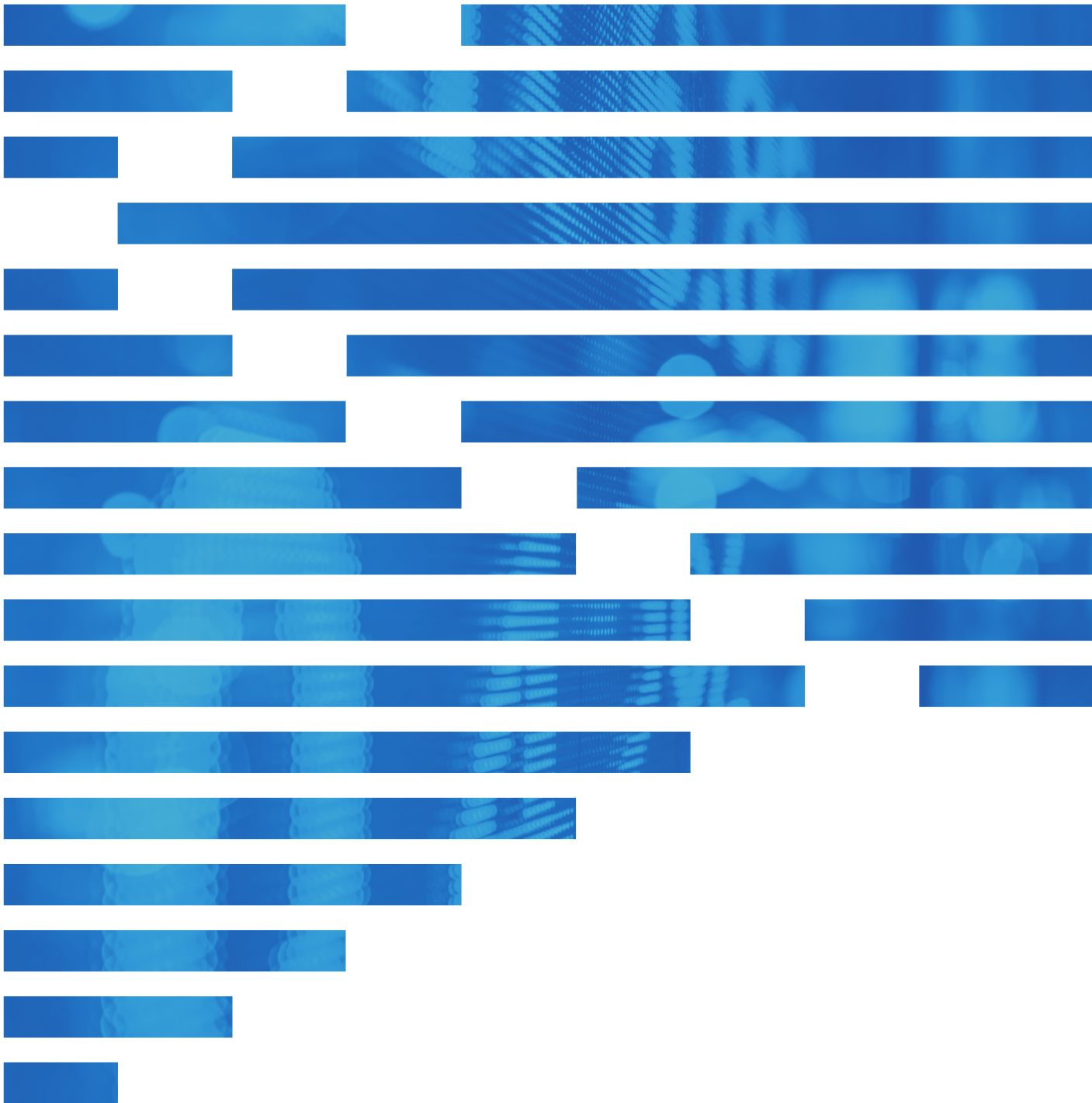
9.1. DZIAŁALNOŚĆ LICENCYJNA

W 2022 r. do Komisji Nadzoru Finansowego wpłynęły następujące wnioski:

- 1 wniosek o udzielenie zezwolenia na prowadzenie działalności jako dostawca usług finansowania społecznościowego pożyczkowego (crowdfunding pożyczkowy),
- 2 wnioski o udzielenie zezwolenia na prowadzenie działalności jako dostawca usług finansowania społecznościowego inwestycyjnego (crowdfunding inwestycyjny),
- 1 wniosek o udzielenie zezwolenia na prowadzenie działalności jako dostawca usług finansowania społecznościowego pożyczkowego i finansowego (crowdfunding inwestycyjny i pożyczkowy).

9.2. NOTYFIKACJE DOSTAWCÓW USŁUG FINANSOWANIA SPOŁECZNOŚCIOWEGO

W 2022 r. wpłynęły 2 notyfikacje z innych krajów członkowskich (po jednej z Rumunii i Holandii).

10

RYNEK UBEZPIECZENIOWY

10.1. PODSTAWOWE INFORMACJE

W ramach rynku ubezpieczeniowego (według stanu na 31 grudnia 2022 r.) Komisja Nadzoru Finansowego nadzorowała 24 zakłady ubezpieczeń działu I, 30³⁶ zakładów ubezpieczeń działu II oraz 1 zakład reasekuracji, 1433 brokerów ubezpieczeniowych, 58 brokerów reasekuracyjnych, a także 29 092 agentów ubezpieczeniowych oraz agentów oferujących ubezpieczenia uzupełniające.

10.2. DZIAŁALNOŚĆ LICENCYJNA

10.2.1. ZEZWOLENIA NA PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ I REASEKURACYJNEJ

W obszarze działań autoryzacyjnych w 2022 r. wydano jedną decyzję, której przedmiotem było utrzymanie w mocy decyzji o cofnięciu zakładowi ubezpieczeń zezwolenia na wykonywanie działalności ubezpieczeniowej.

10.2.2. NOTYFIKACJE W ZAKRESIE WYKONYWANIA DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ W POLSCE

Według danych na 31 grudnia 2022 r. zgłoszenie zamiaru wykonywania działalności ubezpieczeniowej w Polsce na zasadzie swobody świadczenia usług dotyczyło łącznie 595 zakładów ubezpieczeń z państw członkowskich Unii Europejskiej i innych państw należących do Europejskiego Obszaru Gospodarczego, natomiast zgłoszenie zamiaru wykonywania działalności ubezpieczeniowej poprzez oddział – 4 zakładów ubezpieczeń na życie, 21 zakładów ubezpieczeń majątkowych oraz 1 zakładu reasekuracji (w tym 2 zakłady notyfikowały działalność zarówno w zakresie ubezpieczeń życiowych, jak i majątkowych).

W 2022 r. do KNF wpłynęło 20 zawiadomień zagranicznych zakładów ubezpieczeń o zamiarze podjęcia transgranicznej działalności ubezpieczeniowej na zasadzie swobody świadczenia usług. Jednocześnie w minionym roku nie odnotowano zawiadomienia w przedmiocie zamiaru utworzenia oddziału w Polsce przez zagraniczny zakład ubezpieczeń z państwa członkowskiego Unii Europejskiej (swoboda przedsiębiorczości).

Dodatkowo 26 zakładów ubezpieczeń z państw członkowskich Unii Europejskiej notyfikowało zamiar zmiany zakresu transgranicznej działalności ubezpieczeniowej prowadzonej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zaś 15 zakładów ubezpieczeń z państw członkowskich Unii Europejskiej zgłosiło zaprzestanie prowadzenia działalności ubezpieczeniowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Ponadto w 2022 r. otrzymano 8 zawiadomień dotyczących zakładów ubezpieczeń z państw członkowskich Unii Europejskiej w zakresie zgłoszenia zamiaru przeniesienia całości lub części portfela ubezpieczeń do innego zakładu ubezpieczeń.

10.2.3. ZMIANY WE WŁADZACH ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ I REASEKURACJI

W 2022 r. KNF wydała 17 decyzji w przedmiocie wyrażenia zgody na powołanie członków zarządu zakładów ubezpieczeń i reasekuracji (6 decyzji w sprawie o wyrażenie zgody na powołanie Prezesa Zarządu zakładu ubezpieczeń i 11 decyzji w sprawie o wyrażenie zgody na powołanie Członka Zarządu zakładu ubezpieczeń odpowiedzialnego za zarządzanie ryzykiem).

W 4 sprawach postępowania zakończyły się umorzeniem, z czego 3 dotyczyły wyrażenia zgody na powołanie Prezesa Zarządu, a 1 Członka Zarządu odpowiedzialnego za zarządzanie ryzykiem.

10.2.4. ZMIANY W STATUTACH KRAJOWYCH ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ

W 2022 r. KNF wydała 30 decyzji w przedmiocie zatwierdzenia zmian w statutach krajowych zakładów ubezpieczeń.

³⁶ W tym dwa zakłady w likwidacji.

10.2.5. ZAWIADOMIENIA O ZAMIARZE NABYCIA AKCJI LUB UDZIAŁÓW

Komisja Nadzoru Finansowego w 2022 r. podjęła 7 decyzji w postępowaniach dotyczących zamiaru nabycia akcji lub udziałów – we wszystkich przypadkach stwierdzono brak podstaw do zgłoszenia sprzeciwu w tym zakresie. Ponadto, w 3 postępowaniach Komisja Nadzoru Finansowego nie zgłosiła sprzeciwu wobec planowanego połączenia zakładów ubezpieczeń.

Z istotnych zmian w sektorze ubezpieczeń, jakie miały miejsce w 2022 r., wskazać należy na zakończenie procesu konsolidacji zakładów ubezpieczeń z grupy Allianz i Aviva oraz włączenie spółek MetLife w Polsce w strukturę Grupy NN.

10.2.6. WPIS DO REJESTRU AKTUARIUSZY

W okresie objętym sprawozdaniem wydanych zostało 7 decyzji w przedmiocie wpisu do rejestru aktuariuszy. W 2022 r. wydane zostały także 2 decyzje o zwolnieniu od wymogu złożenia egzaminu aktuarialnego. Według stanu na 31 grudnia 2022 r. w rejestrze figurowało 425 aktuariuszy.

10.2.7. ZMIANY PRAWNE DOTYCZĄCE POŚREDNIKÓW UBEZPIECZENIOWYCH

W związku z sytuacją epidemiologiczną w kraju oraz wynikającymi z niej obostrzeniami, z inicjatywy organu nadzoru dokonano zmian rozwiązań zawartych w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 21 sierpnia 2018 r. w sprawie egzaminu dla osób ubiegających się o wykonywanie czynności agencyjnych, czynności dystrybucyjnych zakładu ubezpieczeń oraz czynności dystrybucyjnych zakładu reasekuracji (Dz. U. z 2021 r. poz. 1137) poprzez uzupełnienie dotychczasowych regulacji w zakresie organizacji przez zakłady ubezpieczeń egzaminów agencyjnych w trybie stacjonarnym o zapisy dające możliwość przeprowadzania tych egzaminów w sposób zdalny, w systemie teleinformatycznym. Zmiany zostały uregulowane w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 14 maja 2020 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 883).

Mając na uwadze konieczność zachowania prawidłowego nadzoru nad przygotowaniem i przeprowadzeniem egzaminu przez zakład ubezpieczeń, wprowadzony został obowiązek przekazania przed pierwszym egzaminem przeprowadzanym w systemie teleinformatycznym opisu funkcjonalności tego systemu zapewniający właściwe przeprowadzenie tego egzaminu, w tym potwierdzenie tożsamości osób przystępujących do egzaminu i samodzielności ich pracy.

Do końca 2022 r. 104 zakłady ubezpieczeń przekazały opisy funkcjonalności stosowanych systemów, z czego 103 zakłady ubezpieczeń realizują egzamin w sposób określony w § 8a ust. 1 ww. Rozporządzenia.

10.2.8. AGENCI UBEZPIECZENIOWI

W 2022 r. w prowadzonym w formie elektronicznej rejestrze agentów ubezpieczeniowych rozpatrzono łącznie 176 487 wniosków, w tym 11 232 wnioski o wpis, 152 024 wnioski o zmianę danych objętych wpisem oraz 13 231 wniosków o wykreślenie z rejestru.

Według stanu na 31 grudnia 2022 r. w rejestrze wpisanych było ogółem 29 092 agentów oraz 263 015 osób fizycznych wykonujących czynności agencyjne (OFWCA).

Tabela 48. Liczba zarejestrowanych agentów ubezpieczeniowych oraz osób wykonujących czynności agencyjne w latach 2019–2022

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022
Agenci,	31 293	30 975	30 467	29 092
w tym agenci oferujący ubezpieczenia uzupełniające	23	28	18	34
OFWCA	237 033	239 242	247 036	263 015

Źródło: opracowanie własne UKNF

W rejestrze agentów ubezpieczeniowych zarejestrowanych było 431 podmiotów wykonujących czynności agencyjne przez osoby zatrudnione w bankach oraz spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych jedynie w odniesieniu do umów ubezpieczenia lub umów gwarancji ubezpieczeniowych zawieranych przez te

podmioty lub za ich pośrednictwem, o których mowa w § 8 pkt 6 Rozporządzenia w sprawie egzaminu dla osób ubiegających się o wykonywanie czynności agencyjnych, czynności dystrybucyjnych zakładu ubezpieczeń oraz czynności dystrybuujących zakładu reasekuracji, w tym:

- 413 banków,
- 18 SKOK-ów.

10.2.9. BROKERZY UBEZPIECZENIOWI I REASEKURACYJNI

Tabela 49. Stan rejestru brokerów na koniec lat 2019–2022

Brokerzy		2019	2020	2021	2022
Ubezpieczeniowi	osoby fizyczne	885	894	882	876
	osoby prawne	523	517	544	557
	Razem	1 408	1 411	1 426	1 433
Reasekuracyjni	osoby fizyczne	13	14	14	15
	osoby prawne	40	41	43	43
	Razem	53	55	57	58

Źródło: opracowanie własne UKNF

W 2022 r. w prowadzonym rejestrze brokerów ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych dokonano 3432 zmian danych objętych wpisem. Według stanu na 31 grudnia 2022 r. w rejestrze zarejestrowanych było 1433 brokerów ubezpieczeniowych oraz 58 brokerów reasekuracyjnych.

W 2022 r. Komisja Nadzoru Finansowego wydała łącznie 61 zezwoleń na wykonywanie działalności brokerskiej w zakresie ubezpieczeń i reasekuracji, w tym 33 zezwolenia osobom fizycznym oraz 28 zezwoleń osobom prawnym.

W okresie objętym sprawozdaniem prowadzone były 43 postępowania w sprawie cofnięcia zezwolenia na wykonywanie działalności brokerskiej w zakresie ubezpieczeń i reasekuracji.

Tabela 50. Liczba zezwoleń na wykonywanie działalności brokerskiej w zakresie ubezpieczeń, wydanych przez KNF w latach 2019–2022

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022
Osoby fizyczne	45	27	19	32
Osoby prawne	28	26	31	25
Razem (bez reasekuracji)	73	53	50	57

Źródło: opracowanie własne UKNF

W okresie objętym sprawozdaniem odbyło się 6 egzaminów przeprowadzanych przez Komisję Egzaminacyjną powołaną przez Ministra Finansów, w tym 3 egzaminy dla brokerów ubezpieczeniowych i 3 egzaminy dla brokerów reasekuracyjnych. Ogółem do egzaminów przystąpiło 636 osób. Wynik pozytywny uzyskały 372 osoby (w tym 19 na brokera reasekuracyjnego).

Tabela 51. Statystyka osób przystępujących do egzaminu dla brokerów ubezpieczeniowych w latach 2019–2022

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022
Ogółem osoby przystępujące do egzaminu	674	437	603	611
Osoby ze zdaniem egzaminem brokerskim	221	243	269	353

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 52. Statystyka osób przystępujących do egzaminu dla brokerów reasekuracyjnych w latach 2019–2022

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022
Ogółem osoby przystępujące do egzaminu	23	20	17	25
Osoby ze zdany egzaminem brokerskim	21	18	17	19

Źródło: opracowanie własne UKNF

10.2.10. NOTYFIKOWANI POŚREDNICY UBEZPIECZENIOWI

W 2022 r. notyfikowano 235 pośredników ubezpieczeniowych mających zamiar prowadzenia działalności na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, zgłoszonych przez organy rejestrowe lub organy nadzoru krajów członków Unii Europejskiej, natomiast wobec 157 pośredników notyfikację wycofano. Zgłoszono również 1 notyfikację polskiego agenta prowadzącego działalność na terenie UE.

W 2022 r. 9 brokerów zgłosiło do organu nadzoru zamiar rozpoczęcia działalności brokerskiej w zakresie ubezpieczeń na terytorium innych niż RP państw UE.

10.3. DZIAŁALNOŚĆ NADZORCZA

10.3.1. NADZÓR NAD SYTUACJĄ FINANSOWĄ ORAZ WYPŁACALNOŚCIĄ ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ

Ocena sytuacji finansowej zakładów ubezpieczeń oraz ich wypłacalności dokonywana jest przede wszystkim na podstawie kwartalnych i rocznych sprawozdań finansowych, dodatkowej sprawozdawczości nałożonej przez organ nadzoru, jak również innych informacji przekazywanych przez zakłady *ad hoc* na żądanie organu nadzoru.

W 2022 r. działania dotyczyły:

- analizy sprawozdań finansowych oraz danych i informacji dla celów nadzoru przekazywanych w okresach kwartalnych oraz rocznych,
- analizy regularnych sprawozdań do celów nadzoru (sprawozdanie RSR) oraz sprawozdań na temat wypłacalności i kondycji finansowej (sprawozdanie SFCR),
- analizy podstawowych danych finansowych zakładów ubezpieczeń w ramach Systemu Wczesnego Ostrzegania w oparciu o 650 informacji miesięcznych,
- analizy informacji przekazywanych w trybie dodatkowej sprawozdawczości miesięcznej w zakresie działalności w grupie 15, tj. gwarancji ubezpieczeniowych (przeanalizowano łącznie 12 informacji w tym zakresie),
- analizy informacji przekazywanych w trybie dodatkowej sprawozdawczości miesięcznej i doraźnej (tj. powyżej ustalonego przez organ nadzoru limitu) w zakresie transakcji wewnątrzgrupowych (przeanalizowano łącznie 144 informacje w tym zakresie),
- analizy zgłoszonych wykupów w ubezpieczeniach z UFK w trybie dziennym i tygodniowym dla wybranych zakładów ubezpieczeń – otrzymano łącznie 783 informacje. Z przekazanych danych wynikało, że w 2022 r. liczba i wartość wykupów utrzymywała się na poziomie niezagrażającym sytuacji finansowej i wymogom kapitałowym wybranych zakładów ubezpieczeń,
- analizy działalności wybranych zakładów ubezpieczeń w zakresie lokat środków pochodzących ze składek na ubezpieczenia z UFK w certyfikaty inwestycyjne funduszy zamkniętych oraz w zakresie zawieszonych wykupów. Przeanalizowano łącznie 84 raporty przekazane przez zakłady ubezpieczeń,
- analizy informacji przekazywanych w trybie dodatkowej sprawozdawczości kwartalnej w zakresie lokat oraz sytuacji finansowej UFK,
- analizy 55 raportów funkcji aktuarialnej sporządzonych za 2021 r.,
- analizy informacji przekazanych przez Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny (UFG) w zakresie prawidłowości i terminowości wypełniania przez zakłady ubezpieczeń obowiązku przekazywania danych do ogólnopolskiej bazy danych Ośrodka Informacji UFG,
- spotkań z przedstawicielami zakładów ubezpieczeń w celu omówienia sytuacji majątkowej i finansowej zakładów, a także sytuacji w zakresie wypłacalności wybranych zakładów ubezpieczeń, w tym wpływu wojny w Ukrainie na ich działalność,

- spotkań z europejskimi organami nadzoru w celu wymiany informacji na temat kondycji finansowej zakładów ubezpieczeń wchodzących w skład grup ubezpieczeniowych, w tym wpływu wojny w Ukrainie na sytuację finansową zarówno całej grupy ubezpieczeniowej, jak i poszczególnych zakładów ubezpieczeń,
- spotkań z biegłymi rewidentami w celu omówienia istotnych ryzyk w działalności wybranych zakładów ubezpieczeń istotnych z punktu widzenia badania sprawozdań finansowych,
- prowadzenia rejestru UFK, w tym również gromadzenia regulaminów lokowania środków UFK,
- analizy sprawozdania z przebiegu likwidacji zakładu ubezpieczeń w celu oceny prawidłowości działań podejmowanych przez likwidatorów,
- w przypadku 48 zakładów ubezpieczeń poddano analizie informacje dotyczące dywidend przewidywanych do wpłaty z zysków z lat poprzednich i wypłaconych w 2022 r.

Na posiedzenia KNF przedłożono następujące opracowania dotyczące rynku ubezpieczeń:

- Testy warunków skrajnych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji 14. Edycja,
- Reasekuracja krajowych zakładów ubezpieczeń oraz zdarzenia katastroficzne w 2021 r.,
- Stan sektora ubezpieczeń (po trzecim kwartale 2021 r., po czwartym kwartale 2021 r., po pierwszym kwartale 2022 r., po drugim kwartale 2022 r.),
- Stanowisko dotyczące polityki dywidendowej zakładów ubezpieczeń, zakładów reasekuracji oraz zakładów ubezpieczeń i reasekuracji w 2023 r.,
- Wyniki rocznego badania i oceny nadzorczej (BION) zakładów ubezpieczeń/reasekuracji za 2021 r.,
- Działalność zagranicznych zakładów ubezpieczeń w Polsce oraz krajowych zakładów ubezpieczeń za granicą w 2020 r.,
- Działalność zagranicznych zakładów ubezpieczeń w Polsce oraz krajowych zakładów ubezpieczeń za granicą w 2021 r.,
- Sprawozdanie z działalności Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w 2021 r.

10.3.1.1. NADZÓR NAD REALIZACJĄ OBOWIĄZKÓW INFORMACYJNYCH I SPRAWOZDAWCZYCH

Przepisy regulujące działalność ubezpieczeniową nakładają na zakłady ubezpieczeń wiele obowiązków informacyjnych zarówno wobec organu nadzoru, jak i ubezpieczających. Terminowe i kompletne wykonywanie obowiązków informacyjnych jest jednym z podstawowych zadań zakładów ubezpieczeń i umożliwia uzyskanie powszechnego dostępu do części danych związanych z działalnością zakładów ubezpieczeń nie tylko organowi nadzoru, ale również nabywcom usług ubezpieczeniowych.

W związku z wypełnianiem przez zakłady ustawowych obowiązków informacyjnych, w 2022 r. poddano analizie:

- sprawozdania finansowe, w tym 226 dodatkowych kwartalnych sprawozdań finansowych i statystycznych, 56 dodatkowych sprawozdań finansowych rocznych jednostkowych i 2 sprawozdania roczne skonsolidowane,
- informacje ilościowe, w tym 226 kwartalnych danych i informacji do celów nadzoru, 56 rocznych danych i informacji do celów nadzoru i dwa sprawozdania grupowe,
- sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej (pod względem spełniania warunków określonych w przepisach prawa i wytycznych EIOPA dotyczących ujawnień), w tym 56 sprawozdań jednostkowych oraz dwa sprawozdania grupowe,
- regularne sprawozdania do celów nadzoru (sprawozdanie RSR), 28 sprawozdań jednostkowych w toku oceny BION za 2021 r. oraz dwa sprawozdania grupowe,
- informacje o transakcjach wewnątrzgrupowych / koncentracji ryzyk (3 informacje w tym zakresie),
- plany finansowe zakładów ubezpieczeń na 2022 r. (55 informacji w tym zakresie),
- publikację na stronach internetowych zakładów ubezpieczeń rocznych sprawozdań UFK wg stanu na 31 grudnia 2021 r. oraz półrocznych sprawozdań UFK wg stanu na 30 czerwca 2022 r. i na 31 grudnia 2021 r.,
- informacje o Indywidualnych Kontach Emerytalnych oraz Indywidualnych Kontach Zabezpieczenia Emerytalnego wg stanu na 30 czerwca 2022 r. (łącznie 48 informacji w tym zakresie),
- informacje o Pracowniczych Planach Kapitałowych (20 informacji w tym zakresie).

W 2022 r. UKNF przeprowadził analizę sprawozdań ORSA nadesłanych w trybie regularnym i *ad hoc*. Jakość sprawozdań ORSA ulega poprawie z roku na rok, szczególnie w zakresie szerszej identyfikacji ryzyk, lepszego doboru testów warunków skrajnych i scenariuszy oraz zaangażowania zarządów zakładów ubezpieczeń w proces ORSA. Na podstawie tych analiz są projektowane scenariusze testów warunków skrajnych w kolejnych edycjach badania.

W związku z pandemią COVID-19 zakłady ubezpieczeń zostały zobowiązane do przekazywania, w trybie miesięcznym i kwartalnym, dodatkowych informacji dotyczących m.in. roszczeń związanych z rozprzestrzenianiem się koronawirusa i związanej z tym sytuacji gospodarczej oraz identyfikacji ryzyk operacyjnych związanych

z COVID-19. W 2022 r. zakłady ubezpieczeń przekazały łącznie 214 takich informacji. Informacje te nie wykazały istotnego wpływu pandemii na poziom wypłacalności zakładów ubezpieczeń, jednakże w związku ze zwiększonym poziomem śmiertelności negatywny wpływ na wynik finansowy jest zauważalny w przypadku wybranych zakładów ubezpieczeń na życie.

W 2022 r. działania związane z pozyskaniem danych w zakresie dodatkowej sprawozdawczości były kontynuowane, w tym na podstawie pisma UKNF z 15 grudnia 2021 r. począwszy od danych za I kwartał 2022 r. zakłady ubezpieczeń działu I i II przekazują uaktualnione wzory dodatkowych formularzy sprawozdawczych. Wnioski z analiz tych sprawozdań wykorzystane zostały do dalszych działań nadzorczych w odniesieniu do wybranych podmiotów, w tym do oceny BION oraz posłużyły do opracowania propozycji zmian legislacyjnych w zakresie sprawozdawczości zakładów ubezpieczeń.

10.3.1.2. ROCZNE BADANIE I OCENA NADZORCZA (BION) SEKTORA UBEZPIECZENIOWEGO

Badanie i ocena nadzorcza jest holistycznym procesem obejmującym swoim zakresem wszystkie istotne ryzyka i obszary działalności zakładów. Każdy zakład otrzymuje ocenę łączną BION, która składa się z oceny ryzyka ochrony klientów oraz oceny ryzyka mikroostrożnościowego. Ocena BION obejmuje ocenę ilościową oraz ocenę jakościową, które uwzględniają specyfikę poszczególnych zakładów, ich produktów ubezpieczeniowych, jak również system i proces zarządzania ryzykiem.

W wyniku przeprowadzenia oceny BION zakłady uzyskują roczną łączną ocenę BION, która wraz z przyporządkowaniem zakładu do odpowiedniej kategorii determinuje podjęcie przez organ nadzoru, przy zastosowaniu zasady proporcjonalności, działań nadzorczych, w tym działań o charakterze inspekcyjnym.

W 2022 r. przeprowadzono dwunastą edycję Badania i Oceny Nadzorczej zakładów ubezpieczeń/reasekuracji. Oceny za 2021 r. w ramach BION zostały nadane 53 zakładom, w tym 24 zakładom działu I i 29 zakładom działu II. Ponadto, w 2022 r. rozpoczęto drugą edycję BION grup ubezpieczeniowych.

Pomimo niepewnej sytuacji geopolitycznej, środowiska wysokich stóp procentowych oraz pogłębiającej się inflacji wyniki przeprowadzonej oceny BION potwierdzają stabilną sytuację sektora na przestrzeni lat, a wypłacalność zakładów ubezpieczeń/reasekuracji utrzymuje się na wysokim, bezpiecznym poziomie.

10.3.1.3. TESTY WARUNKÓW SKRAJNYCH W SEKTORZE UBEZPIECZENIOWYM

W 2022 r. kontynuowano prace dotyczące wykorzystania testów warunków skrajnych w procesie nadzoru nad zakładami ubezpieczeń, w szczególności w zakresie zbadania wytrzymałości polskiego sektora ubezpieczeniowego na zdarzenia ekstremalne, lecz wciąż prawdopodobne, a także poprawy zarządzania ryzykiem w zakładach ubezpieczeń.

Prace UKNF z tym związane rozpoczęły się na początku I kwartału 2022 r. od weryfikacji metodyki przeprowadzania testów warunków skrajnych w sektorze ubezpieczeniowym. W stosunku do roku poprzedniego dokonano zmian metodyki testów warunków skrajnych, uwzględniając ich wyniki za poprzedni rok oraz w oparciu m.in. o analizy zmian otoczenia mikro- i makroekonomicznego, aktualną sytuację geopolityczną, możliwe zmiany przepisów prawnych, wnioski z raportów ORSA, komentarze zakładów ubezpieczeń do poprzedniej metodyki testów warunków skrajnych. Przed publikacją ostatecznej wersji metodyki przeprowadzania testów warunków skrajnych przeprowadzono konsultacje publiczne. Na podstawie otrzymanych uwag i komentarzy zakładów ubezpieczeń oraz Polskiej Izby Ubezpieczeń opracowano finalną wersję metodyki badania. Poddano rekalkulacji wartości szoków przeprowadzanych testów warunków skrajnych. Część scenariuszy w porównaniu do metodyki z roku poprzedniego została usunięta, zmieniono scenariusze dla ryzyka zmian klimatu oraz zostały dodane nowe scenariusze testów dla ryzyka inflacji oraz dwa scenariusze prospektywne: scenariusz ekonomiczny i scenariusz cyberataku.

4 kwietnia 2022 r. opublikowano na stronie internetowej KNF zweryfikowaną metodykę przeprowadzania testów skrajnych w zakładach ubezpieczeń w ramach 14. edycji badania i zwrócono się do zakładów ubezpieczeń o przeprowadzenie testów warunków skrajnych według stanu na 31 grudnia 2021 r., a w przypadku testów prospektywnych – na 31 grudnia 2022 r. Ponadto 11 lipca 2022 r. zwrócono się do zakładów ubezpieczeń o przeprowadzenie dodatkowego testu warunków skrajnych dotyczącego ryzyka stopy procentowej według stanu na 30 czerwca 2022 r. W III kwartale 2022 r. przygotowano raport przedstawiający wyniki ww. testów warunków skrajnych.

Wyniki tych testów posłużyły UKNF m.in. do identyfikacji zakładów ubezpieczeń o podwyższonym ryzyku, czyli takich, które nie przeszły pozytywnie testów stresu i uzyskane od nich wyjaśnienia nie były wystarczające.

Testy warunków skrajnych zostały również przeprowadzone przez grupy ubezpieczeniowe, dla których wymagane jest obliczanie wypłacalności grupy na poziomie skonsolidowanym, według scenariuszy opracowanych specjalnie dla każdej z nich.

10.3.1.4. REASEKURACJA ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ

W III kwartale 2022 r. UKNF opracował raport poświęcony reasekuracji zdarzeń katastroficznych, który powstał na podstawie odpowiedzi zakładów na zapytanie organu nadzoru dotyczące wykazu reasekuratorów oraz szkód katastroficznych w 2021 r.

Krajowe zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji działu I i II wykazały według stanu na 31 grudnia 2021 r. 654 reasekuratorów wraz z syndykatami (w tym 201 syndykatów należących do rynku Lloyd's).

Z analizy ankiet 29 zakładów działu II wynika, że wartość szkód brutto ze zdarzeń katastroficznych w 2021 r. wyniosła 1447,2 mln zł, z czego 70,4% były szkodami spowodowanymi przez siły natury. Około 54,0% szkód, tj. 782,0 mln zł, było na udziale zakładów ubezpieczeń, a około 46,0%, tj. 665,2 mln zł – na udziale reasekuratorów.

Szkody z tytułu zdarzeń katastroficznych w 2021 r. stanowiły 6,1% kwoty odszkodowań i świadczeń brutto z działalności bezpośredniej³⁷ w zakładach ubezpieczeń działu II. Największe pod względem wartości szkody brutto znalazły się w kategorii zdarzeń obejmujących deszcze nawalne, burze, grad i huragany. Wartość szkód brutto dla tej kategorii wyniosła 994,9 mln zł, co stanowiło 68,7% wszystkich szkód brutto ze zdarzeń katastroficznych, które miały miejsce w 2021 r., z czego 681,2 mln zł pozostawało na udziale zakładów ubezpieczeń.

10.3.1.5. PROCESY PRZEDAPLIKACYJNE I APLIKACYJNE DOTYCZĄCE MODELI WEWNĘTRZNYCH

Działania prowadzone przez UKNF w ramach procesów przedaplikacyjnych, polegających na dobrowolnej współpracy zakładów ubezpieczeń/reasekuracji z organem nadzoru, której celem jest przygotowanie tych zakładów do złożenia wniosku o stosowanie modelu wewnętrznego do wyznaczania kapitałowego wymogu wypłacalności, w 2022 r. stanowiły kontynuację działań prowadzonych w poprzednich latach i polegały na roboczych kontaktach z zakładami, co przełożyło się na dalsze ich prace mające na celu wyeliminowanie błędów w modelach wewnętrznych i ich poprawę w świetle zgodności z przepisami systemu Wypłacalność II. W efekcie tych prac w przypadku jednego zakładu ubezpieczeń planowane jest rozpoczęcie formalnego procesu aplikacyjnego w czerwcu 2023 r.

W 2022 r. KNF zainicjowała również proces weryfikacji ciągłej odpowiedniości modelu wewnętrznego jednego z krajowych zakładów ubezpieczeń, którego formalne zatwierdzenie nastąpiło w grudniu 2021 r. Od czwartego kwartału 2021 r. zakład ten jako jedyny w Polsce wyznacza kapitałowy wymóg wypłacalności, stosując model wewnętrzny zamiast formuły standardowej.

Prace UKNF nad oceną modeli wewnętrznych na poziomie europejskim w 2022 r. miały formę współpracy z przedstawicielami dwóch zagranicznych organów nadzoru w ramach ww. procesów: przedaplikacyjnego oraz weryfikacji ciągłej odpowiedniości modelu. Przedstawiciele UKNF uczestniczyli także w spotkaniach oraz pracach zespołów eksperckich zajmujących się tematyką modeli wewnętrznych powołanych przez EIOPA. Dodatkowo pracownicy UKNF byli zaangażowani w przygotowywanie stanowisk na posiedzenia Rady Organów Nadzoru EIOPA (BoS) w kwestiach związanych z modelami wewnętrznymi.

10.3.1.6. ROZPATRYWANIE WNIOSKÓW ZŁOŻONYCH PRZEZ ZAKŁADY UBEZPIECZEŃ

W 2022 r. rozpatrywane były wnioski zakładów ubezpieczeń w następujących sprawach:

- postępowanie w sprawie wydania zgody na spłatę pożyczki podporządkowanej – 1 postępowanie zakończone wydaniem decyzji,
- postępowanie w sprawie wyrażenia zgody na wykup pozycji zaliczanych do podstawowych środków własnych – 1 postępowanie zakończone decyzją,
- postępowanie w sprawie zgody na przedłużenie okresu badania sprawozdań przez dotychczasową firmę audytorską – 1 postępowanie,
- opinie na temat sytuacji finansowej zakładów ubezpieczeń, w tym spełniania wymogów wypłacalności zgodnie z przepisami prawa – wydanie 25 opinii.

³⁷ Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto powiększone o zmianę stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto.

10.3.2. NADZÓR NAD PRODUKTAMI ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ

10.3.2.1. INTERWENCJA PRODUKTOWA W SPRAWIE ZAKAZU WPROWADZANIA DO OBROTU, DYSTRYBUCJI ORAZ SPRZEDAŻY UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE Z UFK

Decyzją KNF z 15 lipca 2021 r., wydaną na podstawie przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1286/2014 z dnia 26 listopada 2014 r. w sprawie dokumentów zawierających kluczowe informacje, dotyczących detalicznych produktów zbiorowego inwestowania i ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych (PRIIP), została wprowadzona interwencja produktowa na rynku ubezpieczeniowym.

W związku z wejściem w życie 1 stycznia 2022 r. interwencji produktowej dokonano analizy realizacji przyjętych przez zakłady ubezpieczeń założeń dotyczących sposobu wdrożenia takiej decyzji. Z analizy wynika, że wszystkie zakłady ubezpieczeń dostosowały swoje produkty do wymogów interwencji produktowej.

Dodatkowo w celu spełnienia wymogów wynikających z ww. decyzji KNF pismem z 13 grudnia 2022 r. zwrócono się do zakładów ubezpieczeń o przekazanie informacji o nowych produktach wprowadzonych do obrotu w 2022 r. lub o zmianach dokonanych w produktach oferowanych po wejściu w życie ww. decyzji.

10.3.2.2. UBEZPIECZENIA OC POSIADACZY POJAZDÓW MECHANICZNYCH

W 2022 r. istotnym działaniem UKNF było monitorowanie sytuacji na rynku ubezpieczeń komunikacyjnych, w szczególności dotyczących ubezpieczeń OC posiadaczy pojazdów mechanicznych. W okresie objętym sprawozdaniem UKNF przeprowadził analizę wpływu wzrostu w I kwartale 2022 r. kursów walut, w szczególności waluty EUR względem PLN, na wyniki w ubezpieczeniach z grupy 10. Na podstawie szacunkowych danych przedstawionych przez zakłady ubezpieczeń nie stwierdzono istotnego ryzyka wpływu osłabienia PLN na wypłacalność poszczególnych zakładów ubezpieczeń.

Dodatkowo 26 maja 2022 r. wystosowano do zakładów ubezpieczeń pismo, w którym zwrócono uwagę na istotne zagadnienia (prospektywne podejście, zmiany w otoczeniu oraz w procesie likwidacji szkód) w procesie wyceny składki w ubezpieczeniach OC posiadaczy pojazdów mechanicznych. UKNF pismem z 15 listopada 2022 r. wystosował do zakładów ubezpieczeń ankietę w celu oceny rentowności ubezpieczeń OC posiadaczy pojazdów mechanicznych.

10.3.2.3. UBEZPIECZENIA Z GRUPY 5 DZIAŁU I

W 2022 r. UKNF przeanalizował przekazane przez zakłady ubezpieczeń dane dotyczące ubezpieczeń wypadkowych i chorobowych, jeżeli są uzupełnieniem ubezpieczeń wymienionych w grupach 1–4, tj. ubezpieczenia z grupy 5 działu I pod względem wartości dla klientów. Wyniki wynikające z dokonanej analizy zostały przedstawione podmiotom rynku ubezpieczeń. Dodatkowo wnioski z analizy danych jakościowych posłużyły również do sformułowania wymogów określonych w rekomendacji U KNF w zakresie wartości dla klientów w przypadku oferowanych produktów ubezpieczeniowych.

10.3.3. NADZÓR NAD SYSTEMEM ZARZĄDZANIA I PROCESEM DYSTRYBUCJI

W 2022 r. w ramach prowadzonego nadzoru nad systemem zarządzania oraz procesem dystrybucji zakładów ubezpieczeń, ukierunkowanego na wzmacnianie ochrony klientów, zweryfikowano:

- realizację przez zakłady ubezpieczeń nadzoru sprawowanego nad wykonaniem obowiązku doskonalenia zawodowego, o którym mowa w art. 12 ustawy o dystrybucji ubezpieczeń (badając wykonanie tego obowiązku przez wybranych dystrybutorów ubezpieczeń), w 2022 r. prowadzono 23 postępowania administracyjne związane z podejrzeniem naruszenia przepisów ww. (w stosunku do 7 zakładów ubezpieczeń oraz 16 agentów ubezpieczeniowych), w wyniku których wydano 3 decyzje umarzające postępowanie i 1 decyzję zakazującą dalszego naruszenia ww. przepisów; wnioski z analizy wykorzystano także w ocenie BION za 2021 r.,
- wdrożenie wymogów wynikających z decyzji KNF z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie interwencji produktowej w zakresie umów ubezpieczenia z UFK (w wybranych 3 zakładach badania poddano przygotowanie do wdrożenia postanowień decyzji w obszarze systemu zarządzania),
- wdrożenie wymogów wynikających ze stanowiska UKNF z dnia 28 stycznia 2022 r. dotyczącego sposobu prezentowania opłat w umowach ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym (przeanalizowano wybrane produkty ubezpieczeniowe oferowane przez zakłady pod kątem uwzględnienia oczekiwań wskazanych w ww. stanowisku UKNF; wnioski z przeprowadzonych analiz zostały zakomunikowane odpowiednim zakładom),
- formularze sprawozdawcze zakładów ubezpieczeń za: IV kwartał 2021 r., kwartały I, II i III 2022 r. w szczególności w zakresie kanałów dystrybucji, produktów ubezpieczeniowych oraz skarg i reklamacji oraz spraw

- sądowych. Wnioski z tych analiz wykorzystane zostały do dalszych działań nadzorczych w odniesieniu do wybranych podmiotów, w tym do oceny BION oraz posłużyły do opracowania propozycji zmian legislacyjnych w zakresie sprawozdawczości zakładów ubezpieczeń,
- sprawozdania 21 zakładów ubezpieczeń za: IV kwartał 2021 r., kwartały I, II i III 2022 r. oraz 20 zakładów ubezpieczeń za III kwartał 2022 r. w zakresie ubezpieczeń z UFK zawartych z pominięciem oceny potrzeb klienta,
 - realizację przez zakłady ubezpieczeń i dystrybutorów przepisów Rozporządzenia Delegowanego w zakresie nadzoru nad produktem i zarządzania nim³⁸, tj. POG (analizą objęto procedury wewnętrzne i polityki 5 wybranych zakładów ubezpieczeń w zakresie: tworzenia produktu, definiowania grupy docelowej, testowania produktu, monitorowania i przeglądu produktu, doboru kanałów dystrybucji oraz tworzenia materiałów informacyjnych i reklamowych jak również wymogów w zakresie zasad wynagradzania dla wybranych produktów ubezpieczeniowych z zakresu ubezpieczeń turystycznych oraz wybranych dystrybutorów; zakończenie kompleksowej analizy przewidziane jest w 2023 r., a wnioski z analizy regulacji wewnętrznych zostały uwzględnione w ocenie BION za 2021 r.,
 - wdrożone przez zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji zasady outsourcingu i kryteria uznawania przez zakłady funkcji lub czynności podlegających outsourcingowi za podstawowe lub ważne; wnioski z analizy wskazujące na rozbieżności w praktykach stosowanych przez zakłady wykorzystane zostaną w 2023 r. do publikacji stanowiska nadzorczego,
 - realizację obowiązków informacyjnych w zakresie osób nadzorujących inne funkcje kluczowe (przeprowadzono 66 ocen odpowiedniości (ex post) osób nadzorujących inne funkcje kluczowe w zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji – funkcja compliance, aktuarialna, zarządzania ryzykiem, audytu wewnętrznego lub inna uznana za kluczową; nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości uzasadniających podjęcie przewidzianych przepisami działań nadzorczych); wydano 1 opinię dotyczącą zagadnień związanych z zapewnieniem zastępowalności osoby pełniącej inne kluczowe funkcje,
 - realizację obowiązków informacyjnych w zakresie outsourcingu lub jego istotnej zmiany (przeanalizowano 189 zgłoszeń wdrożenia outsourcingu lub jego istotnej zmiany, odwołania outsourcingu; nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości uzasadniających podjęcie przewidzianych przepisami działań nadzorczych); wydano 1 opinię dotyczącą zagadnień związanych z outsourcingiem.

10.3.4. NADZÓR UZUPEŁNIAJĄCY (KONGLOMERATOWY)

W 2022 r. KNF ponownie przyjęła informację o dalszym wypełnianiu przez Grupę PZU kryteriów pozwalających uznawać ją za konglomerat finansowy. Obowiązek corocznej weryfikacji wynika z przepisów prawa. Wobec tego kontynuowano sprawowanie wobec Grupy PZU nadzoru uzupełniającego.

10.4. DZIAŁALNOŚĆ INSPEKCYJNA

10.4.1. KONTROLE W ZAKŁADACH UBEZPIECZEŃ I ZAKŁADACH REASEKURACJI

W 2022 r. przeprowadzono czynności kontrolne w 21 zakładach ubezpieczeń na podstawie ustawy o działalności ubezpieczeniowej, w ramach których przeprowadzono 14 kontroli oraz 7 wizyt nadzorczych, w tym czynności kontrolne w 8 zakładach ubezpieczeń na życie (3 kontrole oraz 5 wizyt nadzorczych) oraz 13 w zakładach ubezpieczeń osobowych i majątkowych (11 kontroli i 2 wizyty nadzorcze).

Wszystkie postępowania kontrolne miały charakter problemowy i obejmowały swym zakresem od jednego do trzech zagadnień.

W 2022 r. przeprowadzono czynności kontrolne w szczególności w zakresie:

- procesów likwidacji szkód / spełniania świadczeń,
- systemu zarządzania zakładem ubezpieczeń,
- polityki wynagrodzeń,
- wyceny rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności i do celów rachunkowości,

³⁸ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2017/2358 z dnia 21 września 2017 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/97 w odniesieniu do wymogów w zakresie nadzoru nad produktem i zarządzania nim dla zakładów ubezpieczeń i dystrybutorów ubezpieczeń (Dz. Urz. UE L 2017.341.1).

- spełnienia wymogów dotyczących kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR) w zakresie wybranych modułów formuły standardowej,
- reasekuracji,
- sporządzania danych i informacji dla celów nadzoru,
- wyceny aktywów i zobowiązań do celów wypłacalności,
- zarządzania aktywami zakładu,
- spełnienia wymagań dotyczących systemu zarządzania w zakresie zgodności działalności zakładu z interwencją produktową.

W związku z ustaleniami poczynionymi w toku czynności kontrolnych wobec zakładów ubezpieczeń w 2022 r. wydano 65 zaleceń w celu zapewnienia zgodności działalności zakładu z przepisami prawa, statutem lub planem działalności; zapobieżenia naruszeniu interesów ubezpieczających, ubezpieczonych i uprawnionych z umów ubezpieczenia oraz usunięcia nieprawidłowości stwierdzonych w procesie nadzoru.

Tabela 53. Najczęstsze nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji w 2022 r.

1.	Nieprawidłowości związane z procesem organizacji i zarządzania zakładem ubezpieczeń w tym naruszenie art. 46 ust. 5 ustawy o działalności ubezpieczeniowej, w szczególności polegające na niezapewnieniu wprowadzenia w życie / stosowania zasad dotyczących ryzyka, kontroli wewnętrznej i audytu wewnętrznego.
2.	Naruszenia interesów uprawnionych do odszkodowania z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, w szczególności poprzez: <ul style="list-style-type: none"> a) ustalanie odszkodowania metodą kosztorysową w wysokości nie zapewniającej pokrycia faktycznych kosztów naprawy w warsztatach naprawczych działających na danym rynku lokalnym, b) przyjęcie odmiennych zasad stosowania stawek za roboczogodzinę w przypadku metody serwisowej oraz metody kosztorysowej, c) stosowanie w celu ustalenia odszkodowania metodą kosztorysową rabatów na części, materiały lakiernicze, łączny koszt naprawy, d) informowanie uprawnionego o możliwości redukcji kosztów naprawy pojazdu do kosztów ustalonych w kalkulacji ofertowej, w przypadku decyzji uprawnionego o naprawie w warsztacie niewspółpracującym z zakładem ubezpieczeń, e) brak przekazania uprawnionemu kalkulacji naprawy pojazdu, na podstawie której zakład ubezpieczeń dokonał wyliczenia wysokości proponowanej kwoty odszkodowania.
3.	Nieprawidłowości związane ze stosowaniem niewłaściwych lub niepopartych właściwym uzasadnieniem założeń przy wycenie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności.
4.	Nieprawidłowości związane z błędnym ustalaniem parametrów stosowanych w wycenie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności.
5.	Brak szczegółowej identyfikacji przyczyn niewystarczalności i/lub brak uwzględnienia wyników badania wystarczalności rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności przy ustalaniu założeń i parametrów stosowanych do ich wyceny.
6.	Nieprawidłowości związane ze stosowaniem niewłaściwych założeń oraz z błędnym ustalaniem parametrów przy ustalaniu kapitałowego wymogu wypłacalności.
7.	Stosowanie nieodpowiednich uproszczeń przy obliczeniu kapitałowego wymogu wypłacalności.
8.	Brak wyceny aktywów i zobowiązań według wartości godziwej i inne nieprawidłowości związane z wyceną aktywów i zobowiązań, w tym w dokumentacji dotyczącej ich wyceny.

Źródło: opracowanie własne UKNF

10.4.2. KONTROLE U DYSTRYBUTORÓW UBEZPIECZEŃ

W 2022 r. przeprowadzono czynności kontrolne w 15 podmiotach zajmujących się dystrybucją ubezpieczeń na podstawie ustawy o dystrybucji ubezpieczeń. Przeprowadzono 8 kontroli u agentów ubezpieczeniowych oraz 4 u brokerów ubezpieczeniowych. Siedem z tych postępowań kontrolnych (4 u brokera i 3 u agenta) miały charakter kompleksowy i obejmowały swym zakresem działalność pośrednika ubezpieczeniowego w zakresie jej zgodności z przepisami prawa. W przypadku 5 kontroli agentów ubezpieczeniowych zakresem kontroli objęto

wybrane zagadnienia dotyczące czynności dystrybucji ubezpieczeń, w tym: organizację i nadzór agenta nad wypełnianiem obowiązków szkoleniowych oraz terminowym zgłaszaniem do zakładów ubezpieczeń zmian danych objętych wpisem do rejestru agentów, spełnianie przez osoby fizyczne wykonujące czynności agencyjne wymogów określonych w art. 19 ust. 1 i 2 ustawy o dystrybucji ubezpieczeń, a także badanie wymagań i potrzeb klientów w zakresie ochrony ubezpieczeniowej.

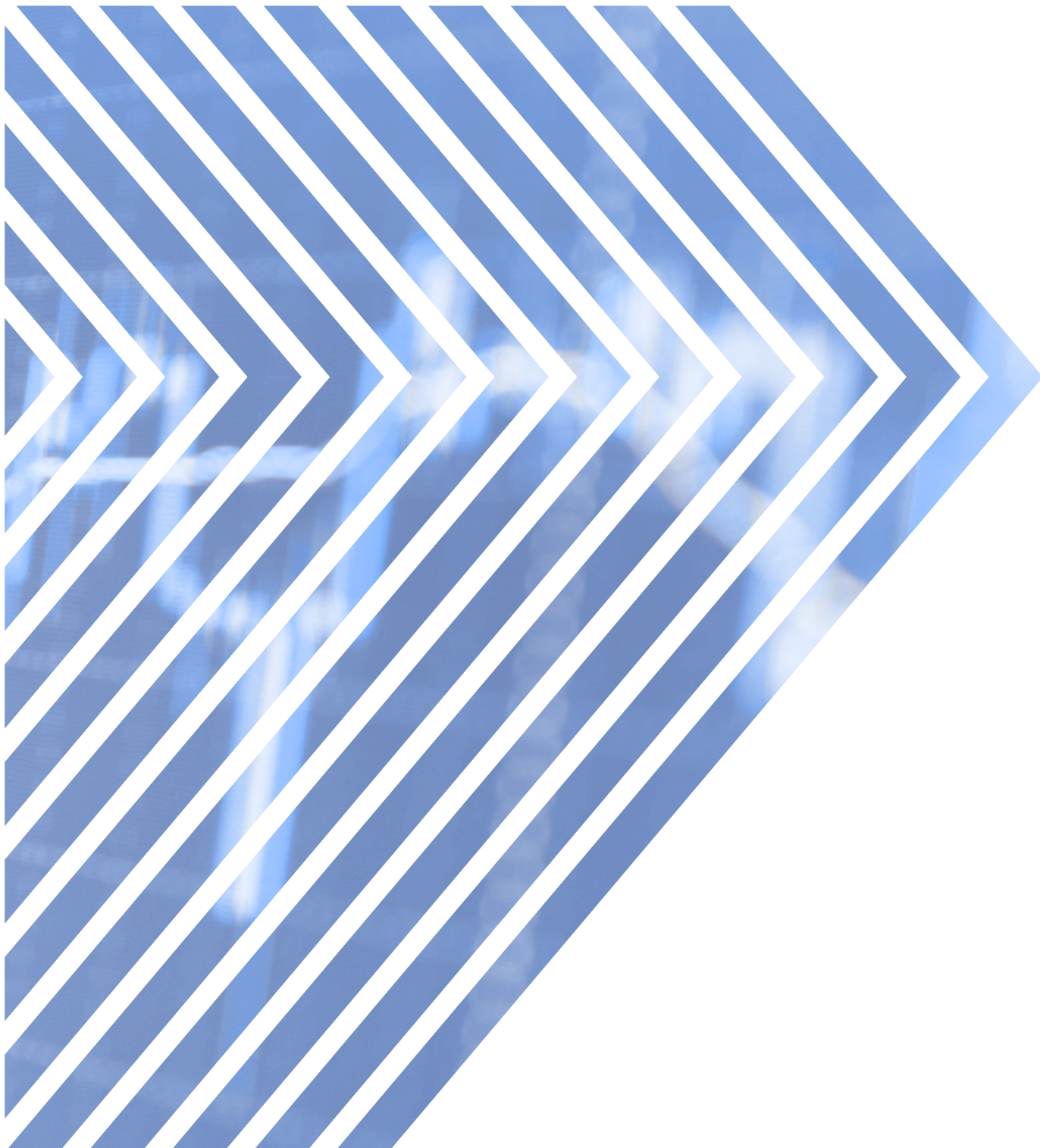
W 3 zakładach ubezpieczeń przeprowadzono kontrole w zakresie korzystania z usług agentów ubezpieczeniowych i agentów oferujących ubezpieczenia uzupełniające.

W związku z ustaleniami poczynionymi w toku czynności kontrolnych wobec dystrybutorów ubezpieczeń w 2022 r. wydano 68 zaleceń w celu zapewnienia zgodności ich działalności z przepisami prawa, w tym: 36 zaleceń dla agentów ubezpieczeniowych, 8 zaleceń dla brokerów ubezpieczeniowych i 24 zalecenia dla zakładów ubezpieczeń.

Tabela 54. Najczęstsze nieprawidłowości w działalności dystrybutorów ubezpieczeń stwierdzone podczas czynności kontrolnych w 2022 r.

1.	Nieudzielanie klientom przy pierwszej czynności lub udzielanie nierzetelnej informacji o numerze wpisu do rejestru pośredników ubezpieczeniowych, adresie strony, na której dostępny jest rejestr oraz sposobie sprawdzenia wpisu do ww. rejestru, o charakterze wynagrodzenia otrzymywanego w związku z proponowanym zawarciem umowy ubezpieczenia, o możliwości złożenia reklamacji, wniesienia skargi oraz pozasądowego rozwiązywania sporów lub przekazywanie powyższych informacji w formie innej niż papierowa.
2.	Brak lub nierzetelne przeprowadzanie analizy wymagań i potrzeb klienta w zakresie ochrony ubezpieczeniowej.
3.	Nieprzekazanie klientom dokumentów zawierających informacje o produkcie przed zawarciem umowy ubezpieczenia.
4.	Nieudzielanie klientom porady wraz z rekomendacją najwłaściwszej umowy lub jej udzielanie w formie innej niż pisemna.
5.	Wykonywanie czynności agencyjnych lub czynności brokerskich w zakresie dystrybucji ubezpieczeń za pomocą osób niewpisanych odpowiednio do rejestru agentów lub do rejestru brokerów.
6.	Brak dokonania zmiany danych objętych wpisem do rejestru agentów lub rejestru brokerów niezwłocznie, jednak nie później niż w terminie 7 dni od zaistnienia tych zmian.
7.	Brak należytej organizacji oraz nadzoru agenta nad wykonywaniem czynności agencyjnych.
8.	Brak realizacji obowiązku szkoleniowego przez osoby fizyczne wpisane do rejestru pośredników ubezpieczeniowych.
9.	Brak lub nienależyty nadzór zakładu ubezpieczeń nad agentami ubezpieczeniowymi.
10.	Nieterminowe zgłaszanie przez zakłady ubezpieczeń zmian danych objętych wpisem do rejestru agentów, dotyczących podmiotów, z którymi zakłady te zawarły umowy agencyjne, w tym w szczególności odnośnie do danych osób fizycznych wykonujących czynności agencyjne.
11.	Niezgodność z przepisami prawa treści lub formy pełnomocnictwa do zawierania umów ubezpieczenia w imieniu zakładu ubezpieczeń.

Źródło: opracowanie własne UKNF

11

DZIAŁANIA O CHARAKTERZE
MIĘDZYSEKTOROWYM

11.1. DZIAŁANIA INNOWACYJNE I NOWE TECHNOLOGIE

11.1.1. ROZWÓJ TECHNOLOGII INFORMATYCZNYCH

W 2022 r. wdrażano rozwiązania mające na celu ujednoczenie i zagwarantowanie danych o wysokiej jakości na potrzeby sprawowania aktywnego nadzoru nad rynkiem finansowym. Skupiono się na budowaniu rozwiązań systemowych, opartych na usługach, pozwalających wykorzystywać gotowe komponenty w sposób ciągły w bieżącej pracy UKNF nie tylko w 2022 r., ale również kolejnych latach. Takie działanie miało na celu umożliwienie dostosowywania systemów informatycznych do dynamicznie zmieniających się przepisów prawnych międzynarodowych i krajowych w zakresie sprawowania nadzoru oraz zoptymalizowania kosztów wytwarzania narzędzi informatycznych w UKNF.

Szczegółowy zakres zadań zrealizowanych w 2022 r. w podziale na poszczególne obszary przedstawia się następująco:

W obszarze nadzoru ubezpieczeniowego:

- w systemie informatycznym obsługującym System Nadzoru Ubezpieczeń (SNU):
 - zoptymalizowano narzędzia mające na celu poprawę jakości otrzymywanych danych (testy sprawozdawcze, raporty, algorytmy do weryfikacji), efektywność ich gromadzenia i analizy,
 - dokonano modyfikacji funkcjonalności platform analityczno-raportowych,
 - dostosowano narzędzie informatyczne do nadawania oceny BION do aktualnej metodyki, które umożliwiło przeprowadzenie oceny w 2022 r.,
 - dostosowano szablony sprawozdawcze do zmienionych przepisów prawa, w tym dostosowano funkcjonalności Aplikacji Sprawozdawczej SNU do obsługi sprawozdań zgodnych z dyrektywą Wypłacalność II w wersji Taksonomii 2.6.0,
 - opracowano nowe narzędzia wspomagające bieżący nadzór nad podmiotami, w tym wykorzystujące Machine Learning;
- w systemie służącym do rejestracji uczestników na Egzamin dla Brokerów Ubezpieczeniowych i Reasekuracyjnych:
 - wprowadzono zmiany usprawniające proces rejestracji na egzamin,
 - zintegrowano system z nowym systemem weryfikacji wyników;
- w systemie informatycznym obsługującym Rejestr Pośredników Ubezpieczeniowych (RPU) utworzono nowe raporty i zmodyfikowano już istniejące na potrzeby sporządzenia rocznego sprawozdania z działalności brokerskiej.

W obszarze nadzoru kapitałowego:

- w ramach projektu Jednolity Elektroniczny Format Raportowania (ESEF):
 - zrealizowano prace integracyjne związane z wdrożeniem nowego narzędzia walidującego sprawozdania XBRL,
 - wykonano oparty na usłudze Web Service moduł walidacji sprawozdań przesyłanych w taksonomii iXBRL oraz przesyłania informacji zwrotnej; w ramach prac:
 - < dokonano unifikacji narzędzi do obsługi formatu iXBRL/XBRL w ramach Urzędu,
 - < wytworzono struktury bazodanowe przechowywania informacji zawartej w plikach oraz ich cyklicznego zasilenia,
 - < wytworzono raporty zarówno dotyczące procesu walidacji i zasilenia, jak i obejmujące działania analityczno-raportowe,
 - < w sposób aktywny uczestniczono w wymianie informacji z podmiotami nadzorowanymi przez KNF w celu zwiększenia jakości otrzymywanych danych w tym formacie,
- stworzono system Wezwania, który umożliwia złożenie zawiadomienia o zamiarze ogłoszenia Wezwania do sprzedaży akcji,
- w systemie 19MAR zmieniono sposób uwierzytelniania użytkowników oraz udostępniono formularz w języku angielskim,
- dostosowano usługę Web Service do przekazywania do UKNF informacji rocznych dotyczących realizacji pracowniczych programów emerytalnych,
- dostosowano usługę Web Service do przekazywania do UKNF przez jedną z instytucji informacji o liczbie pracowników i uczestników zatrudnionych u danego pracodawcy prowadzącego pracowniczy program emerytalny według stanu na 1 stycznia w danym roku kalendarzowym,
- w systemie Zarządzania Alternatywnymi Funduszami Inwestycyjnymi (ZAFI) wdrożono funkcjonalności zarządzania tzw. kluczowymi danymi przedsiębiorstwa dotyczącymi podmiotów nadzorowanych przez KNF

- pozwalające na zwiększenie efektywności procesów analitycznych, wprowadzenie szybkiego raportowania zarządczego i automatyzację wymiany informacji z interesariuszami,
- dostosowano systemy FIRDS i TREM do nowych schematów plików DATLEI i DATMIC,
 - dostosowano formularze sprawozdawcze ESPI w związku z przejęciem nadzoru nad działalnością banków wykonujących czynności wymienione w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie oraz zmodyfikowano formularze do raportowania sprawozdań finansowych w celu poprawy jakości danych sprawozdawczych,
 - opracowano formularze ESPI do sprawozdawczości depozytariuszy funduszy inwestycyjnych i funduszy emerytalnych,
 - w ramach utrzymania ciągłości przesyłania transakcji w ramach projektu TREM i zapewnienia realizacji obowiązków raportowych przez podmioty nadzorowane przez KNF dostosowano schematy raportowania i formuły walidacyjne zgodnie z wytycznymi ESMA, podnosząc tym samym stale jakość przetwarzanych danych,
 - w systemie ESPI dostosowano zbiór formularzy sprawozdawczych do zmienionych przepisów prawa, w zakresie:
 - raportów kwartalnych i sprawozdań półrocznych i rocznych,
 - raportowania danych w raportach bieżących dotyczących nowych emisji certyfikatów inwestycyjnych,
 - raportowania danych w raportach miesięcznych TFI oraz obsługi korekt,
 - sprawozdawczości depozytariuszy funduszy inwestycyjnych i funduszy emerytalnych,
 - kwartalnych sprawozdań z działalności sprzedażowej,
 - optymalizacji procesów mających na celu podniesienie jakości danych sprawozdawczych,
 - dokonano modyfikacji funkcjonalności platform analityczno-raportowych SAP BO i Power BI,
 - przygotowano struktury danych umożliwiające generację raportów Power BI z Centralnego Rejestru Zgłoszeń z uwzględnieniem danych archiwalnych,
 - w ramach projektu RDM opracowano 6 formularzy sprawozdawczych ESPI wraz z replikacją danych do bazy analitycznej; równoległe zaimplementowano rozwiązania analityczne wspomagające nadzór bieżący komórki nadzorującej ten obszar,
 - w ramach rozszerzenia sprawozdawczości do EBA o firmy inwestycyjne/domy maklerskie wykonano system przechowywania, utrzymania i wysyłki danych podstawowych dla ww. podmiotów; dokonano zasilenia wstępnego systemów EBA nowym zakresem danych,
 - zrealizowano potrzebę nadzorczą dyktowaną Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/2034 z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie nadzoru ostrożnościowego nad firmami inwestycyjnymi, w zakresie gromadzenia danych podstawowych dotyczących domów maklerskich;
 - utworzono połączenie z systemem EUCLID w celu spełnienia wymagań postawionych UKNF przez EBA w zakresie wymiany danych rejestrowych i sprawozdawczych, dotyczących domów maklerskich,
 - przygotowano infrastrukturę pod jednolite, centralnie zarządzane, repozytorium słownikowe dotyczące całego obszaru kapitałowego, oparte na technologii MDS,
 - zbudowano słowniki wewnętrzne, zawierające dane podstawowe oraz informacje opisujące instrumenty oraz uczestników rynku inwestycyjnego,
 - przygotowano generator kalendarza sprawozdawczego opartego na danych podstawowych przekazywanych do EBA,
 - opracowano rozwiązanie zmniejszające obciążenie podmiotów nadzorowanych związane z różnymi typami formatów sprawozdawczych,
 - umożliwiono zasilanie pozyskanymi danymi hurtowni danych i systemów analitycznych, opartych na wykorzystywanych i modernizowanych środowiskach raportowych UKNF,
 - wprowadzono procedury pozwalające poprawiać jakość danych, efektywność ich gromadzenia i analizy, a także zautomatyzować procesy wewnętrznego zarządzania danymi i ich obiegu w UKNF.

W obszarze nadzoru bankowego:

- dostosowano do aktualnej metodyki system informatyczny BIONB wspierający proces badania i nadawania oceny nadzorczej, który umożliwił przeprowadzenie oceny w 2022 r.,
- rozszerzono funkcjonalność Rejestru Pośredników Kredytowych i Instytucji Pożyczkowych o możliwość usunięcia wniosku oraz poprawienia zamkniętego wniosku przez użytkownika merytorycznego, a także umożliwiono modyfikację typu podmiotu i powiązań pomiędzy podmiotem a współnikiem / członkiem zarządu przy wniosku o aktualizację,
- dostosowano system PSD2 do aktualnych wymagań funkcjonalnych, m.in. w zakresie automatyzacji generowania zaświadczeń oraz wprowadzania funkcji raportowych,
- zaprojektowano i wdrożono system informatyczny Baza Kolegiów Bankowych wspierający proces zarządzania danymi dotyczącymi kolegiów nadzorczych,
- zaprojektowano i wdrożono system informatyczny Repozytorium wspierający obsługę procesu udziału pracowników UKNF w posiedzeniach gremiów instytucji i organizacji międzynarodowych, w pracach w ESFS oraz kolegiach organów nadzoru i kolegiach AML/CFT,

- wprowadzono zmiany w systemie ESPI do sprawozdań z działalności sprzedażowej oraz raportów analitycznych,
- dostosowano formularze sprawozdawcze SKOK i Kasy Krajowej w związku ze zmianą przepisów ustawy o skok,
- wykonano modyfikację raportów w zakresie sprawozdawczości krajowych instytucji płatniczych, w szczególności zmianę sposobu agregacji danych kwartalnych i rocznych,
- w ramach projektu Cyfrowa Agenda Nadzoru (CAN) – Automatyzaacja Procesów zaprojektowano i wdrożono narzędzie do porównywania danych w zakresie posiadanych przez KIP funduszy własnych w stosunku do minimalnego poziomu tych funduszy w danym okresie sprawozdawczym; przygotowane rozwiązanie pozwala na automatyczne tworzenie raportu bez udziału jednostek merytorycznych,
- w ramach udziału w realizacji projektu Platforma Ustrukturyzowanych Miar Analitycznych (PUMA):
 - przygotowano i zaimplementowano mechanizmy wyliczania, przetwarzania i udostępniania statystyk nadzorczych w sposób przyjazny dla użytkowników,
 - w oparciu o nowe struktury danych wykonano oprogramowanie analityczno-raportowe niezbędne do prowadzenia działań nadzorczych,
- w 2022 r. zakończono prace informatyczne w projekcie EUCLID. Powstało jednolite środowisko umożliwiające wypełnienie zobowiązań Urzędu KNF związanych z obsługą obowiązków sprawozdawczych do EBA w zakresie instytucji finansowych; stworzono system przechowywania i utrzymania oraz przysłania do organów UE danych podstawowych banków; wytworzono oprogramowanie obejmujące całość czasu życia danych w organizacji; oprogramowanie obejmuje moduły przyjmowania danych sprawozdawczych (w technologii Web Service), ich walidacji, oraz wysyłki do systemów EBA oraz obsługi komunikatów zwrotnych wraz z odpowiednimi modułami raportowymi; w ramach projektu wytworzono także zgodne ze strukturą taksonomii struktury danych oraz oprogramowanie redystrybuujące dane zawarte w plikach sprawozdawczych do tych struktur; na okres przejściowy zaimplementowano alternatywne zasilenie z istniejących źródeł danych replikowanych z NBP,
- zaktualizowano system analityczny wykorzystywany do ocen bankowych:
 - umożliwiono pobieranie danych ze źródeł zewnętrznych,
 - rozbudowano możliwości importowania danych z innych obszarów ekonomicznych,
 - rozszerzono zbiory kategorii ocen bankowych.

W obszarze nadzoru nad całym rynkiem finansowym:

- przygotowano koncepcję budowy w UKNF środowiska BigData oraz przeprowadzono proces nabycia odpowiedniego oprogramowania narzędziowego oraz zasobów sprzętowych tworząc podstawy do zaimplementowania tej nowoczesnej technologii w UKNF,
- uruchomiono narzędzie do pozyskiwania danych z Esmahub i stworzono struktury tabelaryczne dla danych SFTR dające możliwość tworzenia raportów na potrzeby nadzorcze oraz umożliwiono monitoring rynku finansowego w zakresie szczegółowych informacji o transakcjach SFTR.

W obszarze zarządzania i organizacji:

- zrealizowano modyfikacje systemu Elektroniczny Rejestr Usług Płatniczych (eRUP) w zakresie deklaracji o zaliczkach wpłaconych na poczet pokrycia kosztów nadzoru:
 - pośredników kredytu hipotecznego za rok 2022,
 - krajowych instytucji płatniczych za rok 2022,
 - krajowych instytucji pieniądza elektronicznego za rok 2022,
 - rynku kapitałowego za rok 2022,
 - powszechnych towarzystw emerytalnych za rok 2022,
- wdrożono narzędzie do cyfryzacji dokumentów wpływających do UKNF zarówno w formie papierowej, jak i elektronicznej w celu uzyskania możliwości ich przeszukiwania pełnotekstowego, a także analizy dokumentów sformatowanych i ekstrahowania z nich informacji,
- w systemie Portal KNF wprowadzono funkcjonalności związane z integracją z systemem kancelaryjnym Elektroniczne Zarządzanie Dokumentacją (EZD) mające na celu usprawnienie procesu rejestracji pism wpływających do UKNF.

W obszarze modernizacji infrastruktury:

- zoptymalizowano przetwarzanie danych w UKNF, rozbudowano model przechowywania danych i wdrożono kolejne narzędzia ich przetwarzania.

W innych obszarach:

- w systemie informatycznym wspierającym proces mediacji prowadzonych za pośrednictwem Centrum Mediacji Sądu Polubownego przy KNF dokonano modyfikacji zwiększającej funkcjonalności systemu dla jego użytkowników,

- wykonano wdrożenie Systemu Oceny Ryzyka Instytucji Obowiązanych Nadzorowanych (ORION) bazującego na danych pozyskiwanych przez KNF na podstawie przepisów prawa, System:
 - umożliwia użytkownikom na wykonywanie analiz i raportów,
 - pozwala na optymalizację procesów nadzorczych w obszarze AML, na bazie tzw. podejścia opartego na ryzyku.

11.1.2. DZIAŁANIA ZWIĄZANE Z NADZOREM NAD CYBERBEZPIECZEŃSTWEM RYNKU FINANSOWEGO I URZĘDU KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO

11.1.2.1. DZIAŁALNOŚĆ INSPEKCYJNA

11.1.2.1.1. INSPEKCJE W PODMIOTACH RYNKU FINANSOWEGO

Czynności kontrolne w podmiotach nadzorowanych w 2022 r. realizowano na podstawie przepisów prawa i rekomendacji ostrożnościowych KNF, z uwzględnieniem m.in. wytycznych Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (EBA) i Bazylejskiego Komitetu ds. Nadzoru Bankowego (BCBS), w oparciu o jednolite standardy i procedury badania zawarte w regulacjach wewnętrznych Urzędu KNF.

Tabela 55. Czynności kontrolne przeprowadzone przez UKNF w 2022 r. w podmiotach podlegających nadzorowi KNF, w zakresie ryzyka teleinformatycznego

Sektor	Czynności kontrolne	Liczba
Bankowy – banki komercyjne	Inspekcja problemowa	2 ³⁹
Bankowy – banki spółdzielcze	Inspekcja problemowa	2
Ubezpieczeniowy	Inspekcja problemowa, wizyta nadzorcza	2
SKOK	Inspekcja problemowa	1
Krajowe instytucje płatnicze, biura usług płatniczych i krajowe instytucje pieniądza elektronicznego	Inspekcja problemowa	1
Kapitałowy	Inspekcja problemowa	3 ⁴⁰
Razem		11

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 56. Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w 2022 r. w podmiotach podlegających nadzorowi, w zakresie ryzyka teleinformatycznego

Lp.	Ryzyko teleinformatyczne
1.	Brak przeprowadzania audytów obszaru zarządzania ryzykiem naruszenia bezpieczeństwa, w tym ryzyka związanego z technologiami i bezpieczeństwem ICT.
2.	Brak sformalizowania i przeprowadzania szacowania ryzyka bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego dla systemów informatycznych wykorzystywanych w ramach elektronicznych kanałów dostępu.
3.	Brak wsparcia producentów dla części serwerów obsługujących systemy krytyczne.
4.	Zasady postępowania z incydentami naruszenia bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego nie zawierały elementów w zakresie gromadzenia i zabezpieczania dowodów związanych z incydentami, które mogłyby zostać wykorzystane w ewentualnych postępowaniach sądowych.
5.	Brak przeprowadzania okresowej kontroli poprawności wykonywania kopii awaryjnych oraz możliwości odtworzenia z nich danych.

³⁹ 1 kontrola w podmiocie sektora bankowego będącego operatorem usługi kluczowej w rozumieniu ustawy o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa.

⁴⁰ 1 kontrola w podmiocie sektora kapitałowego będącego operatorem usługi kluczowej w rozumieniu ustawy o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa.

Lp. Ryzyko teleinformatyczne

6.	Brak udokumentowanych planów ciągłości działania uwzględniających potencjalną możliwość utraty kontroli nad przetwarzanymi informacjami u dostawcy usług publicznej chmury obliczeniowej oraz możliwości przerwania ciągłości działania usługi.
7.	Brak określania w umowach z dostawcami zewnętrznymi parametrów dotyczących jakości świadczonych usług rozwoju systemów informatycznych i zarządzania zmianą oraz sposobów ich monitorowania i egzekwowania.
8.	Brak sformalizowania szczegółowych zasad dotyczących cyklicznego przeprowadzania specjalistycznych testów bezpieczeństwa, w tym testów penetracyjnych obejmujących w szczególności usługi świadczone z wykorzystaniem elektronicznych kanałów dostępu wraz z określeniem ich częstotliwości oraz zakresu.
9.	Brak przeprowadzenia cyklicznych, specjalistycznych testów bezpieczeństwa, w tym testów penetracyjnych systemów wykorzystywanych w elektronicznych kanałach dostępu.
10.	Brak sformalizowanych zasad zarządzania podatnościami.

Źródło: opracowanie własne UKNF

W 2022 r. przygotowano zalecenia pokontrolne dla 9 podmiotów podlegających nadzorowi KNF. Dodatkowo monitorowano status i prawidłowość realizacji zaleceń dla 21 takich podmiotów.

11.1.2.2. DZIAŁANIA ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ OBOWIĄZKÓW WYNIKAJĄCYCH Z USTAWY O KRAJOWYM SYSTEMIE CYBERBEZPIECZEŃSTWA

Realizując obowiązki wynikające z ustawy o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa KNF, jako Organ Właściwy nadzorował 19 podmiotów uznanych za operatorów usług kluczowych z sektora bankowego i infrastruktury rynków finansowych. W listopadzie 2022 r. wszczęto postępowanie administracyjne w zakresie wygaśnięcia decyzji o uznaniu podmiotu za operatora usługi kluczowej, a w grudniu 2022 r. wszczęto postępowanie administracyjne w przedmiocie uznania podmiotu z sektora bankowego i infrastruktury rynków finansowych za operatora usługi kluczowej. W 2022 r. nie została wydana żadna decyzja w powyżej wskazanych przedmiotach postępowań.

Tabela 57. Liczba operatorów usługi kluczowej w sektorze bankowym i infrastruktury rynków finansowych w latach 2019–2022 wg stanu na 31 grudnia każdego roku

Rodzaj podmiotu	2019	2020	2021	2022
Podmioty sektora bankowego oraz sektora SKOK	16	16	15	15
Podmioty infrastruktury rynków finansowych	4	4	4	4
Razem	20	20	19	19

Źródło: opracowanie własne UKNF

W 2022 r. Komisja Nadzoru Finansowego jako Organ Właściwy dystrybuowała do Operatorów Usług Kluczowych wiele informacji na temat cyberzagrożeń dotyczących polskiego rynku finansowego, w tym również prowadziła korespondencję z Pełnomocnikiem Rządu do spraw Cyberbezpieczeństwa w ramach określonych ustawą o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa.

W 2022 r. KNF na mocy ustawy o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa przeprowadziła dwie kontrole u operatorów usług kluczowych z sektora bankowego i infrastruktury rynków finansowych.

11.1.2.2.1. DZIAŁANIA ZESPOŁU CSIRT KNF

Zespół CSIRT KNF realizował zadania KNF określone w art. 4.1. 3b oraz art. 4.1.4. ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym, a w szczególności:

– analizował zagrożenia w obszarze cyberbezpieczeństwa:

Zespół CSIRT KNF wspiera podmioty z sektora finansowego w monitorowaniu infrastruktury oraz wspólnie z zespołami CSIRT poziomu krajowego dystrybuje zalecenia techniczne odnośnie do sposobów postępowania z zagrożeniami. W 2022 r. Zespół CSIRT KNF przygotował i przesłał do podmiotów rynku finansowego 181 ostrzeżeń zawierających szczegółowe opisy zagrożeń oraz proponowane działania mitygujące, zwiększające poziom bezpieczeństwa,

- przygotował rekomendacje i dobre praktyki:
Wspólnie z ekspertami telekomunikacyjnymi Zespół CSIRT KNF opracował dokument zawierający zbiór dobrych praktyk w zakresie zabezpieczenia organizacji przed tego typu atakami. W raporcie opisane zostały mechanizmy i metody przeciwdziałania atakom DDoS. Zalecenia opisywane w raporcie wykorzystywane są przez wiele innych instytucji z sektora prywatnego i publicznego. Raport stanowi także część rekomendacji Pełnomocnika Rządu do spraw Cyberbezpieczeństwa odnośnie do samooceny pod względem odporności organizacji na potencjalny atak DDoS,
- koordynował działania podmiotów rynku finansowego w związku z wybuchem wojny w Ukrainie:
Zespół CSIRT KNF zainicjował i organizował w 2022 r. codzienne cykliczne spotkania z zespołami cyberbezpieczeństwa kluczowych podmiotów rynku finansowego. Spotkania miały na celu bieżący monitoring zagrożeń, wymianę informacji oraz koordynację potencjalnych działań zapobiegawczych,
- analizował złośliwe oprogramowanie:
CSIRT KNF wyszukuje, monitoruje i przeprowadza analizy złośliwego oprogramowania ze szczególnym uwzględnieniem kampanii ukierunkowanych na polskie instytucje i uczestników rynku finansowego. W toku realizacji tego zadania wykryto i zgłoszono 893 próbki złośliwego oprogramowania i przygotowano 23 ostrzeżenia dotyczące działania złośliwego oprogramowania,
- wykrywał i przeciwdziałal zagrożeniom dla klientów bankowości elektronicznej:
Zespół CSIRT KNF na bieżąco monitoruje i analizuje nowe trendy oraz zagrożenia z obszaru cyberbezpieczeństwa pojawiające się w sektorze finansowym. Zgromadzona w ten sposób wiedza wykorzystywana jest w celu mitygacji ryzyk oraz działań edukacyjnych podnoszących świadomość klientów bankowości elektronicznej odnośnie do obszaru cyberbezpieczeństwa. W 2022 r. Zespół CSIRT KNF zidentyfikował 17 280 niebezpiecznych stron phishingowych oraz 17 899 reklam fałszywych inwestycji w mediach społecznościowych. Na podstawie dostępnych narzędzi technicznych i instrumentów prawnych złośliwe domeny zostały skierowane do zablokowania przez zespół CSIRT NASK. Fałszywe reklamy zostały zgłoszone i usunięte przez właściwe platformy mediów społecznościowych,
- uczestniczył w ćwiczeniach krajowych i międzynarodowych:
Przedstawiciele Zespołu CSIRT KNF wzięli udział w odbywających się 19–22 kwietnia 2022 r. ćwiczeniach Locked Shields, największych i najbardziej złożonych ćwiczeniach z zakresu cyberbezpieczeństwa organizowanych przez NATO. W tej edycji wzięły udział 24 zespoły z 32 krajów. Zespół reprezentacji Polski, w skład którego wchodziłi specjaliści z CSIRT KNF, zajął 2 miejsce w klasyfikacji generalnej.

Zespół CSIRT KNF realizował również zadania Sektorowego Zespołu Cyberbezpieczeństwa określone w art. 44 ustawy o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa, w tym:

- przyjmował zgłoszenia o incydentach poważnych oraz wspierał operatorów usług kluczowych w obsłudze tych incydentów,
- wspierał operatorów usług kluczowych w wykonywaniu obowiązków określonych w ustawie o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa,
- analizował incydenty poważne, wyszukiwał powiązania pomiędzy incydentami oraz opracowywał wnioski z obsługi incydentu,
- współpracował z właściwym CSIRT MON, CSIRT NASK i CSIRT GOV w zakresie koordynowania obsługi incydentów poważnych.

11.1.3. DZIAŁANIA WSPIERAJĄCE ROZWÓJ INNOWACJI FINANSOWYCH (FINTECH)

Kontynuując działania z lat ubiegłych w 2022 r. UKNF aktywnie uczestniczył w wydarzeniach mających na celu promocję tematyki FinTech w Polsce i na świecie. Przedstawiciele UKNF wzięli udział m.in. w Impact'22 (11–12 maja 2022 r.) oraz XI Europejskim Kongresie Finansowym (6–8 czerwca 2022 r.) w Sopocie. Ponadto uczestniczyli w wielu wydarzeniach obejmujących tematykę FinTech w Polsce: w I Kongresie Instytucji Finansowych, warsztatach Digital Banking Academy (organizowanych przez ZBP) oraz konferencji Legal FinTech 2022. Działania związane z promocją otoczenia FinTech realizowane były również przez UKNF poza granicami kraju. 2–4 listopada 2022 r. przedstawiciele UKNF wzięli udział w Singapore Fintech Festival.

2 czerwca 2022 r. odbyła się II Konferencja Naukowa „Nowe wyzwania regulacyjne i nadzorcze w obszarze innowacji finansowych”, zorganizowana przez UKNF wspólnie z Wydziałem Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego i Fundacją FinTech Poland, natomiast 11 października 2022 r. odbyła się III edycja tej konferencji.

W 2022 r. UKNF kontynuował udział w cyklu webinarów SuperVision FinTech Talks, organizowanych przez Fundację FinTech Poland, przeznaczonych dla sektora FinTech. W ramach webinarów eksperci UKNF spotykali się z uczestnikami rynku, aby wspólnie przedyskutować aktualne problemy regulacyjne, technologiczne oraz biznesowe na rynku innowacji finansowych.

W ramach prowadzonej przez UKNF strony www.fintech.gov.pl, w całości poświęconej zagadnieniom wspierania innowacji na rynkach finansowych, w lutym 2022 r. udostępniono chatbota udzielającego odpowiedzi na pytania z zakresu rynku finansowego.

12 stycznia 2022 r. na stronie www.fintech.gov.pl uruchomiona została platforma edukacyjna FinTech. Celem platformy jest wyjaśnienie w przystępny sposób zasad funkcjonowania oraz możliwości, jakie dają innowacyjne rozwiązania na rynku FinTech, a także zwrócenie uwagi na ewentualne związane z tym zagrożenia. Dostępne bezpłatnie kursy dotyczą m.in. otwartej bankowości, crowdfundingu inwestycyjnego, fake newsów oraz kryptoaktywów i zostały opracowane w formie animacji, komiksów i quizów.

W czerwcu 2022 r. UKNF, w ramach działań projektu Centrum Edukacji dla Bezpieczeństwa Rynku Finansowego #CEBRF, zorganizował pilotażowo konkurs dla uczniów warszawskich szkół średnich „EduFinTech-2022”. Celem konkursu było promowanie wśród młodzieży wiedzy na temat szans oraz zagrożeń związanych z innowacjami finansowymi w zakresie otwartej bankowości, crowdfundingu inwestycyjnego oraz kryptoaktywów. Konkurs przeprowadzono z wykorzystaniem kursów dostępnych na platformie edukacyjnej Fintech. UKNF podejmował działania edukacyjne również w bezpośrednich kontaktach z młodzieżą, podczas zajęć organizowanych w szkołach średnich. W 2022 r. odbyły się w formule hybrydowej trzy szkolenia w Warszawie oraz jedno we Wrocławiu, w których udział wzięło łącznie około tysiąca uczniów.

W 2022 r. do Programu Innovation Hub, realizowanego przez UKNF, zgłosiły się 22 podmioty, w tym 13 przyjętych zgłoszeń uczestnictwa dotyczyło sektora bankowego i usług płatniczych, 4 sektora kapitałowego, 3 zagadnień systemowych (dotyczących wszystkich segmentów rynku), a 2 dotyczyły sektora ubezpieczeniowego. Zagadnieniami najczęściej poruszonymi w trakcie spotkań są kryptoaktywa, crowdfunding, usługi płatnicze (w tym usługi płatnicze PIS i AIS), acquiring, aplikacje mobilne na smartfony. Program Innovation Hub stanowi jeden z mechanizmów wypełniających cel ustawowy nałożony na KNF – wspieranie innowacyjności rynku finansowego, o czym mowa w art. 4 pkt 3a ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym.

W roku 2022 do UKNF wpłynęło 19 wniosków o wydanie przez Komisję Nadzoru Finansowego interpretacji na podstawie art. 11b ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym.

W październiku 2022 r. UKNF po raz pierwszy był organizatorem hackathonu #Supervision_Hack. Zadania konkursowe poświęcone były w całości kwestiom nadzoru finansowego. Uczestnicy mieli do wyboru dwa zadania konkursowe:

- #KarateKIID – opracowanie narzędzia sprawdzającego, czy publikowane dokumenty KIID (ang. *Key Investor Information Document* – kluczowe informacje dla inwestorów), zawierające informacje na temat funduszy inwestycyjnych, są opracowane w sposób rzetelny i zrozumiały dla odbiorcy,
- Catch them all – opracowanie narzędzia automatyzującego proces weryfikacji stron internetowych pod kątem publikowania ofert inwestycyjnych przez podmioty nienadzorowane.

Ponadto w grudniu 2022 r. UKNF finansował zadanie w ramach hackathonu HackYeah. W konkursie na rzecz UKNF opracowane zostało narzędzie służące do monitorowania wpisów w mediach społecznościowych pod kątem działań promujących nielicencjonowane oferty inwestycyjne. Innowacyjne rozwiązanie wykorzystuje technologie sztucznej inteligencji – Natural Language Processing (NLP), Computer Vision oraz Supervised Learning.

W zakresie narzędzi wspierających rozwój innowacji z myślą o startupach opracowano środowisko wirtualne Sandbox DLT – piaskownicę wirtualną pozwalającą przetestować rozwiązania wykorzystujące technologię blockchain. Rozwiązanie zostało przygotowane wewnątrz UKNF i jest oparte na technologii Hyperledger Fabric. Jest to drugie po Sandbox PSD2 (symulującym transakcje bankowe) środowisko udostępnione w ramach Virtual Sandbox – technologicznego rozszerzenia Programu Innovation Hub.

Przeprowadzono wiele działań z zakresu OSINT (ang. *Open-Source Intelligence*) na rzecz wspierania procesów decyzyjnych w komórkach UKNF. Działania te miały na celu ochronę interesów nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego oraz zwalczanie nadużyć na rynku finansowym. Analizy dotyczyły przede wszystkim materiałów do postępowań prowadzonych na podstawie przepisów ustawy o ofercie oraz Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 596/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie nadużyć na rynku (rozporządzenie w sprawie nadużyć na rynku) oraz uchylające dyrektywę 2003/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady i dyrek-

tywy Komisji 2003/124/WE, 2003/125/WE i 2004/72/WE. W ramach wsparcia procesów nadzorczych rozbudowano aplikację ScamTrapper oraz obsługiwany przez tę aplikację moduł ThreatsAlerts. Przeprowadzono szkolenie dla pracowników UKNF w tym zakresie.

W grudniu 2022 r. UKNF uruchomił stronę <https://lop.knf.gov.pl/>, która zawiera Listę ostrzeżeń publicznych KNF, Bazę Ostrzeżeń Zagranicznych Organów Nadzoru oraz linki do ostrzeżeń organizacji międzynarodowych. Baza ta zawiera zagregowane informacje, zamieszczone przez zagraniczne organy nadzoru na temat podmiotów funkcjonujących z wykorzystaniem Internetu, które publikują informacje w języku polskim lub podają dane kontaktowe charakterystyczne dla obszaru Rzeczypospolitej Polskiej.

11.2. REJESTRY PODMIOTÓW, WOBEC KTÓRYCH KNF NIE SPRAWUJE NADZORU, PROWADZONE PRZEZ KNF

11.2.1. POŚREDNICY KREDYTU KONSUMENCKIEGO

Dział II rejestru pośredników kredytowych dotyczy pośredników kredytu konsumenckiego w rozumieniu art. 5 pkt 3 ustawy o kredycie konsumenckim. KNF nie sprawuje nadzoru wobec tej grupy pośredników, a jedynie prowadzi ich rejestr. Wpis pośrednika kredytu konsumenckiego do działu II rejestru pośredników kredytowych następuje na jego wniosek.

W 2022 r. KNF dokonała:

- wpisu 2629 pośredników kredytu konsumenckiego,
- wykreślenia 72 pośredników kredytu konsumenckiego.

Według stanu na 31 grudnia 2022 r. do działu II rejestru pośredników kredytowych wpisanych było 41 444 pośredników kredytu konsumenckiego.

11.2.2. INSTYTUCJE POŻYCZKOWE

Instytucje pożyczkowe, zdefiniowane w art. 5 pkt 2a ustawy o kredycie konsumenckim, nie są objęte nadzorem KNF. KNF prowadzi rejestr instytucji pożyczkowych, o którym mowa w art. 59ab ustawy o kredycie konsumenckim. Wpis do rejestru instytucji pożyczkowych jest dokonywany na wniosek instytucji pożyczkowej.

W 2022 r. KNF dokonała:

- wpisu 23 instytucji pożyczkowych,
- wykreślenia 22 instytucji pożyczkowych.

Według stanu na 31 grudnia 2022 r. do rejestru były wpisane 523 instytucje pożyczkowe.

11.2.3. PODMIOTY PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ OKREŚLONĄ W ART. 6 PKT 11 USTAWY O USŁUGACH PŁATNICZYCH, DO KTÓRYCH ZASTOSOWANIE MA ART. 6C UST. 1 USTAWY O USŁUGACH PŁATNICZYCH

W 2022 r. do KNF wpłynęło 25 powiadomień o wpis do rejestru. Według stanu na 31 grudnia 2022 r. zarejestrowanych było 6 takich podmiotów.

11.2.4. PODMIOTY PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ OKREŚLONĄ W ART. 6 PKT 12 USTAWY O USŁUGACH PŁATNICZYCH, DO KTÓRYCH ZASTOSOWANIE MA ART. 6D UST. 1 USTAWY O USŁUGACH PŁATNICZYCH

W 2022 r. do KNF wpłynęło 8 powiadomień o wpis do rejestru. Według stanu na 31 grudnia 2022 r. zarejestrowanych było 8 takich podmiotów.

11.2.5. ZAGRANICZNE FIRMY INWESTYCYJNE BEZ ODDZIAŁU

W okresie objętym sprawozdaniem do Komisji Nadzoru Finansowego wpłynęło 48 zawiadomień o zamiarze prowadzenia bez oddziału przez zagraniczne firmy inwestycyjne działalności maklerskiej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, 204 informacje dotyczące zmiany danych objętych zakresem notyfikacji, w tym 28 informacji o rezygnacji z prowadzenia działalności maklerskiej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Według stanu na 31 grudnia 2022 r. było notyfikowanych 660 zagranicznych firm inwestycyjnych bez oddziału.

11.3. NADZÓR PUBLICZNY REALIZOWANY PRZEZ KNF W ZWIĄZKU Z USTAWĄ O BIEGŁYCH REWIDENTACH, FIRMACH AUDYTORSKICH ORAZ NADZORZE PUBLICZNYM

Realizacja planu działań KNF na 2022 r. w zakresie nadzoru publicznego wynikającego z ustawy o biegłych rewidentach obejmowała m.in. przeprowadzenie kontroli działalności Jednostek Zainteresowania Publicznego (JZP) w zakresie wypełnienia wymogów, wynikających z ww. ustawy. Poszczególne Departamenty UKNF, w ramach czynności nadzorczych, dokonały:

- 1) weryfikacji sposobu dokonywania wyboru firmy audytorskiej w przypadku 9 emitentów, 1 zakładu ubezpieczeń, 11 banków krajowych,
- 2) weryfikacji powołania przez JZP komitetów audytów, w tym weryfikacji zgodności składów tych komitetów audytu z wymogami ustawy o biegłych rewidentach w zakresie niezależności oraz posiadania odpowiedniej wiedzy i umiejętności przez członków komitetu audytu / rady nadzorczej w przypadku 41 emitentów, 11 banków krajowych oraz 5 zakładów ubezpieczeń,
- 3) analizy prawidłowości funkcjonowania komitetów audytów w zakresie wykonywania zadań wynikających z ustawy o biegłych rewidentach w przypadku 3 emitentów, 11 banków krajowych oraz 5 zakładów ubezpieczeń,
- 4) weryfikacji przygotowania i wdrożenia polityki wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzenia badania oraz polityki świadczenia przez firmę audytorską przeprowadzającą badanie, przez podmioty powiązane z tą firmą audytorską oraz przez członka sieci firmy audytorskiej dozwolonych usług niebędących badaniem w przypadku 41 emitentów, 11 banków krajowych oraz 3 zakładów ubezpieczeń,
- 5) rozpatrzenia wniosków JZP, dotyczących przedłużenia zlecenia na badanie ustawowe, po upływie maksymalnego czasu trwania zlecenia określonego w rozporządzeniu 537/2014 w przypadku 1 zakładu ubezpieczeń i 1 banku komercyjnego.

W 2022 r. UKNF, realizując plan nadzoru publicznego nad JZP, prowadził standardowe działania (w odniesieniu do JZP nadzorowanych ostrożnościowo w ramach przeprowadzanych corocznie ocen BION, a także nadzoru podstawowego lub nadzoru rozszerzonego nad emitentami) polegające m.in. na weryfikacji i analizie zagadnień wymienionych w punktach od 1 do 4 powyżej. Dodatkowo prowadzone były działania w zakresie monitorowania (odnośnie do wybranych JZP) wypełniania wymogów w zakresie rotacji firm audytorskich oraz kluczowych biegłych rewidentów.

W 2022 r. były prowadzone postępowania administracyjne w związku z naruszeniem art. 192 ust. 1 ustawy o biegłych rewidentach przez JZP, w tym w stosunku do 6 JZP (2 emitentów, 2 zakładów ubezpieczeń, 2 banków komercyjnych), w stosunku do 8 osób będących członkami komitetów audytu funkcjonujących u 1 emitenta oraz 2 banków spółdzielczych.

W 2022 r. w ramach dialogu z firmami audytorskimi UKNF przeprowadził szkolenia CEDUR przeznaczone dla biegłych rewidentów oraz zorganizował spotkanie online z biegłymi rewidentami badającymi sprawozdania zakładów ubezpieczeń (9 grudnia 2022 r.).

Dodatkowo w 2022 r. odbyły się indywidualne spotkania/telekonferencje z biegłymi rewidentami dotyczące badania sprawozdań wybranych JZP, w tym dotyczące 8 zakładów ubezpieczeń, 2 banków komercyjnych oraz 7 banków spółdzielczych.

Przeprowadzono weryfikację, odnośnie do emitentów, sposobu wypełnienia w raportach rocznych za rok obrotowy 2021 wymogu informacyjnego w zakresie składu i sposobu funkcjonowania komitetu audytu albo rady nadzorczej pełniącej jego funkcje w przypadku 17 banków krajowych, 97 emitentów, 3 emitentów prowadzących działalność maklerską, 1 TFI oraz 35 publicznych FIZ.

W 2022 r. UKNF uczestniczył w procesie opiniowania przygotowanych przez Ministerstwo Finansów projektów dotyczących zmian w ustawie o biegłych rewidentach, w tym również uwzględnionych w projekcie ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z zapewnieniem rozwoju rynku finansowego oraz ochrony inwestorów na tym rynku (druk UD235).

UKNF w 2022 r. realizował również działania związane ze współpracą z Polską Agencją Nadzoru Audytowego (PANA) w zakresie realizacji zadań dotyczących nadzoru publicznego.

W 2022 r. były prowadzone prace i uzgodnienia w zakresie projektu porozumienia pomiędzy KNF a PANA w sprawie zasad współpracy i wzajemnej wymiany informacji lub dokumentów w zakresie niezbędnym do wykonywania ich ustawowo określonych zadań.

11.4. NADZÓR NAD TRANSAKCYJAMI SEKURTYZACYJNYMI

Na koniec 2022 r. KNF prowadziła nadzór nad 17 transakcjami sekurytyzacyjnymi. Wszystkie nadzorowane transakcje były to transakcje kierowane do inwestorów profesjonalnych, przeprowadzone bez wymogu sporządzenia prospektu. Łączna wartość przeprowadzonych transakcji wyniosła 37,13 mld zł, 6 z 17 nadzorowanych transakcji były to transakcje tradycyjne, w których spółka specjalnego przeznaczenia pozyskała finansowanie poprzez emisję instrumentów dłużnych obejmowanych przez inwestorów profesjonalnych.

Pozostałe 11 transakcji były to transakcje syntetyczne, w przypadku których nie dochodzi do sprzedaży aktywów, a jedynie do transferu ryzyka kredytowego. Taka transakcja umożliwia obniżenie wymogów kapitałowych w przypadku uzyskania transferu istotnej części ryzyka kredytowego.

W trakcie 2022 r. w porównaniu do lat 2019–2021 istotnie wzrosła liczba oraz wartość nowych transakcji sekurytyzacyjnych w szczególności mających na celu transfer istotnej części ryzyka kredytowego.

Klasy aktywów będące przedmiotem nadzorowanych sekurytyzacji to przede wszystkim kredyty gotówkowe, kredyty dla małych i średnich przedsiębiorstw oraz wierzytelności leasingowe.

W 2022 r. została przeprowadzona jedna kontrola tradycyjnej transakcji sekurytyzacyjnej. Kontrola dotyczyła transakcji zawartej w 2019 r.

W ramach działań edukacyjno-informacyjnych na stronie internetowej KNF zamieszczano odniesienia do obowiązujących aktów prawnych w zakresie sekurytyzacji oraz wytycznych KNF, które mają na celu wyjaśnienie wątpliwości podmiotów dokonujących transakcji sekurytyzacji w zakresie prawidłowego wypełniania przez nie obowiązków wynikających z przepisów prawa, w tym obowiązków związanych z raportowaniem transakcji.

11.5. DZIAŁANIA REGULACYJNO-PRAWNE

11.5.1. UDZIAŁ W PRACACH LEGISLACYJNYCH

Do ustawowych zadań Komisji Nadzoru Finansowego należy udział w przygotowywaniu projektów aktów prawnych w zakresie nadzoru nad rynkiem finansowym. Zadanie to realizowane jest przede wszystkim przez współdziałanie z ministrem właściwym do spraw instytucji finansowych w ramach rządowego procesu legislacyjnego, w wielu przypadkach począwszy od etapu prekonsultacji, poprzedzających formalne zainicjowanie rządowego

procesu legislacyjnego. W 2022 r. UKNF kierował także do Ministerstwa Finansów postulaty legislacyjne dotyczące funkcjonowania i organizacji rynku finansowego w Polsce, w tym nadzoru nad tym rynkiem, wskazując zmiany regulacyjne niezbędne z perspektywy nadzorczej.

W 2022 r., podobnie jak w latach poprzednich, przedstawiciele Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego brali również udział w pracach legislacyjnych na dalszych etapach rządowego procesu legislacyjnego, uczestnicząc w konferencjach uzgodnieniowych i w pracach komisji prawniczych, a w przypadku projektów ustawodawczych także na etapie parlamentarnym, w szczególności poprzez udział w pracach sejmowej Komisji Finansów Publicznych i Podkomisji stałej do spraw instytucji finansowych oraz senackiej Komisji Budżetu i Finansów Publicznych.

Wskazując najważniejsze projekty ustawodawcze, w których UKNF brał udział w 2022 r. wymienić należy:

- ustawę o finansowaniu społecznościowym, która uregulowała działalność platform crowdfundingowych, a także dostosowała polskie prawo do przepisów UE dotyczących finansowania społecznościowego dla przedsiębiorstw gospodarczych,
- prace nad ustawą o listach zastawnych. Ustawa ta dostosowała polskie prawo do dyrektywy UE w sprawie emisji obligacji zabezpieczonych i nadzoru publicznego nad obligacjami, a jej podstawowym założeniem zmian była poprawa funkcjonowania instytucji wezwań, w szczególności zapewnienie większej ochrony akcjonariuszy mniejszościowych spółek publicznych, które są przedmiotem przejęcia. Prace nad tą ustawą zakończyły się jej uchwaleniem i ogłoszeniem w 2022 r.,
- uczestniczenie w pracach nad ustawą o zmianie ustaw w celu przeciwdziałania lichwie. Wejście w życie poszczególnych zmian wprowadzonych tą ustawą ma bezpośrednie znaczenie dla funkcjonowania rynku instytucji pożyczkowych. Ustawa nałożyła także na Komisję nowy zakres zadań w zakresie nadzoru nad instytucjami pożyczkowymi sprawowanego zgodnie z przepisami ustawy o kredycie konsumenckim. Przepisy w tym zakresie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2024 r.,
- uczestniczenie w pracach nad ustawą o zmianie niektórych ustaw w celu uproszczenia procedur administracyjnych dla obywateli i przedsiębiorców, która wprowadza pełną cyfryzację niektórych/części/wybranych obowiązków informacyjnych wobec KNF w ramach rynku kapitałowego. Zgodnie z jej przepisami od 1 stycznia 2024 r. nastąpi odejście od papierowej formy przekazywania poszczególnych informacji, a TFI, fundusze inwestycyjne, likwidatorzy funduszy inwestycyjnych, depozytariusze oraz zarządzający ASI będą przysyłać ustawowe zawiadomienia oraz realizować pozostałe obowiązki sprawozdawcze w formie elektronicznej.

W 2022 r. UKNF brał również udział w pracach legislacyjnych dotyczących projektów, w stosunku do których proces ustawodawczy nie zakończył się w tym roku:

- projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z zapewnieniem rozwoju rynku finansowego oraz ochrony inwestorów (UD235), mającej na celu uporządkowanie i usprawnienie funkcjonowania instytucji rynku finansowego, w szczególności w zakresie usprawnienia nadzoru nad tym rynkiem, ochrony akcjonariuszy mniejszościowych, a także zwiększenia poziomu cyfryzacji w realizacji przez KNF i UKNF obowiązków nadzorczych. To obszerny projekt, który obejmuje zmianami 28 ustaw, a projektowane zmiany stanowią także element wdrożenia Strategii Rozwoju Rynku Kapitałowego (SRRK), przyjętej przez Radę Ministrów w 2019 r.,
- projekt ustawy o Systemie Informacji Finansowej (druk nr 2771). Zgodnie z założeniami tego projektu KNF ma sprawować kontrolę wykonywania obowiązków w zakresie przekazywania informacji rejestrowanych w odniesieniu do podmiotów nadzorowanych,
- projekt ustawy o zmianie ustawy o obligacjach, ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi i ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji oraz niektórych innych ustaw (UC32) określający zasady emisji instrumentów kapitałowych kwalifikowanych do kapitału regulacyjnego banków i domów maklerskich lub środków własnych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji.

UKNF opiniował prace legislacyjne projektów ustaw pozostających w związku z wejściem w życie aktów prawa UE, m.in. projektu ustawy o ogólnoeuropejskich indywidualnych produktach emerytalnych (UC67), a także wziął udział w pracach nad założeniami do projektu ustawy o zmianie ustawy o działalności ubezpieczeniowej.

UKNF brał udział w przygotowywaniu i opiniowaniu projektów przepisów wykonawczych, przede wszystkim rozporządzeń wydawanych przez ministra właściwego do spraw instytucji finansowych. W 2022 r. było to ponad 20 projektów.

UKNF był zaangażowany w prace legislacyjne aktów prawa UE. Wskazać tu należy m.in. projekt rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) w sprawie cyfrowej odporności operacyjnej unijnego sektora finansowego (Digital Operational Resilience Act) (COM (2020) 595), projekt dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) zmieniającej dyrektywę 2006/43/EC, 2009/65/EC, 2009/138/EU, 2011/61/EU, EU/2013/36, 2014/65/EU,

(EU) 2015/2366 i EU/2016/2341 oraz projekt rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rynków kryptoaktywów i zmieniającego dyrektywę (UE) 2019/1937 (MiCA), nowelizację dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wypłacalność II) oraz projekt dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej ramy na potrzeby prowadzenia działań naprawczych oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji w odniesieniu do zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji oraz zmieniającej dyrektywy 2002/47/WE, 2004/25/WE, 2009/138/WE, (UE) 2017/1132 i rozporządzenia (UE) nr 1094/2010 i (UE) nr 648/2012.

11.5.2. DZIAŁANIA REGULACYJNO-OSTROŻNOŚCIOWE

11.5.2.1. UCHWAŁY KNF

UCHWAŁA NR 2/2022 KNF Z DNIA 14 STYCZNIA 2022 R. W SPRAWIE OKREŚLENIA ZASAD WYBORU FIRMY INWESTYCYJNEJ, DO KTÓREJ KOMISJA NADZORU FINANSOWEGO NAKAZUJE PRZENIESIENIE INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH I ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH ORAZ DOKUMENTÓW ZWIĄZANYCH Z PRZECHOWYWANIEM LUB REJESTROWANIEM INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH

Uchwała zastąpiła Uchwałę nr 207/2012 KNF z dnia 17 lipca 2012 roku w sprawie określenia zasad wyboru firmy inwestycyjnej, do której Komisja Nadzoru Finansowego nakazuje przeniesienie instrumentów finansowych i środków pieniężnych oraz dokumentów związanych z prowadzeniem rachunków papierów wartościowych, rachunków zbiorczych i rachunków pieniężnych.

UCHWAŁA NR 94/2022 KNF Z DNIA 25 MARCA 2022 R. W SPRAWIE OKREŚLENIA TREŚCI INFORMACJI O WARUNKACH PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI MAKLERSKIEJ NA TERYTORIUM RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ PRZEZ ZAGRANICZNE FIRMY INWESTYCYJNE PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ W FORMIE ODDZIAŁU LUB BEZ OTWIERANIA ODDZIAŁU

Uchwała zastąpiła Uchwałę nr 280/2018 KNF z dnia 31 lipca 2018 roku w sprawie określenia treści informacji o warunkach prowadzenia działalności maklerskiej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez zagraniczne firmy inwestycyjne prowadzące działalność w formie oddziału lub bez konieczności otwierania oddziału.

11.5.2.2. REKOMENDACJE KNF I WYTYCZNE KNF

REKOMENDACJA A

Komisja Nadzoru Finansowego 19 października 2022 r. w drodze Uchwały Nr 402/2022 przyjęła Rekomendację A – *dotyczącą zarządzania przez banki ryzykiem związanym z działalnością na instrumentach pochodnych*. Rekomendacja została opublikowana w Dz. Urz. KNF pod poz. 24 i zastąpi Rekomendację A z 2010 r.

Celem nowej Rekomendacji A jest dostosowanie jej postanowień do aktualnych przepisów. Uwzględnia ona także wnioski z obserwacji i doświadczeń związanych z działaniami nadzorczymi.

Postanowienia Rekomendacji A to zbiór dobrych praktyk dotyczących obowiązków i odpowiedzialności zarządu oraz rady nadzorczej, identyfikacji i oceny ryzyka, monitorowania, systemu kontroli wewnętrznej oraz kontrolowania i raportowania w zakresie ryzyka w omawianym przez Rekomendację obszarze.

KNF przyjęła w Rekomendacji podejście oparte na zasadzie proporcjonalności, rozumianej jako dostosowanie rozwiązań do indywidualnej specyfiki i profilu działalności banku oraz skali ponoszonego przez bank ryzyka. Oznacza to, że bank, prowadząc działalność na instrumentach pochodnych, powinien stosować się do regulacji, a zakres polityki i procedur powinien być adekwatny do skali i stopnia skomplikowania tej działalności.

Postanowieniami Rekomendacji A objęto oddziały instytucji kredytowych oraz oddziały banków zagranicznych działające na terytorium RP w zakresie, w jakim ma do nich zastosowanie Prawo bankowe oraz inne ustawy regulujące działalność banków na terytorium RP. KNF oczekuje, że oddziały banków zagranicznych działające na terytorium RP będą przestrzegać postanowień Rekomendacji A w pełnym zakresie, natomiast oddziały instytucji kredytowych będą stosowały się do jej postanowień z wyłączeniem niektórych rekomendacji, których wykaz został wskazany w samym dokumencie.

KNF wyznaczyła 31 grudnia 2023 r. jako termin dostosowania się adresatów Rekomendacji do jej postanowień.

REKOMENDACJA S

W 2022 r. trwały prace związane z opracowaniem projektu nowelizacji Rekomendacji S – *dotyczącej dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie*, który miałby uzupełnić obecnie obowiązującą Rekomendację S z 2019 r.

Prowadzone prace analityczne co do konieczności nowelizacji Rekomendacji S i kształtu ewentualnych zmian dotyczyły kilku obszarów:

- bufora stopy procentowej,
- podejścia do kredytów udzielanych w ramach realizacji programu rządowego zakładającego dopłatę do oprocentowania kredytu,
- kwestii uzupełnienia treści Rekomendacji S o postanowienia odnoszące się do przepisów ustawy o gwarantowanym kredycie mieszkaniowym, przewidujących w szczególności możliwość udzielenia kredytu bez wymagań w zakresie minimalnej wysokości wkładu własnego kredytobiorcy,
- wymogów informacyjnych dotyczących ryzyk związanych z kredytem hipotecznym.

Prace te będą kontynuowane w UKNF w 2023 r.

REKOMENDACJA U

W 2022 r. kontynuowane były prace związane z nowelizacją Rekomendacji U dotyczącej dobrych praktyk w zakresie bancassurance. Zaktualizowana Rekomendacja U ma zastąpić dotychczas obowiązującą Rekomendację U Komisji Nadzoru Finansowego z czerwca 2014 r., i stanowi zbiór zasad dotyczących dobrych praktyk w zakresie bancassurance.

Konieczność aktualizacji Rekomendacji U wynika z potrzeby dostosowania jej treści do zmienionego otoczenia prawnego w obszarze oferowania produktów ubezpieczeniowych. Nowelizowana Rekomendacja U skierowana jest do banków krajowych, oddziałów banków zagranicznych i oddziałów instytucji kredytowych w rozumieniu Prawa bankowego oraz spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych w rozumieniu ustawy o skok, o ile przedmiotem ich działalności są czynności uregulowane tą Rekomendacją, współpracujących w zakresie bancassurance z krajowymi zakładami ubezpieczeń i zagranicznymi zakładami ubezpieczeń w rozumieniu ustawy o działalności ubezpieczeniowej, wykonującymi działalność ubezpieczeniową na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Rekomendacja U ma stanowić nie tylko uzupełnienie istniejących regulacji a postanowienia Rekomendacji mają na celu określenie najistotniejszych z punktu widzenia organu nadzoru kwestii dotyczących dobrych praktyk w zakresie bancassurance.

Projekt Rekomendacji U został poddany konsultacjom z zainteresowanymi podmiotami i instytucjami. Rekomendacja została rozszerzona o postanowienia odnoszące się do prowizji pobieranych przez podmioty, do których kierowana jest Rekomendacja, działające w roli dystrybutorów ubezpieczeń, a następnie przekazana w listopadzie 2022 r. do konsultacji Związkowi Banków Polskich, Krajowej Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo-Kredytowej, Krajowemu Związkowi Banków Spółdzielczych oraz Polskiej Izbie Ubezpieczeń. W związku z prośbami o przedłużenie terminu na zgłaszanie uwag przez niektóre podmioty, konsultacje dotyczące postanowień projektowanej Rekomendacji U zostały przedłużone do końca stycznia 2023 r.

Prace nad nowelizacją Rekomendacji U, będą kontynuowane w UKNF w 2023 r.

REKOMENDACJA G

W 2022 r. kontynuowane były prace związane z opracowaniem projektu nowelizacji Rekomendacji G dotyczącej zarządzania ryzykiem stopy procentowej w bankach.

Projektowana nowelizacja Rekomendacji G ma na celu dostosowanie jej wymogów do zmieniających się regulacji w zakresie ryzyka rynkowego i ryzyka stopy procentowej na świecie, zwłaszcza wytycznych EBA.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/878 z dnia 20 maja 2019 r. zmieniająca dyrektywę 2013/36/UE (CRD V) wprowadziła nowe przepisy dotyczące ryzyka stopy procentowej w portfelu bankowym, w tym mandaty dla EBA do opracowania w tym zakresie dwóch regulacyjnych standardów technicznych (RTS) oraz wytycznych.

Projekty regulacyjnych standardów technicznych w zakresie ryzyka stopy procentowej w portfelu bankowym miały zostać przez EBA przedłożone Komisji Europejskiej, a wytyczne wydane do 28 czerwca 2020 r. Nie zostały jednak przygotowane w wyznaczonym terminie.

20 października 2022 r. EBA opublikowała pakiet dokumentów w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej w księdze bankowej (IRRBB), tj.:

- wytyczne dotyczące IRRBB i ryzyka spreadu kredytowego z działalności w portfelu niehandlowym (CSRBB), będą obowiązywać od 30 czerwca 2023 r., z wyjątkiem części dotyczącej CSRBB, która będzie obowiązywać od 31 grudnia 2023 r., i zastąpią wytyczne IRRBB z 2018 r. EBA/GL/2018/02,
- RTS określające standardową metodę oraz uproszczoną standardową metodę IRRBB – proponowany przez EBA termin rozpoczęcia stosowania to 30 czerwca 2023 r.,
- RTS dotyczące nadzorczych testów wartości odstających IRRBB (SOTs) – proponowany przez EBA termin rozpoczęcia stosowania to 30 czerwca 2023 r.

Prace nad Rekomendacją G były zawieszono do czasu finalizacji prac EBA nad nowymi regulacjami i zostały wznowione po opublikowaniu przez EBA nowych wytycznych i projektów RTS-ów.

REKOMENDACJA J

Po przeprowadzeniu przeglądu Rekomendacji J dotyczącej dobrych praktyk w zakresie gromadzenia i przetwarzania przez banki danych o nieruchomościach, został przygotowany projekt nowej Rekomendacji J.

Opracowanie projektu wymagało dodatkowo dokonania przeglądu obowiązujących regulacji, w szczególności Rekomendacji S Komisji Nadzoru Finansowego z 2019 roku, dotyczącej dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie oraz Rekomendacji W Komisji Nadzoru Finansowego z 2015 roku, dotyczącej zarządzania ryzykiem modeli w bankach. Dodatkowo projekt uwzględnił propozycje zmian do struktury baz danych o rynku nieruchomości, będące efektem współpracy pomiędzy przedstawicielami polskiego sektora bankowego a jednym z największych dostawców danych z branży nieruchomości.

W wyniku przeprowadzonych prac opracowano projekt znowelizowanej Rekomendacji J, który różni się od poprzedniego w zakresie formy i treści, w tym zmieniono jej tytuł, tj.: „Rekomendacja J dotycząca zasad gromadzenia i przetwarzania przez banki danych o rynku nieruchomości”.

Projekt Rekomendacji J został skierowany do konsultacji publicznych. W efekcie, przeprowadzonych konsultacji do projektu Rekomendacji J zostały wprowadzone kolejne zmiany, a sam projekt Rekomendacji J uzyskał akceptację formalno-prawną.

REKOMENDACJE DOTYCZĄCE LIKWIDACJI SZKÓD Z UBEZPIECZEŃ KOMUNIKACYJNYCH

W pierwszej połowie 2022 r. projekt Rekomendacji dotyczących likwidacji szkód z ubezpieczeń komunikacyjnych, zgodnie z art. 365 ust. 2 ustawy o działalności ubezpieczeniowej, został poddany konsultacjom z zainteresowanymi podmiotami i instytucjami. KNF 14 lipca 2022 r. na podstawie art. 365 ust. 1 pkt 2 lit. a–c ustawy o działalności ubezpieczeniowej, wydała Rekomendacje (uchwała nr 240/2022), które zastąpiły Wytyczne dotyczące likwidacji szkód z ubezpieczeń komunikacyjnych. KNF wskazała, że zakłady ubezpieczeń powinny stosować Rekomendacje nie później niż od 1 listopada 2022 r.

Rekomendacje zostały wydane w celu zapewnienia zgodności działalności zakładów ubezpieczeń z przepisami prawa, zapobieżenia naruszaniu interesów ubezpieczających, ubezpieczonych lub uprawnionych z umów ubezpieczenia oraz ograniczenia ryzyka występującego w działalności zakładów ubezpieczeń.

PROJEKT REKOMENDACJI DLA ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ DOTYCZĄCYCH OCENY ODPOWIEDNIOŚCI UBEZPIECZENIA NA ŻYCIE Z ELEMENTEM INWESTYCYJNYM

20 czerwca 2022 r. przedłożono Komisji Nadzoru Finansowego informację o projekcie Rekomendacji dla zakładów ubezpieczeń dotyczących oceny odpowiedniości ubezpieczenia na życie z elementem inwestycyjnym (dalej: Rekomendacje).

Celem Rekomendacji jest jednolite i spójne stosowanie przez zakłady ubezpieczeń przepisów prawa odnoszących się do przeprowadzania oceny odpowiedniości ubezpieczenia na życie z elementem inwestycyjnym oraz przeciwdziałanie podejmowaniu przez zakłady ubezpieczeń praktyk, które powodują bądź zwiększają ryzyko oferowania ubezpieczeń na życie z elementem inwestycyjnym nieodpowiednich dla klienta.

Rekomendacje zastąpią Rekomendacje dla zakładów ubezpieczeń dotyczące badania adekwatności produktu z dnia 22 marca 2016 r. ze względu na nowe akty prawne, wydane zarówno na poziomie krajowym, jak i unijnym

i nowe wymogi oraz obowiązki w obszarze dystrybucji ubezpieczeń, w tym normujące problematykę związaną z procesem dystrybucji ubezpieczeń na życie z elementem inwestycyjnym.

Projekt Rekomendacji poddany został konsultacjom z zainteresowanymi podmiotami i instytucjami, które trwały do 16 września 2022 r. Finalizacja prac nad Rekomendacjami planowana jest w roku 2023.

11.5.2.3. STANOWISKA/KOMUNIKATY KNF I UKNF ORAZ MATERIAŁY W FORMIE Q&A

Szczegółowy wykaz stanowisk/komunikatów Komisji Nadzoru Finansowego i Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego oraz materiałów w formie Q&A zamieszczono w tabeli 13.5.2. w aneksie 13.5.

11.5.2.4. OBSŁUGA PRAWNA. POSTĘPOWANIA PRZED SĄDAMI ADMINISTRACYJNYMI, SĄDAMI POWSZECHNYMI I INNYMI ORGANAMI ORZEKAJĄCYMI

Obsługa prawna świadczona przez Urząd KNF obejmuje reprezentowanie KNF, Przewodniczącego KNF i samego Urzędu KNF w sprawach toczących się przed sądami administracyjnymi, sądami powszechnymi i innymi organami orzekającymi.

Decyzje administracyjne Komisji podlegają kontroli sądów administracyjnych, a obrona prawidłowości tych rozstrzygnięć przed sądami administracyjnymi jest ważnym elementem obsługi prawnej realizowanej przez Urząd KNF. W 2022 r. do WSA w Warszawie zostało skierowanych 61 skarg na decyzje wydane przez KNF. W 2022 r. przed WSA w Warszawie zapadło 35 wyroków. W 26 sprawach do NSA w imieniu KNF zostały skierowane skargi kasacyjne albo odpowiedzi na skargi kasacyjne kierowane przez stronę przeciwną. W sprawach sądowoadministracyjnych dotyczących rynku finansowego w 2022 r. zapadło przed NSA 46 wyroków.

Sprawy przed sądami powszechnymi to przede wszystkim sprawy cywilne i gospodarcze dotyczące umów, których stroną jest Urząd KNF.

Obsługa prawna obejmuje także reprezentowanie Urzędu KNF przed Krajową Izbą Odwoławczą w sprawach spornych z zakresu zamówień publicznych.

11.6. DZIAŁANIA ZWIĄZANE ZE ZWALCZANIEM NADUŻYĆ NA RYNKU FINANSOWYM

11.6.1. POSTĘPOWANIA ADMINISTRACYJNE

W 2022 r. KNF prowadziła 276 postępowań administracyjnych w sprawach zastosowania kar pieniężnych lub innych sankcji za naruszenia przepisów prawa przez podmioty nadzorowane przez KNF lub podmioty obowiązkowe (związane z podejrzeniem naruszenia przepisów ustawy o dystrybucji ubezpieczeń, z udzieleniem/cofnięciem/ograniczeniem zezwolenia na prowadzenie działalności nadzorowanej lub wykreśleniem z rejestru). Liczba postępowań administracyjnych prowadzonych w I instancji nie jest równoznaczna z liczbą podmiotów objętych postępowaniami. Wielokrotnie bowiem KNF prowadziła jedno postępowanie głównie wobec kilku osób fizycznych (sprawy dotyczące członków organów) czy też akcjonariuszy spółek publicznych (tzw. parkowanie akcji czy porozumienia akcjonariuszy).

Tabela 58. Liczba postępowań administracyjnych (I instancja), które KNF prowadziła w 2022 r. w przedmiocie nałożenia kary administracyjnej, w tym kary pieniężnej, w podziale na kategorie podmiotów

Lp.	Kategorie podmiotów, w stosunku do których prowadzone było postępowanie administracyjne	Liczba postępowań administracyjnych
1.	banki	10
2.	akcjonariusze banków	2
3.	członkowie zarządów banków	3
4.	firmy inwestycyjne	4
5.	członkowie zarządów firm inwestycyjnych	6
6.	agenci firm inwestycyjnych	1
7.	maklerzy papierów wartościowych / doradcy inwestycyjni	2
8.	emitenci	19
9.	członkowie zarządów emitentów	19
10.	członkowie rad nadzorczych emitentów	19
11.	akcjonariusze spółek publicznych (znaczące pakiety akcji, okresy zamknięte, transakcje managementu)	21
12.	towarzystwa funduszy inwestycyjnych	7
13.	depozytariusze	1
14.	towarowe domy maklerskie	1
15.	zakłady ubezpieczeń	15
16.	brokerzy ubezpieczeniowi	1
17.	agenci ubezpieczeniowi, w tym banki działające jako agenci ubezpieczeniowi	24
18.	krajowe instytucje płatnicze	7
19.	małe instytucje płatnicze	4
20.	biura usług płatniczych	83
21.	pośrednicy kredytu hipotecznego	13
22.	jednostki zainteresowania publicznego	6
23.	członkowie komitetu audytu	3
24.	inne podmioty	3
25.	podmioty, którym udzielono ulgi w zapłacie kary pieniężnej / odmówiono udzielenia ulgi	2
Razem		276

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 59. Zestawienie rodzajów decyzji administracyjnych wydanych w I instancji w 2022 r.

Rodzaje wydanych decyzji administracyjnych		Liczba wydanych decyzji administracyjnych
Rozstrzygnięcie KNF w I instancji	nałożenie kary pieniężnej	59
	nałożenie kary pieniężnej i wykluczenie akcji emitenta z obrotu giełdowego	1
	nałożenie kary pieniężnej i umorzenie postępowania w części	18
	umorzenie postępowania administracyjnego	60
	zawieszenie uprawnień maklera papierów wartościowych / doradcy inwestycyjnego do wykonywania zawodu	0
	odstąpienie od nałożenia kary i umorzenie postępowania administracyjnego na podstawie ustawy o biegłych rewidentach	8
	udzielenie / odmowa udzielenia ulgi w wykonaniu administracyjnej kary pieniężnej	1
	zakazanie dalszego prowadzenia oferty publicznej oraz publikacja na stronie internetowej KNF informacji o niezgodnym z prawem działaniu w związku z ofertą publiczną	1
	publikacja na stronie internetowej KNF informacji o niezgodnym z prawem działaniu w związku z ofertą publiczną	1
	stwierdzenie nieważności decyzji w przedmiocie publikacji informacji o niezgodnym z prawem działaniu w związku z ofertą publiczną i subskrypcją akcji	1
	decyzja w przedmiocie zakazu wykonywania działalności w zakresie biura usług płatniczych	9
	decyzja w przedmiocie zakazu wykonywania działalności w zakresie małej instytucji płatniczej	1
	cofnięcie z urzędu zezwolenia na prowadzenie działalności pośrednictwa kredytu hipotecznego w charakterze pośrednika kredytu hipotecznego	11
	Razem	171

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 60. Zestawienie wysokości nałożonych kar pieniężnych oraz liczba decyzji administracyjnych wydanych w I instancji wobec poszczególnych kategorii podmiotów w 2022 r.

Rodzaj podmiotów, wobec których zastosowano sankcje w I instancji		Wysokość kar pieniężnych (w zł)	Liczba decyzji
PODMIOTY	banki	3 300 000	2
	akcjonariusze banków	22 400 000	2
	członkowie zarządów banków	0	0
	firmy inwestycyjne	1 000 000	1
	członkowie zarządów firm inwestycyjnych	1 480 000	3
	maklerzy papierów wartościowych / doradcy inwestycyjni	0	0
	emitenci	8 220 000	9
	członkowie zarządów emitentów	17 101 000	19
	członkowie rad nadzorczych emitentów	968 500	16
	akcjonariusze spółek publicznych (znaczące pakiety akcji, okresy zamknięte, transakcje managementu)	12 774 000	11
	towarzystwa funduszy inwestycyjnych	1 900 000	2
	depozytariusze	0	0
	zakłady ubezpieczeń	3 082 300	9
	jednostki zainteresowania publicznego	1 600	1
	członkowie komitetu audytu	570 000	3
	mała instytucja płatnicza	250 000	1
	krajowa instytucja płatnicza	220 000	2
Łączna wysokość kar pieniężnych nałożonych w I instancji w 2022 r. oraz łączna liczba wydanych decyzji		73 267 400	81

Źródło: opracowanie własne UKNF

Przedstawione w tabeli 60 wysokości kar i liczby decyzji wydanych wobec poszczególnych kategorii podmiotów nadzorowanych przez KNF lub obowiązanych wskazują na koncentrację działań sankcyjnych w kilku obszarach.

Pierwszy obszar to obowiązki informacyjne emitentów papierów wartościowych, członków ich zarządów i rad nadzorczych oraz ich akcjonariuszy. Nieterminowe lub nierzetelne wykonywanie obowiązków informacyjnych przez emitentów w zakresie informacji poufnych i raportów okresowych, a także przez ich akcjonariuszy w zakresie stanów posiadania znacznych pakietów akcji narusza zasadę transparentności rynku. Zasada ta opiera się na powszechnym i równym dostępie, w tym samym czasie, do prawdziwej i rzetelnej informacji o emitencie, emitowanych przez niego papierach wartościowych, a także popycie i podaży na nie i jest filarem funkcjonowania rynku giełdowego. Nieprzestrzeganie tej zasady prowadzi do naruszenia reguł uczciwego obrotu i podważenia zaufania inwestorów do rynku.

Kolejny istotny obszar to wynikające z rozporządzenia MAR obowiązki informacyjne akcjonariuszy spółek publicznych, w tym członków zarządów i rad nadzorczych oraz osób blisko z nimi związanych, dotyczące dokonywania transakcji na akcjach emitenta, oraz zakaz dokonywania transakcji w okresach zamkniętych przez tzw. management emitentów. Przejrzystość transakcji dokonywanych przez ww. podmioty w związku z ich przewagą informacyjną, posiadaną z uwagi na bliskie relacje z emitentem (wiedzę z „pierwszej ręki”), niweluje tę przewagę oraz stanowi środek zapobiegający nadużyciom na rynku, zwłaszcza wykorzystywaniu informacji poufnych. Podobny cel przyświeca zakazowi dokonywania transakcji w okresach zamkniętych.

KNF w 2022 r. prowadziła postępowanie wobec firmy inwestycyjnej w związku z naruszeniem przepisów ustawy o obrocie regulujących prowadzenie działalności przez firmy inwestycyjne.

W 2022 r. KNF sankcjonowała także członków zarządów firm inwestycyjnych. Osoby pełniące kluczowe funkcje w firmach inwestycyjnych muszą zdawać sobie sprawę z faktu, że stwierdzone w obszarze prowadzonej działalności poważne naruszenia przepisów prawa są oceniane także z punktu widzenia ich personalnej odpowiedzialności. Kierując działalnością firmy inwestycyjnej, członkowie zarządu są zobowiązani do zapewnienia, aby działała ona zgodnie z zasadami wynikającymi z przepisów prawa.

KNF w 2022 r. prowadziła postępowanie wobec agenta firmy inwestycyjnej w celu ustalenia naruszenia przepisów ustawy o obrocie lub przepisów wydanych na jej podstawie, w szczególności przepisów regulujących wykonywanie czynności agencyjnych. Agent firmy inwestycyjnej powinien wykonywać czynności w sposób prawidłowy, z dołożeniem należytej staranności, by nie doprowadzić do naruszenia bezpieczeństwa obrotu lub interesów klientów firmy inwestycyjnej.

KNF w 2022 r. prowadziła także postępowania wobec akcjonariuszy banku w związku z brakiem realizacji zobowiązań inwestorskich. Stosowane sankcje mają zwrócić szczególną uwagę tej kategorii podmiotów sektora bankowego na istotność roli akcjonariusza w kontekście zapewnienia bezpieczeństwa i stabilności finansowej banku, który jako instytucja zaufania publicznego powinien zapewnić bezpieczeństwo środków pieniężnych gromadzonych na rachunkach bankowych.

W 2022 r. KNF stosowała także sankcje wobec towarzystw funduszy inwestycyjnych (TFI) za stwierdzone w tym sektorze finansowym naruszenia przepisów prawa, w związku z brakiem sprawowania bieżącego nadzoru nad wykonywaniem przez zarządzającego powierzonych czynności w zakresie zarządzania portfelem inwestycyjnym funduszu oraz brakiem zagwarantowania wykonywania przez zarządzającego funkcji w sposób zgodny z prawem. Prowadzone postępowania dotyczyły także kwestii realizacji obowiązków sprawozdawczych. Eliminowanie tego rodzaju naruszeń jest szczególnie istotne z uwagi na konieczność zapewnienia bezpieczeństwa rynku kapitałowego i ochrony interesów uczestników funduszy inwestycyjnych.

Istotnym aspektem nadzoru sprawowanego przez Komisję jest także nadzór nad ofertami publicznymi, w tym także bezprospektowymi. Działania nadzorcze podejmowane we wskazanym zakresie nakierowane są przede wszystkim na minimalizację potencjalnego ryzyka inwestycyjnego związanego z nabywaniem papierów wartościowych w ramach przedmiotowych ofert. Efektem czynności podjętych we wskazanym zakresie było m.in. wydanie dwóch decyzji odpowiednio: o zakazie dalszego prowadzenia oferty publicznej i publikacji informacji o niezgodnym z prawem działaniu w związku z ofertą publiczną oraz o publikacji informacji o niezgodnym z prawem działaniu w związku z ofertą publiczną.

W obszarze zainteresowania Komisji Nadzoru Finansowego w sferze sankcyjnej były również zakłady ubezpieczeń, których naruszenia koncentrowały się podobnie jak w poprzednich latach na nieterminowej likwidacji szkód. Zauważalny jest w tym zakresie systematyczny spadek liczby i wysokości kar. Związane jest to m.in. z wielością kar nakładanych na zakłady ubezpieczeń w poprzednich latach i skutecznym prewencyjnym ich działaniem (tj. wprowadzeniem przez zakłady wielu działań usprawniających proces likwidacji szkód).

Komisja Nadzoru Finansowego prowadziła postępowania administracyjne i nakładała sankcje na dystrybutorów ubezpieczeń. Postępowania dotyczyły w szczególności nieprawidłowości w zakresie nadzoru nad realizacją obowiązku szkoleniowego, o którym mowa w ustawie o dystrybucji ubezpieczeń, a także innych nieprawidłowości w organizacji i w samym procesie dystrybucji ubezpieczeń. Sankcjonowanie stwierdzonych nieprawidłowości powinno przyczynić się do wyeliminowania tych zachowań, a tym samym do zapewnienia właściwego funkcjonowania rynku finansowego.

W odniesieniu do sektora usług płatniczych, w 2022 r. KNF prowadziła postępowania administracyjne w przedmiocie cofnięcia zezwolenia na świadczenie usług płatniczych w charakterze krajowej instytucji płatniczej oraz w przedmiocie zakazu wykonywania działalności w zakresie małej instytucji płatniczej albo w zakresie biura usług płatniczych. W szczególności, postępowania te miały związek z brakiem przestrzegania przez wskazanych dostawców usług płatniczych przepisów ustawy o usługach płatniczych, jak również miały one na celu ochronę interesów użytkowników usług płatniczych.

W 2022 r. KNF prowadziła również postępowania sankcyjne wobec pośredników kredytu hipotecznego w związku z brakiem wypełniania przez te podmioty obowiązków ustawowych m.in. niezawarciem umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone w związku z wykonywaną działalnością w zakresie pośrednictwa kredytu hipotecznego. Cofanie zezwoleń pośrednikom, którzy rażąco naruszają przepisy ustawowe, ma na celu przede wszystkim ochronę kredytobiorców.

KNF informuje na bieżąco poprzez komunikaty publikowane na stronie internetowej Komisji Nadzoru Finansowego o wydanych decyzjach sankcyjnych, co pozwala na realizację funkcji prewencji ogólnej mającej na celu oddziaływanie na świadomość prawną innych podmiotów nadzorowanych lub obowiązanych. Podmioty te muszą się liczyć ze zdecydowaną reakcją nadzorczą i nieuchronnością sankcji w przypadku poważnych naruszeń przepisów prawa, których celem jest zapewnienie bezpieczeństwa na rynku finansowym i odpowiedniego zabezpieczenia interesów klientów.

W 2022 r. KNF prowadziła również postępowania administracyjne z zakresu ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy wobec większości kategorii instytucji obowiązanych przez nią nadzorowanych. Informacja o ostatecznych decyzjach sankcyjnych wydanych przez KNF na tej podstawie jest publikowana w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

W 2022 r. Komisja prowadziła 50 postępowań administracyjnych prowadzonych z wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy.

Tabela 61. Zestawienie rodzaju decyzji administracyjnych wydanych przez KNF z wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy w 2022 r.

Decyzje administracyjne wydane w 2022 r. Po rozpoznaniu wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy		Liczba wydanych decyzji
RODZAJ WYDANEJ DECYZJI	utrzymanie w mocy zaskarżonej decyzji	19
	uchylenie zaskarżonej decyzji i nałożenie kary w niższej wysokości	4
	uchylenie zaskarżonej decyzji i umorzenie postępowania administracyjnego	0
	uchylenie zaskarżonej decyzji w części, nałożenie kary w niższej wysokości, częściowe umorzenie postępowania administracyjnego oraz utrzymanie w mocy w pozostałym zakresie	1
	uchylenie zaskarżonej decyzji w części, nałożenie kary w niższej wysokości oraz utrzymanie w mocy w pozostałym zakresie	1
RAZEM		25

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 62. Liczba wniosków o ponowne rozpatrzenie sprawy oraz skarg WSA od decyzji administracyjnych wydanych przez KNF w 2022 r.

Liczba decyzji administracyjnych wydanych w I instancji	Liczba wniosków o ponowne rozpatrzenie sprawy	Liczba skarg do WSA od decyzji wydanych w I instancji (bez uprzedniego złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy)	Procentowy udział wniosków o ponowne rozpatrzenie sprawy od decyzji wydanych w I instancji	Procentowy udział skarg do WSA od decyzji wydanych w I instancji (bez uprzedniego złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy)	Procentowy udział decyzji wydanych w I instancji, które nie zostały zakwestionowane przez strony postępowania (brak wniosków oraz skarg)
92	51	10	55,43%	10,87%	33,70%

Źródło: opracowanie własne UKNF

Z danych przedstawionych w tabeli 62 wynika, że złożenie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy pozostaje nadal głównym środkiem odwoławczym od rozstrzygnięć Komisji Nadzoru Finansowego, przy stosunkowo niewielkiej liczbie skarg składanych do WSA bez skorzystania prawa do ponownego rozpoznania sprawy. Jednocześnie znacząca liczba decyzji wydanych przez Komisję w 2022 r. nie była w żaden sposób kwestionowana przez strony, co wskazuje na ich akceptację.

11.6.2. POSTĘPOWANIA WYJAŚNIAJĄCE

W 2022 r. w UKNF wszczynano i prowadzono postępowania wyjaśniające w celu ustalenia, czy istnieją podstawy do sporządzenia zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa lub do wszczęcia postępowania administracyjnego w sprawie naruszenia przepisów prawa w zakresie podlegającym nadzorowi Komisji.

W związku z prowadzonymi postępowaniami wyjaśniającymi, Urząd KNF prowadził czynności analityczne, jak również prowadził czynności w siedzibach podmiotów, w związku z działalnością których wszczynane były postępowania. W celu pozyskania odpowiednich danych na potrzeby prowadzonego postępowania wyjaśniającego zwracano się zarówno do osób fizycznych, osób prawnych, jak i podmiotów nadzorowanych przez KNF o złożenie stosownych oświadczeń lub wyjaśnień. Urząd KNF współpracował także w tym obszarze z innymi instytucjami administracji publicznej, w tym z organami ścigania oraz organami wymiaru sprawiedliwości.

W 2022 r. KNF prowadziła 30 postępowań wyjaśniających w celu ustalenia, czy istniały podstawy do złożenia zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa określonego w ustawach, o których mowa w art. 1 ust. 2 ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym.

W 2022 r. KNF prowadziła 3 postępowania wyjaśniające w celu ustalenia, czy istniały podstawy do wszczęcia postępowania administracyjnego w sprawie naruszenia przepisów prawa w zakresie podlegającym nadzorowi KNF.

11.6.3. ZAWIADOMIENIA O PODEJRZENIU POPEŁNIENIA PRZESTĘPSTWA

W ramach dostosowywania działań UKNF do zmieniających się warunków funkcjonowania rynku finansowego, w marcu 2022 r. została utworzona nowa komórka organizacyjna – Departament Spraw Karnych. W latach wcześniejszych zadania związane ze sprawami karnymi realizowane były w ramach struktur innych departamentów.

W roku 2022 intensyfikowano aktywność Urzędu w sferze identyfikowania czynów karnych na rynku finansowym oraz ich zwalczania. W czynnościach analitycznych uwagę koncentrowano na efektywnym pozyskiwaniu z różnych źródeł materiału dowodowego, który w następstwie późniejszych czynności organów ścigania mógłby być wykorzystywany do sprawniejszego ścigania sprawców czynów karnych. W tym celu m.in. zwiększano liczbę czynności w postępowaniu wyjaśniającym, które wykonywane były w miejscu prowadzenia działalności gospodarczej danego podmiotu, czy też czynności, które polegały na bezpośrednim odbieraniu oświadczeń i wyjaśnień od osób mogących mieć wiedzę w danej sprawie. Równocześnie, w coraz szerszym zakresie korzystano z zaawansowanych narzędzi i oprogramowania służących do zabezpieczania i analizy pozyskanych danych. Poza prowadzeniem działań służących eliminowaniu z rynku finansowego podmiotów wykonujących bezprawnie działalność nadzorowaną przez KNF, podejmowano również działania mające na celu powiadamianie organów ścigania o przypadkach nieprawidłowego postępowania ze strony podmiotów nadzorowanych. Dotyczy to przykładowo sytuacji działania na szkodę spółki czy też niesporządzania sprawozdań finansowych w terminach wymaganych prawem.

W sferze procesowej, radcowie prawni realizujący uprawnienia pokrzywdzonego na każdym etapie postępowania przygotowawczego wspierali organy ścigania, uczestnicząc w czynnościach procesowych, formułując wnioski dowodowe czy też uzupełniając, w następstwie kolejnych analiz, wcześniej złożone zawiadomienia. Analogiczne działania wykonywane były na etapie przewodu sądowego, gdzie wskazani pracownicy UKNF, realizując funkcję oskarżyciela posiłkowego, dążyli do ukarania sprawców czynów zabronionych.

Na bazie zdobytych doświadczeń na bieżąco wprowadzane są rozwiązania optymalizujące działania w obszarze zwalczania przestępczości na rynku finansowym. W szczególności zamierzone jest dalsze dynamizowanie czynności w postępowaniu wyjaśniającym, połączone również z autonomicznie – niewynikającymi bezpośrednio z otrzymanych zgłoszeń o nieprawidłowościach – sformułowanymi kierunkami działań.

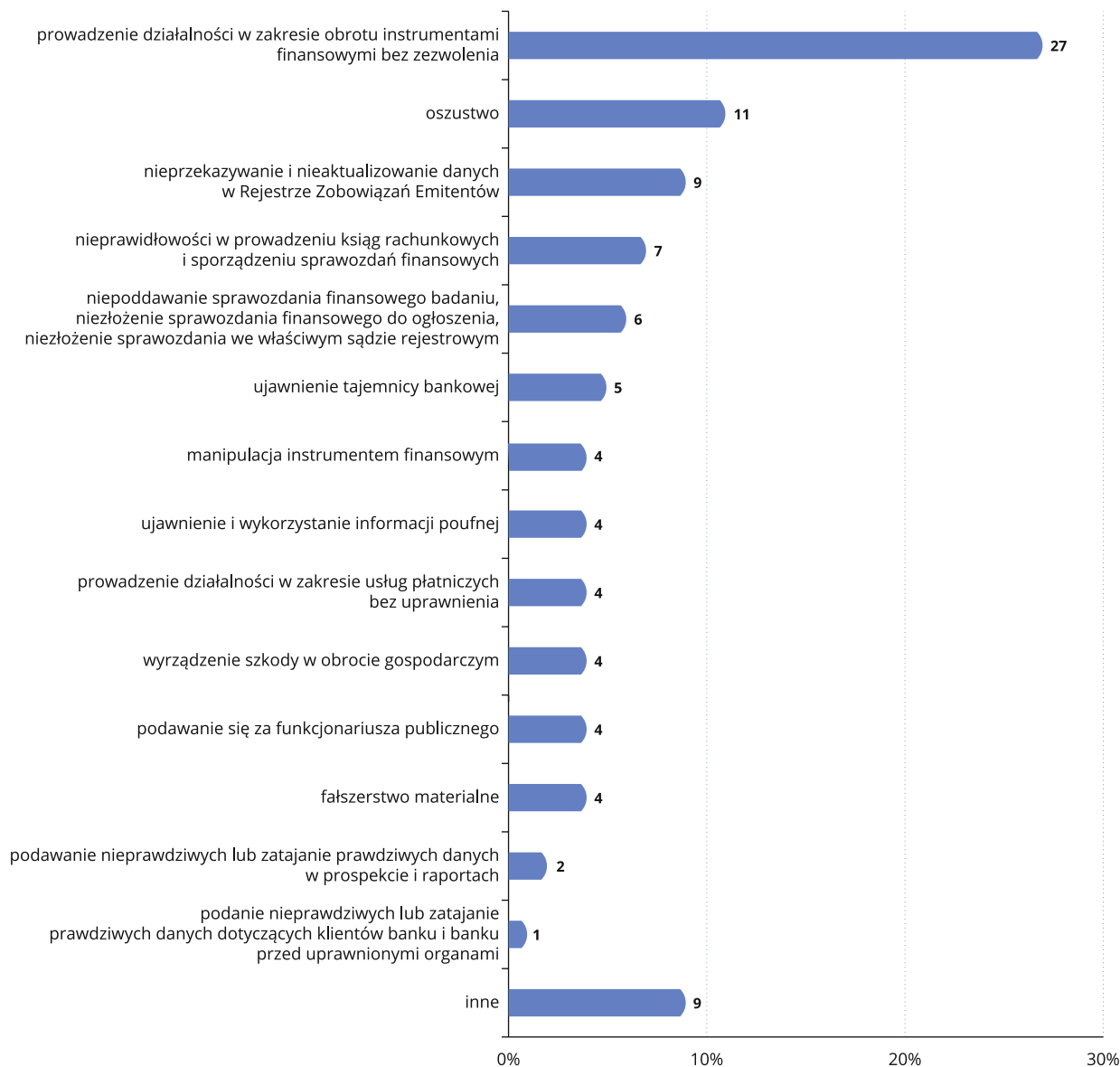
W 2022 r. zaewidencjonowano 350 spraw dotyczących aktywności podmiotów w zakresie potencjalnych nieprawidłowości natury karnej (w ramach działalności pojedynczego podmiotu mogło być skierowanych nawet kilkanaście zgłoszeń). W związku z ww. sprawami UKNF podejmował czynności sprawdzające, które miały na celu ustalenie, czy aktywność podmiotów na rynku finansowym mogła nosić znamiona nieprawidłowości zagrożonych sankcją karną. Analizując te sprawy pozyskiwano z różnorodnych źródeł dodatkowe dokumenty i dane. W zależności od wyników czynności składano zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa (uzupełnienia takich zawiadomień), informowano inne właściwe organy administracji publicznej albo odstępowano od dalszych czynności.

W 2022 r. UKNF sporządził 127 zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. Jest to wzrost o 30% w porównaniu z 2021 r. (98). W niektórych przypadkach zawiadomienia dotyczyły kilku norm prawnych, dlatego suma naruszonych norm prawnych (wskazanych w tabeli 63) jest większa od ogólnej liczby skierowanych w 2022 r. zawiadomień.

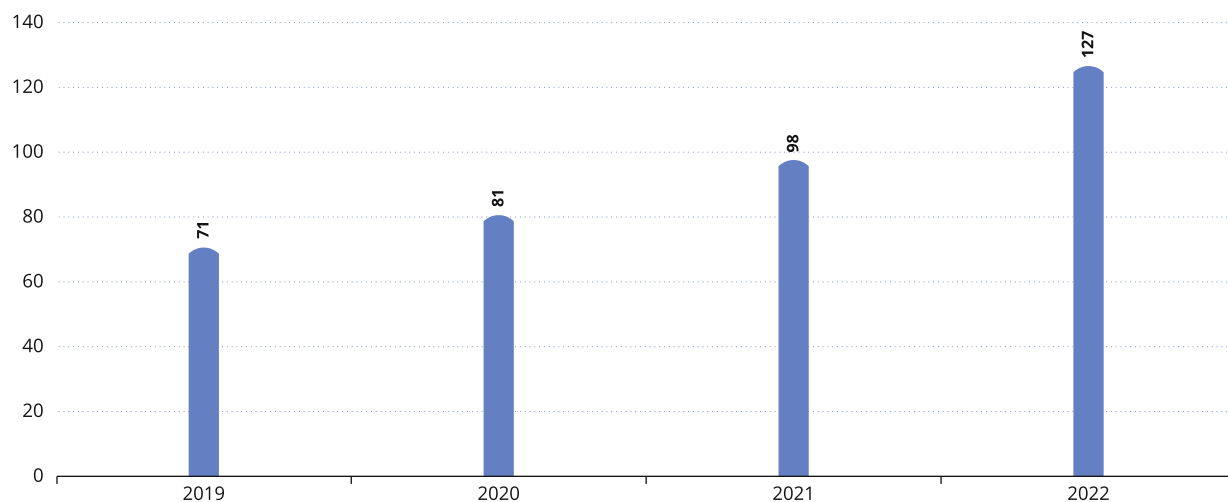
Tabela 63. Normy prawne w zawiadomieniach UKNF sporządzonych w latach 2019–2022

Rodzaj naruszonej normy prawnej	Liczba naruszeń poszczególnych norm prawnych zawartych w zawiadomieniach o podejrzeniu popełnienia przestępstwa			
	2019	2020	2021	2022
Art. 183 ustawy o obrocie (manipulacja instrumentem finansowym)	15	15	1	5
Art. 180 i 181 ustawy o obrocie (ujawnienie i wykorzystanie informacji poufnej)	11	10	4	5
Art. 100 ustawy o ofercie (podawanie nieprawdziwych lub zatajanie prawdziwych danych w prospekcie i raportach)	3	1	2	3
Art. 178 ustawy o obrocie (prowadzenie działalności w zakresie obrotu instrumentami finansowymi bez zezwolenia)	9	13	32	38
Art. 179 ustawy o obrocie (naruszenie tajemnicy zawodowej w obrocie instrumentami finansowymi)	1	2	1	1
Art. 171 ust. 4 Prawa bankowego (podanie nieprawdziwych danych lub zatajanie prawdziwych danych)	6	3	3	2
Inne	18	47	92	87
Razem	63	91	135	141

Źródło: opracowanie własne UKNF m.in. na podstawie sprawozdań z działalności Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego oraz Komisji Nadzoru Finansowego w latach 2019–2021

Wykres 8. Udział przepisów karnych w zawiadomieniach złożonych przez UKNF w Prokuraturze w 2022 r.

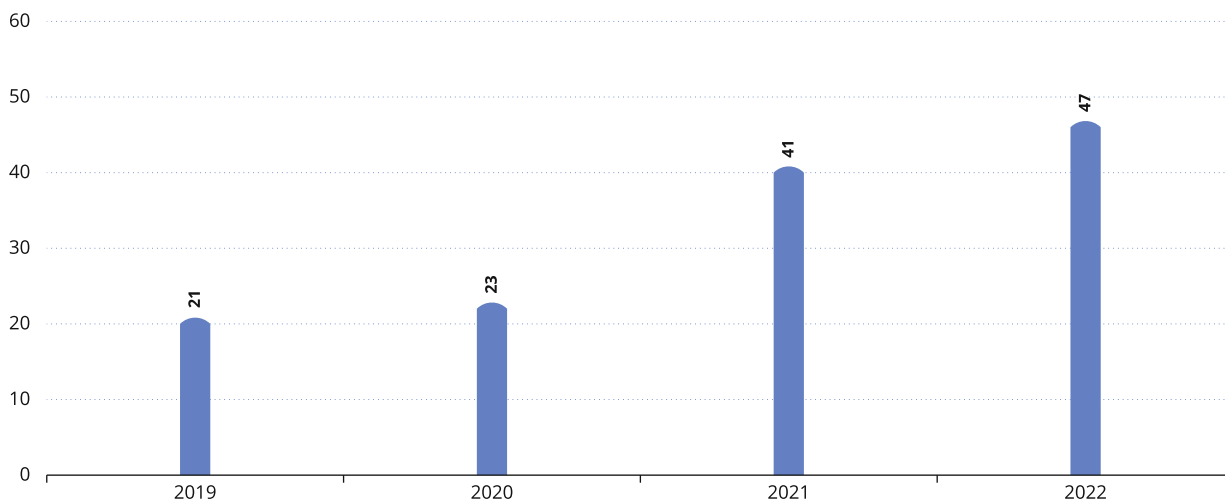
Źródło: opracowanie własne UKNF

Wykres 9. Liczba zawiadomień sporządzonych przez UKNF w latach 2019–2022

Źródło: opracowanie własne UKNF m.in. na podstawie sprawozdań z działalności Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego oraz Komisji Nadzoru Finansowego w latach 2019–2021

Część złożonych zawiadomień przez Urząd KNF skutkowała wpisem na Listę ostrzeżeń publicznych Komisji Nadzoru Finansowego (dalej: LOP KNF). Wpisowi na LOP KNF podlegają tylko te zawiadomienia, które dotyczą przepisów karnych wskazanych w ustawie o nadzorze nad rynkiem finansowym. W 2022 r., w związku ze złożonymi przez UKNF zawiadomieniami o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, wpisano na LOP KNF 47 podmiotów.

Wykres 10. Liczba wpisów na Listę ostrzeżeń publicznych KNF dokonanych w latach 2019–2022 w wyniku złożonych przez UKNF zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa

Źródło: opracowanie własne UKNF na podstawie Listy ostrzeżeń publicznych KNF

W 2022 r. skierowano do jednostek Prokuratury również 36 uzupełnień zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

Ponadto, w 2022 r., w oparciu o przepis art. 17ca ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym, UKNF kontynuował współpracę z centralnymi urzędami oraz jednostkami służb i agencji państwowych w zakresie wymiany dokumentów i informacji niezbędnych do realizacji celów ustawowych w obszarze zapobiegania i wykrywania przestępstw na rynku finansowym.

W ramach wykorzystywania powołanego ustawowego uprawnienia, UKNF skierował prawie 50 wystąpień dotyczących zaobserwowanych zjawisk na rynku finansowym, których charakter nie został zakwalifikowany jako konieczność złożenia zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. Wymiana informacji z innymi organami jest związana ze stałym wzmocnieniem organizacyjnym komórek UKNF odpowiedzialnych za prowadzenie czynności w sprawach karnych, jak również usprawniania działań związanych z gromadzeniem i przetwarzaniem informacji o obserwowanych zjawiskach przestępczych na rynku finansowym.

Z danych posiadanych przez UKNF według stanu na 31 grudnia 2022 r. wynika, że spośród 127 zawiadomień złożonych przez UKNF w 2022 r. do Prokuratury, wszczęto 87 postępowań przygotowawczych, 11 spośród nich następnie umorzono, w 11 sprawach odmówiono wszczęcia dochodzenia.

11.6.4. AKTY OSKARŻENIA

W 2022 r. UKNF otrzymał informację o skierowaniu przez Prokuraturę do sądów powszechnych:

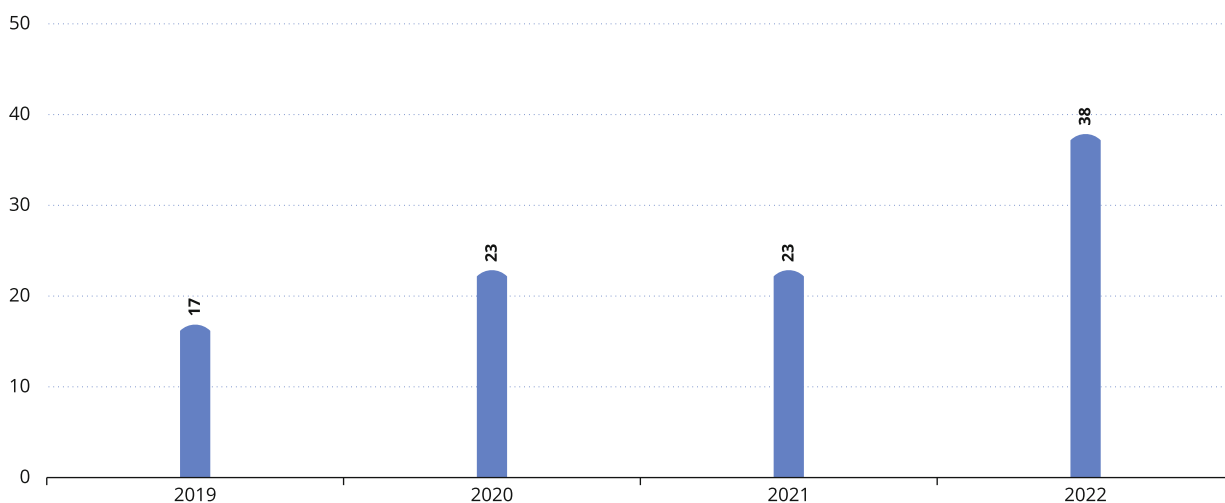
- 38 aktów oskarżenia, w następstwie zgłoszonych przez UKNF zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa oraz
- 7 aktów oskarżenia w sprawach, do których Przewodniczący KNF przyłączył się w charakterze pokrzywdzonego.

Tabela 64. Akty oskarżenia skierowane przez Prokuraturę do sądów w 2022 r. w następstwie zgłoszonych przez UKNF zawiadomień z podziałem według rodzaju naruszonej normy prawnej

Rodzaj naruszonej normy prawnej	Liczba aktów oskarżenia
Art. 178 ustawy o obrocie (prowadzenie działalności w zakresie obrotu instrumentami finansowymi bez zezwolenia)	18
Art. 183 ustawy o obrocie (manipulacja instrumentem finansowym)	8
Art. 171 ust. 1 i 3 Prawa bankowego (prowadzenie działalności bankowej bez zezwolenia)	3
Art. 150 ustawy o usługach płatniczych (prowadzenie działalności w zakresie usług płatniczych bez uprawnienia)	2
Art. 181 ustawy o obrocie (wykorzystanie informacji poufnej)	2
Inne	5
Razem	38

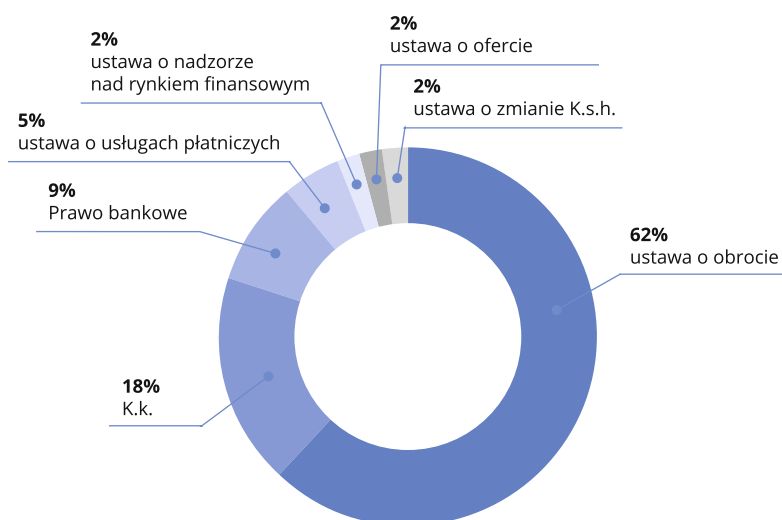
Źródło: opracowanie własne UKNF

Wykres 11. Liczba aktów oskarżenia skierowanych przez Prokuraturę do sądów w latach 2019–2022 w następstwie zgłoszonych przez UKNF zawiadomień

Źródło: opracowanie własne UKNF m.in. na podstawie sprawozdań z działalności Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego oraz Komisji Nadzoru Finansowego w latach 2019–2021. W niektórych przypadkach w jednym akcie oskarżenia wskazano kilka naruszonych norm prawnych

Wykres 12. Naruszone normy prawne według ustaw w aktach oskarżenia skierowanych przez Prokuraturę do sądów w 2022 r. w następstwie zawiadomień UKNF

Źródło: opracowanie własne UKNF

11.6.5. WYROKI SKAZUJĄCE I WARUNKOWE UMRZENIA POSTĘPOWAŃ

W 2022 r. sądy powszechne wydały 30 wyroków skazujących oraz warunkowo umarzających postępowania karne w następstwie zgłoszonych przez UKNF zawiadomień o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa oraz podjętych przez Prokuraturę z urzędu.

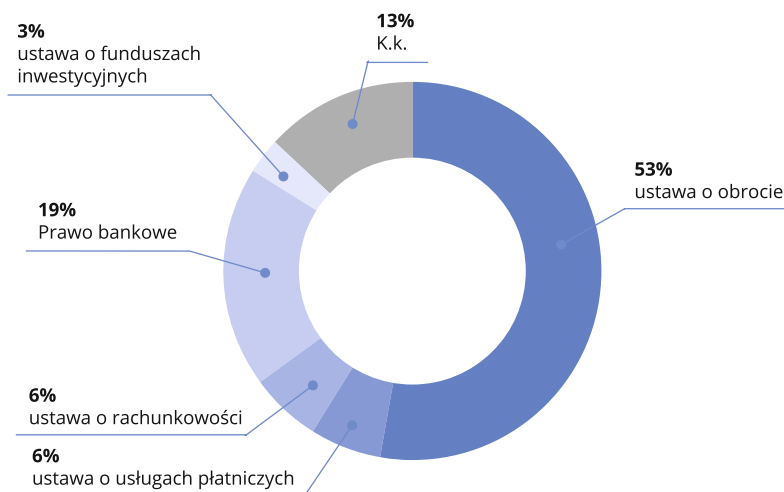
Tabela 65. Wyroki skazujące i warunkowe umorzenia w 2022 r. z podziałem według podstawy skazania

Podstawa skazania	Liczba wyroków
Art. 183 ustawy o obrocie (manipulacja instrumentem finansowym)	6
Art. 178 ustawy o obrocie (prowadzenie działalności w zakresie obrotu instrumentami finansowymi bez zezwolenia)	9
Art. 181 ustawy o obrocie (wykorzystanie informacji poufnej)	1
Art. 150 ustawy o usługach płatniczych (prowadzenie działalności w zakresie usług płatniczych bez uprawnienia)	2
Art. 171 ust. 1 i 3 Prawa bankowego (prowadzenie działalności bankowej bez zezwolenia)	4
Inne	8
Razem	30

Źródło: opracowanie własne UKNF

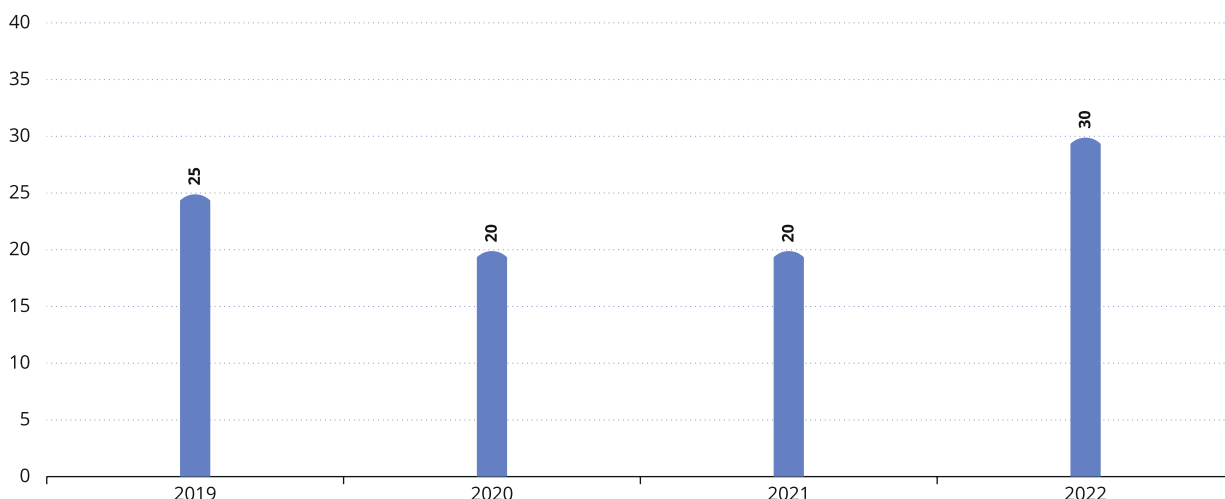
W niektórych przypadkach w jednym wyroku wskazano kilka naruszonych norm prawnych.

Wykres 13. Struktura wyroków skazujących i warunkowych umorzeń w 2022 r. według ustaw

Źródło: opracowanie własne UKNF

Wykres 14. Liczba wyroków skazujących i warunkowych umorzeń w latach 2019–2022 z zawiadomień UKNF

Źródło: opracowanie własne UKNF m.in. na podstawie sprawozdań z działalności Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego oraz Komisji Nadzoru Finansowego w latach 2019–2021

W 2022 r. w sprawach, w których zaangażowany był Urząd KNF, widoczne jest dostrzeganie przez sądy karne szkodliwości czynów przestępczych na rynku finansowym i konieczność, poprzez surowość i adekwatność kary, realizowania potrzeby prewencji ogólnej i szczególnej.

Skrótowe opisy wybranych wyroków skazujących z uwagi na wysokość kary:

- 1) wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia z art. 183 ust. 1 ustawy o obrocie – osoba fizyczna została skazana na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności w zawieszeniu na 2 lata oraz grzywnę w kwocie 100 000 zł (wyrok nieprawomocny),
- 2) wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy-Mokotowa z art. 183 ust. 1 ustawy o obrocie – osoba fizyczna została skazana na karę grzywny w wysokości 250 000 zł (wyrok prawomocny),
- 3) wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu, w którym:
 - a) jedna osoba fizyczna została skazana na karę 12 lat pozbawienia wolności oraz 1 300 000 zł grzywny i zakazu prowadzenia działalności gospodarczej oraz pełnienia funkcji w spółkach prawa handlowego, których przedmiotem działalności jest ochrona zdrowia i obrót lekami na 10 lat z art. 258 § 3 K.k. oraz art. 286 § 1 K.k. w zw. z art. 294 § K.k. w zw. z art. 297 § 1 K.k. oraz art. 301 § 2 K.k. oraz art. 302 § 1 K.k. oraz art. 299 § 1 i 5 K.k. oraz art. 183 ust. 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi,
 - b) dwie osoby fizyczne zostały skazane na karę 3 lat pozbawienia wolności oraz po 120 stawek dziennych grzywny po 200 zł oraz pełnienia funkcji w spółkach prawa handlowego, których przedmiotem działalności jest ochrona zdrowia i obrót lekami na 7 lat z art. 258 § 1 K.k., art. 286 § 1 K.k. w zw. z art. 294 § 1 K.k. w zw. z art. 12 K.k. w zw. z art. 65 § 1 K.k., art. 301 § 2 K.k. w zw. z art. 12 K.k. w zw. z art. 65 § 1 K.k., art. 302 § 1 K.k. oraz art. 299 § 1 i 5 K.k. w zw. z art. 12 K.k.,
 - c) jedna osoba fizyczna została skazana na karę 1 roku pozbawienia wolności w zawieszeniu na 3 lata oraz 100 stawek dziennych grzywny po 400 zł i zakazu wykonywania zawodu rzeczoznawcy na 5 lat z art. 258 § 1 K.k. oraz art. 299 § 1 i 5 K.k. w zw. z art. 12 K.k. w zw. z art. 65 § 1 K.k.,
 - d) jedna osoba fizyczna została skazana na karę 1 roku pozbawienia wolności w zawieszeniu na 3 lata z art. 271 § 3 K.k. w zw. z art. 18 § 3 K.k. w zw. z art. 297 § 1 K.k. w zw. z art. 11 § 2 K.k.,
 - e) dwie osoby fizyczne zostały skazane na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności w zawieszeniu na 3 lata i zakaz wykonywania zawodu rewidenta na 5 lat z art. 78 ust. 1 ustawy o rachunkowości,
- 4) wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z art. 286 K.k. – osoba fizyczna została skazana na karę 9 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz obowiązek naprawienia szkody pokrzywdzonym (wyrok prawomocny),
- 5) wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z art. 286 K.k. i art. 171 Prawa bankowego – jedna osoba fizyczna została skazana na karę 15 lat pozbawienia wolności oraz jedna osoba fizyczna została skazana na karę 11 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności (wyrok prawomocny),
- 6) wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia z art. 178 ustawy o obrocie – jedna osoba fizyczna została skazana na karę grzywny w wysokości 150 000 zł i zakaz prowadzenia działalności gospodarczej przez 2 lata (wyrok nieprawomocny),
- 7) wyrok nakazowy Sądu Rejonowego dla Warszawy-Mokotowa z art. 178 ustawy o obrocie – dwie osoby fizyczne zostały skazane na karę grzywny po 50 000 zł każda (wyrok nieprawomocny).

Informacje o prawomocności wyroków lub jej braku podano według stanu na 31 grudnia 2022 r.

11.6.6. UPRAWNIENIA REALIZOWANE W POSTĘPOWANIU KARNYM

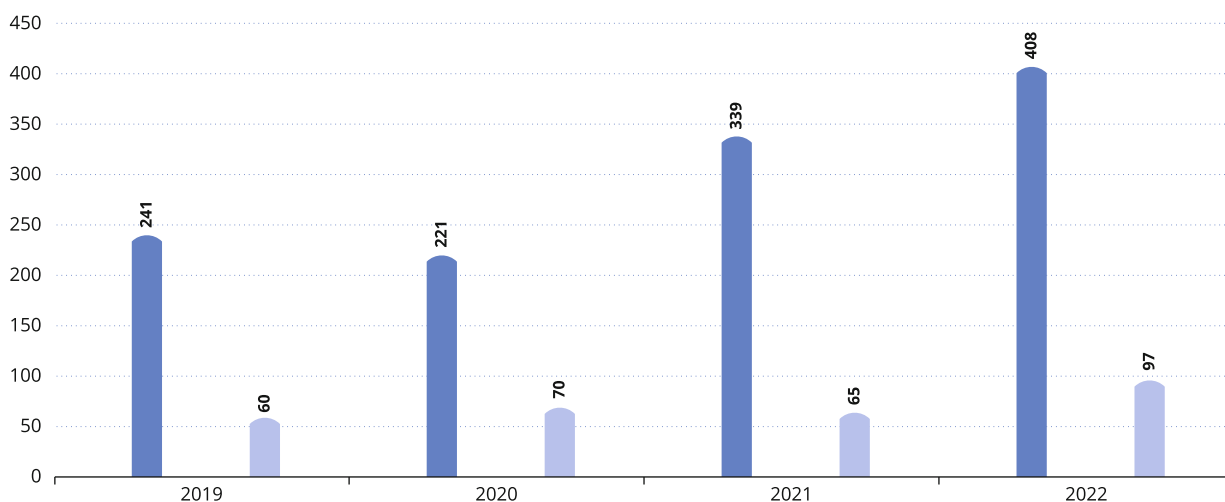
W ramach uprawnień realizowanych w postępowaniu karnym, radcowie prawni umocowani przez Przewodniczącego KNF działają w charakterze pełnomocników pokrzywdzonych oraz pełnomocników oskarżycieli posiłkowych. Łączna liczba wystąpień w charakterze pełnomocnika pokrzywdzonego i oskarżyciela posiłkowego w 2022 r. wzrosła o 25% w relacji do liczby takich wystąpień w 2021 r.

Tabela 66. Liczba spraw, w których w latach 2019–2022 radcowie prawni zostali umocowani przez Przewodniczącego KNF w postępowaniach karnych, w podziale na charakter umocowania

Rodzaj wystąpienia	Liczba spraw			
	2019	2020	2021	2022
Wystąpienia w charakterze pełnomocników pokrzywdzonego	241	221	339	408
Wystąpienia w charakterze pełnomocników oskarżyciela posiłkowego	60	70	65	97
Razem	301	291	404	505

Źródło: opracowanie własne UKNF

Wykres 15. Liczba spraw, w których w latach 2019–2022 radcowie prawni zostali umocowani przez Przewodniczącego KNF w postępowaniach karnych

- wystąpienia w charakterze pełnomocników pokrzywdzonego
- wystąpienia w charakterze pełnomocników oskarżyciela posiłkowego

Źródło: opracowanie własne UKNF m.in. na podstawie sprawozdań z działalności Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego oraz Komisji Nadzoru Finansowego w latach 2019–2021

11.6.7. KORZYSTANIE PRZEZ PRZEWODNICZĄCEGO KNF Z UPRAWNIEŃ PROKURATORA W POSTĘPOWANIACH CYWILNYCH

Przewodniczący KNF, na podstawie art. 6 ust. 1 ustawy o nadzorze, w sprawach cywilnych wynikających ze stosunków związanych z uczestnictwem w obrocie na rynku finansowym albo dotyczących podmiotów wykonujących działalność na tym rynku, dysponuje uprawnieniami prokuratora wynikającymi z przepisów k.p.c. Oznacza to m.in. uprawnienie przystąpienia do toczącego się postępowania. Przystąpienie do postępowania następuje w drodze oświadczenia złożonego sądowi i nie wymaga odrębnego rozstrzygnięcia przez sąd. Należy podkreślić, że Przewodniczący KNF, działając w postępowaniu cywilnym w charakterze prokuratora, reprezentuje interes publiczny i nie działa w interesie którejkolwiek ze stron.

5 października 2022 r. Przewodniczący Komisji przystąpił w tym trybie do postępowania przed Sądem Rejonowym dla Warszawy-Śródmieścia w sprawie o sygn. I C 1297/21, w której orzeczenie zapadnie po wydaniu przez TSUE rozstrzygnięcia w trybie pytania prejudycjalnego, z którym wystąpił sąd krajowy. Rozstrzygnięcie,

które zapadnie w sprawie rozpoznawanej przez TSUE, będzie miało charakter precedensowy i może wywoływać dalekosiężne skutki dla bezpieczeństwa i stabilności rynku finansowego w Polsce w razie stwierdzenia, że bankowi nie przysługuje roszczenie o wynagrodzenie z tytułu korzystania z kapitału wobec kredytobiorcy w przypadku, gdy umowa kredytu zostaje unieważniona ze względu na abuzywność jej postanowień. Przystąpienie do sprawy przed sądem krajowym pozwoliło uzyskać Przewodniczącemu KNF status strony w postępowaniu w sprawie pytania prejudycjalnego toczącym się przed TSUE pod sygn. akt. C-520/21 i przedstawienie na rozprawie przed TSUE 12 października 2022 r. stanowiska Komisji na temat skutków rozstrzygnięcia dla stabilności finansowej sektora bankowego w Polsce. Przewodniczący KNF zaznaczył, że rozstrzygnięcie TSUE może mieć istotne znaczenie także z punktu widzenia innych wartości, na straży których stoi nadzór finansowy. Chodzi o przejrzystość rynku finansowego, zaufanie do niego oraz ochronę jego uczestników.

W 2022 r. w toku pozostały także sprawy przed sądami powszechnymi do których Przewodniczący KNF przystąpił w poprzednich latach w związku z dochodzonymi roszczeniami. W niniejszych sprawach Przewodniczący KNF skorzystał z uprawnień prokuratora i wstąpił do toczących się postępowań cywilnych, powołując się na przesłanki przystąpienia określone w art. 7 k.p.c.

11.7. PRZECIWDZIAŁANIE PRANIU PIENIĘDZY ORAZ FINANSOWANIU TERRORYZMU

Na podstawie ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy Komisja Nadzoru Finansowego jest jednostką współpracującą z Generalnym Inspektorem Informacji Finansowej (GIIF), której przysługują m.in. uprawnienia dotyczące sprawowania kontroli wykonywania przez instytucje obowiązane, przez nią nadzorowane, obowiązków w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (AML/CFT). W 2022 r. KNF przeprowadziła 18 kontroli w obszarze AML/CFT.

Tabela 67. Liczba czynności kontrolnych przeprowadzonych przez KNF w podmiotach nadzorowanych w 2022 r. w obszarze przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu

Czynności kontrolne w poszczególnych podmiotach	Liczba
Banki komercyjne	5
Banki spółdzielcze	5
Domy maklerskie	2
Krajowe instytucje płatnicze	2
Małe instytucje płatnicze	2
Towarzystwa funduszy inwestycyjnych	1
Zakłady ubezpieczeń na życie	1
Razem	18

Źródło: opracowanie własne UKNF

W wyniku czynności kontrolnych zidentyfikowano 237 nieprawidłowości, które swoim zakresem obejmowały 12 obszarów naruszeń. Liczba nieprawidłowości nie obejmuje wyników kontroli, które według stanu na 31 grudnia 2022 r. nie zostały jeszcze zakończone wydaniem zaleceń pokontrolnych.

Tabela 68. Nieprawidłowości zidentyfikowane w 2022 r. w instytucjach obowiązanych wg obszarów, w których stwierdzono naruszenia

Lp.	Obszary naruszeń	Liczba
1.	Ocena ryzyka ML/FT klientów i stosowanie środków bezpieczeństwa finansowego	58
2.	Analiza transakcji	42
3.	Organizacja procesu AML/CFT	37
4.	Wewnętrzne procedury	24
5.	System kontroli wewnętrznej w obszarze AML/CFT	23
6.	Ocena ryzyka instytucji obowiązanej	15
7.	Przekazywanie informacji do GIIF	11
8.	Realizacja zaleceń KNF	10
9.	Szkolenia pracowników	7
10.	Inne zagadnienia z obszaru AML/CFT	7
11.	Wstrzymanie transakcji i blokada rachunku oraz zamrażanie wartości majątkowych	2
12.	Archiwizacja dokumentów	1
Razem		237

Źródło: opracowanie własne UKNF

Do najczęściej stwierdzanych nieprawidłowości we wskazanych powyżej obszarach naruszeń należały:

- brak aktualizacji danych o klientach i ich beneficjentach rzeczywistych mających wpływ na przyznaną im wcześniej ocenę ryzyka prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu (ML/FT),
- brak okresowej aktualizacji oceny ryzyka ML/FT klienta,
- nieprawidłowe ustalenie lub brak ustalenia beneficjenta rzeczywistego,
- brak wypełnienia obowiązków związanych z bieżącą analizą transakcji oraz obowiązków związanych z analizą transakcji przeprowadzaną, jako bieżący monitoring stosunków gospodarczych klienta oraz dokumentowaniem wyników analiz transakcji,
- przyjęcie zbyt odległych terminów określonych na przeprowadzanie analiz transakcji i zamykanie alertów,
- niewystarczający zakres, jakość lub/i częstotliwość informacji zarządczej,
- brak odzwierciedlania w zakresach czynności pracowników zajmujących się AML/CFT wszystkich realizowanych przez nich obowiązków w powyższym zakresie,
- naruszenie zasady rozdzielności funkcji operacyjnych od nadzorczych w obszarze AML/CFT,
- określenie poziomu ryzyka związanego z ML/FT instytucji obowiązanej na zbyt niskim poziomie w odniesieniu do specyfiki podmiotu oraz ustaleń poczynionych w toku czynności kontrolnych,
- niezgodność regulacji wewnętrznych z obowiązującymi przepisami prawa lub brak uwzględnienia w ich treści wszystkich wymaganych ustawą o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy zagadnień,
- system kontroli wewnętrznej nie obejmujący swoim zakresem kluczowych elementów procesu AML/CFT,
- pomimo zidentyfikowania nieprawidłowości w ramach systemu kontroli wewnętrznej, działania podejmowane w celu ich wyeliminowania nie były wystarczająco skuteczne,
- brak realizacji zaleceń KNF lub ich częściowa realizacja.

W celu wyeliminowania nieprawidłowości KNF wydawała nadzorowanym instytucjom zalecenia pokontrolne w przedmiotowych obszarach. Monitorowanie procesu usuwania nieprawidłowości odbywało się w oparciu o okresowe sprawozdania składane przez skontrolowane podmioty, w których szczegółowo opisywano podejmowane działania naprawcze eliminujące stwierdzone nieprawidłowości. Realizacja zaleceń pokontrolnych była weryfikowana również podczas kolejnych kontroli. W związku ze stwierdzonymi w trakcie kontroli naruszeniami przepisów ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy, KNF udzieliła m.in. upomnienia podmiotom nadzorowanym oraz prowadziła postępowania administracyjne dotyczące nałożenia kary administracyjnej w związku z naruszeniem obowiązków określonych w ustawie o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy (art. 151 ust. 1 pkt 3 ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy)⁴¹.

⁴¹ Zob. więcej: podrozdz. 11.6.1. Postępowania administracyjne.

W ramach współpracy GIIF i KNF w 2022 r. realizowano obowiązki nałożone na KNF na mocy ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy. Następowala również wymiana informacji dotyczących potencjalnie niepokojących zjawisk występujących w działalności nadzorowanych przez KNF instytucji obowiązyanych. Dodatkowo w ramach współpracy międzynarodowej w 2022 r. przedstawiciele UKNF uczestniczyli m.in. w pracach Stałego Komitetu ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy oraz Finansowaniu Terroryzmu (AMLSC), działającego przy Europejskim Urzędzie Nadzoru Bankowego (EBA). Efektem wspólnych prac były m.in. publikacje EBA wyznaczające dalsze trendy i kierunki działań w obszarze wzmocnienia skuteczności i ram przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu.

11.7.1. KONTROLE W OBSZARZE PRZESTRZEGANIA ŚRODKÓW OGRANICZAJĄCYCH

W 2022 r., w związku z agresją Federacji Rosyjskiej na Ukrainę, weszła w życie ustawa sankcyjna. Zgodnie z wprowadzonym ustawą sankcyjną przepisem art. 143c pkt 2 ustawy o KAS, KNF powierzono zadanie kontroli przestrzegania przez instytucje obowiązyane przez nią nadzorowane, środków ograniczających określonych w rozporządzeniach sankcyjnych⁴² oraz w ustawie sankcyjnej.

Realizując obowiązek, UKNF przeprowadził kontrolę 8 podmiotów nadzorowanych będących jednocześnie instytucjami obowiązanymi w obszarze przestrzegania środków ograniczających. W wyniku kontroli stwierdzono 10 nieprawidłowości. Zgodnie z wymogami ustawy o KAS, KNF udostępnił Szeffiowi KAS informacje pozyskane w toku kontroli.

- Do najczęściej identyfikowanych nieprawidłowości w obszarze przestrzegania środków ograniczających należały:
- brak w regulacjach wewnętrznych instytucji określenia zasad stosowania środków ograniczających wynikających z rozporządzeń: 765/2006, 269/2014, 833/2014 oraz ustawy sankcyjnej,
 - identyfikacja potencjalnych klientów na listach sankcyjnych po nawiązaniu stosunków gospodarczych,
 - brak wprowadzenia rozwiązań ograniczających ryzyko niezastosowania odpowiednich środków ograniczających (w szczególności ryzyka udostępnienia środków finansowych na rzecz osoby fizycznej lub podmiotu znajdującego się na listach sankcyjnych) lub też wykorzystania oferowanych przez instytucje produktów i usług do obchodzenia polskich oraz unijnych regulacji wprowadzających środki ograniczające,
 - nieskuteczność lub brak mechanizmów kontrolnych mających na celu efektywne monitorowanie przestrzegania przez instytucje wymogów określonych w art. 5b ust. 1 rozporządzenia 833/2014 oraz art. 1u ust. 1 rozporządzenia 765/2006.

Poza działaniami kontrolnymi w zakresie przestrzegania środków ograniczających, UKNF wysłał do sektora bankowego, usług płatniczych oraz sektora kapitałowego pismo sektorowe w zakresie sankcji wraz z ankietą „Kwestionariusz sankcyjny”, w celu zwiększenia świadomości rynku w tym obszarze oraz zebrania informacji, w jaki sposób podmioty nadzorowane wykonują obowiązki związane z przestrzeganiem środków ograniczających.

11.8. NADZÓR NAD SEKTOREM WSKAŹNIKÓW REFERENCYJNYCH

W 2022 r. Komisja Nadzoru Finansowego sprawowała bezpośredni nadzór nad dwoma administratorami wskaźników referencyjnych w rozumieniu przepisów Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2016/1011 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki referencyjne w instrumentach finansowych i umowach finansowych lub do pomiaru wyników funduszy inwestycyjnych (Dz. Urz. UE L 171/1 z dnia 29 czerwca 2016 r.) („BMR”), tj. GPW Benchmark SA oraz Instytut Rynku Finansowego sp. z o.o.

W 2022 r. kontynuowane były również prace nad przygotowaniem wskaźników alternatywnych dla kluczowego wskaźnika referencyjnego WIBOR. W lipcu 2022 r. prace rozpoczęła Narodowa Grupa Robocza ds. reformy wskaź-

⁴² Rozporządzenie Rady (WE) nr 765/2006 z dnia 18 maja 2006 r. dotyczące środków ograniczających w związku z sytuacją na Białorusi i udziałem Białorusi w agresji Rosji wobec Ukrainy (Dz. Urz. UE L 134 z 20.05.2006, z późn. zm.) – dalej: rozporządzenie 765/2006, Rozporządzenie Rady (UE) nr 269/2014 z dnia 17 marca 2014 r. w sprawie środków ograniczających w odniesieniu do działań podważających integralność terytorialną, suwerenność i niezależność Ukrainy lub im zagrażających (Dz. Urz. UE L 78 z 17.03.2014, z późn. zm.) – dalej: rozporządzenie 269/2014, Rozporządzenie Rady (UE) nr 833/2014 z dnia 31 lipca 2014 r. dotyczące środków ograniczających w związku z działaniami Rosji destabilizującymi sytuację na Ukrainie (Dz. Urz. UE L 229 z dnia 31.07.2014 r., z późn. zm.) – dalej: rozporządzenie 833/2014.

ników referencyjnych (NGR), zakładającą m.in. wprowadzenie nowego wskaźnika referencyjnego stopy procentowej, którego danymi wejściowymi są informacje reprezentujące transakcje ON (*overnight*). Prace NGR mają na celu zapewnienie wiarygodności, przejrzystości i rzetelności opracowywania i stosowania nowego wskaźnika referencyjnej stopy procentowej. Działania podejmowane przez NGR są również wyrazem proaktywnego włączenia się w ogólnoswiatowe procesy reformowania wskaźników referencyjnych. Głównymi przesłankami podjęcia takich zmian jest ewolucyjne dostosowanie się do zmieniających się realiów rynków finansowych oraz dążenie do wykorzystania wyłącznie transakcyjnych danych wejściowych identyfikujących hurtowo zawierane operacje depozytowe.

W pracach NGR udział biorą przedstawiciele Ministerstwa Finansów, Narodowego Banku Polskiego, Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego, Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, Polskiego Funduszu Rozwoju, Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie, Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych, Banku Gospodarstwa Krajowego, GPW Benchmark, a także banków komercyjnych, banków zrzeszających banki spółdzielcze, towarzystw funduszy inwestycyjnych oraz zakładów ubezpieczeń, jak również organizacje branżowe zrzeszające podmioty rynku finansowego. Prace NGR nadzorowane i koordynowane są przez Komitet Sterujący, który kolektywnie podejmuje decyzje.

We wrześniu 2022 r. NGR podjęła decyzję o wyborze indeksu WIRON jako alternatywnego wskaźnika referencyjnego stopy procentowej dla rynku polskiego. Przyjęta została również Mapa Drogowa procesu zastąpienia wskaźników referencyjnych WIBOR i WIBID przez indeks WIRON. W jej ramach określono terminarz związany z wdrożeniem indeksu WIRON do nowo zawieranych umów finansowych, nowo emitowanych instrumentów finansowych oraz innych produktów oferowanych przez uczestników rynku. Zgodnie z przyjętym harmonogramem, w 2023 r. indeks WIRON powinien zacząć być stosowany jako wskaźnik referencyjny w rozumieniu przepisów Rozporządzenia BMR.

11.9. NADZÓR NAD REALIZACJĄ PRZEZ PODMIOTY ZOBOWIĄZANE OBOWIĄZKÓW WYNIKAJĄCYCH Z TZW. USTAWY O RACHUNKACH UŚPIONYCH

Podobnie jak w poprzednich latach w 2022 r. UKNF przeprowadził analizę w związku z obowiązkami nałożonymi na Komisję Nadzoru Finansowego określonymi w art. 133 ust. 2 pkt 8 oraz 138 ust. 1 pkt 10 Prawa bankowego oraz analogicznymi rozwiązaniami przyjętymi w art. 67 pkt 8 i art. 71 ust. 1 pkt 6 ustawy o skok. Analizą objęto 22 banki komercyjne, 1 bank państwowy, 2 banki zrzeszające, 505 banków spółdzielczych, 13 oddziałów instytucji kredytowych oraz 23 spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe. Łącznie badaniu poddano 566 podmiotów.

Badanie objęło zagadnienia dotyczące zapisu na wypadek śmierci, weryfikacji umów w określonych w ustawie okolicznościach, obsługi zapytań w ramach Centralnej Informacji oraz kwestii informowania gmin ostatniego miejsca zamieszkania. Dodatkowo analiza została poszerzona o zagadnienia związane z nieprawidłowym przyjęciem lub realizacją zapisu na wypadek śmierci.

Analiza potwierdziła konieczność stałego weryfikowania danych przekazywanych przez podmioty w zakresie *rachunków uśpionych*, z uwagi na nadal występujące rozbieżności. Badanie pozwoliło wyodrębnić podmioty, wobec których zostały podjęte zindywidualizowane działania mające na celu wyjaśnienie przyczyn przekazania nieprecyzyjnych danych, jak również zobowiązujące do wyeliminowania nieprawidłowości lub zaległości.

11.10. OCHRONA INTERESÓW NIEPROFESJONALNYCH UCZESTNIKÓW RYNKU FINANSOWEGO

Działania podejmowane przez UKNF na podstawie zgłoszeń od nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego w zakresie nieprawidłowych praktyk stosowanych przez podmioty podlegające nadzorowi KNF

Informacje dotyczące działania podmiotów podlegających nadzorowi Komisji, wpływające do UKNF od nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego, stanowią istotne źródło informacji na temat pojawiających się zjawisk w zakresie praktyk stosowanych przez instytucje finansowe.

Przedmiotem analizy informacji zawartych w tych wystąpieniach jest w szczególności ocena działań podejmowanych przez podmioty podlegające nadzorowi Komisji w kontekście zgodności tych działań z przepisami prawa. Wyniki ustaleń dokonanych na podstawie przeprowadzonych wobec podmiotów podlegających nadzorowi Komisji czynności analityczno-wyjaśniających mogą stać się podstawą do zastosowania środków o charakterze nadzorczym, w celu eliminacji budzących zastrzeżenia praktyk rynkowych.

Szczegółowe zestawienie czynności analitycznych zostało przedstawione w aneksie 13.5.

Natomiast w dalszej części Sprawozdania przedstawiona jest syntetyczna informacja zawierająca najważniejsze działania prowadzone w 2022 r.

Działania nadzorcze w zakresie przyjmowania i procedowania przez banki wniosków kredytobiorców o tzw. ustawowe wakacje kredytowe wprowadzone ustawą o finansowaniu społecznościowym. Działania prowadzone na podstawie zgłoszeń od nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego miały na celu zweryfikowanie, czy a jeżeli tak, to jak banki przygotowały się organizacyjnie do obsługi wniosków o ustawowe wakacje kredytowe, czy identyfikują nieprawidłowości w tym procesie oraz na jakie aspekty obsługi procesu otrzymują reklamacje. Ustalono, że w pierwszym etapie udostępniania klientom możliwości składania wniosków część systemów operacyjnych banków okazała się niewydolna technicznie z uwagi na skalę zainteresowania i w konsekwencji odnotowywano czasowe utrudnienia w dostępie do bankowości internetowej, które banki na bieżąco eliminowały. Z uwagi na krótki czas, jaki miały banki na przygotowanie się do oferowania i obsługi wniosków, wystąpiły przypadki, że w pierwszym okresie część banków przyjmowała wnioski tylko na pierwszy wskazany w ustawie okres lub nie umożliwiała złożenia jednego wniosku o zawieszenie większej liczby rat w różnych okresach ustawowych. Wszystkie banki objęte badaniem potwierdziły, że podjęły niezbędne działania w celu prawidłowego procedowania wniosków o ustawowe wakacje kredytowe.

Działania w zakresie zidentyfikowanej niejednolitej praktyki banków dotyczącej rozliczania wcześniejszej całkowitej spłaty kredytów hipotecznych oraz kredytów konsumenckich. Na podstawie zgłoszeń nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego analizowano praktyki banków dotyczące sposobów i terminów proporcjonalnego rozliczania kosztów w związku ze skróceniem czasu obowiązywania umowy, w wyniku nadpłaty lub całkowitej spłaty kredytu hipotecznego, o którym mowa w ustawie o kredycie hipotecznym, udzielonego po wejściu w życie przepisów ustawy, tj. od 22 lipca 2017 r. Ustalono, że część banków realizuje rozliczenie na podstawie wniosków klientów, część banków wprowadza automatyzację tego procesu i planuje dokonanie zwrotów również w odniesieniu do kredytów spłaconych w latach ubiegłych. Zidentyfikowano również banki, które uznają, że przepis art. 39 u.k.h. nie obliuguje kredytodawców do proporcjonalnego rozliczenia prowizji w przypadku wcześniejszej całkowitej spłaty kredytu hipotecznego. Traktują ten koszt jako koszt jednorazowy, niezależny od czasu obowiązywania umowy. Ponadto w wyniku działań nadzorczych zidentyfikowano bank, który może dopuszczać się naruszenia art. 49 ustawy o kredycie konsumenckim. Bank odmówił dokonania zwrotu prowizji po dokonaniu wcześniejszej spłaty kredytu z uwagi na uznanie niekonsumenckiego charakteru kilkudziesięciu umów, pomimo że z treści zawartej przez strony umowy kredytu wynikało, że ma ona charakter konsumencki. Wyniki analiz przekazano do Prezesa UOKiK w celu rozważenia podjęcia stosownych działań wobec banków zgodnie z przepisami prawa.

Działania nadzorcze dotyczące zidentyfikowanej niejednolitej praktyki banków spółdzielczych w zakresie dokonywania blokady i wypłaty środków zgromadzonych na rachunku bankowym klienta, wobec którego została ogłoszona upadłość konsumencka. Analiza wykazała niejednolitą praktykę banków spółdzielczych w przedmiotowym zakresie. Część banków spółdzielczych nie wypłaca upadłemu żadnych środków bez pisemnej dyspozycji syndyka, część wypłaca upadłemu środki bez dyspozycji syndyka, pod warunkiem, że

są w stanie samodzielnie ocenić źródło pochodzenia środków na rachunku oraz że dane środki są wyłączone z masy upadłości, grupa banków spółdzielczych wypłaca upadłemu środki, które nie wchodzi w skład masy upadłości bez oczekiwania na dyspozycję syndyka. Zidentyfikowano podmioty, które nie dokonują przeglądu Monitora Sądowego i Gospodarczego pod kątem obwieszczeń o ogłoszeniu upadłości (aktualnie Krajowy Rejestr Zadłużonych) oraz że część banków spółdzielczych nie posiada procedury określającej zasady postępowania w przypadku ogłoszenia upadłości konsumentki posiadacza rachunku. Do banków spółdzielczych wysłano korespondencję, w której przedstawiono wyniki z analizy i oczekiwania organu nadzoru w tym zakresie.

Działania w zakresie zidentyfikowanej niejednolitej praktyki banków dotyczącej informacji prezentowanych na zestawieniu opłat za usługi powiązane z rachunkiem płatniczym, przekazywanym konsumentowi zgodnie z art. 32b ustawy o usługach płatniczych. Badanie przeprowadzono na podstawie otrzymanych zgłoszeń a przedmiotem zainteresowania Urzędu KNF było umieszczanie na zestawieniu opłat informacji o opłatach naliczonych a niepobranych ze względu na brak środków na rachunku płatniczym. Ustalono, że wszystkie badane banki stosują obowiązujący ujednolicony wzór zestawienia opłat przy czym praktyka uwzględniania w jego treści opłat, które nie zostały pobrane jest niejednolita. W sprawie trwają czynności w zakresie ujednolicenia sposobu prezentowania tych opłat przez banki.

Działania z zakresie zidentyfikowanej niejednolitej praktyki dotyczącej procesów windykacyjnych w bankach oraz outsourcingu czynności windykacyjnych. W ramach czynności nadzorczych dokonano przeglądu procesów windykacyjnych realizowanych przez banki oraz podmioty, które na zalecenie banków realizują czynności w zakresie dochodzenia wierzytelności banków. W toku analizy ustalono, że w ramach outsourcingu procesów windykacyjnych, niektóre z badanych podmiotów scedowały część obowiązków wynikających z ustawy o reklamacjach i Rzeczniku Finansowym na firmy windykacyjne. Regułą nadal jest, iż większość z badanych podmiotów proces reklamacyjny związany z kwestiami windykacyjnymi rozstrzyga w strukturach operacyjnych banku, jednakże są również takie podmioty, które proces windykacyjny w zakresie reklamacji dotyczących działań firmy windykacyjnej pozostawiły do rozpoznania danej firmie windykacyjnej, ograniczając nadzór do czynności zaakceptowania odpowiedzi do klienta, przygotowanej przez firmę zewnętrzną i ewentualnej weryfikacji przekazanych materiałów mających związek ze zgłoszeniem reklamacyjnym. Będą kontynuowane działania nadzorcze w przedmiotowym zakresie.

Działania nadzorcze w zakresie ujednolicenia praktyki wybranej grupy banków dotyczącej sposobu oferowania stałej stopy procentowej dla kredytów hipotecznych. W związku z informacjami o stosowaniu przez banki różnej praktyki w zakresie zmiany oprocentowania kredytu hipotecznego o zmiennej stopie procentowej na czasowo stałą stopę procentową, Urząd KNF podjął działania mające na celu ustalenie potencjalnych ograniczeń w dostępie do oferty stałej stopy procentowej oraz pozyskanie informacji na temat wielkości portfela kredytów hipotecznych ze stałą stopą procentową i szeroko pojętymi reklamacjami dotyczącymi przedmiotowej kwestii. Analiza wykazała, że część banków nie posiadała przepisów wewnętrznych określających termin odpowiedzi na wniosek klienta o zmianę oprocentowania kredytu na stałą stopę procentową. Przeprowadzona analiza wykazała, że banki zgodnie z Rekomendacją S posiadają w ofercie kredyty hipoteczne ze stałą stopą procentową oraz ciągle udoskonalają i promują swoje oferty. Wszelkie ograniczenia w możliwości skorzystania ze stałej stopy oprocentowania są na bieżąco eliminowane przez banki.

Działania nadzorcze w zakresie nieprawidłowej praktyki jednego z banków dotyczącej obsługi kredytu konsumentkiego w związku z jego nadpłatą. W wyniku przeprowadzonych działań nadzorczych dokonano ustaleń wskazujących na możliwość naruszenia zbiorowych interesów konsumentów i art. 23a oraz art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Klienci banku, dokonując nadpłaty kredytu konsumentkiego i chcąc skrócić okres kredytowania, musieli weryfikować te działania w związku z zapisem mówiącym, że w przypadku jakichkolwiek zmian stopy referencyjnej bank rozłoży pozostający do spłaty kapitał na taką liczbę rat, by płatność ostatniej raty przypadła w tym samym terminie co przed dokonaniem przez kredytobiorcę wcześniejszej spłaty. Wyniki analizy wraz z dokumentami przekazano do Prezesa UOKiK w celu podjęcia stosownych działań wobec banku, zgodnie z przepisami prawa.

Działania nadzorcze w zakresie zidentyfikowanych nieprawidłowości w jednym z banków dotyczących naliczania marży kredytu hipotecznego. W wyniku podjętych działań nadzorczych, bank przeprowadził analizę naliczania marż kredytów hipotecznych rejestrowanych do 2019 r. manualnie w systemie informatycznym banku. Zidentyfikowano przypadki błędnie naliczonych marż, co skutkowało pobieraniem od klientów zawyżonych rat odsetkowych. Bank zobowiązał się, że dokona korekty marż do wartości zgodnych z zapisami umów oraz rozliczenia nadpłaconych środków indywidualnie dla każdej analizowanej transakcji.

Działania nadzorcze w zakresie zidentyfikowanych nieprawidłowości w jednym z banków dotyczących monitorowania zabezpieczeń kredytów hipotecznych w formie ubezpieczeń. W wyniku podjętych działań

nadzorczych ustalono, że bank w 2022 r. odnotowywał zwiększoną skalę reklamacji dotyczących kwestii zabezpieczenia kredytów hipotecznych w formie ubezpieczenia, co było wynikiem wprowadzenia zautomatyzowanego procesu monitoringu polis stanowiących zabezpieczenie dla kredytów hipotecznych. System obecnie szybciej reaguje na brak dostarczenia dokumentów związanych z takim zabezpieczeniem i po wykryciu takiego faktu, niezwłocznie ustawia wyższą marżę. W wyniku podjętych działań nadzorczych bank zobowiązał się do podjęcia działań usprawniających proces aktualizacji polis i umożliwienia ich przekazywania w bankowości internetowej, gdzie klient będzie dodatkowo informowany o zbliżającym się terminie wygaśnięcia polisy i statusie sprawy po przekazaniu polisy do banku.

Działania nadzorcze w zakresie zidentyfikowanych nieprawidłowości w jednym z banków dotyczących udostępniania na kontach objętych zajęciem egzekucyjnym kwoty wolnej od zajęcia. W ramach działań nadzorczych ustalono, że bank udostępnia kwotę wolną od zajęcia tylko na podstawie dyspozycji składanych przez klienta w oddziale, co wynika z ograniczeń systemowych. Jedynie czasowo w związku z pandemią COVID-19 bank wprowadził odblokowywanie rachunków w innych kanałach pod pewnymi warunkami. W wyniku prowadzonych czynności nadzorczych bank podjął działania mające na celu poprawę funkcjonalności i dąży do umożliwienia korzystania z kwoty wolnej bez ograniczeń. Wdraża projekt, którego efektem będzie udostępnienie kwoty wolnej od zajęcia w bankomatach oraz kanałach bankowości elektronicznej, którego zakończenie planuje na koniec pierwszego kwartału 2023 r.

Ujednolicenie praktyki firm inwestycyjnych w zakresie dochodzenia roszczeń w procesie obligatoryjnej sprzedaży instrumentów finansowych. Zidentyfikowano i poddano analizie praktykę stosowaną przez firmy inwestycyjne, polegającą na obligatoryjnej sprzedaży instrumentów finansowych zapisanych na rachunkach papierów wartościowych klientów na pokrycie przeterminowanych zobowiązań finansowych należnych firmie inwestycyjnej od klienta z tytułu realizacji umowy o świadczenie usług maklerskich. Ustalono, iż wśród badanych podmiotów powyższa praktyka jest dopuszczalna regulaminowo, jednakże tylko nieliczne firmy inwestycyjne stosują ją w praktyce. 24 maja 2022 r. wystosowano do firm inwestycyjnych pismo nadzorcze, w którym m.in. wskazano, że warunki umowy o świadczenie usług maklerskich powinny jasno określać nie tylko przesłanki uprawniające firmę inwestycyjną do obligatoryjnej sprzedaży, lecz także wskazywać zasady realizacji tego prawa, w szczególności poprzez określenie parametrów wyboru instrumentów będących przedmiotem obligatoryjnej sprzedaży, np. poprzez wskazanie, że w pierwszej kolejności sprzedaży będą podlegać aktywa o najwyższej płynności. Dobór instrumentów finansowych, z których zamierza zaspokoić się firma inwestycyjna, powinien być przeprowadzony rzetelnie i transparentnie, zgodnie z przyjętą polityką realizacji zleceń. Firma inwestycyjna powinna też uwzględniać cenę sprzedaży instrumentu finansowego i koszty takiej transakcji.

Wydanie zaleceń zaprzestania naruszania przez zakład ubezpieczeń art. 26 ust. 4 ustawy o działalności ubezpieczeniowej poprzez ustalanie kwoty należnej z tytułu wystąpienia ubezpieczonego z umowy ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym z zastosowaniem wartości jednostek uczestnictwa ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych z innego dnia niż dzień otrzymania przez zakład ubezpieczeń informacji o wystąpieniu z umowy.

Wydanie zaleceń zaprzestania naruszania przez zakład ubezpieczeń: (1) art. 26 ust. 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej poprzez nieprawidłowe weryfikowanie, czy ubezpieczający dochował terminu do złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym w trybie art. 26 ust. 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej, w związku z tym, że Towarzystwo nie ustaliło daty doręczenia ubezpieczającemu po raz pierwszy rocznej informacji, o której mowa w art. 20 ust. 3 ustawy o działalności ubezpieczeniowej; (2) art. 26 ust. 2 ustawy o działalności ubezpieczeniowej poprzez nieprawidłowe weryfikowanie, czy ubezpieczony dochował terminu do złożenia oświadczenia o wystąpieniu z umowy ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym w trybie art. 26 ust. 2, w związku z tym, że zakład ubezpieczeń nie ustalił daty doręczenia ubezpieczonemu po raz pierwszy rocznej informacji, o której mowa w art. 20 ust. 3 i 4 ustawy o działalności ubezpieczeniowej.

Wydanie zaleceń: (1) zaprzestania naruszania przez zakład ubezpieczeń art. 14 ust. 1 ustawy o dystrybucji ubezpieczeń polegającego na nieuznawaniu sum pieniężnych, przekazanych przez ubezpieczającego z tytułu umowy ubezpieczenia pośrednikowi ubezpieczeniowemu, za wpłacone zakładowi ubezpieczeń z chwilą przekazania temu pośrednikowi; (2) zaprzestania naruszania interesów ubezpieczających poprzez uznawanie wpłaty zrealizowanej przez ubezpieczającego tytułem wymagalnej raty składki, jako wpłaty dokonanej na poczet kolejnej, jeszcze niewymagalnej, raty tej składki, oraz próby zwrotu takiej wpłaty jako nadpłaty raty składki, gdy zobowiązanie z tytułu wymagalnej raty składki zostało zaspokojone jej bezprawnym potrąceniem z wymagalną wierzytelnością ubezpieczającego, przysługującą mu jako uprawnionemu z umowy ubezpieczenia od zakładu ubezpieczeń; (3) zaprzestania naruszania interesów ubezpieczających poprzez niepodawanie w oświadczeniu

o potrąceniu danych pozwalających ubezpieczającemu na zidentyfikowanie umowy ubezpieczenia, w związku z którą zakład ubezpieczeń potrąca swoją należność.

Wydanie zaleceń: (1) dostosowania przez zakład ubezpieczeń działalności do art. 31 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych poprzez jego stosowanie w przypadkach, gdy doszło do przejścia lub przeniesienia udziału w prawie własności pojazdu mechanicznego, przystępującego posiadaczowi tego pojazdu będącemu jednocześnie ubezpieczającym (lub współubezpieczającym), tj. stroną umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych zawartej dla tego pojazdu; **(2) zaprzestanie naruszania art. 8 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych oraz art. 33 ust. 2 ustawy o działalności ubezpieczeniowej** poprzez ich błędne stosowanie jako podstawy prawnej do dokonywania ponownej kalkulacji składki ubezpieczeniowej z tytułu umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych w warunkach określonych w art. 31 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych; **(3) zaprzestanie naruszania § 2 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 13 lipca 2012 r. w sprawie rodzaju i zakresu dokumentu potwierdzającego zawarcie umowy ubezpieczenia obowiązkowego (Dz. U. z 2012 r. poz. 838)** polegającego na braku wskazywania w dokumencie potwierdzającym zawarcie umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych danych określających ubezpieczającego (lub współubezpieczającego), tj. strony umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych.

Wydanie zaleceń zaprzestania: (1) naruszania przez zakład ubezpieczeń art. 26 ust. 4 ustawy o działalności ubezpieczeniowej polegającego na ustalaniu kwoty należnej z tytułu odstąpienia od umowy ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym z zastosowaniem wartości jednostek uczestnictwa ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych z innego dnia niż dzień otrzymania przez zakład ubezpieczeń informacji o odstąpieniu od umowy; **(2) zaprzestanie naruszania art. 23 ust. 1 pkt 5 w zw. z art. 26 ust. 4 ustawy o działalności ubezpieczeniowej** polegającego na przyjęciu w stosowanych przez zakład ubezpieczeń wzorcach umów postanowień dopuszczających, aby kwota należna z tytułu odstąpienia w trybie art. 26 ustawy o działalności ubezpieczeniowej mogła być ustalana z zastosowaniem pomniejszenia większego niż 4% wartości jednostek ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych według stanu na dzień otrzymania informacji o odstąpieniu od umowy.

11.11. SĄD POLUBOWNY PRZY KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO

KNF, realizując jedno ze swoich ustawowych zadań, zapewnia uczestnikom rynku finansowego możliwość pozasądowego rozpatrywania sporów w Sądzie Polubownym przy KNF. Sąd Polubowny przy KNF jest odrębnym i działającym niezależnie od KNF podmiotem utworzonym na podstawie ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym. Właściwość Sądu Polubownego przy KNF obejmuje rozpatrywanie sporów między uczestnikami rynku finansowego, w szczególności sporów wynikających ze stosunków umownych między podmiotami podlegającymi nadzorowi KNF a odbiorcami usług świadczonych przez te podmioty. Nie jest to zatem sąd wyłącznie konsumencki, choć jest jedną z instytucji systemu pozasądowego rozwiązywania sporów konsumenckich w zakresie postępowania mediacyjnego i arbitrażu uproszczonego.

Sąd Polubowny przy KNF oferuje dwie zasadniczo różne drogi postępowania: mediację i arbitraż. W ramach arbitrażu istnieje także możliwość prowadzenia postępowania zdalnego w formie elektronicznej, tzw. arbitraż uproszczony. Z uwagi na sytuację epidemiczną w 2022 r. wszystkie postępowania przed Sądem Polubownym przy KNF były prowadzone przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość. Postępowania prowadzone przed Sądem Polubownym przy KNF mają charakter dobrowolny, co oznacza, że warunkiem wszczęcia postępowania jest każdorazowa zgoda obu stron na polubowne rozwiązanie sporu w ramach Sądu Polubownego przy KNF.

W 2022 r. 38 instytucji finansowych wyraziło zgodę na postępowanie mediacyjne, natomiast 20 instytucji finansowych występowało jako wnioskodawca, proponując swoim klientom zakończenie sporu w drodze mediacji.

W 2022 r. do Sądu Polubownego przy KNF wpłynęło ogółem 20 537 wniosków o przeprowadzenie mediacji, złożonych zarówno przez instytucje finansowe, jak i ich klientów. W 19 428 sprawach, a więc w przypadku prawie 95% wniosków, które wpłynęły do Sądu Polubownego przy KNF, obie strony wyraziły zgodę na podjęcie próby rozwiązania sporu w drodze mediacji.

Przez cały 2022 r. realizowany był zainicjowany w październiku 2021 r. projekt polubownego rozwiązywania sporów związanych z umowami o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, w drodze ugód zawieranych przed Sądem Polubownym przy KNF. Ugody takie zawierane są w oparciu o koncepcję przewalutowania kredytów denominowanych lub indeksowanych do waluty innej niż waluta polska na kredyt złotowy. Koncepcja, która stała się podstawą realizowanego od 2021 r. programu zawierania ugód w sprawach kredytów denominowanych lub indeksowanych do waluty innej niż waluta polska została przedstawiona przez Przewodniczącego KNF, jako odpowiedź na jeden z istotnych problemów występujących w ostatnich latach na rynku finansowym.

Zdecydowana większość prowadzonych w 2022 r. postępowań mediacyjnych dotyczyła właśnie sporów związanych z umowami o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska. W 2022 r. w Centrum Mediacji Sądu Polubownego przy KNF zainicjowanych zostało 18 511 postępowań dotyczących tego rodzaju sporów, co stanowiło ponad 95% wszystkich postępowań mediacyjnych.

Skierowanie tak dużej liczby spraw do Sądu Polubownego przy KNF, a także znaczna liczba zawartych ugód wskazują, że ugodowa metoda rozwiązania sporu spełnia oczekiwania dużej grupy kredytobiorców, pozwalając na uniknięcie długotrwałych i kosztownych sporów sądowych.

W 2022 r. zakończonych zostało łącznie 22 239⁴³ mediacji dotyczących tego typu kredytów, z czego w 14 980 postępowaniach doszło do zawarcia ugody, a 7259 postępowań zakończyło się bez zawarcia ugody. Oznacza to, że ponad 67% prowadzonych postępowań mediacyjnych dotyczących umów o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska zakończyło się zawarciem ugody.

Liczba mediatorów Sądu Polubownego przy KNF według stanu na 31 grudnia 2022 r. wynosiła 410, a liczba arbitrów – 39.

W 2022 r. po raz kolejny przyznano także wyróżnienie *Institucja finansowa przyjazna mediacji*, którego celem jest propagowanie polubownego rozwiązywania sporów pomiędzy instytucjami finansowymi a odbiorcami świadczonych przez nie usług, a także docenienie instytucji finansowych, które kontakty ze swoimi klientami opierają na otwartości, dialogu i dążeniu do porozumienia. Wyróżnionych zostało czternaście podmiotów: TUIR Warta SA, PZU SA, Vienna Life TU na Życie SA VIG, STU ERGO Hestia SA, Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny, InterRisk TU SA VIG, Uniqa TU SA, TUIR Allianz Polska SA, Compensa TU SA VIG, Link4 TU SA, Wiener TU SA VIG, TUZ TUW, PKO Bank Polski SA, ING Bank Śląski SA

Tabela 69. Liczba spraw prowadzonych przed Sądem Polubownym przy KNF w roku 2022 w porównaniu do lat 2019, 2020 i 2021

Wyszczególnienie	Łącznie				Arbitraż				Mediacja			
	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022
Sprawy	2 748	2 203	18 207	20 554	24	16	17	17	2 724	2 187	18 190	20 537
Zgody na postępowanie	1 571	1 009	16 799	19 429	2	3	0	1	1 569	1 006	16 799	19 428
Sprawy pozytywnie załatwione na rzecz wnioskodawcy przed rozpoczęciem postępowania polubownego (zawarto ugode lub złożono propozycję ugody)	43	22	21	9	1	0	0	0	42	22	21	9

⁴³ Liczba ta obejmuje również postępowania wszczęte a niezakończone z lat ubiegłych.

Wyszczególnienie	Łącznie				Arbitraż				Mediacja			
	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022
Odmowy prowadzenia postępowania	1 005	768	1 058	728	19	6	11	9	986	762	1047	719
Pozostałe (m.in. wniosek wycofany, brak właściwości sądu, brak kontaktu ze stroną)	38	43	13	56	1	2	0	1	37	41	13	55
Sprawy będące w toku (brak odpowiedzi drugiej strony w przedmiocie zgody na mediację/arbitraż)	91	361	316	332	1	5	6	6	90	356	310	326

Źródło: opracowanie własne Sądu Polubownego przy KNF

Tabela 70. Liczba spraw prowadzonych przed Sądem Polubownym przy KNF w roku 2022 w porównaniu do lat 2019, 2020 i 2021 w podziale na sektory rynku finansowego

Sektory rynku finansowego	2019	2020	2021	2022
Sektor ubezpieczeniowy	2 528	2 085	1 785	1 855
Rynek bankowy	152	103	16 115	18 652
Rynek kapitałowy	58	2	297	3
Sektor SKOK	2	0	1	0
Pozostałe	8	13	9	44
Razem	2 748	2 203	18 207	20 554

Źródło: opracowanie własne Sądu Polubownego przy KNF

11.12. WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA

Urząd Komisji Nadzoru Finansowego podejmuje aktywnie działania na arenie międzynarodowej wypełniając zadania ustawowe Komisji. Do kluczowych z nich należy współpraca w ramach europejskiego systemu nadzoru finansowego, w tym w ramach kolegiów nadzorczych, oraz realizacja priorytetów wyznaczanych procesami regulacyjnymi w UE.

UKNF jest aktywny zarówno na forach europejskich, regionalnych i globalnych organizacji międzynarodowych działających w sektorze rynku ubezpieczeniowego, bankowego i kapitałowego, jak i w stosunkach bilateralnych. Warto podkreślić zaangażowanie Urzędu w projekty pomocowe i edukacyjne oraz w inicjatywę szkoleniową TIFS realizując priorytety polskiej polityki zagranicznej.

Rozwijając dwustronne relacje z zagranicznymi organami nadzoru w 2022 r. przedstawiciele UKNF wzięli udział m.in. w spotkaniu z reprezentantami Biura ds. Kontroli Aktywów Zagranicznych Departamentu Skarbu Stanów Zjednoczonych (Office of Foreign Assets Control, OFAC), by wymienić doświadczenia oraz omówić wyzwania i dobre praktyki w zakresie egzekwowania amerykańskich oraz europejskich sankcji nałożonych w związku z rosyjską agresją na Ukrainę.

Ponadto w maju 2022 r. UKNF gościł delegację ukraińskiego organu nadzoru nad rynkiem kapitałowym – National Securities and Stock Market Commission of Ukraine (NSSMC), która spotkała się z Rafałem Mikusińskim,

Zastępcą Przewodniczącego KNF. Delegacji ukraińskiej przewodnił Przewodniczący NSSMC, Ruslan Magomedov. Spotkanie poświęcone było omówieniu aktualnych wyzwań rynku kapitałowego, zwłaszcza w obliczu rosyjskiej agresji na Ukrainę. Podpisane zostało także porozumienie o współpracy i wymianie informacji między NSSMC i KNF, którego celem jest zacieśnienie współdziałania pomiędzy organami nadzoru Ukrainy i Polski, wzmocnienie ochrony inwestorów, a także transparentności rynku kapitałowego.

Przedstawiciele kierownictwa UKNF przedstawiali kwestie istotne dla polskiego sektora bankowego na najwyższych szczeblach forów międzynarodowych. Stabilność polskiego sektora bankowego w kontekście kredytów denominowanych lub indeksowanych do franka szwajcarskiego, była wiodącym tematem rozmów w Paryżu Przewodniczącego KNF Jacka Jastrzębskiego z Przewodniczącym Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (EUNB), José Manuelem Campa, a we Frankfurcie nad Menem – z Andream Enrią, Przewodniczącym Rady ds. Nadzoru Europejskiego Banku Centralnego (EBC).

UKNF, realizując ustawowe zadania KNF, współpracuje z polskimi urzędami administracji centralnej (m.in. Kancelarią Prezesa Rady Ministrów, Ministerstwem Finansów, Ministerstwem Spraw Zagranicznych, Ministerstwem Rozwoju i Technologii), europejskimi organami nadzoru finansowego i innymi partnerami zagranicznymi w kontekście wydarzeń o charakterze międzynarodowym, mogących wpłynąć na stabilność polskiego rynku finansowego. Na poziomie krajowym, międzynarodowy aspekt współpracy obejmował m.in. wypracowywanie stanowisk Polski w ramach unijnego procesu legislacyjnego dotyczącego rynku finansowego czy udziału w przeglądach przeprowadzanych przez organizacje międzynarodowe.

11.12.1. UCZESTNICTWO W EUROPEJSKIM SYSTEMIE NADZORU FINANSOWEGO

KNF jest członkiem Europejskiego Systemu Nadzoru Finansowego, który tworzą wspólnie: krajowe organy nadzoru ze wszystkich państw Unii Europejskiej, Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego (ESRB), trzy europejskie agencje odpowiadające poszczególnym sektorom rynku, tj.: Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EBA), Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (EIOPA), Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (ESMA) oraz ich Wspólny Komitet (Joint Committee). EBA, EIOPA i ESMA opracowują projekty standardów technicznych oraz wytyczne uzupełniające unijne akty prawne, a także mają ułatwiać sprawowanie nadzoru nad transgranicznymi grupami finansowymi.

11.12.1.1. EUROPEJSKI URZĄD NADZORU UBEZPIECZEŃ I PRACOWNICZYCH PROGRAMÓW EMERYTALNYCH (EIOPA)

W 2022 r. przedstawiciele UKNF uczestniczyli w pracach zarówno Rady Organów Nadzoru EIOPA, jak i kilkudziesięciu komitetów, grup roboczych oraz sieci eksperckich, pozostając niezmiennie aktywnym uczestnikiem unijnej współpracy nadzorczej w zakresie sektora ubezpieczeniowego i emerytalnego.

Jednym z kluczowych obszarów współpracy UKNF z EIOPA w 2022 r. było wdrożenie unijnych strategicznych priorytetów nadzorczych na lata 2021–2023, obejmujących stabilność modeli biznesowych oraz adekwatną konstrukcję produktów ubezpieczeniowych (w tym wymogów dotyczących zarządzania produktem i nadzoru nad nim). W związku ze zmianą sytuacji makroekonomicznej oraz geopolitycznej, modyfikacji uległy szczegółowe zadania na 2022 r. w tym zakresie. W obszarze stabilności modeli biznesowych nacisk położono na monitorowanie wpływu rosnącej inflacji (zamiast niskich stóp procentowych) oraz oddziaływania nowych trendów w technologiach informacyjnych i informatycznych. Ocena adekwatności produktów zawężono do ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym.

W ramach corocznej aktualizacji metodyki wyznaczania stóp wolnych od ryzyka (*risk-free rate*, RFR) UKNF przekazał do EIOPA ocenę rynku obligacji (DLT assessment), zgodnie z którą rynek obligacji w Polsce spełnia kryteria głębokości, płynności i przejrzystości. W obszarze nadzoru nad sprawozdawczością i ujawnieniami, Urząd KNF kontynuował zaangażowanie w przegląd rozporządzeń wykonawczych do dyrektywy Wypłacalność II dotyczących sprawozdawczości ilościowej do organu nadzoru oraz sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej. Przegląd zakończył się w marcu 2022 r. publikacją i przekazaniem do Komisji Europejskiej projektów nowelizacji tych rozporządzeń. UKNF uczestniczył też w przygotowaniu mapowania danych ze sprawozdawczości Wypłacalność II na potrzeby corocznego przekazywania informacji do OECD za pośrednictwem EIOPA. Ponadto Urząd KNF brał udział w pracach nad stworzeniem narzędzia nadzorczego, które z wykorzystaniem technik uczenia maszynowego, poprzez analizę tekstu sprawozdań o wypłacalności i kondycji finansowej oraz wybranych danych ilościowych ze sprawozdawczości do organu nadzoru, umożliwiłoby klasyfikację poziomu ryzyka zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji w przyszłych okresach.

W 2022 r. UKNF uczestniczył również w przygotowaniu uruchomienia przez EIOPA narzędzia Cross-border Notification Platform, przeznaczonego do wymiany informacji dotyczących notyfikacji pomiędzy organami nadzoru. Ponadto została przeprowadzona analiza i rozpoczęły się prace nad nowym rejestrem podmiotów EIOPA, którego głównym celem jest wprowadzenie funkcjonalności zapewniających spójność rejestrów krajowych i rejestru EIOPA.

W obszarze prac nad proporcjonalnością UKNF wziął udział w opracowaniu przez EIOPA wskaźników służących klasyfikacji zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji jako mniejszych i mniej złożonych oraz wskazówek do procesu przyznawania takiego statusu zakładom.

W obszarze modeli wewnętrznych przedstawiciele UKNF uczestniczyli w dyskusjach nad wynikami badań porównawczych, tj. badania porównawczego ryzyka rynkowego i kredytowego, badania porównawczego ryzyka ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie oraz badania dotyczącego dywersyfikacji w modelach wewnętrznych. Uczestniczyli oni także w pracach nad nowymi formularzami sprawozdawczymi oraz wskaźnikami ciągłej odpowiedniości modeli wewnętrznych.

W ramach EIOPA, UKNF był zaangażowany także w:

- kontynuację przeglądu nadzorczego w zakresie „Follow-up on peer review on Propriety of Administrative, Management or Supervisory Body Members (AMSB) and qualifying shareholders”, dotyczącego oceny wykonania zaleceń EIOPA wydanych dla nadzorów krajowych po badaniu w 2018 r., oraz w przegląd nadzorczy w zakresie „Peer review on requirements on product oversight and governance”,
- prace dotyczące przygotowywania odpowiedzi na prośbę o poradę ze strony KE w przedmiocie przeglądu dyrektywy w sprawie działalności instytucji pracowniczych programów emerytalnych oraz nadzoru nad takimi instytucjami (IORP II),
- nowelizację wytycznych EIOPA dotyczących obliczania najlepszego oszacowania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych i wytycznych dotyczących granicy umowy,
- coroczną ocenę ryzyka płynności w sektorze ubezpieczeniowym, w tym modyfikację metodyki jej przeprowadzania,
- prace dotyczące wpływu zmian klimatu: aktualizację kalibracji szoków dla ryzyka katastroficznego w formule standardowej kapitałowego wymogu wypłacalności, aktualizację mapy luk ubezpieczeniowych w podaży ubezpieczeń od katastrof naturalnych w państwach członkowskich Unii Europejskiej i analizę działań adaptacyjnych sektora ubezpieczeniowego,
- opinie EIOPA dotyczące pierwszego zestawu Europejskich Standardów Raportowania Zrównoważonego Rozwoju (ESRS) dla Komisji Europejskiej oraz Europejskiej Grupy Doradczej ds. Sprawozdawczości Finansowej (EFRAG),
- opracowanie stanowisk EIOPA w sprawie ryzyk związanych z technologiami informacyjnymi i informatycznymi, w sprawie wyłączeń w ubezpieczeniach turystycznych oraz w sprawie nadzoru nad wygaszanym portfelem ubezpieczeniowym,
- analizę stopnia wdrożenia Międzynarodowego Standardu Sprawozdawczości Finansowej 17 (MSSF17) – Umowy ubezpieczeniowe,
- odpowiedzi na pytania rynku (procedura pytań i odpowiedzi EIOPA),
- działania EIOPA i KE dotyczące ochrony nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego mających na celu zwiększenie wartości produktów ubezpieczeń z UFK dla klientów, ograniczanie nieprawidłowości w procesie tworzenia tych produktów oraz analizę trendów konsumenckich, struktury dystrybucji ubezpieczeń, wpływu pandemii COVID-19 na produkty ubezpieczeniowe i sytuację klientów,
- współpracę z organami nadzoru ubezpieczeniowego z Unii Europejskiej oraz z Wielkiej Brytanii dotyczącą skutków brexitu i pozyskiwania informacji dotyczących działalności ubezpieczeniowej na obu rynkach, która w 2022 r. zaowocowała m.in. przyjęciem wzoru porozumienia dotyczącego nadzoru nad oddziałami oraz przekazaniem do konsultacji publicznych projektu stanowiska EIOPA ws. wykorzystania struktur z państw pozaunijnych do świadczenia usług ubezpieczeniowych w Unii Europejskiej,
- działania związane z przygotowaniem implementacji przez EIOPA Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie operacyjnej odporności cyfrowej sektora finansowego i zmieniające rozporządzenia (WE) nr 1060/2009, (UE) nr 648/2012, (UE) nr 600/2014 oraz (UE) nr 909/2014, regulującego obszar odporności przedsiębiorstw na zagrożenia i ryzyka związane z technologiami informacyjno-komunikacyjnymi (ICT).

11.12.1.2. EUROPEJSKI URZĄD NADZORU BANKOWEGO (EBA)

W 2022 r. reprezentanci UKNF uczestniczyli w pracach EBA zarówno na szczeblu eksperckim, wspierając swoją wiedzą i doświadczeniem liczne zespoły, grupy robocze oraz komitety, jak i w strukturach decyzyjnych – poza reprezentacją w Radzie Organów Nadzoru, również kontynuując mandat członka zarządu tej unijnej agencji.

UKNF aktywnie współpracował z EBA, wypracowując stanowiska i wytyczne wspierające działalność operacyjną banków, a szczególną uwagę poświęcano procesom nadzorczym nakierowanym na ocenę kluczowych zagrożeń w sektorze, w tym wywołanych pandemią COVID-19.

Urząd KNF przyczynił się do opracowania kierunkowych wytycznych w wielu krytycznych obszarach, takich jak budowa infrastruktury informatycznej służącej swobodnej wymianie informacji, łatwiejsze finansowanie gospodarki UE poprzez rozwój transakcji sekurytyzacyjnych, czy dopasowanie regulacji z zakresu ładu wewnętrznego i polityki wynagrodzeń do zmian będących skutkiem wejścia w życie dyrektywy CRD V oraz dyrektywy IFD, przy zachowaniu spójności i komplementarności w stosunku do obowiązujących przepisów. W specjalistycznych podgrupach przedstawiciele UKNF intensywnie angażowali się w obszarach raportowania, rachunkowości, analizy danych oraz ujawnień, w tym także w zakresie ryzyk związanych z ochroną środowiska, polityką społeczną i ładem korporacyjnym. Razem z reprezentantami innych krajowych organów nadzoru pod auspicjami EBA, Urząd KNF przygotował akty delegowane dotyczące m.in. funduszy własnych, dużych ekspozycji i rozmaitych ryzyk związanych z funkcjonowaniem instytucji kredytowych, takich jak ryzyko kredytowe, rynkowe czy ryzyko płynności. Przedstawiciele Urzędu wzięli również udział w przygotowaniu założeń metodycznych oraz arkuszy sprawozdawczych ogólnoeuropejskich testów warunków skrajnych, które rozpoczną się pod koniec stycznia 2023 r. Urząd KNF wziął także udział w tworzeniu standardów technicznych dotyczących europejskich dostawców usług finansowania społecznościowego.

EBA wykonuje szeroki zakres zadań dotyczących przede wszystkim sektora bankowego, ale również instytucji płatniczych i instytucji pieniądza elektronicznego. UKNF kontynuował zatem prace nad zagadnieniami z zakresu prowadzenia działalności przez te podmioty, m.in. opracowując nowe wytyczne dotyczące wyłączenia z tytułu ograniczonej sieci zgodnego z PSD2 oraz przygotowując raporty i opinie dla Komisji Europejskiej dotyczące licencjonowania instytucji płatniczych czy przeglądu drugiej dyrektywy w sprawie usług płatniczych (PSD2).

Do czasu rozpoczęcia działalności przez nowo powołany unijny Urząd ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy (Anti-Money Laundering Authority, AMLA) urzędem wiodącym w kwestii prowadzenia, koordynowania i monitorowania działań mających na celu przeciwdziałanie praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu pozostaje EBA. W 2022 r. przedstawiciele UKNF uczestniczyli w pracach Stałego Komitetu ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy oraz Finansowaniu Terroryzmu (Standing Committee on anti-money laundering and countering terrorist financing, AMLSC), działającego przy tej agencji. Efektem wspólnych prac były w szczególności publikacje EBA wyznaczające dalsze trendy oraz kierunki działań w obszarze wzmocnienia skuteczności i ram przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, w tym wytyczne w sprawie strategii i procedur zarządzania zgodnością z przepisami oraz roli i obowiązków pracownika ds. zgodności z przepisami AML/CFT.

11.12.1.3. EUROPEJSKI URZĄD NADZORU GIEŁD I PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH (ESMA)

W 2022 r. przedstawiciele UKNF uczestniczyli w pracach Zarządu i Rady Organów Nadzoru ESMA, 15 stałych komitetów oraz kilkunastu grup roboczych i zadaniowych. Realizowane działania skupiały się na tworzeniu projektów legislacji unijnej, ustalaniu projektów regulacyjnych i wykonawczych standardów technicznych, wytycznych, dokumentów konsultacyjnych oraz pytań i odpowiedzi.

Pracownicy Urzędu byli zaangażowani w prace grup roboczych, inicjowali dyskusję i prezentowali liczne zagadnienia i praktyki zidentyfikowane na krajowym rynku, które wymagały uzgodnienia wspólnego podejścia, w tym dotyczące działalności na rachunek własny, schematów wynagradzania firm inwestycyjnych czy marketingu platform crowdfundingowych.

Przedstawiciel UKNF uczestniczył w pracach międzynarodowej grupy koordynacyjnej ds. przygotowania systemu wymiany informacji o ocenach fit & proper pomiędzy krajowymi organami nadzoru, wdrażanego przez EIOPA, EBA i ESMA, w szczególności w zakresie przygotowania uwag do projektu wytycznych ESAs.

Ponadto reprezentanci UKNF uczestniczyli m.in. w przygotowaniach projektu wytycznych w zakresie zarządzania produktowego, a także wielu dokumentów Q&A mających na celu poprawne i spójne rozumienie wymogów MiFID II oraz przepisów regulujących świadczenie usług finansowania społecznościowego w państwach członkowskich.

Pracownicy Urzędu zaangażowani byli również w prace legislacyjne dotyczące Listing Act. Brali oni udział w opracowaniu odpowiedzi do dokumentu konsultacyjnego w zakresie ładu korporacyjnego oraz przygotowaniu stanowiska ESMA do kwestionariusza Komisji Europejskiej w sprawie potencjalnych zmian w regulacjach prawnych w ramach Listing Act. W aspekcie rozporządzenia prospektowego reprezentanci UKNF uczestniczyli w wypracowaniu kierunków aktualizacji dotychczasowych wspólnych ustaleń dotyczących praktyki weryfikacji prospektów.

Ponadto były podejmowane działania w obszarze regulowanym przez rozporządzenie MAR. Opublikowano rewizję wytycznych dotyczących opóźnienia wydania informacji poufnych oraz interakcji z nadzorem ostrożnościowym, a także zaktualizowano pytania i odpowiedzi odnośnie do informacji poufnych oraz publikacji ratingów kredytowych.

Należy również podkreślić udział pracowników Urzędu KNF w opracowywaniu nowych narzędzi makroostrożnościowych, pozwalających na lepsze zarządzanie systemowymi ryzykami w sektorze funduszy inwestycyjnych (m.in. w celu wdrożenia rekomendacji Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego) oraz sporządzaniu opinii ESMA w sprawie planowanej kompleksowej rewizji rozporządzenia (UE) 2017/1131 w sprawie funduszy rynku pieniężnego, a także aktualizacji wytycznych dla funduszy rynku pieniężnego dotyczących testów warunków skrajnych. Ponadto realizowano wspólne działania nadzorcze w zakresie przestrzegania zasad wyceny aktywów funduszy oraz doprecyzowania zasad podejmowania przez ESMA oraz krajowe organy nadzoru decyzji w celu określenia poziomu dźwigni stosowanej przez zarządzających alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (na podstawie dyrektywy 2011/61 w sprawie zarządzających alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi).

Wśród narzędzi konwergencji nadzorczej, w jakich wykorzystanie zaangażowani byli przedstawiciele UKNF, warto wskazać zainicjowane w 2022 r. wspólne ćwiczenie nadzorcze w zakresie stosowania wymogów kosztów i opłat. Ponadto jeden z reprezentantów Urzędu brał udział w pracach Senior Supervisors Forum dotyczących działalności maklerskiej, uczestniczył w przeglądzie i aktualizacji tzw. *Heatmap*, czyli narzędzia służącego określeniu najważniejszych ryzyk i wyzwań dla działalności inwestycyjnej w UE, a także w przygotowaniu nowych celów nadzorczych ESMA.

W 2022 r. przedstawiciele UKNF uczestniczyli również w czterech spotkaniach organizowanych w ramach ESMA Enforcement Network. W ramach prac grupy pracownicy Urzędu aktywnie uczestniczyli w dyskusji i wymianie doświadczeń opartych na analizie spraw w przedmiocie nakładania sankcji przez krajowe organy nadzoru. Ponadto w czerwcu 2022 r. UKNF gościł w Warszawie przedstawicieli grupy w związku z organizacją warsztatów na temat praktycznych aspektów przeprowadzania przesłuchań w postępowaniach sankcyjnych oraz posiedzenia ESMA Enforcement Network. Przedstawiciele UKNF uczestniczyli w finalizowaniu prac nad opracowaniem dotyczącym metod przyspieszania postępowań oraz w dyskusji z przedstawicielami Komisji Europejskiej na temat egzekucji kar za granicą.

11.12.1.3.1. FinTech w ESMA

W 2022 r. w ramach prac ESMA nad innowacjami w zakresie usług finansowych, kryptoaktywów oraz wykorzystania danych pracownicy UKNF uczestniczyli w pracach Stałego Komitetu ds. Zarządzania Inwestycyjnego (IMSC) służących wymianie informacji na temat innowacji finansowych na rynku kapitałowym, w działaniach wspierających rozwój rynku FinTech i rynku kryptoaktywów oraz identyfikowaniu zagrożeń dla ochrony inwestorów. W ramach specjalnie utworzonej grupy zadaniowej ds. DLT prowadzono prace nad interpretacją przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego w sprawie systemu pilotażowego na potrzeby infrastruktur rynkowych opartych na technologii rozproszonego rejestru⁴⁴.

11.12.1.3.2. Zrównoważone finansowanie w ESMA

Przedstawiciele UKNF, współpracując z pozostałymi członkami ESMA, kontynuowali prace nad włączeniem mierników ESG (czynniki środowiskowe, społecznej odpowiedzialności i ładu korporacyjnego) do aktów prawnych na różnych poziomach. Głównym dokumentem opracowanym w tym zakresie był Sustainable Finance Roadmap⁴⁵. Dokument ten zapewnił przejrzystość wyników prac w ramach zrównoważonego finansowania i przedstawił przewidywaną kolejność ich realizacji w nadchodzących latach, co pozwoliło na podsumowanie głównych inicjatyw ustawodawczych.

Przedstawiciele UKNF uczestniczyli także w pracach nad przygotowaniem przeglądu MiFID II/MiFIR dotyczącym wymogów uwzględniania czynników ESG przez firmy inwestycyjne. Działania te obejmowały monitorowanie rozwiązań pozwalających na ułatwienie funkcjonowania firm inwestycyjnych w okresie pandemii COVID-19.

W 2022 r. podjęto różnokierunkowe działania związane z ESG w obrębie rynku kapitałowego, m.in.: opracowano standardy nadzoru nad obowiązkami wynikającymi z regulacji zrównoważonego rozwoju (instrukcja

⁴⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020PC0594&from=PL>

⁴⁵ https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma30-379-1051_sustainable_finance_roadmap.pdf

nadzorcza dla organów nadzoru, wytyczne w sprawie nazw funduszy), a także trwały przygotowania wspólnego działania nadzorczego w sprawie obowiązków wynikających z regulacji dotyczących zrównoważonego rozwoju i ESG (ćwiczenie zostanie przeprowadzone w 2023 r. i 2024 r.). Kwestie outsourcingu i wyceny aktywów funduszy były przedmiotem prezentacji i wymiany doświadczeń nadzorczych pomiędzy krajowymi organami nadzoru.

Pracownicy UKNF brali także udział w pracach Stałego Komitetu ds. Raportowania (CRSC). W wyniku prac CRSC oraz grup roboczych i zadaniowych, ESMA opublikowała następujące dokumenty związane ze zrównoważonym rozwojem:

- zaktualizowane pytania i odpowiedzi dotyczące wytycznych ESMA w sprawie alternatywnych wskaźników działania w zakresie odnoszącym się do mierników ESG,
- komentarz ESMA w sprawie projektów standardów sprawozdawczych ISSB (*International Sustainability Standards Board*): IFRS S1 „Ogólne wymagania dotyczące ujawniania informacji finansowych związanych ze zrównoważonym rozwojem” i IFRS S2 „Ujawnienia dotyczące klimatu”,
- odpowiedź ESMA na konsultacje w sprawie pierwszego zestawu Europejskich Standardów Sprawozdawczości Zrównoważonego Rozwoju (ESRS).

11.12.1.4. EUROPEJSKA RADA DS. RYZYKA SYSTEMOWEGO (ESRB)

W 2022 r. przedstawiciele UKNF uczestniczyli w posiedzeniach Rady Generalnej (najważniejszego organu decyzyjnego ESRB), Doradczego Komitetu Technicznego (poddaje analizie sprawy omawiane następnie na forum Rady Generalnej) oraz wybranych grup roboczych ESRB. W ramach działań Rady skierowanych na ocenę poziomu ryzyk systemowych i przeciwdziałaniu ich materializacji, Rada wydała we wrześniu 2022 r. ostrzeżenie ogólne (*warning*) w sprawie wrażliwości systemu finansowego Unii Europejskiej. Wskazuje ono, że gospodarka Unii, odczuwając skutki kryzysu wywołanego globalną pandemią COVID-19, została dodatkowo osłabiona przez kilka szoków. Ostrzeżenie wzywa do podjęcia skoordynowanych wysiłków przez instytucje nadzoru na poziomie UE i krajowym w celu zapewnienia, że instytucje finansowe, a także wszyscy uczestnicy rynków finansowych, będą gotowi stawić czoła materializacji zidentyfikowanych ryzyk dla stabilności finansowej. W 2022 r., kontynuując prace w zakresie rynku nieruchomości komercyjnych (CRE), Rada przyjęła zalecenie (*recommendation*) ESRB w sprawie CRE, którego publikacja, wraz z raportem nastąpiła w 2023 r. Rada Generalna podjęła także dyskusje na temat scenariusza szokowego na potrzeby testów warunków skrajnych, które w 2023 r. ma przeprowadzić EBA.

11.12.2. WSPÓŁPRACA Z ORGANAMI NADZORU INNYCH PAŃSTW

11.12.2.1. KOLEGIA NADZORCZE ORAZ KOLEGIA PRZYMUSOWEJ RESTRUKTURYZACJI

Podstawową płaszczyzną współpracy z organami nadzoru z innych państw są kolegia nadzorcze. Są one organizowane w szczególności dla grup bankowych, ubezpieczeniowych, a także dla rynku kapitałowego w zakresie CCP (Central Clearing Counterparty).

W ramach sektora bankowego w 2022 r. przedstawiciele UKNF uczestniczyli przede wszystkim w posiedzeniach kolegiów organizowanych przez Europejski Bank Centralny (EBC), jako macierzysty organ nadzoru dla większości banków zagranicznych działających na terenie Polski. W ramach powyższych posiedzeń prowadzone były uzgodnienia w zakresie wspólnych ocen ryzyka i adekwatności kapitałowej (Joint Risk Assessment and Decision Process) oraz wymogów kapitałowych i płynnościowych na poziomie grupy. Omawiano i uzgadniano również projekty decyzji w zakresie oceny planów naprawy przygotowywanych przez podmioty dominujące w grupie, a także prowadzono intensywną wymianę informacji na temat wypracowanych praktyk nadzorczych oraz stosowanych narzędzi i metodologii, co ma na celu harmonizację i rozwijanie wspólnej kultury nadzoru.

Zgodnie z Dyrektywą BRRD i przepisami ją implementującymi KNF jest członkiem (bez prawa głosu) kolegiów przymusowej restrukturyzacji ustanowionych dla grup bankowych, których podmioty zależne funkcjonują na polskim rynku. Rok 2022 był kolejnym rokiem funkcjonowania ww. kolegiów, których zasadniczym zadaniem jest opracowanie zasad współpracy organów przymusowej restrukturyzacji i organów nadzoru w sytuacji kryzysowej. Reprezentanci UKNF, razem z przedstawicielami wiodącego w tym zakresie Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, Narodowego Banku Polskiego i Ministerstwa Finansów, uczestniczyli w dyskusjach nad planami przymusowej restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji przygotowanymi przez właściwe organy przymusowej restrukturyzacji.

W okresie objętym sprawozdaniem przedstawiciele UKNF uczestniczyli w posiedzeniach ubezpieczeniowych kolegiów nadzorczych. Celem współpracy była wymiana informacji i doświadczeń pomiędzy organami nadzoru odpowiedzialnymi za nadzór nad zakładami ubezpieczeń należącymi do międzynarodowych grup ubezpiecze-

niowych, w tym ocena sytuacji finansowej i ryzyk identyfikowanych na poziomie grup oraz poszczególnych zakładów ubezpieczeń, m.in. wpływu pandemii COVID-19 i wojny w Ukrainie, jak również podjętych i planowanych działań nadzorczych.

UKNF kontynuował realizację zadań związanych z pełnieniem funkcji grupowego organu nadzoru oraz prowadzeniem nadzoru uzupełniającego (konglomeratowego) nad Grupą PZU, w tym koordynował współpracę z członkami kolegium nadzorczego dla Grupy PZU, reprezentującymi zagraniczne organy nadzoru z krajów, w których Grupa PZU prowadzi działalność, jak również zorganizował doroczne posiedzenie kolegium. W obszarze tym przedstawiciele UKNF kontynuowali także zaangażowanie w wypracowywaniu na forum UE spójnego podejścia do metody obliczania adekwatności kapitałowej konglomeratów finansowych oraz metody ujęcia innych sektorów finansowych w obliczaniu wypłacalności grup ubezpieczeniowych.

11.12.2.1.1. Współpraca z zagranicznymi organami nadzoru

Poza współpracą wielostronną UKNF podtrzymuje oraz rozwija na wielu płaszczyznach relacje dwustronne z zagranicznymi organami nadzoru. Obejmują one wymianę informacji nadzorczych, opinii oraz doświadczeń i przebiegają przede wszystkim na poziomie roboczym. Współpracę ułatwiają zarówno dwu-, jak i wielostronne porozumienia o współpracy i wymianie informacji, w tym w ramach europejskich urzędów nadzoru finansowego oraz IOSCO i IAIS. W 2022 r. UKNF ukończył m.in. prace nad zawarciem porozumienia o współpracy pomiędzy Europejskim Bankiem Centralnym a sześcioma Państwami Członkowskimi, które nie zaliczają się do strefy euro – Polską, Szwecją, Danią, Czechami, Rumunią oraz Węgrami, dzięki któremu zacieśni się współpraca nadzorcza między nimi.

W ramach wymiany doświadczeń nadzorczych oraz poznawania nowych rozwiązań technologicznych sprzyjających sprawnemu realizowaniu zadań licencyjnych oraz monitorowaniu rynku, przedstawiciele UKNF wzięli udział w wielu wizytach studyjnych w zagranicznych organach nadzoru oraz przyjęli i przeszkolili reprezentantów innych instytucji. Celem proaktywnych działań w zakresie podnoszenia kwalifikacji pracowników UKNF jest wzajemne zbliżanie praktyk nadzorczych w obliczu wyzwań nadzoru transgranicznego i nowych produktów finansowych oraz usprawnianie wewnętrznych procesów.

11.12.3. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI MIĘDZYNARODOWYMI

11.12.3.1. MIĘDZYNARODOWA ORGANIZACJA KOMISJI PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH (IOSCO)

W 2022 r. reprezentanci UKNF uczestniczyli w pracach 11 stałych komitetów oraz grup roboczych IOSCO. Angażowali się w prace i wypełnianie mandatów dotyczących wytycznych oraz wspólnych działań nadzorczych m.in. w:

- nowo utworzonej grupie Fintech Task Force będącej odpowiedzią IOSCO na potrzebę rynku dotyczącej analizy i reagowania na problemy ochrony inwestorów w przestrzeni kryptoaktywów,
- grupie wymiany informacji, gdzie omawiano wyzwania nadzorcze o charakterze transgranicznym, w tym narzędzia dostarczane przez IOSCO ułatwiające identyfikację potencjalnych ryzyk dla funkcjonowania rynku,
- grupie przeglądowej, gdzie dyskutowano nad zagadnieniami dotyczącymi efektywnej współpracy nadzorców w zakresie kryptoaktywów oraz projektu promowania pogłębionej współpracy międzynarodowej.

Ponadto na podstawie wielostronnego porozumienia o współpracy i wymianie informacji UKNF zwrócił się do 24 zagranicznych organów nadzoru z prośbą o przekazanie informacji w około 50 badanych sprawach w 2022 r.

W obrębie aktywności Komitetu Stałego ds. Pośredników Finansowych prowadzono wymianę informacji oraz doświadczeń w zakresie działań podjętych przez poszczególne jurysdykcje m.in. w odpowiedzi na kryzys wywołany przez pandemię COVID-19. W ramach uczestnictwa w pracach Komitetu pracownicy UKNF angażowali się również w prace dotyczące kierunków rozwoju oraz wspólnych działań nadzorczych w ramach dystrybucji detalicznych usług i produktów inwestycyjnych online, zestawu narzędzi nadzorczych, egzekucji kar za granicą, nadzoru nad kontraktami CFD, naruszeń prawa przy wykorzystaniu mediów społecznościowych oraz transgranicznego prowadzenia postępowań sankcyjnych.

Przedstawiciele UKNF kontynuowali również prace związane z prowadzeniem procesu weryfikacji wniosków aplikacyjnych organów nadzoru o przystępowanie do wielostronnych porozumień IOSCO.

Po raz pierwszy w Polsce kampanię edukacyjną IOSCO World Investor Week, zainaugurowała uroczystość „Ring the Bell for Financial Literacy”. Wydarzenie zorganizowane zostało przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie (GPW) oraz Fundację GPW we współpracy z UKNF i KDPW_CCP. Częścią agendy wydarzenia było wystąpienie ówczesnego Wiceprzewodniczącego Zarządu IOSCO Jeana-Paula Servais.

11.12.3.1.1. Międzynarodowe Stowarzyszenie Nadzorów Ubezpieczeniowych (IAIS)

Przedstawiciele UKNF w 2022 r. byli zaangażowani w działania IAIS m.in. w ramach Komitetu ds. Implementacji oraz Przeprowadzania Ocen oraz Komitetu ds. Rozwoju Standardów. Kontynuowali oni swój udział w pracach nad globalnym standardem kapitałowym (Insurance Capital Standard), dalszą implementacją Całościowych Ram Nadzoru (Holistic Framework) oraz kwestiami nadzoru nad grupami ubezpieczeniowymi, które są istotne systemowo w skali ogólnoświatowej. Brali oni również udział w tworzeniu ram „Różnorodność, Równość i Inkluzja” (Diversity, Equity and Inclusion) oraz jej możliwego funkcjonowania, wykorzystania w zarządzaniu i prowadzeniu działalności przez ubezpieczycieli. Ponadto zaangażowanie reprezentantów UKNF obejmowało prace nad dokumentem dotyczącym odporności operacyjnej obejmującej również odporność cybernetyczną, nad lukami ochronnymi i ryzykami związanymi ze zmianami klimatycznymi oraz inkluzyjnością w dostępie do ubezpieczeń, których rozwój będzie kontynuowany w 2023 r.

11.12.3.1.2. Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD)

W 2022 r. UKNF był zaangażowany w działalność Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD), uczestnicząc w pracach Komitetu Rynków Finansowych (CMF), Komitetu Ładu Korporacyjnego (CGC), Komitetu ds. Ubezpieczeń i Prywatnych Funduszy Emerytalnych (IPPC), Grupy Roboczej ds. Prywatnych Funduszy Emerytalnych (WPPP), Grupy Eksperckiej ds. Finansów i Digitalizacji oraz Grupy Roboczej wspierającej inicjatywę Global Money Week (GMW), działającej przy Międzynarodowej Sieci ds. Edukacji Finansowej OECD (INFE). Przykłady istotnych tematów omawianych na ww. forach:

- całoroczne prace nad nowelizacją Zasad Ładu Korporacyjnego OECD (CGC),
- podejmowanie tematyki ESG / sustainable finance / zmian klimatycznych (m.in. CGC, CMF, Grupa ds. Finansów i Digitalizacji),
- udział w badaniach nad globalnymi trendami na rynku ubezpieczeniowym (IPPC),
- możliwe kierunki rozwoju kampanii GMW na podstawie propozycji scenariuszy przygotowanych przez Sekretariat GMW, a także doświadczeń, dobrych praktyk i wniosków z realizacji kampanii GMW 2022 na świecie, tematy przewodnie przyszłych edycji GMW, zakres i forma cyklicznej publikacji GMW Annual Report.

W ramach współpracy z administracją krajową UKNF razem z Ministerstwem Finansów, uczestniczył w prowadzonym przez OECD (Global Forum on Transparency and Exchange of Information for Tax Purposes) od 2020 r. przeglądzie EOIR (Exchange of Information on Request) obejmującym głównie kwestie podatkowe i AML, w tym nadzór i pozyskiwanie informacji z rynku finansowego.

Publikacją raportu „Znajomość zagadnień finansowych w Polsce – znaczenie, dane i oferta edukacyjna” przedstawiającego obraz edukacji finansowej w Polsce, zakończył się pierwszy etap projektu opracowania Krajowej Strategii Edukacji Finansowej. Raport został przygotowany przez ekspertów OECD we współpracy z krajową Grupą roboczą ds. strategii edukacji finansowej, w skład której wchodzi przedstawiciele UKNF.

11.12.3.1.3. Międzynarodowa Organizacja Nadzorów Emerytalnych (IOPS)

Przedstawiciele UKNF w 2022 r. uczestniczyli w pracach IOPS, które koncentrowały się na analizach dotyczących cyfryzacji prywatnego sektora emerytalnego, odporności sektora emerytalnego na szoki oraz implementacji wytycznych IOPS dotyczących ESG. Ponadto kontynuowane były działania związane z obszarem nadzoru opartego na ryzyku.

11.12.3.1.4. Działania w ramach innych instytucji i organizacji międzynarodowych

UKNF kontynuował bieżącą współpracę z Bankiem Światowym i Międzynarodowym Funduszem Walutowym, które regularnie przysyłają do Polski misje eksperckie (m.in. misje tzw. Art. IV Statutu MFW). Spotkanie z misją MFW w 2022 r. poświęcone było umówieniu sytuacji sektora bankowego, w tym kluczowych wyzwań nadzorczych i regulacyjnych.

Urząd KNF prowadzi ponadto współpracę z Bazylejskim Komitetem Nadzoru Bankowego oraz Bankiem Rozliczeń Międzynarodowych. UKNF kontynuował również udział w pracach tzw. Regionalnej Grupy Konsultacyjnej Rady Stabilności Finansowej (FSB) dla Europy.

W grudniu 2022 r. odbyła się 34. doroczna konferencja BSCEE (Grupa Nadzorów Bankowych z krajów Europy Środkowo-Wschodniej), organizacji zrzeszającej 25 organów nadzoru bankowego z 24 państw regionu, współpracującej m.in. z Komitetem Bazylejskim. W trakcie wydarzenia członkowie Grupy oraz przedstawiciele Bazylejskiego Komitetu ds. Nadzoru Bankowego wymienili doświadczenia i poglądy na temat kluczowych wyzwań

dla stabilności sektora bankowego w poszczególnych jurysdykcjach. Jak co roku, BSCEE opublikowała raport roczny (BSCEE Review) z działalności członków Grupy. UKNF odpowiada za prowadzenie spraw Sekretariatu BSCEE od 2006 r.

11.12.4. PROJEKTY POMOCOWE I EDUKACYJNE

11.12.4.1. POMOC TECHNICZNA W RAMACH TAIEX ORAZ MIĘDZYNARODOWA WSPÓŁPRACA EKSPERCKA

Na prośbę Komisji Europejskiej oraz organów nadzoru krajów objętych instrumentem pomocy technicznej i wymiany informacji TAIEX, eksperci UKNF aktywnie uczestniczyli, dzieląc się wiedzą i praktykami nadzorczymi, w zdalnych misjach szkoleniowych i doradczych dla administracji Ukrainy, Bośni i Hercegowiny, Serbii oraz społeczności tzw. Tureckiej Republiki Cypru Północnego. Ponadto w związku z rosyjską agresją na Ukrainę oraz kontynuując współpracę bilateralną na rzecz państw priorytetowych dla polskiej polityki zagranicznej, Urząd KNF udzielał specjalistycznego wsparcia Narodowemu Bankowi Ukrainy oraz Narodowej Komisji Papierów Wartościowych w ramach stacjonarnych i zdalnych konsultacji eksperckich.

11.12.4.1.1. Inicjatywy pomocowe na rzecz wsparcia zdolności i kompetencji nadzoru nad rynkiem finansowym w Polsce

UKNF był zaangażowany w opracowanie Krajowej Strategii Edukacji Finansowej – projektu realizowanego przez OECD na zlecenie Komisji Europejskiej (Dyrekcji Generalnej ds. Reform Strukturalnych) w ramach pierwszej alokacji unijnego Instrumentu Wsparcia Technicznego w ścisłej współpracy z krajową Grupą roboczą ds. strategii edukacji finansowej. W skład krajowej Grupy roboczej wchodzi przedstawiciele 9 instytucji: MF, UKNF, MEiN, NBP, UOKiK, BFG, GPW w Warszawie, KDPW oraz RF.

Urząd KNF uczestniczy również w 3-letnim flagowym projekcie Komisji Europejskiej – Akademii Finansów Cyfrowych, która także jest realizowana z Instrumentu Wsparcia Technicznego. Inicjatywa zakłada wzmocnienie potencjału w zakresie innowacyjnych finansów cyfrowych oraz wykorzystanie technologii w działaniach nadzoru. Projekt realizowany w latach 2022–2025 uwzględnia cele unijnej strategii w zakresie finansów cyfrowych oraz potrzeby wspierania konwergencji nadzoru nad działalnością sektora finansowego w UE.

W ramach drugiego naboru wniosków z Instrumentu Wsparcia Technicznego, UKNF otrzymał wsparcie Komisji Europejskiej dla pilotażowego projektu dotyczącego zrównoważonego finansowania. Projekt dotyczy kształtowania i wymiany dobrych praktyk nadzorczych w zakresie stosowania wymogów prawa Unii Europejskiej w ww. obszarze. Zaangażowanie w przedsięwzięcie ma pomóc sprostać wyzwaniom, przed którymi stoi organ nadzoru, dotyczącym nadzoru nad stosowaniem złożonych i stale rozwijanych wymogów, w szczególności związanych z ujawnieniami informacji. Projekt ma też uwzględniać perspektywę uczestników rynku, w tym rozumienie ich obowiązków i szans związanych z tymi wymogami. Projekt jest także spójny z rządową Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, a tym samym z polityką priorytetów gospodarczo-strukturalnych Polski.

11.12.4.1.2. Inicjatywa Szkoleniowa dla Nadzoru Finansowego (TIFS)

Po przerwie wywołanej pandemią COVID-19, przywrócono organizację międzynarodowych spotkań eksperckich w ramach TIFS. Inicjatywa ta jest realizowana od 2009 r. jako centrum szkoleniowe dla nadzorców wszystkich sektorów rynku finansowego z państw UE oraz Europy Środkowej i Wschodniej, obejmując w szczególności kraje priorytetowe dla polskiej polityki zagranicznej.

W grudniu 2022 r. został zrealizowany program The European Green Deal in the scope of financial supervision z udziałem ekspertów UKNF, Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego oraz Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych, w którym wzięło udział trzydziestu przedstawicieli organów nadzorów z Armenii, Bułgarii, Czarnogóry, Chorwacji, Czech, Niemiec, Kosowa, Łotwy, Mołdawii, Rumunii, Serbii, Słowenii, Turcji oraz Ukrainy.

11.13. DZIAŁANIA EDUKACYJNE I INFORMACYJNE

11.13.1. PROJEKT EDUKACYJNY CENTRUM EDUKACJI DLA UCZESTNIKÓW RYNKU – CEDUR

UKNF, wypełniając ustawowe zadanie organu nadzoru w zakresie upowszechniania wiedzy z obszaru funkcjonowania rynku finansowego, w 2022 r. kontynuował realizację projektu edukacyjnego Centrum Edukacji dla Uczestników Rynku – CEDUR, w ramach którego w okresie objętym sprawozdaniem realizowana była głównie działalność szkoleniowa.

11.13.1.1. SEMINARIA SZKOLENIOWE CEDUR

Dostosowując się do potrzeb i oczekiwań odbiorców, działalność szkoleniowa w 2022 r. realizowana była przede wszystkim w formule online. W 2022 r. zorganizowano 79⁴⁶ spotkań przeprowadzonych przez pracowników UKNF, skierowanych przede wszystkim do podmiotów podlegających nadzorowi KNF, przedstawicieli instytucji państwowych, w tym organów ścigania oraz wymiaru sprawiedliwości, instytucji ochrony praw nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego, w tym miejskich i powiatowych rzeczników konsumentów, a także uczniów i nauczycieli oraz seniorów, w których uczestniczyło łącznie ponad 29 tys. słuchaczy.

Tabela 71. Podsumowanie seminariów szkoleniowych CEDUR w 2022 r.

Grupa odbiorców	Liczba spotkań	Liczba uczestników
Podmioty podlegające nadzorowi KNF i biegli rewidenci	29	9 099
Uczniowie i nauczyciele	22	13 353
Instytucje państwowe, w tym organy ścigania i wymiar sprawiedliwości	20	4 375
Instytucje ochrony praw nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego	4	252
Seniorzy	3	1 960
Inwestorzy indywidualni	1	294
Razem	79	29 333

Źródło: opracowanie własne UKNF

Zestawienie seminariów szkoleniowych zorganizowanych w ramach projektu edukacyjnego CEDUR w 2022 r. przedstawiono w aneksie 13.4.

11.13.1.2. PUBLIKACJE EDUKACYJNE CEDUR

W 2022 r. na stronie internetowej KNF opublikowano broszurę o charakterze edukacyjnym: „Ubezpieczenia na życie. Zarys charakterystyki umów ubezpieczenia na życie”. Opracowanie przeznaczone dla nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego, której celem jest wprowadzenie do bardziej technicznych zagadnień ubezpieczeń na życie oraz zapoznanie nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego z podstawowymi rodzajami ubezpieczeń na życie.

11.13.1.3. DZIAŁANIA DLA ŚRODOWISKA AKADEMICKIEGO

W 2022 r. odbyła się XI edycja Konkursu o Nagrodę Przewodniczącego KNF za najlepszą pracę doktorską z zakresu rynku finansowego. Celem Konkursu jest inspirowanie rozwoju rynku finansowego i jego innowacyjności

⁴⁶ W tym 2 webinaria ze współudziałem przedstawiciela Biura Rzecznika Finansowego oraz 1 z udziałem przedstawiciela BFG i 1 z udziałem przedstawiciela UOKiK jako prelegenta.

poprzez zwiększanie zainteresowania środowiska akademickiego zagadnieniami związanymi z organizacją i funkcjonowaniem rynku finansowego oraz nadzorem nad tym rynkiem. Nagrodę w XI edycji Konkursu o Nagrodę Przewodniczącego KNF za najlepszą pracę doktorską z zakresu rynku finansowego Kapituła Konkursu przyznała autorce pracy „Własności i funkcjonowanie rynku kryptowalut”, napisanej na Uniwersytecie Ekonomicznym w Poznaniu.

Kapituła przyznała wyróżnienie autorowi dysertacji „Wpływ ram prawnych restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji w Unii Europejskiej na dyscyplinę rynkową w sektorze bankowym”, napisanej w Katedrze Prawa Europejskiego Uniwersytetu Warszawskiego.

11.13.1.4. PODCAST UKNF „FINANSE POD NADZOREM”

W 2022 r. kontynuowano nagrywanie podcastu Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego „Finanse pod nadzorem”. Podcast UKNF to cykl nagrań o charakterze edukacyjnym, który skierowany jest przede wszystkim do nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego, w tym do obecnych i przyszłych klientów, konsumentów. W każdym odcinku podcastu eksperci z UKNF wyjaśniają w prosty sposób często niełatwe zagadnienia z zakresu rynku finansowego, mając na celu zwiększanie wiedzy słuchaczy o finansach oraz podnoszenie świadomości o zagrożeniach i ryzykach z jakimi mogą wiązać się decyzje i działania podejmowane na rynku finansowym.

Odcinki podcastu dostępne są w aplikacjach przeznaczonych do streamingu audio, tj. Spotify, Apple Podcasts, Google Podcasts, Spreaker.

W 2022 r. udostępniono w aplikacjach następujące odcinki podcastu: „Inwestycje w kryptowaluty – czy wiążą się z wyższym ryzykiem?”, „Jak przestępcy podszywają się pod KNF i UKNF?”, „Lista ostrzeżeń publicznych KNF”, „Jak prawidłowo przygotować prospekt” oraz „Rejestr Zobowiązań Emitentów jako cenne źródło informacji”.

11.13.2. MIĘDZYNARODOWA KAMPANIA GLOBAL MONEY WEEK – GMW 2022

UKNF pełni rolę koordynatora kampanii Global Money Week (dalej: Kampania, GMW) na gruncie krajowym. Organizatorem GMW na świecie jest Międzynarodowa Sieć ds. Edukacji Finansowej działająca przy Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju – OECD/INFE. Jubileuszowa edycja GMW odbyła się pomiędzy 21 a 27 marca i do udziału w niej zgłosiło się ponad 34 tys. uczniów i nauczycieli. Hasło przewodnie GMW 2022 brzmiało: Zadbaj o swoją przyszłość, mądrze zarządzaj pieniędzmi (Build your future, be smart about money). Hasło to podkreślało, jak ważne przy podejmowaniu decyzji finansowych jest myślenie o swojej przyszłości.

Kampania GMW 2022 w Polsce obejmowała działania z zakresu edukacji finansowej, realizowane lokalnie w szkołach na wszystkich etapach edukacyjnych przez szkolnych koordynatorów GMW. Szkolni koordynatorzy GMW podejmowali zarówno własne inicjatywy, jak i korzystali z propozycji programowej przygotowanej przez UKNF oraz instytucje współpracujące. W ramach propozycji programowej GMW 2022, UKNF zrealizował cykl 12 webinarium CEDUR dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych, a także nauczycieli zainteresowanych zagadnieniami finansowymi. Z propozycji szkoleniowej przygotowanej przez UKNF skorzystało ponad 11 tys. uczniów i nauczycieli.

Propozycję programową GMW 2022 wzbogaciły inicjatywy z zakresu edukacji finansowej oraz materiały edukacyjne innych instytucji, które włączyły się w Kampanię, tj. Bankowy Fundusz Gwarancyjny, Ministerstwo Finansów, Polska Izba Ubezpieczeń, Rzecznik Finansowy, Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Fundacja GPW, Stowarzyszenie Krzewienia Edukacji Finansowej, Warszawski Instytut Bankowości oraz Fundacja Rodziny Czepczyńskich. Z propozycji programowej instytucji współpracujących z UKNF w ramach kampanii GMW 2022 skorzystało ponad 9 tys. uczestników.

Jako inicjator i koordynator kampanii GMW w Polsce UKNF jest reprezentowany na międzynarodowym forum edukacji finansowej poprzez udział przedstawiciela w pracach grupy roboczej The Global Money Week Working Group działającej przy OECD/INFE. Zadaniem Grupy jest wytyczanie kierunków wzmocnienia organizacji kolejnych edycji GMW i rozwoju kampanii GMW na świecie.

11.13.3. KAMPANIA IOSCO – WORLD INVESTOR WEEK (WIW)

VI edycję World Investor Week (WIW) zainaugurowała 3 października 2022 r. pierwsza polska edycja „Ring the Bell for Financial Literacy”. Wydarzenie zorganizowane zostało przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie (GPW) oraz Fundację GPW we współpracy z UKNF i KDPW_CCP i było okazją do zaprezentowania agendy WIW 2022 w Polsce oraz szerzej – projektów edukacyjnych jego organizatorów.

Podczas World Investor Week pomiędzy 4 a 7 października 2022 r. UKNF przeprowadził cykl webinarium dla uczniów szkół ponadpodstawowych oraz nauczycieli. Tematyka webinarium dotyczyła: inwestowania na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie (GPW) – zasad inwestowania, cyberbezpieczeństwa z perspektywy klienta usług finansowych – aspektów praktycznych, Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie (GPW) – obrotu instrumentami finansowymi, kwestii jak zadbać o bezpieczeństwo swojego telefonu i nie dać się okraść. W webinarium wzięło udział ponad 4,5 tys. uczestników.

Ponadto, w ramach kampanii WIW 2022, 15 listopada 2022 r. odbyła się II edycja Dnia Edukacji Finansowej zorganizowana przez Fundację GPW we współpracy z Giełdą Papierów Wartościowych w Warszawie. W wydarzeniu (stacjonarnie i online) wzięło udział ponad 1000 osób. W programie Dnia Edukacji znalazła się m.in. debata ekspercka pt. „Rola i perspektywy edukacji finansowej” oraz wykłady dla osób zainteresowanych poszerzeniem swojej wiedzy z zakresu finansów osobistych oraz inwestowania. Wydarzenie zostało podzielone na moduły kierowane do różnych grup odbiorców: studentów i początkujących inwestorów, nauczycieli i rodziców, dorosłych i seniorów.

11.13.4. UDZIAŁ PRZEDSTAWICIELI UKNF W WYDARZENIACH ZEWNĘTRZNYCH

Przedstawiciele UKNF wzięli udział w charakterze prelegentów lub słuchaczy w ponad 50 wydarzeniach zewnętrznych, tj. panelach, kongresach i konferencjach.

11.13.5. UDZIAŁ W PRACACH ZESPOŁÓW I GRUP ROBOCZYCH

Przedstawiciele UKNF kontynuowali udział w pracach krajowej Grupy roboczej ds. strategii edukacji finansowej w ramach projektu „Opracowanie krajowej strategii edukacji finansowej” realizowanego przez Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) na zlecenie Komisji Europejskiej – Dyrekcji Generalnej ds. Wspierania Reform Strukturalnych (DG Reform) w ramach pierwszej alokacji unijnego Instrumentu Wsparcia Technicznego (IWT). Projekt ma na celu wsparcie opracowania w Polsce krajowej strategii edukacji finansowej.

Urząd KNF był reprezentowany również na forum Zespołu Roboczego Rady Rozwoju Rynku Finansowego ds. działań edukacyjnych w zakresie funkcjonowania rynku finansowego.

Przedstawiciel UKNF brał udział w pracach grupy projektowej zajmującej się edukacją finansową w ramach Podkomitetu ds. ochrony konsumenta i innowacji finansowych połączonych organów nadzorów EIOPA, ESMA i EBA – JC SC CPFI SGFE (ang. *the Joint Committee Sub-Committee on Consumer Protection and Financial Innovation Sub-Group on Financial Education*). Przedmiotem prac grupy projektowej było m.in. konsultowanie propozycji treści tematycznego raportu „Thematic Report on Financial Education on Digitalization: Cybersecurity, Scams and Fraud” opracowanej w oparciu o repozytorium prezentujące inicjatywy krajowych organów nadzoru z zakresu edukacji finansowej związane z cyberbezpieczeństwem, przygotowanie agendy konferencji *Joint ESAs high-level conference on financial education and literacy 2022*, a także opracowanie zakresu i harmonogramu działań edukacyjnych dotyczących obszarów tematycznych, takich jak: wpływ wzrostu inflacji i stóp procentowych na konsumentów oraz zrównoważone finansowanie.

11.13.6. DZIAŁANIA EDUKACYJNE Z ZAKRESU CYBERBEZPIECZEŃSTWA⁴⁷

W 2022 r. przygotowano 173 ostrzeżenia odnośnie do najnowszych ataków lub metod działania cyberprzestępców. Informacje o zagrożeniach publikowane przez CSIRT KNF są dystrybuowane przez media informacyjne o szerokim zasięgu społecznym. W 2022 r. na podstawie ostrzeżeń CSIRT KNF powstało 1980 artykułów. Oprócz działalności w mediach internetowych zespół CSIRT KNF realizował także działania edukacyjne w tradycyjnej prasie, radiu i telewizji.

Zespół CSIRT KNF przeprowadził w 2022 r. wiele działań szkoleniowych mających na celu poprawę świadomości odnośnie do cyberzagrożeń. W ramach projektu Centrum Edukacji dla Uczestników Rynku – CEDUR⁴⁸, realizowanego przez UKNF przeprowadzono 12 webinarium, w trakcie których przedstawione zostały zagadnienia z zakresu cyberbezpieczeństwa, ochrony środków finansowych klientów i działania złośliwego oprogramowania.

⁴⁷ Zob. więcej: podrozdz. 11.1.2.2.1. Działania Zespołu CSIRT KNF.

⁴⁸ Zob. więcej w podrozdz. 11.13.1. Projekt edukacyjny Centrum Edukacji dla Uczestników Rynku – CEDUR. Aneks 13.4., tabela Zestawienie seminariów szkoleniowych zorganizowanych przez UKNF w ramach projektu edukacyjnego CEDUR w 2022 r.

Przedstawiciele UKNF w ramach działań edukacyjnych uczestniczyli w wielu inicjatywach o zasięgu krajowym i zagranicznym, których celem było rozpowszechnianie wiedzy z zakresu cyberbezpieczeństwa rynku finansowego.

Przedstawiciele CSIRT KNF we współpracy z Wyższą Szkołą Policji w Szczytnie prowadzą na studiach podyplomowych zajęcia dydaktyczne w obszarze cyberbezpieczeństwa.

11.13.7. DZIAŁANIA EDUKACYJNE Z ZAKRESU INNOWACJI FINANSOWYCH⁴⁹

UKNF podejmował działania edukacyjne wśród młodzieży organizując warsztaty dla uczniów szkół średnich oraz konkurs „EduFinTech–2022”. Na platformie edukacyjnej FinTech, dostępnej na stronie www.fintech.gov.pl, zamieszczono nowe materiały, m.in. na temat crowdfundingu inwestycyjnego i otwartej bankowości, kierowane do młodzieży i dorosłych poszukujących wiedzy na temat innowacji na rynkach finansowych. We współpracy z Uniwersytetem Warszawskim przygotowano dwie konferencje naukowe poświęcone wyzwaniom regulacyjnym i nadzorczym w obszarze innowacji finansowych.

11.13.8. OBECNOŚĆ W MEDIACH I SERWIS INTERNETOWY

Głównym narzędziem prowadzenia przez UKNF działań informacyjnych jest serwis internetowy, w którym w 2022 r. odnotowano blisko 5 mln odsłon. Informacje prezentowane w serwisie internetowym, dotyczące Komisji jako organu nadzoru nad rynkiem finansowym, obejmują m.in. zadania i skład Komisji, komunikaty w sprawie decyzji podjętych przez Komisję Nadzoru Finansowego, strukturę organizacyjną UKNF, zadania departamentów, rozmówienia publiczne, ogłoszenia o pracy oraz listę ostrzeżeń publicznych Komisji Nadzoru Finansowego. Ponadto serwis zawiera informacje na temat nadzorowanych rynków – aktualne zestawienia podmiotów działających na poszczególnych rynkach, dane finansowo-statystyczne, publikacje (raporty i opracowania tematyczne), akty prawne, w tym także akty prawa wspólnotowego, informacje na temat aktywności w ramach instytucji UE i inne.

W 2022 r. w mediach ukazało się 188 909 materiałów zawierających odniesienia do Komisji Nadzoru Finansowego, z czego: w Internecie – 184 493, w social mediach – 268, w prasie – 2849 oraz w radiu i telewizji – 1299.

Współpracując z mediami, UKNF prowadzi otwartą politykę komunikacyjną. Zadania w tym zakresie obejmują m.in.:

- publiczne prezentowanie stanowisk oraz wyników prac KNF i Urzędu KNF,
- informowanie o działaniach, inicjatywach i programach podejmowanych przez KNF i Urząd KNF,
- komentowanie wydarzeń na rynku finansowym,
- odpowiadanie na pytania przedstawicieli mediów.

11.13.9. KAMPANIE SPOŁECZNE

W 2022 r. przeprowadzono kampanie społeczne:

- *Stała czy zmienna stopa oprocentowania kredytu mieszkaniowego? Zdecyduj świadomie*

Kampania dotyczyła potencjalnych zagrożeń związanych z oprocentowaniem kredytów i zachęcała do świadomego i przemyślanego wyboru modelu oprocentowania. Kampania zwracała również uwagę na to, jak kluczowa jest świadomość ryzyka stopy procentowej, jak ważne jest dokładne zapoznanie się z zaproponowanymi przez bank warunkami przy wyborze modelu oprocentowania, związanego z należnościami i zobowiązaniami finansowymi, w szczególności w przypadku zobowiązań kredytowych. Kluczowa jest świadomość wszystkich rodzajów ryzyka i konsekwencji podjętej decyzji.

W ramach kampanii ukazał się Komunikat UKNF i zamieszczono na specjalnej podstronie internetowej KNF publikację na temat wybranych różnic modeli oprocentowania kredytów mieszkaniowych.

Ważnym elementem kampanii były spoty radiowe, wyemitowane we wrześniu i październiku 2022 r. na antenach ogólnopolskich rozgłośni, których intencją było poinformowanie społeczeństwa o ryzykach związanych ze stopami procentowymi. Spot stanowił uzupełnienie i rozszerzenie tej kampanii informacyjnej, prowadzonej za pośrednictwem strony internetowej.

- *Fininfluenserzy – kim są, jak działają i jaki interes mogą mieć w dzieleniu się informacjami?*

Kampania edukacyjna prowadzona za pośrednictwem strony internetowej KNF, w której Urząd Komisji Nadzoru Finansowego zwracał uwagę na działalność fininfluenserów – kim są, jak działają i jaki interes mogą mieć

⁴⁹ Zob. więcej: podrozdz. 11.1.3. Działania wspierające rozwój innowacji finansowych (FinTech).

w dzieleniu się informacjami. Kampania zwracała uwagę na to, jak kluczowa jest ostrożność przy kierowaniu się wskazówkami działań inwestycyjnych tzw. fininfluenserów, czyli osób zajmujących się w Internecie tematyką finansów i inwestowania, z uwagi na fakt, że przekazywane informacje nie zawsze są obiektywne i często przekazujące je osoby kierują się własnym interesem.

– *Grywalizacja – co to takiego, jak działa w świecie inwestycji?*

Kampania edukacyjna prowadzona za pośrednictwem strony internetowej na temat grywalizacji i ryzyk związanych z tym zjawiskiem w przypadku inwestowania. W kampanii Urząd Komisji Nadzoru Finansowego przestrzegał przed komunikatami o treści: „gdy zainwestujesz więcej przejdiesz dalej”. Kluczowa jest świadomość ryzyka związana z inwestowaniem i szczególną uwagę należy zwracać na platformy inwestycyjne, działające poza obszarem UE.

11.13.10. ROZPATRYWANIE WNIOSKÓW O DOSTĘP DO INFORMACJI PUBLICZNEJ

Zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 4 ustawy o dostępie do informacji publicznej w zw. z art. 3 ust. 1 i ust. 4 pkt 2 ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego jest podmiotem obowiązującym do udostępniania informacji publicznej, występując jako organ reprezentujący na zewnątrz Urząd KNF, będący państwową osobą prawną. Udostępnianie informacji publicznej przez UKNF obejmuje swym zakresem całokształt działań tej państwowej osoby prawnej, w tym także informacje o aktywności jednego z organów UKNF, jakim jest Komisja Nadzoru Finansowego, będąca podmiotem właściwym w sprawach nadzoru nad rynkiem finansowym.

Zgodnie z regulacjami ustawy o dostępie do informacji publicznej udostępnianie informacji publicznej następuje zasadniczo na dwa sposoby. Podstawowym sposobem udostępniania informacji publicznej jest publikowanie informacji w ramach Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu KNF. Jeżeli zaś informacja publiczna nie została udostępniona w Biuletynie Informacji Publicznej, to podmiot zainteresowany jest uprawniony do złożenia wniosku o udostępnienie informacji publicznej, który następnie jest każdorazowo indywidualnie procedowany. W 2022 r. do Urzędu KNF wpłynęło 237 wniosków o udostępnienie informacji publicznej.

11.14. WSPÓŁPRACA Z ORGANAMI PAŃSTWOWYMI ORAZ PODMIOTAMI ZEWNĘTRZNYMI

11.14.1. WSPÓŁPRACA W RAMACH KOMITETU STABILNOŚCI FINANSOWEJ (KSF)

W 2022 r. odbyło się 5 posiedzeń Komitetu Stabilności Finansowej w zakresie nadzoru makroostrożnościowego (KSF-M): 28 lutego, 25 marca, 10 czerwca, 23 września, 9 grudnia, podczas których: podtrzymano ocenę, że najistotniejszym źródłem zagrożeń dla stabilności systemu finansowego identyfikowanym przez Komitet pozostaje ryzyko prawne mieszkaniowych kredytów walutowych oraz ryzyko geopolityczne, będące skutkiem prowadzonych działań zbrojnych Federacji Rosyjskiej w Ukrainie. Oceniono jednocześnie, że sektor bankowy pozostaje wysoce odporny, nawet w sytuacji jednoczesnej materializacji kilku źródeł ryzyka. Na wniosek KNF Komitet wydał opinie w sprawie identyfikacji instytucji (O-SII) oraz nałożenia bufora innej instytucji o znaczeniu systemowym. Oceniono, że ryzyko zarażania wynikające ze słabości niektórych instytucji zostało znacznie ograniczone w efekcie rozpoczęcia skutecznej restrukturyzacji Getin Noble Banku SA Komitet odnotował także próby podważania wiarygodności i reprezentatywności wskaźnika referencyjnego stopy procentowej WIBOR. W tym kontekście stwierdził, że nie znajduje żadnych podstaw prawnych ani ekonomicznych do negowania prawidłowości wyznaczania tego wskaźnika referencyjnego.

11.14.2. WSPÓŁPRACA W RAMACH KOMITETU STERUJĄCEGO DS. FinTech

Od 2019 r. UKNF kontynuuje działania mające na celu zapewnienie koordynacji działań i współpracy instytucji państwa w zakresie rozwoju polskiego sektora FinTech. W skład Komitetu Sterującego FinTech wchodzi przedstawiciele Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego, Ministerstwa Finansów, Narodowego Banku Polskiego, Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, Ministerstwa Rozwoju, Pracy i Technologii oraz Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. W ramach prac w 2022 r. odbyły się dwa spotkania.

11.14.3. WSPÓŁPRACA W RAMACH WZMOCNIENIA BEZPIECZEŃSTWA FIZYCZNEGO SEKTORA FINANSOWEGO

W 2022 r. odbyły się cztery spotkania Rady do spraw Bezpieczeństwa Fizycznego Rynku Finansowego – stałego organu opiniodawczo-doradczego Przewodniczącego KNF, podczas których przeanalizowano poziom bezpieczeństwa rynku finansowego determinowany m.in. wojną w Ukrainie.

11.14.4. WSPÓŁPRACA Z NARODOWYM BANKIEM POLSKIM

UKNF prowadzi stałą dwustronną współpracę w zakresie wymiany informacji niezbędnych do wykonywania ustawowych zadań banku centralnego i organu nadzoru nad rynkiem finansowym. Zasady współpracy określają obustronne umowy dotyczące współpracy oraz wymiany informacji pomiędzy KNF a NBP.

Na mocy umowy KNF przekazywała w 2022 r. do NBP wiele danych w obszarze:

- sektora bankowego: m.in. w zakresie stress testów, ryzyka prawnego związanego z portfelem walutowych kredytów mieszkaniowych oraz dodatkowego wymogu kapitałowego, informacje pozasprawozdawcze dotyczące kredytów konsumpcyjnych i mieszkaniowych, informacji o wakacjach kredytowych, oceny BION, obiektów sektora bankowego podlegających obowiązkowej ochronie, a także informacje o sytuacji banków wrażliwych,
- obsługi kwartalnego procesu kontroli jakości danych sprawozdawczych przekazanych do EBA, przygotowania informacji zwrotnych i obsługi korekt do EBA,
- sektora usług płatniczych: na podstawie przepisów ustawy o usługach płatniczych, NBP opiniuje wniosek o wydanie zezwolenia na świadczenie usług płatniczych w charakterze krajowej instytucji płatniczej w zakresie obejmującym świadczenie usługi, o której mowa w art. 3 ust. 1 pkt 5 ustawy o usługach płatniczych (tj. usługa *acquiringu*). Opinia Prezesa NBP obejmuje ocenę wniosku w zakresie zgodności z prawem oraz zapewnienia bezpieczeństwa i sprawności świadczenia usługi płatniczej. W 2022 r. KNF wystąpiła do NBP o zaopiniowanie 6 wniosków,
- sektora SKOK: przekazywanie informacji o płynności kas, wysokości współczynnika wypłacalności, informacji o sytuacji kas objętych programami postępowania naprawczego oraz o ocenie poziomu ryzyka nadanej przez UKNF poszczególnym kasom. Z drugiej strony, NBP przysyłał do KNF wiele materiałów analitycznych, które znajdują się w obszarze działania KNF. Jednocześnie odbywała się bieżąca współpraca pomiędzy obiema instytucjami na poziomie operacyjnym (dotyczącym wymiany informacji, uzgadniania stanowisk, czy też kwestii informatycznych), w tym w zakresie poszczególnych podmiotów nadzorowanych z sektora SKOK,
- sektora ubezpieczeniowego: informacje oparte zarówno na dodatkowych sprawozdaniach finansowych i statystycznych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji (statutowe), jak również sprawozdaniach zgodnych z systemem Wypłacalności II. Wyżej wymienione dane zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji oraz podjęte działania w ramach współpracy były prowadzone w celu realizacji zadań Narodowego Banku Polskiego oraz zadań wynikających z uczestnictwa Narodowego Banku Polskiego w Europejskim Systemie Banków Centralnych,
- sektora emerytalnego: dane o funduszach emerytalnych i towarzystwach emerytalnych, pracowniczych programach emerytalnych, indywidualnych kontaktach emerytalnych oraz indywidualnych kontaktach zabezpieczenia emerytalnego. Dane te są przekazywane lub udostępniane NBP przez UKNF w interwałach miesięcznych, kwartalnych i rocznych,
- sektora rynku funduszy inwestycyjnych: dane dotyczące akcjonariuszy towarzystw funduszy inwestycyjnych, wybranych danych finansowych towarzystw funduszy inwestycyjnych, podmiotów prowadzących obsługę funduszy inwestycyjnych (depozytariuszy i podmiotów prowadzących rejestry uczestników funduszy), wybrane dane finansowe funduszy inwestycyjnych i subfunduszy oraz dane identyfikujące towarzystw funduszy inwestycyjnych, funduszy inwestycyjnych i subfunduszy,
- sektora domów maklerskich: dane statystyczne dotyczące podmiotów prowadzących działalność maklerską oraz powierniczą. Z częstotliwością roczną przekazywane są informacje o liczbie firm inwestycyjnych i banków powierniczych. Z częstotliwością półroczną przekazywane są informacje o rachunkach papierów wartościowych i rachunkach pieniężnych prowadzonych przez podmioty prowadzące działalność maklerską i banki powiernicze, a także zagregowane dane z zakresu bilansu oraz rachunku zysków i strat domów maklerskich,
- danych o pierwotnych i wtórnych ofertach publicznych i niepublicznych akcji przeprowadzanych za pośrednictwem firm inwestycyjnych.

Przedstawiciele UKNF uczestniczyli w pracach Rady do spraw obrotu gotówkowego przy NBP, a przedstawiciel UKNF został włączony do nowo powstałej Grupy roboczej ds. transportu i procesowania gotówki na rynku.

Na podstawie przepisów ustawy o obrocie instrumentami finansowymi zatwierdzenie przez KNF regulaminów Krajowego Depozytu, regulaminów KDPW_CCP SA, regulaminu izby rozliczeniowej i izby rozrachunkowej wraz z regulaminem funduszu zabezpieczającego prawidłowe wykonanie zobowiązań wynikających z transakcji rozliczanych przez izbę rozliczeniową, oraz ich zmian w zakresie wskazanym w przepisach ww. ustawy, nastę-

puje po zasięgnięciu opinii Prezesa NBP. W związku z powyższym KNF przesyła do Prezesa NBP postanowienia w przedmiocie prośby o wyrażenie opinii w zakresie wniosków KDPW i KDPW_CCP o zatwierdzenie zmian w regulaminie Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych, regulaminie rozliczeń transakcji (obróć zorganizowany), regulaminie rozliczeń transakcji (obróć niezorganizowany) oraz regulaminie funduszu rozliczeniowego, a także wniosków IRGiT SA o zatwierdzenie zmian w Regulaminie Izby Rozliczeniowej i Rozrachunkowej oraz w Regulaminie Funduszu Gwarancyjnego Izby Rozliczeniowej i Rozrachunkowej. Ponadto NBP jest członkiem kolegium nadzorczego dla KDPW_CCP SA, które zostało powołane przez KNF w 2013 r. w celu bieżącego nadzoru nad KDPW_CCP SA w związku z wymogami rozporządzenia EMIR. Dodatkowo, na podstawie art. 12 rozporządzenia CSDR, NBP pełni funkcję organu odpowiedniego w zakresie nadzoru nad KDPW SA jako centralnym depozytem papierów wartościowych, w związku z czym jest organem, z którym KNF jest zobowiązany dokonać konsultacji m.in. w sprawie charakterystyki systemu rozrachunku papierów wartościowych prowadzonego przez KDPW SA zgodnie z art. 17 ust. 4 rozporządzenia CSDR.

W zależności od specyfiki poszczególnych spraw współpraca między NBP a UKNF odbywa się na zasadzie zarówno regularnej wymiany informacji (rocznie, kwartalnie, miesięcznie), jak i kontaktów *ad hoc*. W szczególności istotnych i aktualnych w danym okresie kwestiach kooperacja ta nabiera charakteru ciągłego.

11.14.5. SPOTKANIA I KONSULTACJE Z UCZESTNIKAMI RYNKU

11.14.5.1. WSPÓŁPRACA Z IZBIA W SPRAWIE ZMIANY OBOWIĄZKÓW SPRAWOZDAWCZYCH FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH I TFI

W związku z przygotowanymi projektami nowych aktów wykonawczych do ustawy o funduszach inwestycyjnych, w zakresie obowiązków sprawozdawczych funduszy inwestycyjnych oraz towarzystw funduszy inwestycyjnych, kontynuowano roboczą współpracę z Izbą Zarządzających Funduszami i Aktywami, aby umożliwić sektorowi TFI zapoznanie się z proponowanymi zmianami oraz efektywne przygotowanie się do konsultacji i opiniowania w ramach procesu legislacyjnego. W grudniu 2022 r. rozpoczął się cykl spotkań roboczych dotyczących aspektów technicznych nowej sprawozdawczości, w ramach którego odbyło się 5 spotkań z przedstawicielami sektora funduszy inwestycyjnych.

11.14.5.2. PIERWSZE SPOTKANIE Z IZBĄ GOSPODARCZĄ ALTERNATYWNYCH SPÓŁEK INWESTYCYJNYCH

W związku z powstaniem Izby Gospodarczej Alternatywnych Spółek Inwestycyjnych (IGASI) i na jej wniosek w styczniu 2022 r. odbyło się spotkanie z przedstawicielami UKNF, które dotyczyło kierunków rozwoju rynku kapitałowego z punktu widzenia IGASI oraz roli, jaką odgrywają na nim zarządzający alternatywnymi spółkami inwestycyjnymi. Przedstawiciele IGASI omówili cele jakie przyświecały założeniu Izby.

11.14.5.3. KONSULTACJE Z UCZESTNIKAMI RYNKU NA TEMAT PROBLEMÓW W REALIZACJI OBOWIĄZKÓW INFORMACYJNYCH FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH I PRZYGOTOWANIE ROZWIĄZAŃ ELIMINUJĄCYCH ZGŁASZANE PROBLEMY

W związku z pojawiającymi się praktycznymi problemami związanymi z realizacją obowiązków sprawozdawczych funduszy inwestycyjnych oraz jakością danych przekazywanych do KNF w tych sprawozdaniach, pracownicy UKNF prowadzili liczne indywidualne konsultacje z uczestnikami rynku, w wyniku których wypracowano modyfikacje techniczne obowiązujących formularzy raportowych wykorzystywanych do przekazywania sprawozdań funduszy inwestycyjnych oraz raportów bieżących funduszy, informujących o wykupie certyfikatów inwestycyjnych.

Odpowiadając na zgłoszone potrzeby depozytariuszy funduszy emerytalnych i inwestycyjnych w 2022 r. prowadzone były konsultacje z Radą Banków Depozytariuszy dotyczące zmiany formy raportowania w sposób, który umożliwi automatyzację generowania takich raportów po stronie przygotowującego raport, przetwarzania danych po stronie organu nadzoru, co wpłynie na podniesienie jakości danych oraz efektywności nadzoru.

11.14.6. WSPÓŁPRACA Z INSTYTUCJAMI OCHRONY PRAW KLIENTÓW

W 2022 r. UKNF współpracował z właściwymi organami (Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Rzecznik Finansowy, Urząd Ochrony Danych Osobowych), w tym przekazywał do właściwych organów problemy/zgłoszenia, wyniki analiz będące w kompetencji właściwych instytucji oraz brał udział w spotkaniach roboczych dotyczących przekazywanych zagadnień.

UKNF przekazał do Rzecznika Finansowego informacje i dokumenty potwierdzające przypadki naruszenia przez określone zakłady ubezpieczeń obowiązków przewidzianych w art. 5 ust. 2, art. 6, 7, 9 i 10 ustawy o re-

klamacjach i Rzeczniku Finansowym. UKNF przekazał do Rzecznika Finansowego informacje i dokumenty potwierdzające przypadki naruszenia przez dostawców usług płatniczych (w tym przypadku banki komercyjne) obowiązków wynikających z art. 15a ust. 2 i ust. 3 ustawy o usługach płatniczych dotyczących rozpatrywania reklamacji użytkowników.

Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów UKNF przekazał informacje wskazujące na różną interpretację przepisów prawa przez kredytodawców w zakresie sposobu i terminów proporcjonalnego rozliczania kosztów w związku ze skróceniem czasu obowiązywania umowy w wyniku nadpłaty lub całkowitej spłaty kredytu hipotecznego, o którym mowa w ustawie o kredycie hipotecznym, udzielonego po wejściu w życie przepisów ustawy, tj. od 22 lipca 2017 r.

Ponadto UKNF przekazał Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów informacje i dokumenty dotyczące nieprawidłowej praktyki w zakresie sposobu rozpatrywania przez spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe zgłoszeń klientów dotyczących rozliczenia i obniżenia całkowitego kosztu kredytu konsumenckiego w przypadku przedterminowej jego spłaty w świetle postanowień art. 49 w związku z art. 52 ustawy o kredycie konsumenckim.

W 2022 r. przedstawiciele UKNF brali również udział w roboczych spotkaniach z przedstawicielami Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w sprawie praktyki realizowania przez podmioty nadzorowane obowiązków przewidzianych w Dziale III Rozdziale 2 ustawy o usługach płatniczych (Autoryzacja transakcji płatniczych) oraz procedowanych w tym zakresie zmian legislacyjnych, z przedstawicielami Urzędu Ochrony Danych Osobowych w celu wypracowania wspólnych rozwiązań legislacyjnych w zakresie zmiany art. 70a Prawa bankowego, tj. realizacji prawa wnioskujących o kredyt do uzyskania wyjaśnień na temat dokonanej oceny zdolności kredytowej. Jednolite propozycje legislacyjne zostały przekazane do Ministerstwa Finansów.

UKNF współpracował z Urzędem Ochrony Konkurencji i Konsumentów również w zakresie oceny zgodności z prawem praktyki zakładu ubezpieczeń polegającej na stosowaniu uproszczonego trybu rozpatrywania roszczeń w ubezpieczeniu następstw nieszczęśliwych wypadków.

Ponadto przedstawiciele UKNF brali udział w spotkaniach z przedstawicielami Biura Informacji Kredytowej w zakresie analizy działających już rozwiązań dotyczących „Zastrzeżenia kredytowego” i zidentyfikowanej potrzeby wprowadzenia jednolitych mechanizmów pozwalających zabezpieczyć konsumentów przed „niechcianym” lub wyłudzonego produktem kredytowym. Na bazie analiz i zebranych doświadczeń UKNF opracował propozycje legislacyjne w tym zakresie, które zostały przekazane do Ministerstwa Finansów.

11.14.7. WSPÓŁPRACA Z UCZELNIAMI

11.14.7.1. POROZUMIENIE O WSPÓŁPRACY POMIĘDZY UKNF, WYDZIAŁEM PRAWA I ADMINISTRACJI UW I FUNDACJĄ NA RZEC INNOWACJI FINANSOWYCH FINTECH POLSKA

Porozumienie z 4 kwietnia 2022 r. w sprawie współpracy w zakresie organizacji cyklu konferencji naukowych popularyzujących wiedzę o rynku finansowym ma na celu poszerzenie wiedzy studentów na temat problematyki nadzoru i regulacji innowacji finansowych oraz walki z cyberprzestępczością.

11.14.8. WSPÓŁPRACA Z INNymi INSTYTUCJAMI

W okresie objętym sprawozdaniem UKNF współpracował w szczególności z:

- Bankowym Funduszem Gwarancyjnym (BFG): na podstawie przepisów Prawa bankowego oraz ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji, a także na podstawie Umowy o współpracy i wymianie informacji pomiędzy KNF a BFG z 27 grudnia 2016 r., UKNF oraz BFG przekazywały pomiędzy sobą informacje niezbędne do wykonywania ustawowo określonych zadań obydwu instytucji. W odniesieniu do banków UKNF przekazywał BFG m.in. informacje dotyczące ocen nadawanych bankom w procesie badania i oceny nadzorczej oraz kwartalnych ocen poziomu ryzyka występującego w ich działalności, a także informacje dotyczące sytuacji ekonomiczno-finansowej banków, w tym w zakresie ich pozycji płynnościowej i kapitałowej. Istotnym zagadnieniem w ramach współpracy KNF z BFG były plany naprawy opracowywane przez banki oraz plany przymusowej restrukturyzacji banków sporządzane przez Fundusz (krajowy organ przymusowej restrukturyzacji). W 2022 r. UKNF współpracował z BFG w zakresie przygotowań do ustanowienia ram dla przymusowej restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji w sektorze ubezpieczeniowym. Prace skupiały się na analizie propozycji dyrektywy unijnej w tej sprawie, przedłożonej przez Komisję Europejską i podlegającej negocjacji w Radzie Unii Europejskiej oraz na analizach możliwych podejść do stosowania tej dyrektywy w Polsce w przyszłości, gdyby została uchwalona,

- Generalnym Inspektorem Informacji Finansowej (GIIF): KNF na mocy ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy pełni funkcję jednostki współpracującej z GIIF, która w ramach swoich uprawnień nadzorczych przeprowadza czynności kontrolne i analityczne w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w instytucjach obowiązanych przez nią nadzorowanych, a także w zakresie naruszeń stwierdzonych w wyniku kontroli, nakłada kary administracyjne, o których mowa w art. 150 ust. 1 ww. ustawy⁵⁰. Zgodnie z ustawowymi wymaganiami, zarówno o wynikach kontroli, jak i o wydaniu ostatecznej decyzji w sprawie nałożenia kary administracyjnej każdorazowo informowany jest GIIF,
- Głównym Urzędem Statystycznym (GUS) w zakresie przekazywania danych dotyczących sektora rynku funduszy inwestycyjnych i funduszy emerytalnych, a także sektora ubezpieczeniowego. UKNF brał również udział w pracach nad programami badań statystycznych na lata 2022, 2023, 2024,
- Ubezpieczeniowym Funduszem Gwarancyjnym (UFG): przedstawicielem organu nadzoru w składzie Rady Funduszu jest Krystian Wiercioch, Zastępca Przewodniczącego KNF. W 2022 r. UKNF kontynuował realizację umowy o współpracy i wymianie informacji pomiędzy KNF i UFG, której celem jest zapewnienie bezpieczeństwa rynku ubezpieczeniowego oraz realizacja zadań ustawowych. UKNF monitoruje działalność Funduszu, poprzez analizę kwartalnych i rocznego sprawozdania finansowego. W 2022 r. UKNF współpracował z UFG w zakresie pomocy ukraińskim obywatelom w związku z konfliktem zbrojnym na terenie Ukrainy. Na podstawie art. 60 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa na UFG nałożono nowe zadanie, jakim był zwrot zakładom ubezpieczeń wypłaconego odszkodowania lub świadczenia i poniesionych kosztów z tytułu roszczeń wynikających z bezpłatnego/darmowego ubezpieczenia granicznego. W roku 2022 UKNF kontynuował działania w zakresie monitorowania sytuacji polskich obywateli, którzy byli klientami duńskiego zakładu ubezpieczeń Gefion Insurance A/S (upadłość zakładu ogłoszono w 2021 r.). Zakład działał w Polsce na zasadzie swobody świadczenia usług, oferując przede wszystkim polisy komunikacyjne. UFG kontynuował obsługę szkód spowodowanych przez ubezpieczonych w Gefion, zmierzając do jak najszybszego zaspokojenia roszczeń,
- Krajową Izbą Rozliczeniową (KIR) w zakresie korzystania z zasobów Systemu Teleinformatycznego Izby Rozliczeniowej (STIR),
- Polską Izbą Ubezpieczeń (PIU): metodyka rocznego Badania i Oceny Nadzorczej (BION) zakładów ubezpieczeń za 2021 r. była konsultowana z PIU i jej ostateczny kształt jest wynikiem współpracy z PIU oraz przedstawicielami zakładów ubezpieczeń. W 2022 roku kontynuowano w UKNF działania w celu przygotowania podmiotów nadzorowanych i UKNF na zmiany regulacyjne i nadzorcze zachodzące w zakresie zrównoważonego rozwoju, w tym dotyczące obowiązkowych ujawnień publicznych przez te podmioty. W ich ramach nawiązano współpracę z PIU w celu wypracowania rozwiązań w zakresie testów stresu i ujawnień spełniających z jednej strony oczekiwania organu nadzoru, z drugiej optymalne wykorzystanie dostępnych danych. Na podstawie otrzymanych uwag i komentarzy zakładów ubezpieczeń oraz Polskiej Izby Ubezpieczeń opracowano finalną wersję metodyki testów warunków skrajnych za 2021 rok. W celu opracowania metodyki scenariuszy katastroficznych została powołana grupa robocza w ramach Polskiej Izby Ubezpieczeń, która we współpracy z przedstawicielami UKNF opracowała scenariusze testów warunków skrajnych dla ryzyka zmian klimatu. Grupa będzie kontynuowała pracę w ramach kolejnych edycji testów warunków skrajnych,
- Związkiem Banków Polskich (ZBP): przedstawiciel KNF jest członkiem Rady Arbitra Bankowego, na której forum omawiane są uwagi dotyczące praktyk rynkowych stosowanych przez banki w relacjach z klientami,
- Urzędem Ochrony Danych Osobowych: w zakresie związanym w realizacją obowiązków wynikających z przepisów z obszaru ochrony danych osobowych,
- Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW): udział przedstawiciela Komisji Nadzoru Finansowego w pracach Komisji do Spraw Oceny Ofert, o której mowa w art. 8 ustawy o ubezpieczeniach upraw rolnych. W szczególności Komisja zobowiązana została ww. ustawą do sprawdzenia, czy opinia Komisji Nadzoru Finansowego potwierdza, że sytuacja finansowa zakładu ubezpieczeń gwarantuje wywiązanie się z oferty ubezpieczenia,
- Polską Agencją Nadzoru Audytowego (PANA)⁵¹ w zakresie realizacji zadań dotyczących nadzoru publicznego,
- Ministerstwem Edukacji i Nauki (MEiN) i Ministerstwem Finansów (MF) w związku z wymogami ustawy o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych,
- Radą Edukacji Finansowej (REF): przedstawiciel Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego jest członkiem Rady Edukacji Finansowej, której głównym zadaniem jest dostarczenie obywatelom wiedzy na temat finansów oraz kształtowanie umiejętności związanych z zarządzaniem finansami osobistymi i funkcjonowaniem na rynku finansowym.

⁵⁰ Zob. więcej: podrozdz. 11.7. *Przeciwdziałanie praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu.*

⁵¹ Zob. więcej: podrozdz. 11.3. *Nadzór publiczny realizowany przez KNF w związku z ustawą o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym.*

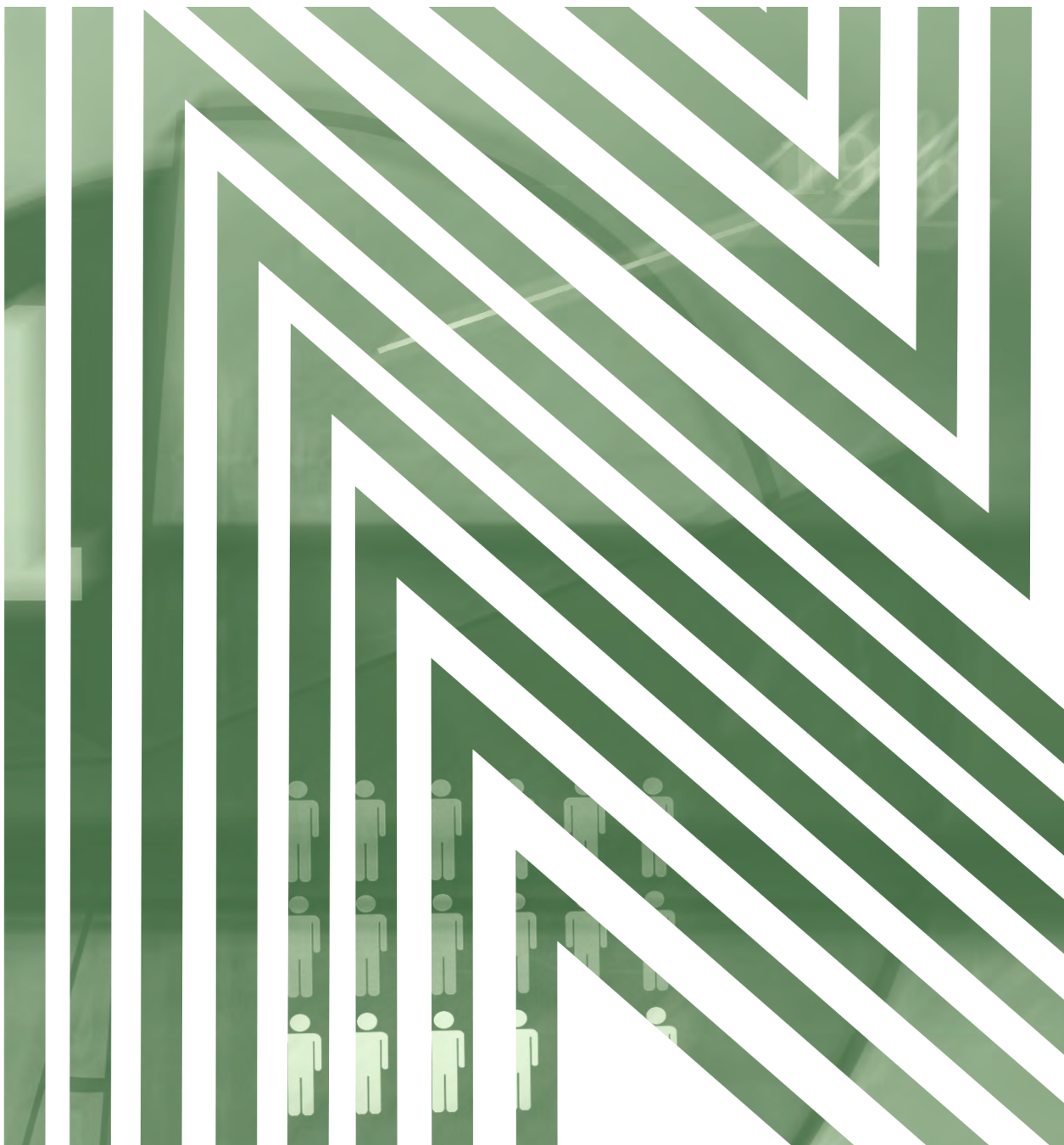
11.15. ZAANGAŻOWANIE UKNF W OBSZARZE ESG

W 2022 r. UKNF kontynuował zaangażowanie swoich przedstawicieli w zadania regulacyjno-nadzorcze związane z zagadnieniami dotyczącymi finansowania zrównoważonego rozwoju. Przedstawiciele UKNF brali udział w pracach unijnych gremiów (ESMA, EBA, EIOPA), w zakresie związanym z finansowaniem zrównoważonego rozwoju i implementacją obowiązujących przepisów z tego zakresu do działalności podmiotów sektora finansowego. W szczególności przedstawiciele UKNF, uczestniczyli w pracach nad rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2022/2453 z dnia 30 listopada 2022 r. zmieniającym wykonawcze standardy techniczne określone w rozporządzeniu wykonawczym (UE) 2021/637 w odniesieniu do ujawniania informacji na temat ryzyka z zakresu ochrony środowiska, polityki społecznej i ładu korporacyjnego.

UKNF systematycznie rozszerzał zakres informacji publikowanych na stronie internetowej KNF w zakładce pt. „Finansowanie zrównoważonego rozwoju”, gdzie były publikowane komunikaty dotyczące zaangażowania w bieżące prace legislacyjne dotyczące zagadnień ESG oraz sprawozdawczości niefinansowej.

Pod koniec 2022 r. UKNF przystąpił do inicjatywy podjętej przez Ministerstwo Finansów, tj. Grupy Roboczej ds. raportowania niefinansowego w ramach Platformy Zrównoważonych Finansów, w skład której wchodzi m.in. szerokie grono przedstawicieli rynku finansowego oraz organizacji zrzeszających podmioty nadzorowane rynku finansowego. Szczegółowe i zintensyfikowane prace Grupy zostały zaplanowane przez Ministerstwo Finansów do przeprowadzenia w 2023 r.

UKNF monitoruje zgodność działania banków z obowiązującymi regulacjami w zakresie ESG oraz stopień przygotowania banków do planowanych zmian legislacyjnych w tym obszarze. Obszar ESG jest przedmiotem zainteresowania UKNF, czego wyrazem jest m.in. włączenie wybranych kwestii ESG do procesu BION oraz przeprowadzone w 2022 r. badanie pozasprawozdawcze na próbie wybranych banków. Powyższe badanie miało na celu dokonanie przez banki weryfikacji i samooceny ich statusu w świetle obowiązujących przepisów, a w szczególności roli pełnionej na rynku finansowym, obowiązków, jakim podlegają oraz sposobu wypełniania tych obowiązków. Dodatkowo UKNF bierze udział w kształtowaniu regulacji w zakresie ESG, zarówno na poziomie europejskim, jak i krajowym.

12

ORGANIZACJA URZĘDU KOMISJI
NADZORU FINANSOWEGO

12.1. GOSPODARKA FINANSOWA URZĘDU KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO

Urząd Komisji Nadzoru Finansowego od 1 stycznia 2019 r. na mocy ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem nadzoru nad rynkiem finansowym jest państwową osobą prawną, o której mowa w art. 9 pkt 14 ustawy o finansach publicznych. Zadaniem UKNF jest zapewnienie obsługi Komisji Nadzoru Finansowego i Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego. Nadzór nad działalnością Urzędu Komisji sprawuje Prezes Rady Ministrów.

Gospodarka finansowa Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego opiera się na zasadzie finansowania kosztów funkcjonowania UKNF i Komisji Nadzoru Finansowego, co do zasady, z wpłat od podmiotów nadzorowanych. Oznacza to, że w założeniu występuje równowaga między planowanymi przychodami a planowanymi kosztami.

UKNF realizuje gospodarkę finansową na podstawie planu finansowego, który podlega dwustopniowej akceptacji. Komisja Nadzoru Finansowego uchwała projekt planu finansowego UKNF, który jest przekazywany do Prezesa Rady Ministrów do zatwierdzenia. Plan Finansowy UKNF na 2022 r. został przygotowany w wysokości uwzględniającej potrzeby wydatkowe wynikające z rozszerzenia zakresu podmiotowego i przedmiotowego nadzoru sprawowanego przez KNF w ostatnich latach.

Kary pieniężne nakładane przez Komisję Nadzoru Finansowego nie stanowią przychodu UKNF.

Wpływy z tytułu kar pieniężnych, nakładanych przez Komisję na podstawie art. 138 ust. 3 pkt 3a i art. 141 Prawa bankowego, przekazywane są na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego.

Wpływy z tytułu kar pieniężnych, nakładanych przez Komisję na podstawie art. 72 ustawy o skok, powiększają fundusz stabilizacyjny prowadzony przez Kasę Krajową.

Kwestie przeznaczenia wpływu z tytułu kary nałożonej na podstawie art. 151 ust. 1 pkt 3 ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy rozstrzyga przepis art. 155 tej ustawy, który stanowi, że „wpływy z kar pieniężnych stanowią dochód budżetu państwa”.

Pozostałe wpływy z tytułu kar pieniężnych, nakładanych przez Komisję zgodnie z art. 19e ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym, stanowią środki Funduszu Edukacji Finansowej.

W planie finansowym na 2022 r. koszty funkcjonowania oraz przychody służące finansowaniu tych kosztów zaplanowano w kwotach:

przychody ogółem:	541 040 tys. zł
- z tego: wpłaty podmiotów nadzorowanych:	522 678 tys. zł
koszty ogółem:	530 219 tys. zł

W tabelach 72 i 73 przedstawiono w układzie memoriałowym plan i wykonanie przychodów i kosztów zrealizowanych w 2021 r. i 2022 r.

Tabela 72. Wykonanie planu przychodów UKNF w 2021 r. i 2022 r.

Przychody	Plan	Wykonanie		Plan	Wykonanie		Plan roku	Wykonanie
	2021	planu 2021		2022	planu 2022		2022 do 2021	2022 do 2021
	(w tys. zł)	(w tys. zł)	(w %)	(w tys. zł)	(w tys. zł)	(w %)	(w %)	(w %)
Wpłaty zakładów ubezpieczeń na pokrycie kosztów nadzoru nad działalnością ubezpieczeniową i brokerską	79 389	78 198	98%	92 007	88 140	96%	116%	113%
Wpłaty PTE na pokrycie kosztów nadzoru nad działalnością OFE	18 639	22 309	120%	27 518	21 993	80%	148%	99%
Wpłaty podmiotów rynku kapitałowego na pokrycie kosztów nadzoru	96 272	73 740	77%	122 390	83 364	68%	127%	113%
Wpłaty podmiotów rynku bankowego (banki komercyjne, spółdzielcze, SKOK, BUP, PKH, KIP, MIP)	246 779	227 851	92%	280 763	248 330	88%	114%	109%
Przychody z tytułu wpłat na pokrycie kosztów nadzoru	441 079	402 098	91%	522 678	441 827	85%	118%	110%
Opłaty pobrane z tytułu czynności związanych z egzaminami oraz z podnoszeniem kwalifikacji zawodowych	1 000	578	58%	1 000	737	74%	100%	127%
Kary nałożone na nadzorowane podmioty	0	0		0	0			
Pozostałe	18 760	33 741	180%	17 362	53 131	306%	93%	157%
Przychody z innych tytułów	19 760	34 319	174%	18 362	53 868	293%	93%	157%
Przychody ogółem	460 839	436 417	95%	541 040	495 695	92%	117%	114%

Źródło: opracowanie własne UKNF

Podstawową część przychodów przedstawionych w tabeli 72 stanowiły przychody z tytułu wpłat nadzorowanych podmiotów na pokrycie kosztów nadzoru w wysokości 441 827 tys. zł. Inne przychody niestanowiące kosztów nadzoru zrealizowano w wysokości 53 868 tys. zł.

W tabeli 73 zaprezentowano podział kosztów Urzędu KNF na te związane z wynagrodzeniami (razem ze składkami z nimi związanymi) oraz koszty pozapłatowe, w tym koszty amortyzacji Środków Trwałych oraz Wartości Niematerialnych i Prawnych.

Tabela 73. Wykonanie planu kosztów UKNF w 2021 r. i 2022 r.

Koszty	Plan 2021	Wykonanie planu 2021		Plan 2022	Wykonanie planu 2022		Plan roku 2022 do 2021	Wykonanie roku 2022 do 2021
	(w tys. zł)	(w tys. zł)	(w %)	(w tys. zł)	(w tys. zł)	(w %)	(w %)	(w %)
Koszty wynagrodzeń łącznie z narzutami i pochodnymi na wynagrodzenie	254 811	233 340	92%	277 086	261 320	94%	109%	112%
Koszty pozapłacowe, w tym	195 409	163 308	84%	253 133	191 436	76%	130%	117%
– koszty bieżące	170 409	132 657	78%	228 133	166 402	73%	134%	125%
– koszty majątkowe	25 000	30 651	123%	25 000	25 034	100%	100%	82%
Ogółem	450 220	396 648	88%	530 219	452 756	85%	118%	114%

Źródło: opracowanie własne UKNF

W tabeli 74 przedstawiono podział kosztów nadzoru nad poszczególnymi rynkami na koszty bezpośrednie i pośrednie.

Tabela 74. Podział kosztów nadzoru na koszty bezpośrednie i pośrednie w 2021 r. i 2022 r. w ujęciu porównawczym (w tys. zł)

Nazwa rynku	2021				2022			
	plan	wykonanie	w tym:		plan	wykonanie	w tym:	
			bezpośrednie koszty nadzoru	pośrednie koszty nadzoru*			bezpośrednie koszty nadzoru	pośrednie koszty nadzoru*
Rynek kapitałowy**	121 064	111 929	57 989	53 940	152 915	126 331	66 663	59 668
Rynek ubezpieczeniowy**	77 573	73 809	32 719	41 090	89 713	87 109	37 740	49 369
Rynek emerytalny	18 639	15 495	6 573	8 922	27 518	16 726	7 014	9 712
Rynek bankowy w tym:	232 944	195 415	85 913	109 502	260 073	222 590	96 697	125 893
– Banki**	229 031	191 774	84 313	107 461	255 730	217 911	94 664	123 247
– BUP	955	582	255	327	911	552	240	312
– KIP	466	504	221	283	598	647	281	366
– SKOK	1 444	980	431	549	1 352	1 049	456	593
– PKH	978	1 214	534	680	1 430	1 690	734	956
– MIP	70	361	159	202	52	739	321	418
– krajowe instytucje pieniądza elektronicznego	0,00	0,17	0,08	0,10	0,13	0,24	0,10	0,13
– dostawcy świadczący wyłącznie usługę dostępu do informacji o rachunku	0,00	0,10	0,04	0,06	0,13	1,97	0,85	1,11
Razem	450 220	396 648	183 194	213 454	530 219	452 756	208 114	244 642

Źródło: opracowanie własne UKNF

* Koszty administracyjne.

** 18% kosztów rynku kapitałowego pokrywają banki oraz rynek ubezpieczeniowy, odpowiednio: 16,5% i 1,5%.

Zestawienie kosztów działalności UKNF oraz KNF poniesionych w 2022 r., w podziale na obszary nadzoru określone w art. 1 ust. 2 ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym, oraz kosztów administracyjnych przedstawiono w aneksie 13.6.

Zgodnie z zapisami Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 13 czerwca 2017 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej, UKNF opracował również projekt budżetu w układzie zadaniowym. Na realizację zadania 4.3. Nadzór nad rynkiem kapitałowym, ubezpieczeniowym, emerytalnym i bankowym w 2022 r., zgodnego z „Katalogiem funkcji, zadań, podzadań i działań na rok 2022” zaplanowano kwotę 530 219 tys. zł. Budżet UKNF w układzie zadaniowym przedstawiono w tabeli 75.

Tabela 75. Wykonanie planu finansowego w układzie zadaniowym w 2022 r. (w tys. zł)

Nr	Nazwa funkcji/zadania/podzadania/działania	Plan na 2022 r.	Wykonanie planu na 31.12.2022 r.
4.	Zarządzanie finansami państwa	530 219	452 756
4.3.	Nadzór nad rynkiem finansowym	530 219	452 756
4.3.2.	Nadzór nad rynkiem finansowym	530 219	452 756
4.3.2.1.	Nadzór nad rynkiem kapitałowym	152 915	126 331
4.3.2.2.	Nadzór nad rynkiem ubezpieczeniowym	89 713	87 109
4.3.2.3.	Nadzór nad rynkiem emerytalnym	27 518	16 726
4.3.2.4.	Nadzór nad rynkiem bankowym	260 073	222 590

Źródło: opracowanie własne UKNF

ZADANIE 4.3. NADZÓR NAD RYNKIEM KAPITAŁOWYM, UBEZPIECZENIOWYM, EMERYTALNYM I BANKOWYM

Celem zadania było zapewnienie zgodności postępowań podmiotów nadzorowanych z regulacjami rynku finansowego oraz zapewnienie ochrony interesów uczestników rynku finansowego. Wspomniany cel został osiągnięty poprzez:

- prowadzenie postępowań kontrolnych (inspekcji kompleksowych i problemowych) w nadzorowanych podmiotach, których sposób prowadzenia zależał od wybranych w danym przypadku czynności inspekcyjnych, przepisów prawa w zakresie kontroli oraz od stopnia skomplikowania problemu, a przez to wpływał na liczbę zasobów przeznaczonych do realizacji tego celu,
- przeprowadzenie postępowań administracyjnych polegających na rozpatrywaniu wniosków składanych przez podmioty nadzorowane i wydawaniu decyzji, których procedowanie uzależnione było od stopnia złożoności sprawy oraz jakości i kompletności dokumentacji złożonej przez stronę.

Do monitorowania realizacji zadania 4.3. zastosowano następujące mierniki:

- liczbę zakończonych postępowań administracyjnych dotyczących rynku finansowego w stosunku do liczby wniosków o przeprowadzenie tych postępowań złożonych przez nadzorowane podmioty; miernik został zaplanowany na poziomie 93%,
- liczbę zakończonych postępowań inspekcyjnych w podmiotach nadzorowanych w stosunku do liczby postępowań inspekcyjnych planowanych; wartość miernika została zaplanowana na poziomie 100%.

Przyjęte mierniki zostały zastosowane w układzie zadaniowym za 2022 r., a osiągnięte wartości wyniosły odpowiednio 105% i 97%.

Wyższe niż zaplanowane wykonanie miernika liczby zakończonych postępowań administracyjnych dotyczących rynku finansowego w stosunku do liczby wniosków o przeprowadzenie tych postępowań złożonych przez nadzorowane podmioty wynika z faktu, iż część postępowań zrealizowanych w 2022 r. została wszczęta pod koniec 2021 r. Były to przede wszystkim postępowania, które wpłynęły w ostatnich miesiącach 2021 r. oraz takie, w których występował duży stopień skomplikowania kontroli. Zaangażowanie i profesjonalizm pracowników UKNF, duża wydajność i wysoka jakość prowadzonych postępowań to również istotne czynniki, które wpłynęły na wykonanie miernika.

Niższa niż planowana wartość miernika liczby zakończonych postępowań inspekcyjnych w podmiotach nadzorowanych w stosunku do liczby postępowań inspekcyjnych planowanych wynika z faktu, że stopień skomplikowania przedmiotu kontroli, istotność problemów do wyjaśnienia albo trudności we współpracy z podmiotem kontrolowanym, które wymagały wydłużonego czasu kontroli, spowodowały przesunięcie zakończenia części postępowań zaplanowanych na 2022 r. na 2023 r.

W tabeli 76 przedstawiono planowane i osiągnięte wartości mierników na poziomie działań (odnoszących się do poszczególnych rynków) oraz podzadania.

Tabela 76. Klasyfikacja budżetu zadaniowego – wykonanie mierników w 2022 r.

Lp.	Nazwa funkcji/ zadania/ podzadania/ działania	Cel	Nazwa	Miernik		
				Plan	Plan po zmianach	Wykonanie miernika na 31.12.2022
4.						
4.3.	Nadzór nad rynkiem finansowym	Zapewnienie zgodności postępowań podmiotów nadzorowanych z regulacjami rynku finansowego oraz ochrona interesów uczestników rynku finansowego	Liczba zakończonych postępowań administracyjnych dotyczących rynku finansowego w stosunku do liczby wniosków o przeprowadzenie tych postępowań złożonych przez nadzorowane podmioty	93%	93%	105%
			Liczba zakończonych postępowań inspekcyjnych w podmiotach nadzorowanych w stosunku do liczby postępowań inspekcyjnych planowanych	100%	100%	97%
4.3.2.	Nadzór nad rynkiem finansowym	Zapewnienie zgodności postępowań podmiotów nadzorowanych z regulacjami rynku finansowego oraz ochrona interesów uczestników rynku finansowego	Liczba zakończonych postępowań administracyjnych dotyczących rynku finansowego w stosunku do liczby wniosków o przeprowadzenie tych postępowań złożonych przez nadzorowane podmioty	93%	93%	105%
			Liczba zakończonych postępowań inspekcyjnych w podmiotach nadzorowanych w stosunku do liczby postępowań inspekcyjnych planowanych	100%	100%	97%
4.3.2.1.	Nadzór nad rynkiem kapitałowym	Zapewnienie zgodności postępowań podmiotów nadzorowanych z regulacjami rynku kapitałowego oraz ochrona interesów uczestników rynku kapitałowego	Liczba zakończonych postępowań administracyjnych dotyczących rynku kapitałowego w stosunku do liczby wniosków o przeprowadzenie tych postępowań złożonych przez nadzorowane podmioty	90%	90%	113%
			Liczba zakończonych postępowań inspekcyjnych w podmiotach nadzorowanych w stosunku do liczby postępowań inspekcyjnych planowanych	100%	100%	91%

Lp.	Nazwa funkcji/ zadania/ podzadania/ działania	Cel	Nazwa	Miernik		
				2022		
				Plan	Plan po zmianach	Wykonanie miernika na 31.12.2022
4.3.2.2.	Nadzór nad rynkiem ubezpieceniowym	Zapewnienie zgodności postępowań podmiotów nadzorowanych z regulacjami rynku ubezpieceniowego oraz ochrona interesów uczestników rynku ubezpieceniowego	Liczba zakończonych postępowań administracyjnych dotyczących rynku ubezpieczeniowego w stosunku do liczby wniosków o przeprowadzenie tych postępowań złożonych przez nadzorowane podmioty	90%	90%	95%
			Liczba zakończonych postępowań inspekcyjnych w podmiotach nadzorowanych w stosunku do liczby postępowań inspekcyjnych planowanych	100%	100%	103%
4.3.2.3.	Nadzór nad rynkiem emerytalnym	Zapewnienie zgodności postępowań podmiotów nadzorowanych z regulacjami rynku emerytalnego oraz ochrona interesów uczestników rynku emerytalnego	Liczba zakończonych postępowań administracyjnych dotyczących rynku emerytalnego w stosunku do liczby wniosków o przeprowadzenie tych postępowań złożonych przez nadzorowane podmioty	99%	99%	90%
			Liczba zakończonych postępowań inspekcyjnych w podmiotach nadzorowanych w stosunku do liczby postępowań inspekcyjnych planowanych	100%	100%	100%
4.3.2.4.	Nadzór nad rynkiem bankowym	Zapewnienie zgodności postępowań podmiotów nadzorowanych z regulacjami rynku bankowego oraz ochrona interesów uczestników rynku bankowego	Liczba zakończonych postępowań administracyjnych dotyczących rynku bankowego w stosunku do liczby wniosków o przeprowadzenie tych postępowań złożonych przez nadzorowane podmioty	95%	95%	106%
			Liczba zakończonych postępowań inspekcyjnych w podmiotach nadzorowanych w stosunku do liczby postępowań inspekcyjnych planowanych	100%	100%	98%

Źródło: opracowanie własne UKNF

Wykonanie planu finansowego Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego jest corocznie kontrolowane przez Najwyższą Izbę Kontroli. Roczne sprawozdanie finansowe Urzędu Komisji podlega badaniu przez firmę audytorską, której wyboru dokonuje Prezes Rady Ministrów. Sporządzone przez Komisję roczne sprawozdanie finansowe Urzędu Komisji jest przekazywane wraz ze sprawozdaniem z badania Prezesowi Rady Ministrów w celu zatwierdzenia. Zatwierdzone sprawozdanie finansowe Urzędu Komisji jest następnie przekazywane ministrowi właściwemu do spraw instytucji finansowych.

12.2. ZAMÓWIENIA PUBLICZNE

Wszystkie wydatki bieżące i majątkowe w UKNF realizowane są na podstawie Planu postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, na mocy przepisów ustawy P.z.p. oraz zgodnie z regulacjami wewnętrznymi UKNF dotyczącymi udzielania zamówień publicznych. W 2022 r. w UKNF podpisano 56 umów o zamówienie publiczne w trybach przewidzianych ustawą P.z.p., w tym: 23 umowy na dostawy i 33 umowy na usługi.

Tabela 77. Liczba udzielonych zamówień publicznych w 2022 r. wg trybu postępowania

Tryb	Liczba udzielonych zamówień publicznych
Tryb przetargu nieograniczonego, zgodnie z art. 132 ustawy P.z.p.	30
Tryb podstawowy, zgodnie z art. 275 pkt 1 ustawy P.z.p.	25
Tryb zamówienia z wolnej ręki na podstawie art. 214 ust. 1 pkt 5 oraz art. 215 ust. 1 pkt 2 ustawy P.z.p.	1
Łączna liczba udzielonych zamówień publicznych w trybach przewidzianych ustawą P.z.p. w 2022 r.	56

Źródło: opracowanie własne UKNF

12.3. ZARZĄDZANIE ZASOBAMI LUDZKIMI

W 2022 r. działania podejmowane w obszarze zarządzania zasobami ludzkimi skupiały się na zapewnieniu zasobów właściwych do realizacji zadań nadzorczych i zapewnienia ciągłości działań UKNF.

Plan zatrudnienia w Urzędzie KNF na 2022 r. wynosił 1537 etatów. Stan zatrudnienia według stanu na 31 grudnia 2022 r. wyniósł 1375,31 etatów (bez umów na zastępstwo). Wskaźnik fluktuacji wyniósł 9,5%. Dla porównania w latach 2018–2021 wynosił on odpowiednio: 12,87%, 11,48%, 7,26% i 9%. W ciągu całego roku zainicjowano 127 procesów rekrutacyjnych, w wyniku których zatrudniono 173 osoby. Zrealizowane procesy rekrutacyjne obejmowały zarówno wakaty powstałe w wyniku bieżących odejść, jak i nowe stanowiska pracy.

Utrzymano organizację pracy w formule hybrydowej, polegającej na łączeniu pracy stacjonarnej z pracą zdalną świadczoną przez określoną liczbę dni w miesiącu. Podjęto wiele inicjatyw mających na celu poprawę dobrostanu pracowników. Jednym z elementów tych przedsięwzięć były działania prozdrowotne. Zrealizowano wiele kampanii w obszarze aktywizacji sportowej pracowników i edukacji zdrowotnej. Zapewniono pracownikom wsparcie psychologa i umożliwiono udział w licznych badaniach przesiewowych i profilaktycznych oraz w warsztatach antynikotynowych.

W sferze działań szkoleniowo-rozwojowych w 2022 r. kontynuowany był proces analizy motywacyjnej z wykorzystaniem metodologii MAPP3 dla wskazanych pracowników oraz zrealizowane zostały nowe inicjatywy szkoleniowe w ramach 398 szkoleń grupowych (zewnętrznych i wewnętrznych) ze 111 zakresów tematycznych. Spośród tematów zrealizowanych szkoleń większość stanowiły szkolenia specjalistyczne, głównie z obszarów rynków finansowych: kapitałowego, bankowego oraz ubezpieczeniowego, a także z zagadnień prawnych. Prowadzone były również projekty szkoleniowe z zakresu tzw. miękkich umiejętności oraz szeroko pojętego dobrostanu. Ponadto pracownicy przeszli obligatoryjne szkolenia z zakresu przeciwdziałania korupcji i szkolenia BHP. W wyniku bieżących potrzeb szkoleniowych, procesy szkoleń grupowych wspomagane były przez szkolenia indywidualne (głównie krajowe, w mniejszym zakresie zagraniczne). W 2022 r. skorzystało z nich łącznie 746 uczestników. Większość szkoleń przeprowadzona została w formule zdalnej.

W 2022 r. powstała w UKNF nowa organizacja związkowa: Organizacja Zakładowa OPZZ „Konfederacja Pracy”, a dotychczas działająca w Urzędzie Międzyzakładowa Komisja Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” zakończyła działalność. Pracodawca zawarł z nową organizacją związkową stosowne porozumienie o współpracy, deklarując wsparcie działań podejmowanych na rzecz warunków i atmosfery pracy. Na koniec roku w UKNF działały dwie organizacje związkowe zrzeszające ok. 10% ogółu pracowników.

12.4. STRATEGIA UKNF NA LATA 2021–2025

W 2022 r. w ramach Strategii UKNF, określono i zaplanowano cele taktyczne i operacyjne na dany rok. Wyznaczone cele uwzględniały założenia misji i wizji i były odpowiedzią na zmieniające się otoczenie. W realizację i osiągnięcie Strategii UKNF byli zaangażowani bezpośrednio lub pośrednio, wszyscy pracownicy, czy to poprzez wykonywanie analiz, dostarczanie danych czy też wykonywanie badań lub udział w spotkaniach z podmiotami nadzorowanymi i nienadzorowanymi. W czwartym kwartale 2022 r. rozpoczęto proces planowania strategicznych celów krótkookresowych na 2023 r. Rozliczenie strategicznych celów krótkookresowych będzie zakończone w pierwszym kwartale 2023 r.

12.5. DZIAŁANIA MAJĄCE NA CELU DOSKONALENIE SYSTEMU BEZPIECZEŃSTWA I OCHRONY INFORMACJI NIEJAWNYCH W UKNF

1. Wprowadzono rozwiązania organizacyjne w zakresie bezpieczeństwa UKNF, wynikające z modułów zadaniowych realizowanych w związku z wprowadzeniem na terenie kraju stopnia alarmowego BRAVO.
2. Udostępniono pracownikom UKNF szkolenie e-learningowe dotyczące zasad zachowania się na wypadek zdarzenia stwarzającego zagrożenie dla życia i zdrowia osób oraz zagrożeń terrorystycznych opracowane przez Centrum Prewencji Terrorystycznej ABW.
3. Przeprowadzono szkolenia stacjonarne z zakresu pierwszej pomocy przedmedycznej oraz z zakresu działań gaśniczych i ewakuacji dla wyznaczonych do tych działań pracowników oraz dla osób chętnych.
4. Przeprowadzono, przy wsparciu policji i straży pożarnej, ćwiczenia ewakuacyjne obiektów UKNF, przy ul. Niedźwiedziej N6E oraz ul. Pięknej 20, mające na celu przygotowanie pracowników do sytuacji awaryjnej.
5. Przeprowadzono szkolenie online z zakresu rozpoznawania i przeciwdziałania dezinformacji dla wszystkich pracowników UKNF.
6. Zapewniano bezpieczeństwo informacji przetwarzanych w UKNF, m.in. poprzez modernizację systemu zabezpieczeń i aktualizację dokumentacji z zakresu ochrony informacji niejawnych.
7. Kontynuowano bieżącą współpracę z Krajowym Centrum Informacji Kryminalnych (KCIK).
8. Wypełniano obowiązek wynikający z art. 41a i 47 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych.

12.6. ZADANIA REALIZOWANE W ZAKRESIE BEZPIECZEŃSTWA I OCHRONY INFORMACJI PRZETWARZANYCH W UKNF

Zadania realizowane w ramach ochrony danych osobowych, przetwarzanych przez UKNF oraz KNF dotyczyły w szczególności wykonywania czynności, które stanowiły realizację obowiązków wynikających z przepisów powszechnie obowiązującego prawa, w tym m.in.:

- rozpatrywanie wniosków osób, których dane dotyczą, oraz realizacja praw tych osób, w przypadkach gdy znajdowało to zastosowanie w obowiązujących przepisach prawa,
- wydawanie wewnętrznych dokumentów dotyczących ochrony danych osobowych, w tym polityk i procedur,
- opracowywanie wytycznych w zakresie realizowania obowiązków informacyjnych,
- opiniowanie zawieranych umów oraz porozumień pod kątem zapewnienia wymogów ochrony danych osobowych.

W UKNF ww. obszar realizuje wyspecjalizowany zespół oraz wyznaczony Inspektor Ochrony Danych.

12.7. ZADANIA REALIZOWANE W ZAKRESIE CYBERBEZPIECZEŃSTWA

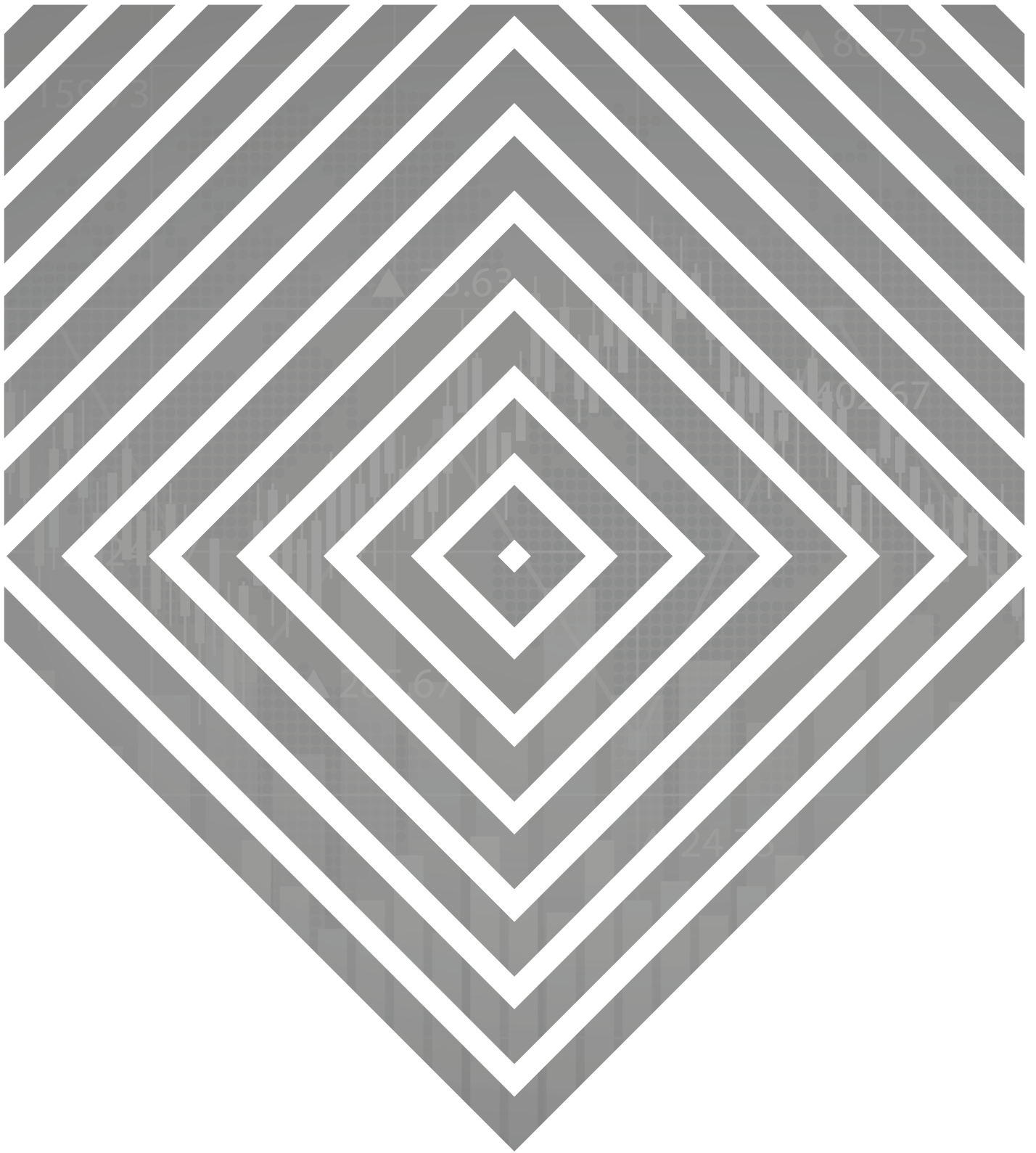
W 2022 r. w zakresie cyberbezpieczeństwa wewnętrznego zrealizowano m.in. następujące działania:

- nadzorowano, monitorowano oraz obsługiwano incydenty w zakresie systemów bezpieczeństwa teleinformatycznego, w tym działania związane z wprowadzaniem na terenie Polski stopniami alarmowymi CRP,
- wykonano 33 audyty bezpieczeństwa systemów teleinformatycznych, m.in.: audyty bezpieczeństwa aplikacji i systemów UKNF dostępnych w sieci wewnętrznej oraz z sieci publicznej,
- zaktualizowano i przygotowano nowe regulacje wewnętrzne w zakresie cyberbezpieczeństwa,
- przeprowadzono szkolenia dla pracowników Urzędu KNF mające na celu budowanie świadomości w obszarze cyberbezpieczeństwa,
- na bieżąco dystrybuowano wśród pracowników informacje o cyberzagrożeniach.

12.8. SKARGI NA DZIAŁALNOŚĆ UKNF I POSTĘPOWANIE PRACOWNIKÓW UKNF ORAZ DZIAŁANIA UKNF NA RZECZ WZMOCNIENIA ETYCZNYCH STANDARDÓW ZACHOWAŃ PRACOWNIKÓW UKNF

Do Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego w zakresie skarg dotyczących działalności UKNF i postępowania pracowników w 2022 r. wpłynęło 91 skarg, z czego 90 rozpatrzono, 1 skarga była poza właściwością UKNF.

W 2022 r. realizowano dalsze działania mające na celu propagowanie standardów etycznych wśród pracowników UKNF, m.in., tak jak w poprzednim roku, przeprowadzono kampanię informacyjną Tydzień Etyki w UKNF organizowaną w 2022 r. pod hasłem: „Jestem odpowiedzialny w mediach społecznościowych”.

13

ANEKSY

ANEKS 13.1.

INFORMACJE O DECYZJACH ADMINISTRACYJNYCH I POSTANOWIENIACH WYDANYCH Z UPOWAŻNIENIA KNF ORAZ Z UPOWAŻNIENIA PRZEWODNICZĄCEGO KNF ORAZ POSTANOWIENIACH O WSZCZĘCIU POSTĘPOWANIA Z URZĘDU LUB O ROZSZERZENIU ZAKRESU PRZEDMIOTOWEGO POSTĘPOWANIA – Z ART. 13 USTAWY O NADZORZE NAD RYNKIEM KAPITAŁOWYM ORAZ POSTANOWIENIACH NA PODSTAWIE ART. 11 UST. 7 USTAWY O NADZORZE NAD RYNKIEM FINANSOWYM

Tabela 13.1.1. Liczba decyzji wydanych w 2022 r. z upoważnienia KNF

Przedmiot decyzji	Liczba wydanych decyzji
1. Nadzór nad rynkiem finansowym	
w zakresie sektora bankowego	
zezwolenie na zaliczenie do kapitału podstawowego Tier I zysku za dany okres	43
zezwolenie do zaklasyfikowania wyemitowanych akcji do kapitału podstawowego Tier I	11
zezwolenie na obniżenie funduszy własnych	449
zgoda na zaklasyfikowanie do kapitału Tier I zobowiązań wynikających z wyemitowanych przez bank instrumentów finansowych	52
zgoda na zakwalifikowanie środków pieniężnych banku pozyskanych z emisji obligacji długoterminowych i pożyczek podporządkowanych jako instrumenty w kapitale Tier II	6
zezwolenie na wcześniejszy wykup obligacji	3
stosowanie metod wewnętrznych (IRB i AMA) i/lub zmian/rozszerzeń znacznych w tych metodach	1
zalecenie bankowi utrzymywania dodatkowego wymogu w zakresie funduszy własnych zgodnie z art. 138 ust. 2 pkt 2 Prawa bankowego	9
zgoda na zwolnienie z obowiązku przekazania tłumaczenia na język polski sprawozdania finansowego podmiotu dominującego	2
zgoda na ograniczenie zakresu tłumaczenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego	1
zezwolenie na powierzenie wykonywania przez wskazanych w decyzji przedsiębiorców w imieniu i na rzecz banku czynności innych, niż wymienione w art. 6a ust. 1 pkt 1 lit. a–l Prawa bankowego	26
zezwolenie na zawarcie umowy z przedsiębiorcą zagranicznym, który nie posiada siedziby na terytorium państwa członkowskiego lub umowy przewidującej wykonywanie czynności poza terytorium państwa członkowskiego	21
stwierdzenie wygaśnięcia decyzji w przedmiocie zalecenia utrzymywania funduszy własnych na pokrycie dodatkowego wymogu kapitałowego w celu zabezpieczenia ryzyka wynikającego z zabezpieczonych hipoteką walutowych kredytów i pożyczek dla gospodarstw domowych	5
zgoda na niestosowanie wymogów określonych w art. 113 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012	3
powołanie powiernika lub zastępcy powiernika przy banku hipotecznym	2
zezwolenie na dokonanie zmian w statucie banku w formie spółki akcyjnej	37
zezwolenie na dokonanie zmian w statucie banku spółdzielczego	257

Przedmiot decyzji	Liczba wydanych decyzji
wszczęcie postępowania administracyjnego z urzędu	5
zwolnienie BGK z obowiązku przestrzegania wymogów ostrożnościowych dotyczących zasad tworzenia grup powiązanych klientów, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 39 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, oraz w aktach przyjętych zgodnie z przepisami tego rozporządzenia, z udziałem rządu centralnego poprzez wyłączenie rządu centralnego (art. 3 ust. 1e ustawy o BGK w związku z art. 4 ust. 1 pkt 39 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013	1
zezwoleń na stosowanie 100% wskaźnika wpływów w odniesieniu do niewykorzystanej części instrumentu kredytowego na podstawie art. 34 ust. 1 Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) nr 2015/61 z dnia 10 października 2014 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wymogu pokrycia wpływów netto dla instytucji kredytowych	1
wyrażenie zgody na całkowite wyłączenie z ograniczenia uznawania wpływów płynności do 75% całkowitych wpływów płynności dla niewykorzystanej części instrumentu kredytowego na podstawie art. 33 ust. 2 lit. a Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) 2015/61 z dnia 10 października 2014 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wymogu pokrycia wpływów netto dla instytucji kredytowych	1
dot. SCA (na podstawie art. 17 ust. 6 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 537/2014)	1
decyzje wydawane na podstawie art. 17 Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) 2018/389 z dnia 27 listopada 2017 r. uzupełniającego dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2366 w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych dotyczących silnego uwierzytelnienia klienta i wspólnych i bezpiecznych otwartych standardów komunikacji	1
zezwoleń na przedłużenie okresu współpracy z firmą audytorską na okres 2 lat, wykraczający ponad maksymalny okres 10 lat określony w art. 17 ust. 1 akapit 2 Rozporządzenia 537/2014	1
zgoda KNF na objęcie wyłączeniem z obowiązku ustanowienia mechanizmów awaryjnych w zakresie specjalnego interfejsu dostępowego na podstawie art. 33 ust. 6 Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) 2018/389 dot. SCA	4
decyzja OSII	6
umorzenie postępowania	48
upomnienia skierowane do nadzorowanego podmiotu	2
zalecenia w zakresie polityki dywidendowej	75
inne decyzje	20 14
Razem	1 108

w zakresie sektora spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych

zezwoleń na połączenie z inną SKOK	2
zatwierdzenie zmiany statutu SKOK	2
umorzenie postępowania administracyjnego w przedmiocie wydania zgody na powołanie prezesa zarządu SKOK	1
zaliczenie zobowiązania podporządkowanego do funduszy własnych SKOK	4
umorzenie postępowania w przedmiocie ustanowienia zarządcy komisarycznego	4
zwrot na rzecz KNF kosztów ponownego badania sprawozdań finansowych	2
ograniczenie zakresu przekazywanej sprawozdawczości	2
Razem	17

Przedmiot decyzji	Liczba wydanych decyzji
w zakresie sektora usług płatniczych	
zezwolenie/zmiana zezwolenia na świadczenie usług płatniczych w charakterze krajowej instytucji płatniczej	8
cofnięcie zezwolenia na świadczenie usług płatniczych w charakterze krajowej instytucji płatniczej	1
stwierdzenie braku podstaw do zgłoszenia przez KNF sprzeciwu wobec nabycia akcji/udziałów krajowej instytucji płatniczej	7
zakaz świadczenia usług płatniczych w charakterze małej instytucji płatniczej albo biura usług płatniczych	9
decyzje wydawane na podstawie art. 17 Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) 2018/389 z dnia 27 listopada 2017 r. uzupełniającego dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2366 w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych dotyczących silnego uwierzytelnienia klienta i wspólnych i bezpiecznych otwartych standardów komunikacji	1
inne decyzje	55
Razem	81
w zakresie rynku ubezpieczeniowego	
zatwierdzenie zmian statutu zakładu ubezpieczeń	30
wpis do rejestru aktuariuszy	7
zezwolenie na wykonywanie działalności brokerskiej w zakresie ubezpieczeń	57
zezwolenie na wykonywanie działalności brokerskiej w zakresie reasekuracji	4
cofnięcie zezwolenia na wykonywanie działalności brokerskiej w zakresie ubezpieczeń	40
cofnięcie zezwolenia na wykonywanie działalności brokerskiej w zakresie reasekuracji	3
umorzenie postępowania	11
inne decyzje	12
Razem	164
w zakresie rynku emerytalnego	
zezwolenie na powołanie członka rady nadzorczej towarzystwa emerytalnego	14
udzielenie zezwolenia na zmianę statutu powszechnego towarzystwa emerytalnego, otwartego funduszu emerytalnego, dobrowolnego funduszu emerytalnego	5
udzielenie zezwolenia na skrócenie terminu wejścia w życie zmian statutu otwartego funduszu emerytalnego, dobrowolnego funduszu emerytalnego	5
zezwolenie na zmianę depozytariusza otwartego funduszu emerytalnego	1
zezwolenie na zmianę umowy o przechowywanie aktywów funduszu emerytalnego	8
zezwolenie na odstąpienie od zakazu posiadania akcji więcej niż jednego PTE przez podmioty związane	1
umorzenie postępowania	4
wpis pracowniczego programu emerytalnego do rejestru	28
wpis zmian pracowniczego programu emerytalnego do rejestru	183
wykreślenie pracowniczego programu emerytalnego z rejestru	24
usunięcie towarzystwa funduszy inwestycyjnych z ewidencji PPK	1
zezwolenie na wydłużenie terminu na dostosowanie działalności lokacyjnej OFE	1

Przedmiot decyzji	Liczba wydanych decyzji
umorzenie postępowania w sprawie o udzielenie zezwolenia na wydłużenie terminu na dostosowanie działalności lokacyjnej OFE	2
umorzenie postępowania	4
wykreślenie adnotacji o udziale pracodawcy w międzyzakładowym pracowniczym programie emerytalnym	1
zatwierdzenie sprawozdania z działalności KDPW SA w zakresie administrowania Funduszem Gwarancyjnym za rok 2021	1
inne decyzje	1
Razem	284

w zakresie rynku kapitałowego

zatwierdzenie prospektu	27
zatwierdzenie suplementu do prospektu	50
nałożenie kar pieniężnych na podmioty (emitenci, akcjonariusze będący osobami prawnymi, firmy inwestycyjne)	1
zezwolenie na prowadzenie rejestrów lub rachunków towarów	3
zgoda na połączenie wewnętrzne dwóch subfunduszy funduszu inwestycyjnego otwartego albo specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego	18
zezwolenie na pośredniczenie w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa lub tytułów uczestnictwa	2
zezwolenie na zmianę statutu funduszu inwestycyjnego, w tym na skrócenie terminu wejścia w życie zmian statutu funduszu	101
zatwierdzenie prospektu certyfikatów inwestycyjnych funduszu inwestycyjnego zamkniętego	16
zatwierdzenie suplementu do prospektu certyfikatów inwestycyjnych funduszu inwestycyjnego zamkniętego	34
zakazanie dalszego prowadzenia oferty publicznej lub subskrypcji akcji i opublikowanie informacji o niezgodnym z prawem działaniu w związku z ofertą publiczną lub subskrypcją akcji	2
wpis na listę doradców inwestycyjnych	53
wpis na listę maklerów papierów wartościowych	105
wpis do rejestru agentów firm inwestycyjnych	24
skreślenie agenta firmy inwestycyjnej	23
zgoda na powołanie członka zarządu towarzystwa funduszy inwestycyjnych nadzorującego system zarządzania ryzykiem	7
zgoda na powołanie członka zarządu towarzystwa funduszy inwestycyjnych nadzorującego podejmowanie decyzji	6
odmowa wydania zgody na powołanie członka zarządu towarzystwa funduszy inwestycyjnych nadzorującego system zarządzania ryzykiem oraz członka zarządu towarzystwa funduszy inwestycyjnych nadzorującego podejmowanie decyzji	2
zgoda na powołanie członka zarządu domu maklerskiego nadzorującego system zarządzania ryzykiem	3
zgoda na powołanie prezesa zarządu domu maklerskiego	2
uchylenie zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej	1
zatwierdzenie Regulaminu Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych SA lub zatwierdzenie w nim zmian	5

Przedmiot decyzji	Liczba wydanych decyzji
zatwierdzenie udziału kapitałowego Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych SA	1
zatwierdzenie zmian w regulaminie rozliczeń transakcji KDPW_CCP SA lub regulaminie funduszu rozliczeniowego	3
udzielenie zezwolenia na rozszerzenie zakresu świadczenia usług rozliczeniowych jako CCP	1
w sprawie zażądania od Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA zawieszenia obrotu akcjami wyemitowanymi przez spółkę publiczną	17
w sprawie uchylecia decyzji administracyjnej w sprawie żądania od Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA zawieszenia obrotu instrumentami finansowymi wyemitowanymi przez spółki publiczne	13
wykreślenie z rejestru zarządzających ASI	7
odmowa wpisu do rejestru zarządzających ASI	2
zawieszenie postępowania w sprawie dokonania wpisu do rejestru zarządzających ASI	2
udzielenie zgody na zawieszenie zbywania jednostek uczestnictwa	1
udzielenie zgody na zawieszenie odkupywania jednostek uczestnictwa	1
udzielenie zgody na dokonanie zmian w regulaminie spółki prowadzącej giełdę towarową	1
udzielenie zgody na dokonanie zmian w regulaminie spółki prowadzącej rynek regulowany	4
udzielenie zgody na dokonanie zmiany w składzie zarządu spółki prowadzącej rynek regulowany	2
udzielenie zezwolenia na dokonanie zmian w statucie spółki prowadzącej rynek regulowany	1
walidacja istotnej zmiany z art. 49 rozporządzenia EMIR (Rozporządzenie 648/2012)	1
nakazanie przeniesienia instrumentów finansowych	2
stwierdzenie wygaśnięcia decyzji	8
umorzenie postępowania administracyjnego	102
inne decyzje	9
Razem	663
w zakresie pośredników kredytu hipotecznego	
zezwozenie na prowadzenie działalności w charakterze pośrednika kredytu hipotecznego i wpis do rejestru pośredników kredytowych (do działu I)	11
cofnięcie zezwolenia na prowadzenie działalności w charakterze pośredników kredytu hipotecznego i wykreślenie z rejestru pośredników kredytowych (z działu I)	50
umorzenie postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia na prowadzenie działalności w charakterze pośrednika kredytu hipotecznego	2
Razem	63
w zakresie pośredników kredytu konsumenckiego	
odmowa w sprawie wpisu pośrednika kredytu konsumenckiego do rejestru pośredników kredytowych	12
Razem	12
Ogółem	2 392

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 13.1.2. Liczba postanowień wydanych w 2022 r.

Przedmiot postanowienia	Liczba postanowień
o wszczęciu postępowania z urzędu lub o rozszerzeniu zakresu przedmiotowego postępowania wydanych na podstawie art. 13 ustawy o nadzorze nad rynkiem kapitałowym	47
o odmowie wyłączenia od udziału w postępowaniu o ponowne rozpatrzenie sprawy członków Komisji Nadzoru Finansowego	1
o nieuwzględnieniu wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego	1
pozostałe postanowienia: w tym postanowienia, wobec których przysługiwał wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy	7
w sprawie przedłużenia terminu na uzupełnienie planu naprawy o jeden miesiąc	6
wszczęcie postępowania w sprawie żądania od Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA zawieszenia obrotu instrumentami finansowymi wyemitowanymi przez spółki publiczne	17
wszczęcie postępowania w sprawie uchylenia decyzji administracyjnej w sprawie żądania od Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA zawieszenia obrotu instrumentami finansowymi wyemitowanymi przez spółki publiczne	13
stwierdzenie nieważności decyzji administracyjnej w sprawie zażądania od Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA zawieszenia obrotu akcjami wyemitowanymi przez spółkę publiczną	5
w sprawie wyrażenia opinii przez NBP	3
przywrócenie terminu do usunięcia braków formalnych/nieprawidłowości	29
wyznaczenie nowego terminu do załatwienia sprawy	72
przeprowadzenie postępowania dowodowego	1
zawieszenie postępowania administracyjnego	57
podjęcie zawieszonych postępowania administracyjnego	43
w sprawie odmowy wydania postanowienia o zawieszeniu postępowania administracyjnego	1
o odmowie wydania zaświadczenia	1
włączenie dokumentów do akt sprawy	8
przeprowadzenie dowodu w sprawie	11
spostowanie oczywistej omyłki pisarskiej	5
dopuszczenie organizacji społecznej do udziału w postępowaniu	1
inne postanowienia	6
Razem	335

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 13.1.3. Liczba decyzji administracyjnych Przewodniczącego KNF, wydanych w 2022 r. na podstawie przepisów ustawy o dostępie do informacji publicznej

Przedmiot decyzji	Liczba decyzji
w przedmiocie odmowy udostępnienia informacji publicznej	27

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 13.1.4. Liczba decyzji administracyjnych wydanych w 2022 r. na podstawie przepisów działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa w związku z art. 19a ust. 5 ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym

Przedmiot decyzji	Liczba decyzji
w przedmiocie określenia należności z tytułu kosztów nadzoru	245

Źródło: opracowanie własne UKNF

ANEKS 13.2.

EMITENCI, KTÓRYCH PROSPEKTY ZOSTAŁY ZATWIERDZONE PRZEZ KNF W 2022 R. ORAZ PUBLICZNE FUNDUSZE INWESTYCYJNE ZAMKNIĘTE, KTÓRYCH PROSPEKTY ZOSTAŁY ZATWIERDZONE PRZEZ KNF W 2022 R.

Tabela 13.2.1. Emitenci, których prospekty zostały zatwierdzone przez KNF w 2022 r.

Lp.	Emitent	Data
1.	Cavatina Holding SA	10.01.2022
2.	Polenergia SA	27.01.2022
3.	Vortex Energy SA	17.02.2022
4.	Skotan SA	04.04.2022
5.	Creotech Instruments SA	25.04.2022
6.	3LP SA	25.04.2022
7.	Millennium Bank Hipoteczny SA	29.04.2022
8.	PCC Exol SA	24.06.2022
9.	PragmaGO SA	15.07.2022
10.	PragmaGO SA	15.07.2022
11.	Caspar Asset Management SA	21.07.2022
12.	Bioceltix SA	28.07.2022
13.	SimFabric SA	29.07.2022
14.	Novavis Group SA	05.08.2022
15.	Kruk SA	23.08.2022
16.	Alior Bank SA	24.08.2022
17.	Alior Bank SA	24.08.2022
18.	Marvipol Development SA	24.08.2022
19.	TenderHut SA	21.10.2022
20.	Develia SA	26.10.2022
21.	Rafako SA	26.10.2022
22.	BEST SA	04.11.2022
23.	Cloud Technologies SA	10.11.2022
24.	Ryvu Therapeutics SA	07.12.2022
25.	Movie Games SA	16.12.2022
26.	T-Bull SA	16.12.2022
27.	Passus SA	23.12.2022

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 13.2.2. Publiczne fundusze inwestycyjne zamknięte, których prospekty zostały zatwierdzone przez KNF w 2022 r.

Lp.	Nazwa funduszu	Data zatwierdzenia prospektu
1.	BETA ETF WIGtech Portfelowy Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	10.03.2022
2.	IPOPEMA Medycyny i Innowacji Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w Warszawie	29.04.2022
3.	Fundusz Długu Korporacyjnego Rentier Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	10.06.2022
4.	Beta ETF mWIG40TR Portfelowy Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	20.06.2022
5.	Beta ETF WIG20lev Portfelowy Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	05.07.2022
6.	Beta ETF WIG20short Portfelowy Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	05.07.2022
7.	Ipopema Benefit 3 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych z siedzibą w Warszawie	15.07.2022
8.	Eqes Akcji Sektora Prywatnego Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	19.08.2022
9.	IPOPEMA Ekologii i Innowacji Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	24.08.2022
10.	Eqes Aktywnego Inwestowania Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	24.08.2022
11.	Beta ETF TBSP Portfelowy Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	10.10.2022
12.	Beta ETF sWIG80TR Portfelowy Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	10.10.2022
13.	Beta ETF WIG20TR Portfelowy Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	12.10.2022
14.	Beta ETF S&P 500 PLN-Hedged Portfelowy Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w Warszawie	10.11.2022
15.	Beta ETF Nasdaq-100 PLN-Hedged Portfelowy Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	10.11.2022
16.	Eqes Akumulacji Majątku Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	06.12.2022

Źródło: opracowanie własne UKNF

ANEKS 13.3.

OCHRONA NIEPROFESJONALNYCH UCZESTNIKÓW RYNKU FINANSOWEGO – DZIAŁANIA ANALITYCZNE I WYJAŚNIAJĄCE, PODEJMOWANE PRZEZ UKNF W 2022 ROKU W ZAKRESIE NIEPRAWIDŁOWYCH PRAKTYK STOSOWANYCH PRZEZ PODMIOTY PODLEGAJĄCE NADZOROWI KNF

Sektor bankowy

1.	Analiza praktyki wybranej grupy banków w zakresie przyjmowania i procedowania wniosków kredytobiorców o tzw. ustawowe wakacje kredytowe wprowadzone ustawą o finansowaniu społecznym
2.	Analiza praktyki wybranych banków w zakresie rozliczania wcześniejszej całkowitej spłaty kredytów hipotecznych oraz kredytów konsumenckich
3.	Analiza praktyki banków spółdzielczych w zakresie dokonywania blokady i wypłaty środków zgromadzonych na rachunku bankowym klienta, wobec którego została ogłoszona upadłość konsumencka
4.	Analiza praktyki wybranych banków dotyczącej realizacji zleceń przelewów zagranicznych/walutowych (w walucie innej niż EUR) w zakresie ścieżki realizacji przelewu oraz związanych z tym opłat
5.	Analiza praktyki wybranych banków dotycząca umieszczania na zestawieniu opłat informacji o opłatach naliczonych a niepobranych ze względu na brak środków na rachunku płatniczym przekazywanym konsumentowi zgodnie z art. 32b ustawy o usługach płatniczych
6.	Analiza praktyki wybranych banków dotyczącej procesów windykacyjnych w bankach oraz outsourcingu usług windykacyjnych
7.	Analiza praktyki wybranej grupy banków dotyczącej oferowania stałej stopy procentowej dla kredytów hipotecznych
8.	Analiza praktyki jednego z banków polegającej na opóźnieniach w przekazywaniu zaświadczeń o spłacie kredytu
9.	Analiza praktyki jednego z banków polegającej na nieprawidłowości w obsłudze kredytu konsumenckiego w związku z jego nadpłatą
10.	Analiza praktyki jednego z banków w zakresie naliczania marży kredytu hipotecznego
11.	Analiza praktyki jednego z banków w zakresie generowania zawiadomień o wysokości raty spłaty kredytu w trakcie obowiązywania umowy
12.	Analiza praktyki jednego z banków w zakresie udostępniania na kontach objętych zajęciem egzekucyjnym kwoty wolnej od zajęcia
13.	Analiza praktyki jednego z banków w zakresie braku przestrzegania Rekomendacji S
14.	Analiza praktyki jednego z banków w zakresie ograniczeń związanych z procedowaniem kilku wniosków jednocześnie, w zakresie tego samego kredytu hipotecznego
15.	Analiza braku funkcjonalności karty debetowej przy wykonywaniu płatności zbliżeniowych w jednym z banków
16.	Analiza praktyki wybranych banków w realizacji obowiązków wynikających z art. 45 ustawy o kredycie konsumenckim, dotyczących tzw. „sankcji kredytu darmowego”
17.	Analiza praktyki nieudzielenia przez niektóre podmioty odpowiedzi na zapytania kierowane przez KIR SA w ramach Centralnej Informacji
18.	Analiza przypadków błędnego pobierania opłat z rachunków kart kredytowych przez jeden z banków

Sektor bankowy

19.	Analiza praktyki jednego z banków w zakresie przekazywania powiadomień e-mail o transakcjach BLIK
20.	Analiza praktyki jednego z banków w zakresie przenoszenia rachunków płatniczych na podstawie dyspozycji klienta do innych banków
21.	Analiza ograniczeń serwisu online jednego z banków w zakresie inicjowania poleceń przelewu w walucie obcej
22.	Analiza praktyki jednego z banków w zakresie obsługi rachunków bankowych po ogłoszeniu upadłości konsumenckiej
23.	Analiza praktyki jednego z banków w zakresie obsługi roszczeń ubezpieczeniowych zgłaszanych za pośrednictwem infolinii
24.	Analiza praktyki jednego z banków w zakresie realizacji usług płatniczych w ramach bankowości internetowej
25.	Analiza praktyki jednego z banków w zakresie kierowania ofert marketingowych do klientów, w okresie wypowiedzenia umowy przez bank
26.	Analiza praktyki jednego z banków w zakresie weryfikacji tożsamości klienta w ramach telefonicznych kontaktów marketingowych
27.	Analiza przypadków nieterminowej realizacji przez jeden z banków dyspozycji nadpłaty kredytu hipotecznego
28.	Analiza praktyki wybranych banków dotyczącej stosowania podwyższonej marży kredytów hipotecznych w związku z oczekiwaniem na wpis hipoteki do księgi wieczystej oraz innych zabezpieczeń stosowanych w okresie przejściowym
29.	Analiza praktyki jednego z banków polegającej na nieprawidłowym zaliczaniu transakcji wykonywanych kartą kredytową do poszczególnych okresów rozliczeniowych
30.	Analiza praktyki jednego z banków dotyczącej sposobu rozpatrywania wniosków w przedmiocie ponownego rozliczenia przedterminowo spłaconego kredytu
31.	Analiza praktyki jednego z banków w zakresie sposobu prezentowania w interfejsie bankowości elektronicznej czasu realizacji przelewów SWIFT niezgodnego z rzeczywistym czasem ich realizacji
32.	Analiza praktyki jednego z banków dotyczącej sposobu rozliczania dokonywanych nadpłat kredytów
33.	Analiza praktyki jednego z banków dotyczącej stosowanego wzoru zaświadczenia o dochodach i zarobków
34.	Analiza praktyki jednego z banków w zakresie sposobu księgowania spłaty rat kredytu
35.	Analiza praktyki wybranych banków dotycząca wysyłania przez banki powiadomień związanych z operacjami i zdarzeniami zaistniałymi w ramach obsługi produktów bankowych
36.	Analiza praktyki jednego z banków polegającej na przekazywaniu nieprawidłowych danych do Centralnej Informacji
37.	Analiza praktyki jednego z banków dotyczącej momentu wpisania daty śmierci klienta do systemu transakcyjno-bankowego
38.	Analiza praktyki jednego z banków dotyczącej odpłatności z tytułu realizacji obowiązków wynikających z zarządzenia nr 31/2013 Prezesa Narodowego Banku Polskiego z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wymiany znaków pieniężnych, które wskutek zużycia lub uszkodzenia przestają być prawnym środkiem płatniczym na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. Urz. NBP z 2020 r. poz. 31, z późn. zm.)
39.	Analiza praktyki wybranych banków w zakresie korzystania z uprawnienia, o którym mowa w art. 40 ustawy o kredycie hipotecznym
40.	Analiza praktyki wybranych banków dotyczącej terminowości zamykania rachunków płatniczych po zakończeniu umownego okresu wypowiedzenia
41.	Analiza problemów jednego z banków w zakresie obsługi produktów związanych z migracją klientów
42.	Analiza praktyki jednego z banków w zakresie terminowości rozpatrywania reklamacji

Sektor bankowy

43.	Analiza praktyki jednego z banków w zakresie prezentowania informacji o wysokości oprocentowania depozytów na stronie internetowej
44.	Analiza praktyki jednego z banków w zakresie monitorowania spełniania przez klientów warunków promocji cenowej
45.	Analiza praktyki jednego z banków w zakresie monitorowania zabezpieczeń kredytów hipotecznych w formie ubezpieczeń
46.	Analiza praktyki jednego z banków dotyczącej kontroli i oceny współpracy z podmiotem zewnętrznym świadczącym usługi pośrednictwa w sprzedaży produktów bankowych
47.	Analiza praktyki jednego z banków w zakresie obsługi kont dla osób niepełnoletnich w kontekście uprawnień i obowiązków przedstawiciela ustawowego osoby niepełnoletniej
48.	Analiza praktyki jednego z banków dotyczącej generowania zawiadomień o zmianie wysokości raty spłaty kredytów hipotecznych
49.	Analiza przypadków awarii systemu bankowości mobilnej i internetowej w jednym z banków
50.	Analiza problemu dotyczącego błędnego księgowania środków z rachunku bankowego upadłego klienta banku na rachunek techniczny
51.	Analiza przypadków ujawnienia przez trzy banki informacji objętych tajemnicą bankową
52.	Analiza praktyki jednego z banków w zakresie przekazania dokumentów do wykreślenia hipoteki z księgi wieczystej po dokonaniu całkowitej spłaty kredytu hipotecznego
53.	Analiza praktyki jednego z banków dotyczącej sprzedaży wierzytelności hipotecznych wynikających z zawartych umów kredytów hipotecznych przed zakończeniem toczącego się postępowania sądowego
54.	Analiza nieprawidłowości w zakresie powiązania lokaty bankowej z zamkniętym rachunkiem bankowym w jednym z banków
55.	Analiza praktyki jednego z banków w zakresie wysłania wiadomości sms w przypadku przedterminowej spłaty kredytu
56.	Analiza przypadku realizacji przez jeden z banków usług płatniczych bez zgody posiadacza rachunku
57.	Analiza praktyki jednego z banków w zakresie nieterminowego zwrotu środków z UFK znajdujących się na rachunku technicznym banku
58.	Analiza praktyki jednego banku w zakresie nieprawidłowości w jakości prowadzonych rozmów za pośrednictwem infolinii
59.	Analiza praktyki w zakresie terminowości akceptacji przez jeden z banków przedłożonych pełnomocnictw do rachunku bankowego klienta
60.	Analiza nieprawidłowości polegających na zmianie przez jeden z banków danych adresowych klienta na adres osoby trzeciej
61.	Analiza praktyki jednego z banków w zakresie pobierania opłat z tytułu niedostarczenia wymaganych dokumentów do oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej w związku z posiadaniem kredytem
62.	Analiza praktyki jednego z banków w zakresie rozliczania odstąpienia od kredytu konsolidacyjnego
63.	Analiza praktyki jednego z banków w zakresie odrzucania transakcji płatniczych dokonanych przy udziale akceptanta
64.	Analiza przekrojowa praktyki wybranych kredytodawców w zakresie rozliczania całkowitego kosztu kredytu dla umów kredytowych zabezpieczonych hipotecznie spłaconych przed terminem umownym – art. 39 ustawy o kredycie hipotecznym
65.	Analiza praktyki wybranych banków w zakresie możliwości otwierania i obsługi rachunków bankowych dla opiekunów prawnych osób całkowicie ubezwłasnowolnionych
66.	Analiza praktyki wybranych banków z zakresu przekazywania informacji objętych tajemnicą bankową w przypadku niedopełnienia przez klienta obowiązków wynikających z art. 729 ustawy K.c.
67.	Analiza praktyki jednego z banków w zakresie zmiany formuły oprocentowania ze stałego na okresowo zmienne dla walutowych kredytów hipotecznych

Sektor bankowy

68.	Analiza w zakresie nieuwzględniania przez jeden z banków komercyjnych znaków diakrytycznych
69.	Analiza procesu archiwizowania dokumentacji bankowej wytworzonej przez jeden z banków
70.	Analiza praktyki jednego z banków komercyjnych dotycząca procesu zwrotu kosztów organizacji pogrzebu zgodnie z art. 55 Prawa bankowego
71.	Analiza praktyki jednego z banków w zakresie przedłużania okresowo stałego oprocentowania kredytu
72.	Analiza praktyki jednego z banków w zakresie konstruowania produktów kredytowych
73.	Analiza praktyki jednego z banków w zakresie sposobu rozliczania przedterminowej spłaty kredytu hipotecznego
74.	Analiza praktyki jednego z banków w zakresie braku prezentowania danych rzeczywistego odbiorcy transakcji płatniczych
75.	Analiza praktyki jednego z banków w zakresie zarządzania wierzytelnościami objętymi porozumieniem w zakresie jego spłaty
76.	Analiza praktyki jednego z banków w zakresie pobierania raportów z BIK w celach marketingowych
77.	Analiza praktyki jednego z banków w zakresie procesowania pełnomocnictw dostarczanych do banku przez klientów
78.	Analiza praktyki jednego z banków dotyczącej wysokości pobieranej raty kredytu hipotecznego
79.	Analiza praktyki jednego z banków dotyczącej opóźnień w realizacji dyspozycji wypłaty waluty euro
80.	Analiza praktyki jednego z banków dotyczącej wątpliwości co do kwoty wnioskowanego umorzenia w ramach rozliczenia subwencji finansowej do PFR za pośrednictwem banku
81.	Analiza przypadków nieprawidłowego pobrania przez jeden z banków raty kredytu hipotecznego, której spłata przypadała w dzień wolny od pracy
82.	Analiza praktyki jednego z banków dotyczącej odmowy zmiany formuły oprocentowania kredytu hipotecznego ze zmiennej stopy procentowej na okresowo stałą stopę procentową
83.	Analiza przypadku dotyczącego wykorzystywania rachunku płatniczego prowadzonego przez jeden z banków do działań niezgodnych z prawem
84.	Analiza praktyki jednego z banków dotyczącej otwierania rachunków płatniczych z wykorzystaniem potwierdzenia tożsamości poprzez logowanie na konto w innym banku
85.	Analiza praktyki jednego z banków dotyczącej błędnej weryfikacji spełnienia warunku promocyjnego utrzymania obniżonej marży kredytu hipotecznego
86.	Analiza praktyki jednego z banków dotyczącej blokady środków na rachunku klienta na poczet spłaty raty przed upływem terminu płatności raty
87.	Analiza praktyki jednego z banków dotyczącej naliczenia odsetek w wysokości kilkunastu groszy z tytułu terminowej spłaty kredytu ratałnego
88.	Analiza praktyki jednego z banków dotyczącej pobierania prowizji z tytułu przelewów za realizację zajęć egzekucyjnych z rachunku do obsługi karty przedpłaconej
89.	Analiza praktyki jednego z banków dotyczącej wykorzystywania nieaktualnych danych klientów oraz wypowiedzania umów rachunku na podstawie nieprecyzyjnego postanowienia regulaminu
90.	Analiza praktyki jednego z banków dotyczącej obsługi dyspozycji wypowiedzenia umowy rachunku oszczędnościowego IKE skutkującej zwrotem zgromadzonych środków w sytuacji, gdy spełnione są warunki do dokonania bezkosztowej wypłaty
91.	Analiza praktyki jednego z banków dotyczącej komunikacji o uprawnieniu do otrzymywania wiadomości elektronicznych o wysokości marży, o którym mowa w art. 4 ust. 5 i 6 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1230 z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie płatności transgranicznych w Unii (tekst jednolity) (Dz. Urz. UE L z 2021 r. nr 274, str. 20)
92.	Analiza praktyki jednego z banków wskazywania w wysyłanych pozwach adresu klienta innego niż adres zamieszkania podany do wiadomości banku, skutkującego kierowaniem korespondencji dotyczącej postępowania sądowego na niewłaściwy adres

Sektor bankowy

93.	Analiza praktyki jednego z banków przekazywania klientom informacji podatkowej PIT-11 dotyczącej kwoty objętej zwolnieniem podatkowym
94.	Analiza praktyki jednego z banków błędnego objęcia zajęciem egzekucyjnym świadczeń pomocowych związanych z pandemią COVID-19
95.	Analiza praktyki zaspokajania przez jeden z banków wierzytelności kredytowej po wszczęciu postępowania naprawczego
96.	Analiza procedury jednego z banków dotyczącej obsługi wniosków o cesję zwrotną
97.	Analiza praktyki przekazywania przez jeden z banków nieprawidłowych informacji o negatywnej decyzji kredytowej w procesie prowadzonym w ścieżce pośrednictwa
98.	Analiza praktyki jednego z banków dotyczącej nieterminowej realizacji dyspozycji związanych z wykonaniem transakcji płatniczej przy użyciu nieprawidłowego unikatowego identyfikatora
99.	Analiza nieprawidłowości występujących w jednym z banków przy udzielaniu kredytów konsumenckich dotyczących nieprzestrzegania procedur
100.	Analiza procedury jednego z banków dotyczącej obsługi dyspozycji wprowadzania zmian w zakresie reprezentacji podmiotu i dostępu do rachunku
101.	Analiza praktyki jednego z banków dotyczącej nieterminowej obsługi wniosków o zmianę oprocentowania kredytu ze zmiennej na stałą stopę procentową
102.	Analiza praktyki jednego z banków dotyczącej nieterminowej realizacji dyspozycji częściowej spłaty kredytu hipotecznego w okresie zawieszenia spłaty kredytu hipotecznego (tzw. wakacji kredytowych)
103.	Analiza problemu w jednym z banków nieprzekazania nabywcy wierzytelności kredytowej informacji o obowiązującym sposobie spłaty wynikającym z wyroku sądu
104.	Analiza procesu w jednym z banków umarzania zobowiązań objętych migracją z innego podmiotu
105.	Analiza praktyki jednego z banków nieprawidłowej realizacji dyspozycji przekształcenia rachunków wspólnych w rachunki indywidualne
106.	Analiza praktyki jednego z banków w zakresie nieterminowej realizacji wniosków o wypłaty transz kredytów hipotecznych
107.	Analiza praktyki jednego z banków dotyczącej realizacji przelewów egzekucyjnych z rachunku walutowego zamiast rachunku w złotych
108.	Analiza praktyki jednego z banków dotyczącej nieterminowej realizacji zajęć egzekucyjnych oraz zmian zajęć egzekucyjnych
109.	Analiza praktyki naliczania niezasadnych opłat, pomimo spełnienia warunku zwolnienia z tych opłat przez jeden z oddziałów instytucji kredytowej
110.	Analiza skargowości w zakresie niezrealizowania lub opóźnień w realizacji usług płatniczych oraz procesu reklamacyjnego w jednym z oddziałów instytucji kredytowej
111.	Analiza praktyki jednego z banków polegającej na przekazywaniu z opóźnieniem informacji dotyczących kredytu hipotecznego
112.	Analiza praktyki jednego z banków polegającej na opóźnieniach w przekazaniu oraz rozpatrywaniu wniosków o zmianę oprocentowania kredytu hipotecznego ze stopy zmiennej za stopę stałą
113.	Analiza praktyki jednego z banków odblokowywania dostępu do kont w bankowości elektronicznej.
114.	Analiza przypadków nieprawidłowej obsługi klientów otwierających lokaty promocyjne przez jeden z banków
115.	Analiza praktyki banku polegającej na udzieleniu zezwolenia na dokonywanie dyspozycji środkami spółki w likwidacji przez osoby do tego nieuprawnione
116.	Analiza praktyki banku polegającej na opóźnieniach w przekazywaniu weksli po spłacie kredytu hipotecznego
117.	Analiza praktyki jednego z banków polegającej na przekazywaniu niejednorodnych informacji na temat prowadzenia rachunków specjalnego przeznaczenia przez klientów

Sektor bankowy

118.	Analiza praktyki jednego z banków dotyczącej niezwracania dodatkowych kosztów związanych z brakiem wpisu hipoteki do ksiąg wieczystych
119.	Analiza praktyki wybranych banków uznawania kredytów oferowanych na stronach internetowych sklepów przez pośrednika kredytowego współpracującego z bankami i sklepami za kredyty wiązane w rozumieniu art. 5 pkt 14 ustawy o kredycie konsumenckim
120.	Analiza praktyki dwóch banków w zakresie udzielania, wypłaty i obsługi kredytów na sfinansowanie zakupu towarów/wykonania usługi, oferowanych w ramach współpracy z pośrednikami kredytowymi i sprzedawcami, w sytuacji braku wykonania części sfinansowanych zakupów/usług przez sprzedawcę

Sektor usług płatniczych

121.	Analiza praktyki krajowej instytucji płatniczej dotyczącej świadczenia usług płatniczych na rzecz podmiotu prowadzącego sklepy internetowe
122.	Analiza praktyki krajowej instytucji płatniczej dotyczącej zablokowania wypłat z rachunku płatniczego
123.	Analiza praktyki krajowej instytucji płatniczej dotyczącej procedowania wniosku o wydanie karty
124.	Analiza praktyki małej instytucji płatniczej dotyczącej blokady środków oraz weryfikacji źródła ich pochodzenia
125.	Analiza praktyki krajowej instytucji płatniczej dotyczącej blokowania dostępu do kont klasowych oraz problemów w kontakcie z podmiotem
126.	Analiza praktyki krajowej instytucji płatniczej polegającej na błędnym odczycie wartości przyznanego limitu kredytowego na portfelach użytkowników

Sektor SKOK

127.	Analiza przekrojowa dotycząca sposobu rozpatrywania przez kasy zgłoszeń klientów odnoszących się do rozliczenia i obniżenia całkowitego kosztu kredytu konsumenckiego w przypadku przedterminowej jego spłaty w świetle postanowień art. 49 w związku z art. 52 ustawy o kredycie konsumenckim
128.	Analiza przypadku wskazującego na możliwość naruszenia przez kasę tajemnicy zawodowej

Sektor kapitałowy

129.	Analiza dotycząca zmiany opłat w taryfie opłat i prowizji w jednym z biur maklerskich
130.	Analiza praktyki biura maklerskiego w zakresie stosowania zaniżonych limitów wpłat na IKZE dla osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą
131.	Analiza praktyki firm inwestycyjnych prowadzących rejestr akcjonariuszy w zakresie odmowy wpisu akcjonariusza do rejestru akcjonariuszy
132.	Analiza praktyki stosowanej przez firmę inwestycyjną w zakresie braku przekazania klientom potwierdzenia aktualizacji danych w systemie
133.	Analiza praktyki jednego z towarzystw funduszy inwestycyjnych dotyczącej nieprawidłowości przy przekazywaniu informacji na temat kanałów za pośrednictwem których oszczędzający może złożyć dyspozycję zwrotu lub wypłaty z umowy IKE
134.	Analiza praktyki jednego towarzystwa funduszy inwestycyjnych w zakresie terminowości udzielania odpowiedzi na złożone przez klientów reklamacje
135.	Analiza praktyki towarzystwa funduszy inwestycyjnych w zakresie braku informowania uczestników o aktualnych formularzach złożenia dyspozycji odkupienia jednostek uczestnictwa
136.	Analiza praktyki wybranych firm inwestycyjnych w zakresie ewidencjonowania na rachunkach papierów wartościowych akcji wykluczonych z obrotu giełdowego na podstawie art. 91 ust.11 ustawy o ofercie
137.	Analiza praktyki w zakresie realizacji przez wybrane towarzystwa funduszy inwestycyjnych dyspozycji wkładem na wypadek śmierci – art. 111 ust. 1 pkt 2 ustawy o funduszach inwestycyjnych
138.	Analiza w zakresie zmiany przepisów ustawy o obligacjach w zakresie ustanawiania zabezpieczeń dla emitowanych obligacji

Sektor kapitałowy

139.	Analiza w zakresie praw i obowiązków administratora zabezpieczeń ustanowionych dla emitowanych obligacji
140.	Analiza praktyki wybranych firm inwestycyjnych w zakresie dochodzenia roszczeń w procesie obligatoryjnej sprzedaży instrumentów finansowych
141.	Analiza praktyki w zakresie standardu obsługi klientów dystrybutora, z którym jedno z towarzystw funduszy inwestycyjnych rozwiązało umowę
142.	Analiza praktyki jednego z towarzystw funduszy inwestycyjnych w zakresie terminów realizacji zleceń konwersji jednostek uczestnictwa
143.	Analiza praktyki biura maklerskiego jednego z banków w związku z awarią aplikacji transakcyjnej
144.	Analiza w zakresie ewentualnej modyfikacji przepisów § 8 Rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 26 listopada 2020 r. w sprawie wzorów wezwań do zapisywania się na sprzedaż lub zamianę akcji spółki publicznej, szczegółowego sposobu ich ogłaszania oraz warunków nabywania akcji w wezwaniach (Dz. U. z 2020 r. poz. 2114)
145.	Analiza przypadków błędnego prezentowania w systemie transakcyjnym jednego z biur maklerskich rentowności na akcjach jednej ze spółek notowanych na giełdzie

Sektor ubezpieczeniowy

146.	Analiza potrącenia przez zakład ubezpieczeń zasądzonej od sprawcy wyrokiem karnym kwoty zadośćuczynienia z kwoty ustalonego przez zakład ubezpieczeń zadośćuczynienia pomimo braku zapłaty tej kwoty przez sprawcę na rzecz poszkodowanego
147.	Analiza realizacji przez zakłady ubezpieczeń obowiązku określonego w art. 105 ust. 4 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych polegającego na aktualizacji danych dotyczących umów ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przekazywanych do UFG
148.	Analiza, na podstawie informacji od nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego, realizowania przez zakłady ubezpieczeń obowiązków przewidzianych w art. 14 ust. 1, 2 i 3 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych
149.	Analiza praktyki zakładu ubezpieczeń dotycząca ustalania odszkodowania z tytułu zwrotu kosztów naprawy pojazdu w ramach umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych z uwzględnieniem cen wynikających z umów z warsztatami współpracującymi
150.	Analiza zawarcia przez zakład ubezpieczeń umów ubezpieczenia bez uprzedniej akceptacji i podpisania oferty przez ubezpieczającego oraz nieprawidłowości w zakresie dystrybucji ubezpieczeń
151.	Analiza praktyki zakładu ubezpieczeń polegającej na pobieraniu opłaty za udostępnienie akt szkodowych w wersji papierowej i elektronicznej
152.	Analiza dotycząca przyczyn braku udzielania przez zakład ubezpieczeń odpowiedzi na część reklamacji
153.	Analiza dotycząca dokonywania rekalkulacji składki z tytułu umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych w związku z otrzymaniem przez zakład zawiadomienia o zbyciu pojazdu w trakcie trwania ochrony ubezpieczeniowej
154.	Analiza dotycząca ustalania przez zakład wysokości odszkodowania z tytułu umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych w przypadku stwierdzenia wystąpienia szkody całkowitej, przy uwzględnieniu wartości wraku ustalonej jako cena zaoferowana na portalu aukcyjnym powiększona o marżę w wysokości 10% ww. ceny
155.	Analiza naruszenia przez zakłady ubezpieczeń art. 29 ust. 6 ustawy o działalności ubezpieczeniowej
156.	Analiza działalności zakładu ubezpieczeń w zakresie stosowania art. 68 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych

Źródło: opracowanie własne UKNF

ANEKS 13.4.

ZESTAWIENIE SEMINARIÓW SZKOLENIOWYCH ZORGANIZOWANYCH PRZEZ UKNF W RAMACH PROJEKTU EDUKACYJNEGO CEDUR W 2022 R.

Tabela 13.4.1. Seminaria szkoleniowe skierowane do przedstawicieli podmiotów nadzorowanych przez KNF (w podziale na sektory)

Lp.	Temat	Termin
Sektor bankowy		
1.	Problematyka i profilaktyka cyberbezpieczeństwa w bankach spółdzielczych	12.07.2022
2.	Dwudniowe webinarium: Przeciwdziałanie praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w sektorze bankowym w kontekście przepisów prawa. Współpraca międzynarodowa – a działania krajowe. Doświadczenia nadzoru finansowego oraz wyniki kontroli*	17.11.2022 18.11.2022
Sektor spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych		
1.	Zarządzanie bezpieczeństwem w obszarze teleinformatycznym	07.06.2022
2.	Dwudniowe webinarium: Przeciwdziałanie praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w sektorze bankowym w kontekście przepisów prawa. Współpraca międzynarodowa – a działania krajowe. Doświadczenia nadzoru finansowego oraz wyniki kontroli**	17.11.2022 18.11.2022
Rynek kapitałowy		
1.	Nowy wzór kwartalnego sprawozdania z działalności sprzedażowej – zmiany w obowiązku informacyjnym	16.02.2022
2.	Praktyczne aspekty raportowania sprawozdań rocznych (FI-R, P-FI-R, FIZ-R-E)	02.03.2022
3.	Finansowanie zrównoważonego rozwoju – podstawowe zagadnienia	31.05.2022
4.	Kontrola w podmiotach sektora funduszy inwestycyjnych – zagadnienia proceduralne i praktyczne	20.06.2022
5.	Praktyczne aspekty raportowania sprawozdań miesięcznych TFI (T-M) oraz raportów bieżących o emisjach (TFI_PC)	22.06.2022
6.	Praktyczne aspekty raportowania sprawozdań półrocznych (FI-P-R, P-FI-P-R, FIZ-P-R-E)	19.07.2022
7.	Praktyczne aspekty raportowania sprawozdań zarządzających ASI i ASI (pliki DATMAN i DATAIF)	15.11.2022
8.	Finansowanie społecznościowe – współpraca z nadzorem finansowym	25.11.2022
9.	Obowiązki informacyjne emitentów w zakresie informacji niefinansowej	29.11.2022
10.	Przeciwdziałanie praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w sektorze rynku kapitałowego w kontekście przepisów prawa. Współpraca międzynarodowa – a działania krajowe. Doświadczenia nadzoru finansowego oraz wyniki kontroli	30.11.2022
11.	Organizacja i funkcjonowanie systemu nadzoru zgodności działalności z prawem w towarzystwach funduszy inwestycyjnych	02.12.2022
12.	Wypełnianie obowiązków informacyjnych przez emitentów papierów wartościowych – doświadczenia nadzorcze oraz praktyki rynkowe w tym zakresie	09.12.2022
13.	Sprawozdawczość finansowa emitentów – zgodność z obowiązującymi regulacjami (financial framework), w szczególności MSR/MSSF oraz ESEF (Jednolity Europejski Format Raportowania)***	13.12.2022
14.	Prospekt i oferta publiczna – wybrane zagadnienia	19.12.2022

Rynek ubezpieczeniowy

1.	Przeciwdziałanie praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w sektorze rynku ubezpieczeń na życie w kontekście zmian w przepisach prawa. Doświadczenia nadzoru finansowego oraz wyniki inspekcji	21.04.2022
2.	Business Continuity Planning – zarządzanie ciągłością działania procesów biznesowych, usług i infrastruktury IT, przy pracy hybrydowej	12.10.2022
3.	Zasady realizacji obowiązku doskonalenia zawodowego przez dystrybutorów ubezpieczeń i reasekuracji	27.10.2022
4.	Wnioski z kontroli podmiotów nadzorowanych przez KNF – dobre i złe praktyki (rejestr pośredników ubezpieczeniowych, pełnomocnictwa i upoważnienia, analiza wymagań i potrzeb klienta, rekomendacja brokerska, zakaz subagencji)	22.11.2022

Sektor usług płatniczych

1.	Zarządzanie obszarami technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego	28.06.2022
2.	Mała Instytucja Płatnicza – omówienie podstawowych wymogów regulacyjnych dotyczących prowadzenia działalności w zakresie świadczenia usług płatniczych	07.11.2022
3.	Przeciwdziałanie praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w sektorze usług płatniczych w kontekście przepisów prawa. Współpraca międzynarodowa – a działania krajowe. Doświadczenia nadzoru finansowego oraz wyniki kontroli	24.11.2022
4.	Zalecenia dotyczące merytorycznej treści dokumentacji w zakresie bezpieczeństwa informacji dla krajowych instytucji płatniczych	05.12.2022

Międzysektorowe

1.	Polubowne rozwiązywanie sporów pomiędzy klientami a podmiotami rynku finansowego – specyfika postępowania, korzyści dla obydwu stron sporu****	12.05.2022
2.	Wymierzanie administracyjnych kar pieniężnych przez Komisję Nadzoru Finansowego na podstawie Kodeksu postępowania administracyjnego oraz innych ustaw	16.09.2022
3.	Cyberbezpieczeństwo – najnowsze trendy w cyberprzestępczości	28.09.2022

Źródło: opracowanie własne UKNF

* Webinarium skierowane jednocześnie do podmiotów sektora spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych.

** Webinarium skierowane jednocześnie do podmiotów sektora bankowego.

*** Webinarium skierowane jednocześnie do biegłych rewidentów.

**** Webinarium z udziałem przedstawiciela Biura Rzecznika Finansowego w charakterze prelegenta.

Tabela 13.4.2. Seminaria szkoleniowe skierowane do przedstawicieli wymiaru sprawiedliwości oraz organów ścigania

Lp.	Temat	Termin
1.	Manipulacja instrumentami finansowymi oraz ujawnianie i wykorzystywanie informacji poufnych – rodzaje i motywy nadużyć, mechanizmy działania i metody wykrywania naruszeń na rynku*	16.03.2022
2.	Manipulacja instrumentami finansowymi oraz ujawnianie i wykorzystywanie informacji poufnych – rodzaje i motywy nadużyć, mechanizmy działania i metody wykrywania naruszeń na rynku**	30.03.2022
3.	Cyberbezpieczeństwo usług finansowych. Narzędzia i środki współdziałania państw w zakresie zwalczania cyberprzestępczości**	25.05.2022
4.	Tryb kontroli UKNF działalności firm inwestycyjnych, banków prowadzących działalność maklerską, banków z art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi – zagadnienia praktyczne*	06.06.2022
5.	Metody ataków na środki finansowe klientów bankowości internetowej, stosowane przez cyberprzestępców*	14.06.2022
6.	Obowiązki związane z nabywaniem i zbywaniem udziałów w spółkach*	05.07.2022

Lp.	Temat	Termin
7.	Zasady działania internetowych platform inwestycyjnych na pozagiełdowym rynku forex, charakterystyka przestępstw związanych z rynkiem forex oraz pozorowaną działalnością inwestycyjną – od sygnału do złożenia zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. Źródła pozyskania informacji i sposób ich wykorzystania – I edycja***	13.09.2022
8.	Zarządzanie ciągłością działania w podmiotach sektora funduszy inwestycyjnych. Nadzór nad procesami powierzonymi podmiotom zewnętrznym*	15.09.2022
9.	Krajowe Instytucje Płatnicze – jako niebankowi dostawcy usług płatniczych (najważniejsze aspekty prowadzenia działalności jako KIP, praktyczne przykłady)*	20.09.2022
10.	Zagadnienia cyberprzestępczości oraz przestępstw związanych z rynkiem finansowym****	03.10.2022
11.	Zasady działania funduszy inwestycyjnych oraz mechanizmy naruszeń na rynku funduszy*****	17.10.2022
12.	Bezpieczeństwo teleinformatyczne w podmiotach sektora funduszy inwestycyjnych. Podejście praktyczne	19.10.2022
13.	Zasady działania internetowych platform inwestycyjnych na pozagiełdowym rynku forex, charakterystyka przestępstw związanych z rynkiem forex oraz pozorowaną działalnością inwestycyjną – od sygnału do złożenia zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. Źródła pozyskania informacji i sposób ich wykorzystania – II edycja	08.11.2022
14.	Obowiązki akcjonariuszy spółek publicznych związane z nabywaniem i zbywaniem akcji (art. 69 ustawy o ofercie i art. 19 rozporządzenia MAR)	14.11.2022
15.	System przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w instytucjach finansowych – doświadczenia nadzoru finansowego. Wskazanie możliwości wykorzystania informacji zbieranych w ramach systemu STIR i SINP przez organy ścigania	23.11.2022
16.	Wdrożenie przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2016/1011 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki referencyjne w instrumentach finansowych i umowach finansowych lub do pomiaru wyników funduszy inwestycyjnych	07.12.2022

Źródło: opracowanie własne UKNF

* Webinarium skierowane do funkcjonariuszy organów ścigania zorganizowane we współpracy z Agencją Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Centralnym Biurem Antykorupcyjnym, Centralnym Biurem Śledczym Policji, Komendą Główną Policji.

** Webinarium skierowane do prokuratorów zorganizowane we współpracy z Prokuraturą Krajową.

*** Webinarium skierowane do funkcjonariuszy organów ścigania, prokuratorów i sędziów zorganizowane we współpracy z Agencją Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Centralnym Biurem Antykorupcyjnym, Centralnym Biurem Śledczym Policji, Komendą Główną Policji, Prokuraturą Krajową, Krajową Szkołą Sądownictwa i Prokuratury.

**** Webinarium skierowane do funkcjonariuszy organów ścigania zorganizowane we współpracy z Agencją Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Centralnym Biurem Antykorupcyjnym, Centralnym Biurem Śledczym Policji, Centralnym Biurem Zwalczania Cyberprzestępczości, Komendą Główną Policji.

***** Webinarium skierowane do prokuratorów i sędziów zorganizowane we współpracy z Prokuraturą Krajową i Krajową Szkołą Sądownictwa i Prokuratury.

Tabela 13.4.3. Seminaria szkoleniowe skierowane do przedstawicieli instytucji ochrony praw nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego

Lp.	Temat	Termin
1.	Pozasądowe metody rozwiązywania sporów konsumenckich. Polubowne rozwiązywanie sporów pomiędzy klientami a podmiotami rynku finansowego – specyfika postępowania, korzyści dla obydwu stron sporu*	19.05.2022
2.	Interwencja produktowa na rynku ubezpieczeń na życie z UFK	02.06.2022
3.	Nieautoryzowane transakcje płatnicze. Cyberbezpieczeństwo podczas zawierania transakcji elektronicznych z podmiotami rynku finansowego	29.06.2022
4.	Zadania i kompetencje poszczególnych instytucji tworzących sieć bezpieczeństwa finansowego w Polsce (jakie mają kompetencje, gdzie przebiegają granice ich właściwości, jakimi dysponują narzędziami)	11.10.2022

Źródło: opracowanie własne UKNF

* Webinarium z udziałem przedstawiciela Biura Rzecznika Finansowego w charakterze prelegenta.

Tabela 13.4.4. Seminaria szkoleniowe skierowane do biegłych rewidentów

Lp.	Temat	Termin
1.	Sprawozdawczość finansowa emitentów – zgodność z obowiązującymi regulacjami (financial framework), w szczególności MSR/MSSF oraz ESEF (Jednolity Europejski Format Raportowania)*	13.12.2022

Źródło: opracowanie własne UKNF

* Webinarium skierowane jednocześnie do podmiotów sektora kapitałowego.

Tabela 13.4.5. Seminaria szkoleniowe skierowane do uczniów i nauczycieli

Lp.	Temat	Termin
1.	„Moje pierwsze płatności” – podstawowe zagadnienia dotyczące elektronicznych metod płatności*	21.03.2022
2.	Zrozumieć działalność banku i operacje bankowe*	21.03.2022
3.	Brać kredyt czy nie brać? – oto jest pytanie. Co powinien wiedzieć młody człowiek zanim podpisze umowę kredytową*	22.03.2022
4.	Giełda, inwestycje, akcje, obligacje – co się kryje pod tymi pojęciami – I edycja*	22.03.2022
5.	Stopa procentowa – czym jest i jak się z nią zaprzyjaźnić*	23.03.2022
6.	Cyberoszuści atakują – jak nie dać się okraść w Internecie*	23.03.2022
7.	System gwarantowania depozytów w Polsce**	23.03.2022
8.	Skąd się biorą pieniądze w banku? Czy inflacja jest dobra dla naszego portfela?*	24.03.2022
9.	Giełda Papierów Wartościowych – obrót instrumentami finansowymi – I edycja*	24.03.2022
10.	Dark patterns – jak pułapki w sieci zmuszają Cię do robienia rzeczy, których nie chcesz. Prezentacja narzędzia edukacyjnego UOKiK – konsument.edu.pl***	24.03.2022
11.	Bezpieczny telefon – jak chronić się przed cyberprzestępcami*	25.03.2022
12.	Jak ostrożnie inwestować na rynku finansowym*	25.03.2022
13.	Giełda, inwestycje, akcje, obligacje – co się kryje pod tymi pojęciami – II edycja	24.05.2022
14.	Moje Finanse w praktyce – czy matematyka się przydaje? – I edycja	30.05.2022
15.	Inwestowanie na Giełdzie Papierów Wartościowych – zasady inwestowania – I edycja	09.06.2022
16.	Moje Finanse w praktyce – czy matematyka się przydaje? – II edycja	23.09.2022
17.	Inwestowanie na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie (GPW) – zasady inwestowania – II edycja****	04.10.2022
18.	Cyberbezpieczeństwo z perspektywy klienta usług finansowych – aspekty praktyczne****	05.10.2022
19.	Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie (GPW) – obrót instrumentami finansowymi – II edycja****	06.10.2022
20.	Jak zadbać o bezpieczeństwo swojego telefonu i nie dać się okraść****	07.10.2022
21.	Moje Finanse w praktyce – czy matematyka się przydaje? – III edycja	25.10.2022
22.	Jak nie dać się okraść w Internecie	16.11.2022

Źródło: opracowanie własne UKNF

* Webinarium zorganizowane w ramach kampanii Global Money Week.

** Webinarium zorganizowane w ramach kampanii Global Money Week z wyłącznym udziałem przedstawiciela Bankowego Funduszu Gwarancyjnego w charakterze prelegenta.

*** Webinarium zorganizowane w ramach kampanii Global Money Week z wyłącznym udziałem przedstawiciela Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w charakterze prelegenta.

**** Webinarium zorganizowane w ramach kampanii World Investor Week.

Tabela 13.4.6. SeminaRIA szkoleniowe skierowane do seniorów

Lp.	Temat	Termin
1.	Cyberoszuści atakują – jak nie dać się okraść w Internecie*	28.04.2022
2.	Jak i czy inwestować za pośrednictwem funduszy inwestycyjnych**	23.06.2022
3.	Cyberbezpieczeństwo z perspektywy klienta usług finansowych – aspekty praktyczne*	21.09.2022

Źródło: opracowanie własne UKNF

* Webinarium zorganizowane również w ramach projektu *Centrum Edukacji dla Bezpieczeństwa Rynku Finansowego* – CEBRF oraz we współpracy z Komendą Główną Policji.

** Webinarium zorganizowane we współpracy z Komendą Główną Policji.

ANEKS 13.5.

ZESTAWIENIE REKOMENDACJI, STANOWISK/KOMUNIKATÓW KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO I URZĘDU KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO ORAZ MATERIAŁÓW W FORMIE Q&A

Tabela 13.5.1. Rekomendacje Komisji Nadzoru Finansowego wydane w 2022 r.

Lp.	Przedmiot rekomendacji	Data
Sektor bankowy		
1.	Rekomendacja A dotycząca zarządzania przez banki ryzykiem związanym z działalnością na instrumentach pochodnych	19.10.2022
Sektor ubezpieczeniowy		
2.	Rekomendacje dotyczące likwidacji szkód z ubezpieczeń komunikacyjnych	14.07.2022

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 13.5.2. Stanowiska/komunikaty/materiały w formie Q&A Komisji Nadzoru Finansowego i Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego oraz komunikaty UKNF w 2022 r.

Lp.	Przedmiot stanowisk/komunikatów/materiałów w formie Q&A	Data
Rynek kapitałowy		
1.	Stanowisko UKNF dotyczące oceny emitenta przez firmy inwestycyjne przed rozpoczęciem świadczenia usługi oferowania instrumentów finansowych	30.03.2022
2.	Aktualizacja stanowiska UKNF dotyczącego definicji usługi oferowania instrumentów finansowych zawartej w art. 72 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi	17.03.2022
3.	Komunikat UKNF dotyczący działalności fininfluenserów	14.02.2022
4.	Komunikat UKNF dotyczący obowiązków informacyjnych emitentów w związku z sytuacją polityczno-gospodarczą w Ukrainie	02.03.2022
5.	Komunikat UKNF w sprawie testów raportowania zgodnego z ESEF w środowisku produkcyjnym elektronicznego systemu przekazywania informacji (ESPI)	04.03.2022
6.	Komunikat UKNF dotyczący wieloskładnikowego uwierzytelniania klientów w systemach informatycznych firm inwestycyjnych	30.06.2022
7.	Komunikat UKNF dotyczący zjawiska grywalizacji w świecie inwestycji	11.04.2022
8.	Pytania i odpowiedzi (Q&A) dotyczące zarządzania produktowego w ramach świadczenia usług maklerskich	30.06.2022
9.	Aktualizacja Q&A dotyczących ofert publicznych i prospektów	01.07.2022
10.	Pytania i odpowiedzi (Q&A) dotyczące postępowania w sprawie wydania przez KNF zezwolenia na wycofanie akcji spółki z obrotu na rynku regulowanym lub w Alternatywnym Systemie Obrotu	02.09.2022
11.	Przewodnik po Rejestrze Zobowiązań Emitentów dla zainteresowanych emisjami obligacji	16.03.2022
12.	Formularz zawiadomienia o zamiarze przeprowadzenia oferty publicznej	12.10.2022
Sektor bankowy		
1.	Stanowisko UKNF w sprawie usługi przeliczenia waluty dla obywateli Ukrainy	22.04.2022

Sektor usług płatniczych

1.	Komunikat w sprawie stosowania wyłączenia z art. 6 pkt 11 ustawy o usługach płatniczych	01.06.2022
----	---	------------

Rynek ubezpieczeniowy

1.	Stanowisko UKNF w sprawie sposobu prezentowania opłat w umowach ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	28.01.2022
2.	Stanowisko UKNF w sprawie dobrych praktyk dotyczących funkcji compliance w zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji	24.06.2022

Stanowiska o charakterze międzysektorowym

1.	Stanowisko UKNF dotyczące identyfikacji klienta instytucjonalnego i weryfikacji jego tożsamości w sektorze finansowym podlegającym nadzorowi KNF w oparciu o metodę wideoweryfikacji	03.03.2022
2.	Stanowisko UKNF dotyczące informacji towarzyszących transferom środków pieniężnych	08.11.2022
3.	Stanowisko UKNF dotyczące AMLRO	01.12.2022
4.	Stanowisko KNF w sprawie polityki dywidendowej w 2023 r.	06.12.2022
5.	Informacja uzupełniająca do Stanowiska UKNF z 2 czerwca 2020 r. dotyczącego stosowania kwestionariusza ankietowego przez banki wobec instytucji sektora usług płatniczych	26.09.2022
6.	Komunikat KNF dotyczący sankcji i stosowania przepisów ustawy z 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, w przypadku współpracy z podmiotami branży walut wirtualnych	10.06.2022
7.	Pytania i odpowiedzi (Q&A) w zakresie stosowania Komunikatu UKNF z 23 stycznia 2020 r. dotyczącego przetwarzania przez podmioty nadzorowane informacji w chmurze obliczeniowej publicznej lub hybrydowej	07.04.2022

Źródło: opracowanie własne UKNF

ANEKS 13.6.

ZESTAWIENIE KOSZTÓW DZIAŁALNOŚCI UKNF ORAZ KNF PONIESIONYCH W 2022 R., W PODZIALE NA OBSZARY NADZORU OKREŚLONE W ART. 1 UST. 2 USTAWY O NADZORZE NAD RYNKIEM FINANSOWYM, ORAZ KOSZTÓW ADMINISTRACYJNYCH

Obszar	Koszt nadzoru
nadzór bankowy	217 911 tys. zł, w tym koszty administracyjne* – 123 247 tys. zł
nadzór emerytalny	16 726 tys. zł, w tym koszty administracyjne* – 9 712 tys. zł
nadzór ubezpieczeniowy	87 109 tys. zł, w tym koszty administracyjne* – 49 369 tys. zł
nadzór nad rynkiem kapitałowym	126 331 tys. zł, w tym koszty administracyjne* – 59 668 tys. zł
nadzór nad instytucjami płatniczymi, małymi instytucjami płatniczymi, dostawcami świadczącymi wyłącznie usługę dostępu do informacji o rachunku, biurami usług płatniczych, instytucjami pieniądza elektronicznego, oddziałami zagranicznych instytucji pieniądza elektronicznego	1 940 tys. zł, w tym koszty administracyjne* – 1 097 tys. zł
nadzór nad agencjami ratingowymi	– **
nadzór uzupełniający	– **
nadzór nad SKOK-ami oraz Kasą Krajową	1 049 tys. zł, w tym koszty administracyjne* – 593 tys. zł
nadzór nad pośrednikami kredytu hipotecznego oraz ich agentami	1 690 tys. zł, w tym koszty administracyjne* – 956 tys. zł

Źródło: opracowanie własne UKNF

* Przez koszty administracyjne rozumie się tzw. koszty pośrednie, a więc koszty funkcjonowania KNF i UKNF, których nie można bezpośrednio przypisać do poszczególnych sektorów. Koszty te są przypisywane do poszczególnych sektorów według odpowiednio ustalonych proporcji.

**Przepisy w zakresie systemu finansowania kosztów nad rynkiem finansowym nie wymagają wyodrębniania kosztów nadzoru uzupełniającego oraz kosztów nadzoru nad agencjami ratingowymi. Ze względu na przyjęte w UKNF rozwiązania organizacyjne koszt nadzoru uzupełniającego oraz koszty nadzoru nad agencjami ratingowymi są traktowane jako koszty nieprzypisywane bezpośrednio do wyodrębnionych sektorów (są traktowane jako koszty pośrednie).

SPIS TABEL

Tabela 1.	Liczba podmiotów podlegających nadzorowi KNF według stanu na 31 grudnia 2022 r.	25
Tabela 1a.	Liczba maklerów papierów wartościowych i doradców inwestycyjnych wpisanych na listy prowadzone przez KNF według stanu na 31 grudnia 2022 r.	27
Tabela 2.	Liczba podmiotów, wobec których KNF nie sprawuje nadzoru, wpisanych do rejestrów prowadzonych przez KNF według stanu na 31 grudnia 2022 r.	27
Tabela 3.	Liczba podmiotów, które notyfikowały działalność w Polsce w formie oddziału, według stanu na 31 grudnia 2022 r.	27
Tabela 4.	Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w bankach komercyjnych w 2022 r. w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym	38
Tabela 5.	Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w bankach komercyjnych w 2022 r. w zakresie zarządzania z uwzględnieniem systemu kontroli wewnętrznej	39
Tabela 6.	Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w bankach komercyjnych w 2022 r. w obszarze zarządzania ryzykiem płynności i finansowania	39
Tabela 7.	Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w bankach komercyjnych w 2022 r. w obszarze zarządzania ryzykiem rynkowym i ryzykiem stopy procentowej w portfelu bankowym	40
Tabela 8.	Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w bankach komercyjnych w 2022 r. w obszarze zarządzania ryzykiem operacyjnym	41
Tabela 9.	Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w bankach komercyjnych w 2022 r. w obszarze adekwatności kapitałowej	42
Tabela 10.	Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w bankach spółdzielczych w obszarze ryzyka kredytowego w 2022 r.	43
Tabela 11.	Istotne nieprawidłowości w zakresie procesu zarządzania bankiem	44
Tabela 12.	Istotne nieprawidłowości w zakresie ryzyka płynności i finansowania	44
Tabela 13.	Istotne nieprawidłowości w obszarze ryzyka operacyjnego	45
Tabela 14.	Istotne nieprawidłowości w odniesieniu do adekwatności kapitałowej	45
Tabela 15.	Istotne nieprawidłowości w zakresie zarządzania ryzykiem rynkowym i ryzykiem stopy procentowej w portfelu bankowym	45
Tabela 16.	Wybrane dane finansowe SKOK działających w poszczególnych okresach sprawozdawczych w mln zł w okresie IV kw. 2021–IV kw. 2022	48
Tabela 17.	Liczba podmiotów prowadzących działalność maklerską i powierniczą w latach 2019–2022	57
Tabela 18.	Liczba rachunków klientów domów i biur maklerskich w latach 2019–2022	57
Tabela 19.	Rejestr agentów firm inwestycyjnych na koniec lat 2019–2022	57
Tabela 20.	Liczba osób wpisanych na listę maklerów papierów wartościowych oraz łączna liczba licencjonowanych maklerów papierów wartościowych w latach 2019–2022	58

Tabela 21. Liczba osób wpisanych na listę doradców inwestycyjnych oraz łączna liczba licencjonowanych doradców inwestycyjnych w latach 2019–2022	58
Tabela 22. Liczba podmiotów posiadających zezwolenie na prowadzenie rachunków lub rejestrów towarów giełdowych na koniec lat 2019–2022	58
Tabela 23. Liczba nadzorowanych towarzystw funduszy inwestycyjnych oraz funduszy inwestycyjnych i subfunduszy na koniec lat 2019–2022	58
Tabela 24. Liczba nadzorowanych zagranicznych funduszy inwestycyjnych (typu UCITS) i subfunduszy wchodzących w skład zagranicznych funduszy inwestycyjnych na koniec lat 2019–2022 ...	59
Tabela 25. Liczba nadzorowanych zarządzających ASI na koniec lat 2019–2022	59
Tabela 26. PPE w latach 2019–2022	60
Tabela 27. IKE w latach 2019–2022	61
Tabela 28. IKZE w latach 2019–2022	61
Tabela 29. PPK w latach 2019–2022	62
Tabela 30. Wartość i liczba ofert publicznych o charakterze gotówkowym w latach 2019–2022	63
Tabela 31. Liczba notyfikowanych zagranicznych firm inwestycyjnych na koniec lat 2019–2022	64
Tabela 32. Liczba polskich firm inwestycyjnych, które notyfikowały zamiar prowadzenia działalności ..	64
Tabela 33. Wybrane nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w 2022 r., w obszarze organizacji i nadzoru działalności przez firmy inwestycyjne oraz banki, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie	67
Tabela 34. Wybrane nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w 2022 r., w obszarze trybu i warunków postępowania z klientami lub potencjalnymi klientami firm inwestycyjnych oraz banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie	67
Tabela 35. Wybrane nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w 2022 r., w obszarze świadczenia usług maklerskich przez firmy inwestycyjne oraz banki, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie	68
Tabela 36. Wybrane nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w 2022 r., w obszarze sprawozdawczości finansowej domów maklerskich	68
Tabela 37. Liczba wniosków, które wpłynęły do KNF w latach 2019–2022	70
Tabela 38. Liczba przeanalizowanych raportów okresowych zarządzających ASI oraz ASI w latach 2019–2022	71
Tabela 39. Liczba informacji bieżących i raportów okresowych funduszy inwestycyjnych i towarzystw funduszy inwestycyjnych oraz informacji od depozytariuszy w latach 2019–2022	71
Tabela 40. Liczba zarządzających ASI wykonujących działalność na podstawie wpisu do rejestru zarządzających ASI na koniec lat 2019–2022 w podziale na wewnętrznie i zewnętrznie zarządzających ASI	72
Tabela 41. Wybrane nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w 2022 r.	73
Tabela 42. Wybrane naruszenia przepisów prawa w zakresie limitów inwestycyjnych przez fundusze emerytalne w 2022 r.	75

Tabela 43. Raporty elektroniczne dotyczące działalności finansowej i operacyjnej wraz z korektami przesłane i zweryfikowane w ramach realizacji obowiązków informacyjnych funduszy i towarzystw emerytalnych otrzymane w 2022 r.	75
Tabela 44. Liczba decyzji wydanych w latach 2019–2022	77
Tabela 45. Liczba zatwierdzonych prospektów oraz aneksów/suplementów do prospektów w latach 2019–2022	78
Tabela 46. Zestawienie decyzji dotyczących zezwolenia na wycofanie akcji spółki z obrotu na rynku regulowanym lub w alternatywnym systemie obrotu (art. 91 ust. 1 i 2 ustawy o ofercie) ...	79
Tabela 47. Liczba ofert publicznych papierów wartościowych uruchomionych na platformach crowdfundingowych monitorowanych przez KNF oraz wartość kapitału planowanego i pozyskanego w ramach ofert crowdfundingowych w latach 2020–2022	80
Tabela 48. Liczba zarejestrowanych agentów ubezpieczeniowych oraz osób wykonujących czynności agencyjne w latach 2019–2022	87
Tabela 49. Stan rejestru brokerów na koniec lat 2019–2022	88
Tabela 50. Liczba zezwoleń na wykonywanie działalności brokerskiej w zakresie ubezpieczeń, wydanych przez KNF w latach 2019–2022	88
Tabela 51. Statystyka osób przystępujących do egzaminu dla brokerów ubezpieczeniowych w latach 2019–2022	88
Tabela 52. Statystyka osób przystępujących do egzaminu dla brokerów reasekuracyjnych w latach 2019–2022	89
Tabela 53. Najczęstsze nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji w 2022 r.	95
Tabela 54. Najczęstsze nieprawidłowości w działalności dystrybutorów ubezpieczeń stwierdzone podczas czynności kontrolnych w 2022 r.	96
Tabela 55. Czynności kontrolne przeprowadzone przez UKNF w 2022 r. w podmiotach podlegających nadzorowi KNF, w zakresie ryzyka teleinformatycznego	101
Tabela 56. Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w 2022 r. w podmiotach podlegających nadzorowi, w zakresie ryzyka teleinformatycznego	101
Tabela 57. Liczba operatorów usługi kluczowej w sektorze bankowym i infrastruktury rynków finansowych w latach 2019–2022 wg stanu na 31 grudnia każdego roku	102
Tabela 58. Liczba postępowań administracyjnych (I instancja), które KNF prowadziła w 2022 r. w przedmiocie nałożenia kary administracyjnej, w tym kary pieniężnej, w podziale na kategorie podmiotów	113
Tabela 59. Zestawienie rodzajów decyzji administracyjnych wydanych w I instancji w 2022 r.	114
Tabela 60. Zestawienie wysokości nałożonych kar pieniężnych oraz liczba decyzji administracyjnych wydanych w I instancji wobec poszczególnych kategorii podmiotów w 2022 r.	115
Tabela 61. Zestawienie rodzaju decyzji administracyjnych wydanych przez KNF z wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy w 2022 r.	117
Tabela 62. Liczba wniosków o ponowne rozpatrzenie sprawy oraz skarg WSA od decyzji administracyjnych wydanych przez KNF w 2022 r.	117
Tabela 63. Normy prawne w zawiadomieniach UKNF sporządzonych w latach 2019–2022	119

Tabela 64. Akty oskarżenia skierowane przez Prokuraturę do sądów w 2022 r. w następstwie zgłoszonych przez UKNF zawiadomień z podziałem według rodzaju naruszonej normy prawnej	122
Tabela 65. Wyroki skazujące i warunkowe umorzenia w 2022 r. z podziałem według podstawy skazania	123
Tabela 66. Liczba spraw, w których w latach 2019–2022 radcowie prawni zostali umocowani przez Przewodniczącego KNF w postępowaniach karnych, w podziale na charakter umocowania .	125
Tabela 67. Liczba czynności kontrolnych przeprowadzonych przez KNF w podmiotach nadzorowanych w 2022 r. w obszarze przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu	126
Tabela 68. Nieprawidłowości zidentyfikowane w 2022 r. w instytucjach obowiązanych wg obszarów, w których stwierdzono naruszenia	127
Tabela 69. Liczba spraw prowadzonych przed Sądem Polubownym przy KNF w roku 2022 w porównaniu do lat 2019, 2020 i 2021	134
Tabela 70. Liczba spraw prowadzonych przed Sądem Polubownym przy KNF w roku 2022 w porównaniu do lat 2019, 2020 i 2021 w podziale na sektory rynku finansowego.	135
Tabela 71. Podsumowanie seminariów szkoleniowych CEDUR w 2022 r.	144
Tabela 72. Wykonanie planu przychodów UKNF w 2021 r. i 2022 r.	156
Tabela 73. Wykonanie planu kosztów UKNF w 2021 r. i 2022 r.	157
Tabela 74. Podział kosztów nadzoru na koszty bezpośrednie i pośrednie w 2021 r. i 2022 r. w ujęciu porównawczym (w tys. zł)	157
Tabela 75. Wykonanie planu finansowego w układzie zadaniowym w 2022 r. (w tys. zł)	158
Tabela 76. Klasyfikacja budżetu zadaniowego – wykonanie mierników w 2022 r.	159
Tabela 77. Liczba udzielonych zamówień publicznych w 2022 r. wg trybu postępowania	161

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1.	Liczba uchwał podjętych przez KNF w 2022 r.	21
Wykres 2.	Liczba decyzji wydanych w 2022 r. z upoważnienia KNF	22
Wykres 3.	Struktura aktywów polskiego sektora finansowego według stanu na koniec 2022 r. (w mld zł)	25
Wykres 4.	Liczba decyzji wydanych w formie uchwał, rozstrzygających co do istoty sprawy, w sprawie zgody na powołanie lub powierzenie funkcji członka, w tym prezesa zarządu banku w formie spółki akcyjnej oraz banku spółdzielczego w latach 2019–2022	29
Wykres 5.	Liczba ocen odpowiedności <i>ex post</i> członków zarządu zakończonych w 2022 r.	30
Wykres 6.	Liczba wydanych decyzji rozstrzygających co do istoty sprawy, zezwalających na zmiany w statutach banków komercyjnych oraz banków spółdzielczych w latach 2019–2022	31
Wykres 7.	Zmiany liczby i wartości transakcji płatniczych wykonanych przez KIP oraz MIP za okres od I kwartału 2022 r. do IV kwartału 2022 r.	51
Wykres 8.	Udział przepisów karnych w zawiadomieniach złożonych przez UKNF w Prokuraturze w 2022 r.	120
Wykres 9.	Liczba zawiadomień sporządzonych przez UKNF w latach 2019–2022	120
Wykres 10.	Liczba wpisów na Listę ostrzeżeń publicznych KNF dokonanych w latach 2019–2022 w wyniku złożonych przez UKNF zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa ...	121
Wykres 11.	Liczba aktów oskarżenia skierowanych przez Prokuraturę do sądów w latach 2019–2022 w następstwie zgłoszonych przez UKNF zawiadomień	122
Wykres 12.	Naruszone normy prawne według ustaw w aktach oskarżenia skierowanych przez Prokuraturę do sądów w 2022 r. w następstwie zawiadomień UKNF	122
Wykres 13.	Struktura wyroków skazujących i warunkowych umorzeń w 2022 r. według ustaw	123
Wykres 14.	Liczba wyroków skazujących i warunkowych umorzeń w latach 2019–2022 z zawiadomień UKNF	124
Wykres 15.	Liczba spraw, w których w latach 2019–2022 radcowie prawni zostali umocowani przez Przewodniczącego KNF w postępowaniach karnych	125